అముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము.

ద్వితీయగ్రంథము. ౨

చెలికాని లచ్చారావు.

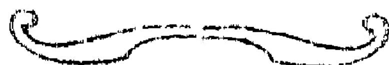
సంపాదకుఁడు.

సీమంతినీకల్యాణము.

ఇది

(పిల్లలమఱ్ఱి పినవీరభద్రకవివంశములోనివాఁడగు)

పెనుమళ్లసోమమంత్రిప్రణీతము.



మొదటికూర్పు.



శ్రీవిద్వజ్జనమనోరంజనీముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రితము.

పీఠికాపురము.

1919.

వెల రు 0-14-0.

పీఠిక.

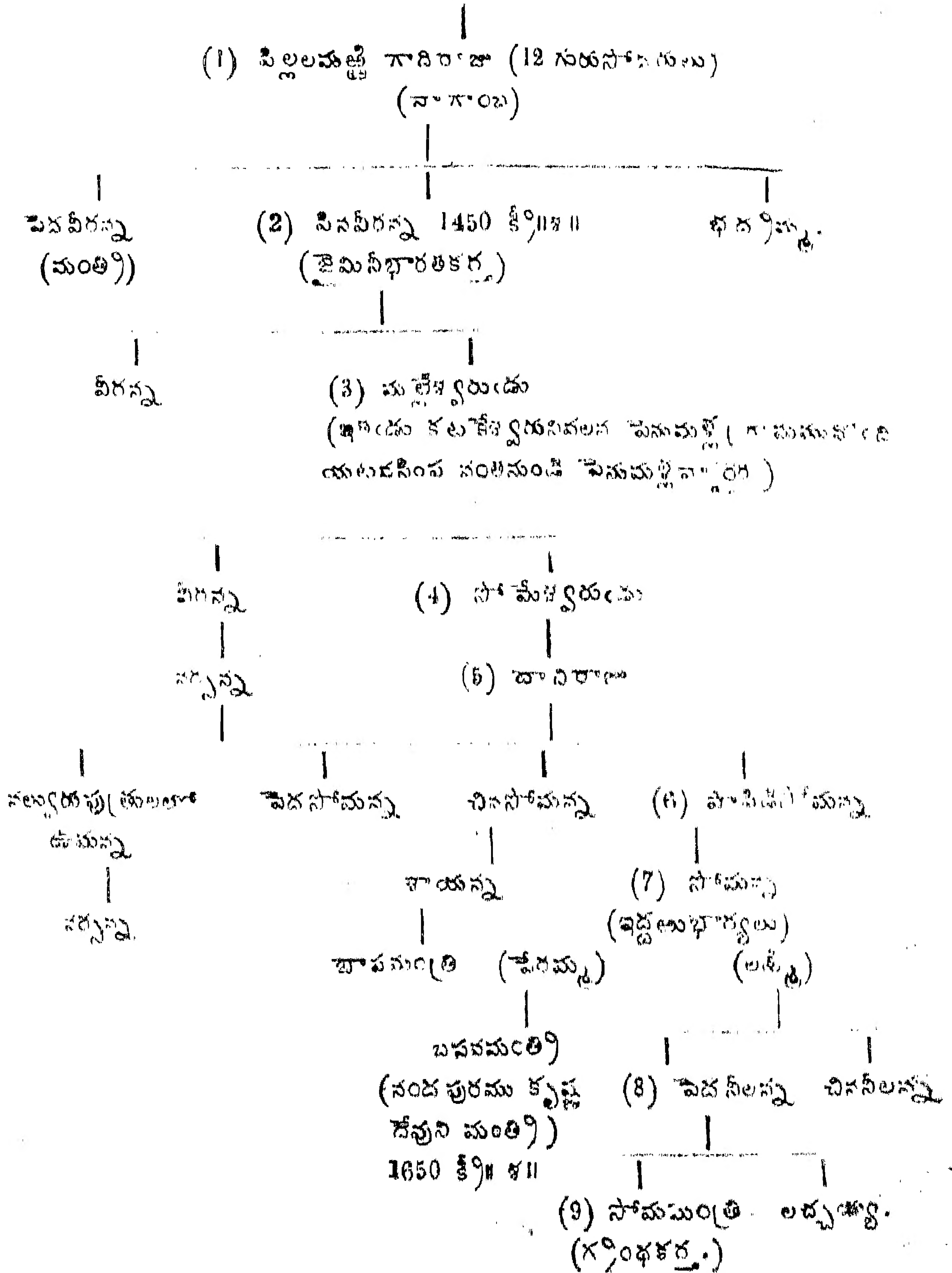
ఈకవి సుప్రసిద్ధుఁడగు పిల్లలమఱ్ఱి పినవీరభద్రకవివంశములో నివాఁడగుటచేతను రాజధర్మంబులు, గృహస్థధర్మంబులు, పతివ్రతాలక్షణంబులు, వ్రతఫలంబులు నాదిగాఁగల పెక్కువిశేషంబు లుండుటచేతను మఱియుఁ బాతాళగంగ, పాతాళలోకము (అమెరికాదేశమును మనవారు పాతాళలోకముగా భావించుచున్నారు.) వింధ్యపర్వతము మొదలగుచరిత్రాంశములకుఁ దోడ్పడువిషయంబు లుండుటచేతను నీపొత్తంబును ద్వితీయగ్రంథముగా ముద్రించితిమి. కవిత్వము ద్రాక్షాపాకమునుబోలియున్నప్పటికి సందలిరసంబు గ్రహించి విశేషములు పరికింపఁబోవుభారమును జదువరులకే వదలిపెట్టుచున్నారము.

సీ. గీ. " సకలసుకవిజనానంద ♦ జనకమధుర
సవ్యతరకావ్యకల్పనా ♦ నల్ప ...
సర్వసర్వంసహాధిపా ♦ స్థాన చ...
శోభనుఁడ సోమమంత్రీంద్ర ♦ సుకవి నేను "

అని కవియే చెప్పుకొనియున్నాఁడు. కవి తనయిచ్ఛానుసారముగాఁ బోవునపుడు తనకవితానిపుణతను జూపఁగలఁడుగాని పెక్కువిషయంబులు బోధింపదలఁచుకొని కొద్దిలో నిముడ్చఁదలఁచుకొనినప్పుడు నాతనికవితాశక్తి విజృంభింపఁజాలనపుడు నింతియే యీతని కవిత యని యనుకొనుటకు వీలుకలుగదు. ఈతనిశైలిభావము దెలియుటకై యొక్కపద్యంబుమాత్రమే యిం దుదాహరించుచున్న వాఁడను.

గీ. దుర్జనునికల్మి దురితఁపుఁ ♦ దోవ కగును
సజ్జనునికల్మి పుణ్యంబు ♦ సరణి కగును
పాముబలసిన గరళంబు ♦ ప్రబల మగును
గోవుబలసిన దుగ్ధంబుఁ ♦ గురియుచుండు.

ఈతనివంశవృక్షము.


భారద్వాజముని.
(1) పిల్లలమఱ్ఱి నాదిరాజు (12 గురుసోదరులు)
(నాగాంబ)
పెదవీరన్న
(మంత్రి)
(2) పినవీరన్న 1450 క్రీ॥శ॥
(జైమినీభారతకర్త)
భద్రన్న.
వీరన్న
(3) మల్లేశ్వరుడు
(ఇతడు కటారేశ్వరునివలన పెనుమళ్ల (గాదమునాడి యాటకసించ సంతతినుండి పెనుమళ్లవారైరి)
వీరన్న
(4) సోమేశ్వరుడు
నర్సన్న
(5) నాదిరాజు
నల్లూరిపుల్లంరాజు
రామన్న
నర్సన్న.
పెదసోమన్న
చినసోమన్న
(6) నాగిసోమన్న
రాయన్న
(7) సోమన్న
(ఇద్దరుభార్యలు)
రామమంత్రి (వీరమ్మ)
(లక్ష్మి)
బసవమంత్రి
(నందపురము కృష్ణదేవుని మంత్రి)
1650 క్రీ॥శ॥
(8) పెదనీలన్న
చినీలన్న
(9) సోమమంత్రి
(గ్రంథకర్త.)
లచ్చమాంబ.

ఈగ్రంథము తునినివాసస్థులు జంగమకులస్థులగు పురాణం చెన్నమల్లయ్యగారికుమార్తె కపిల చిన్నమ్మగారియింటిలో దొరకినది. ఈగ్రంథము లోకోపకారార్థము ప్రకటింప మాకిచ్చినయావనితారత్నముకృత్య మెంతయుఁ బ్రశంసనీయము. ఈగ్రంథసంపాదనమునకుఁ దోడ్పడిన "విద్యానందసోదరుల" లో నొకరగు కె. రంగనాయకులుగారును బ్రశంసనీయులు. ఇది శైవగ్రంథమగుట నామతస్థులయింటిలో దొరకుటలో నాశ్చర్యము లేదు. ఇట్లే తమకడఁ బ్రాచీనగ్రంథము లున్నవారు చిదుకఁబెట్టి పారవేయక మాకంపి దేశోపకారమొనర్చెదరని నమ్ముచున్నారము. ఈగ్రంథము తమకుఁ జేరినవెంటనే మాకంపిన శ్రీవిద్యానందపుస్తకాలయమువారికిని గృతజ్ఞులము. ఈగ్రంథరాజమునం దక్కడక్కడ పోయినయక్షరంబులను శ్రద్ధతోఁ బూరించిన శ్రీగాడేపల్లి సూర్యనారాయణశర్మగారికి మాకృతజ్ఞతావందనంబు లర్పించుచున్నారము.

పిల్లలమఱ్ఱి పినవీరభద్రుఁడు శృంగారశాకుంతలమునందుఁ గృత్యాదిలో "ఆసుకవిచేత శివభజనాసక్తునిచేతఁ గస్యపాన్వయుచేతఁ" అని వ్రాసికొనెను. ఈకవి గాదిరాజు భరద్వాజాన్వయము వాఁడనుచున్నాఁడు. ఈపొరబాటునకుఁ గారణ మెద్దియో చరిత్రకారులు పరిశీలింతురుగాక !

శృంగారశాకుంతల మొక్కప్రతియే దొరకినదనియు దానినిబట్టియే సరస్వతీపత్రికాధిపతులు ముద్రించినట్లును దెలియుచున్నది. మేము సర్వజనపుస్తకాగారము రాజమహేంద్రవరమున నొకవ్రాతప్రతి యుండఁగా మామిత్రులగు శ్రీవంగూరి సుబ్బారావుగారి సది పరీక్షింపఁగోరితిమి, ఆవ్రాతప్రతియందు "ఆసుకవిచేత శివభజనాసక్తునిచేత

గస్యపాన్వయుచేతఁ " అని 'స' కారము 'సు' కారము [illegible] న్నదని వారు చూచివచ్చి చెప్పుచున్నారు. ఇంకను వ్రాఁతప్రతులు [illegible] దొరికినప్పుడుకాని దీనినిశ్చయము తేల్చుటకు వీలుండదు. ప్రస్తుత మిరువురుకవుల వ్రాఁతలయందు నీభేద ముండుటచేఁ [illegible] [illegible] యుట లేదు.

30-3-19.
చిత్రాడ.

ఇట్లు,
చెలికాని లచ్చారావు.
సంపాదకుఁడు.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీసదాశివాయనమః.

సీమంతినీకల్యాణము.

పరిశేషోపాఖ్యానము.

* శ్రీనగాగ్రజుఁడు భక్తవత్సలుఁడు ల ♦ క్ష్మీప్రియుఁడు ...
జేసి యందు సమస్తభూలోకభువన ♦ ...
పావిత్ర్యుఁడు వాసుదేవుఁ డనఘుం ♦ డావాసుదేవుఁడు దాన
ద్యావిఖ్యాతు(ల మంత్రివర్యుల) నితాం ♦ త(శ్రీలచేఁ బ్రోచుత.)

× × × × ×

౧. × × × ను

త్తమసమ్మాన్యుఁ గృహాతిథులఁ జేసిన యట్టి ♦ ... కల్యాణప్రబంధాత్రిని
త్యముహాశ్ప్రౌఢ సుసర్వసర్వశుభదా ♦ దంచత్ప్రసాలంకారయా
గము వాక్యస్తుతిలక్ష్మి తోడఁగనుము ♦ ... శ్రీయాసిద్ధికిన్. 2

---

* ఈగ్రంథమునందలి తొలిపద్యములు పోయినవి. అవి ప్రార్థనపద్యములు. గ్రంథము ప్రార్థనపద్యము లేకుండఁ బ్రారంభించుట శుభము కాదని మనపెద్దలయభిప్రాయము. ప్రత్యంతర మెంతవెదకిన దొరక లేదు. అందువలన నీ సీమంతినీకల్యాణకర్తమూలపురుషుఁ డగు ప్రసిద్ధకవి పిల్లలమఱ్ఱి పినవీరన శృంగారశాకుంతలమునందలి ప్రథమపద్యమును గొంచెము మార్చి యునుమనిక్కర్త్యాదికిఁ గలిగినలోపమును నివారించితిమి. పరసు లిది తప్పుగా భావింపకుందురు గాక!

† మొత్తముతోఁ బ్రారంభింపఁబడినయీపద్యము రెండవది కాకపోవునని యెంచియు దీనికి రెండవసంఖ్య నేర్పఱచితిమి. ఇదియును నపచారమునకుఁ గాక పద్యసంఖ్య నేర్పఱచుటకే యను సౌకర్యార్థమని విజ్ఞులు మన్నింతురు గాక!

సీ. వివిధఋగ్యజుషాది ♦ వేదరూపంబుచే, నలరుచునుండు నే ♦ యలరుఁబోఁడి
యనవద్యతర్కవే ♦ దాంతాదిమూర్తిచేఁ, గనుపట్టు నేదళ ♦ త్కంజనేత్ర
లాలితనాటకా ♦ లంకారశబ్దశా, స్త్రాకృతి గాంచు నే ♦ యబ్జవదన
సంగీతభరతశా ♦ స్త్రవిశేషరీతిచే, భాసిల్లుచుండు నే ♦ పల్లవోష్ఠి
యట్టిభారతిమృదులద ♦ యావలోక, నయసుధామయవర్షదా ♦ నంబుచేత
మామకోదారకావ్యని ♦ ర్మాణవేళ, సరసచాతుర్యమహిమ యి ♦ సంగుఁ గాత. 3

చ. కమలభవాదులన్ సకల ♦ కావ్యముఖంబులయందు నేసుతో
త్తమునకుఁ బూజచేసి నియ ♦ తంబుగఁ గాంతురు తద్బలంబు న
య్యమృతనగావతంసు శివు ♦ నగ్రితనూభవు నంతరాయసం
తమసపరోజమిత్రు గణ ♦ నాథునిఁ గొల్చెద నిష్టసిద్ధికై. 4

సీ. శాండిల్యగోత్రజు ♦ ఘనుఁ డైనకేదార, గురుపౌత్రు నయగారి ♦ కులపవిత్రుఁ
బార్వతీహృదయేశ ♦ పదపద్మపూజనా, పరుఁ డైనవిశ్వేశ ♦ గురునిపుత్రుఁ
బరమపాతివ్రత్య ♦ భవ్యసద్గుణకదం, బకు నారమాంబకుఁ ♦ బ్రాణనాథు
వినయభూషణుఁ డైన ♦ వీరభద్రగురుండు, శాశ్వతకీర్తి వి ♦ శ్వేశ్వరుండు
ననఘుకేదారవిభుఁడు లిం ♦ గనయు ననఁగ, వెలయుపుత్త్రులు సేవింప ♦ నలరుచున్న
శైవశాస్త్రరహస్యవి ♦ జ్ఞానచతురు, బ్రస్తుతించెద నెల్లనా ♦ రాధ్యవరుని. 5

సీ. వల్మీకభవునకు ♦ వందనం బొనరించి, సత్యవతీసూను ♦ సంస్మరించి
కాళిదాసకవీంద్రుఁ ♦ గడుభక్తి సేవించి, భారవిమాఘునిఁ ♦ బ్రస్తుతించి
బాణమయూరులఁ ♦ బ్రాజ్ఞినిఁ గొనియాడి, దండిని భవభూతిఁ ♦ దలఁచి ప్రొక్కి
శ్రీహర్షచరణముల్ ♦ చిత్తంబులో నిల్పి, శివమల్హణునివచ ♦ శ్శ్రీకి నలరి
మఱియుసంస్కృతకవితాప ♦ మర్థులగుచు, సాకవీంద్రుల నెల్ల బ ♦ హూకరించి
వారికారుణ్యలీలాని ♦ వార్యశుభక, రావలోకంబుచేత ధ ♦ న్యతవహించి. 6

ఉ. నన్నయభట్టుఁ గావ్యరచ ♦ నాచణుఁ దిక్కనసోమయాజి వి
ద్వన్నుతు నెఱ్ఱప్రెగ్గడను ♦ ధన్యుని నాచనసోముఁ గీర్తిసం
పన్ను హళక్కిభాస్కరుని ♦ బమ్మెరపోతకవీంద్రశేఖరున్
సన్నుతిసేతు వారికరు ♦ ణామహిమంబు లభించుకోరికన్. 7

గీ. ఛందమెఱుఁగుట శబ్దశా ♦ స్త్రము చదువుట, బహునిఘంటుపరిజ్ఞాన ♦ పాటవంబుఁ
గాదు సుకవులకవితకుఁ ♦ గారణంబు, లుచితలజ్జాపరిత్యాగ ♦ మొకటి గాని. 8

క. అని యిష్టదేవతాగురు, వినతియుఁ, బ్రాచీనసత్క ♦ విప్రవరులకీ
ర్తనమును, దుష్కవిజననిం, దనమును, గావించి వినుల ♦ తరచిత్తుఁడ నై. 9

సీ. వినుతభరద్వాజ ◆ మునిరాజగోత్రశే, ఖరుఁడు పిల్లలమఱ్ఱి ◆ గాదిరాజు
పినవీరనన్వయం ◆ బున జనించినగుణో, న్నతుఁడు నీలయమంత్రి ◆ నందనుఁడను
చిరపుణ్యసాధన ◆ శ్రీశైలమందిర, భ్రమరాంబికావరా ◆ ప్రాణనాథు
మల్లేశ్వరస్వామి ◆ మహనీయకరుణావ, లోకంబుఁ గాంచిన ◆ లోకనుతుఁడ
సకలసుకవిజనానంద ◆ జనకమధుర, సత్యతరకావ్యకల్పనా ◆ సత్ప్రయోగ
సర్వసర్వంసహాధిపా ◆ స్థానవిరయ, శోభనుఁడ సోమమంత్రీంద్రసుకవి నేను. 9

వ. శబ్దార్థసంగతచమత్కారంబును బ్రకటితశివభక్తిపారంబును నగునొక్కనూతనకావ్యంబు రచియించుటకుఁ గుతూహలంబుఁ గావించి యొక్కనాఁడు విద్వత్కవిగాయకబంధుమిత్త్రామాత్యసమేతంబుగా నిష్టాగోష్ఠివినోదంబులం బ్రొద్దుఁ గడపుచు నుండి మాకుఁ బరమాప్తు లయినవారితో నిట్లంటి.

క. ఏయేకర్మంబులచే, నాయభవుఁడు సంతసించు ◆ నతిశయరీతిన్
శ్రీయుతంబు నెద్ది యొసఁగును, నాయాధర్మములఁ దెలుపు ◆ డన్నియు మాకున్.

సీ. అన వార లిటుపల్కి ◆ రాలింపవయ్య నీ, వడిగినయర్థంబు ◆ నాదరమునఁ
బార్వతీపతియందు ◆ భక్తివిశేషంబు, సకలధర్మములకు ◆ సాధనంబు
కీర్తియు సుకృతవి ◆ స్ఫూర్తియుఁ గావించు, పృథులధర్మంబులు ◆ పెక్కు గలవు
వానిలోపలఁ గడు ◆ వర్ణనీయంబులై, తనరెడుసప్తసం ◆ తతు లనంగ
బట్టిసంతతులందున ◆ నంతకీర్తి, గౌరవము గాంచుటకు నేక ◆ కారణంబు
కవిజనానందకరచమ ◆ త్కారసార, కలితముగఁ దా రచించిన ◆ కావ్యమొకటి.

సీ. తనయన్వయమునందు ◆ మును జనించినవారి, చరితమంతయుఁ బ్రశ ◆ స్తముగఁ జేయుఁ
దనమాతృవంశంబు ◆ జనులపౌరుషలీల, లాస్థానవర్ణనీ ◆ యములు సేయుఁ
దనకు సద్బంధులై ◆ తనరెడువారిస, ద్వృత్తంబు లన్నియు ◆ వెలయఁ జేయుఁ
దా నొనర్చినమహో ◆ త్తమపౌరుషంబులు, ధరలోనఁ దగఁ బ్రసి ◆ ద్ధములు సేయు
వివిధశాస్త్రార్థచాతురి ◆ విస్మయంత, కవిజనులు మెచ్చుకావ్య మొ ◆ క్కటియుఁ గాదె
యట్టికావ్యంబు రచియించు ◆ నతఁడె విపుల, భాగ్యవంతుండు నిజవంశ ◆ పావనుండు.

గీ. అటులఁ గావున నీవు నో ◆ యార్యవర్య, పార్వతీశకథాసుధా ◆ భరిత మైన
యొక్కకావ్యంబుఁ జేసిమా ◆ యుభయవంశ, జనుల నందఱి మిమ్ములఁ బా ◆ వనులఁ జేయుము.

సీ. పార్వతీహృదయేశ ◆ పదభావనాభావ, నాంతరంగుఁడవు నీ ◆ వగుటఁ జేసి
సప్తసంతానసం ◆ స్థాపనాసంకల్ప, మాత్మఁ బూనినవాఁడ ◆ వగుటఁ జేసి
ఘనుని పిల్లలమఱ్ఱి ◆ పినవీరవిభునన్వ, యమునఁ గల్గినవాఁడ ◆ వగుటఁ జేసి
ధన మనిత్యమటంచుఁ ◆ దగఁ గీర్తిధనమునం, దాసక్తి గలవాఁడ ◆ వగుటఁ జేసి

కావ్య మొనరించి శ్రీమదాంధ్ర ◆ కాసవాయుం, జైనమల్లేశ్వరుని పేర ◆ నంకితంబొ
నర్చి దిక్తటులయందు న ◆ నంతకీర్తి, రుచులు ప్రచరింపఁజేయు న ◆ ద్దృఢవ్రనిశ.

ఉ. పౌరుషవంతులున్ విపుల ◆ భాగ్యసమేతులు ధార్మికోత్తముల్
ధీరులు దానశూరులు సు ◆ ధీనిపుణుల్ భవదీయవంశ్యులౌ
వారలు వారికీర్తి విధి ◆ వంబు జగంబుల నిల్పితేనియున్
సారెకు నీకు నెన్నతి ప్ర ◆ శంసయొనర్చెద రెల్లసజ్జనుల్. 16

క. అనుపమగుణరత్నంబుల, ఘనతరరత్నాకరంబు ◆ గతి నెల్లెడలన్
వినుతింపఁ దగిరెఁ గావున, వినుమా భవదీయవంశ ◆ విస్తారంబున్. 17

సీ. కరతలామలకంబు ◆ గతి వేదశాస్త్రము, ల్బ్రహ్మస్వరూపమే ◆ బ్రహ్మబుద్ధికి
సేవకులట్లు రా ◆ జ్ఞావశవర్తులౌ, సకలేంద్రియంబులే ◆ శాంతిమతికి
నలుదిక్కులందుఁ జెం ◆ తలఁ జేర భయమందు, మానసారాతులే ◆ జ్ఞానిధికిఁ
జొట్టమై పలుమారుఁ ◆ జూచువేడుకవచ్చు, నావేంద్రుధరుఁ డేతి ◆ తపస్విచర్య
నతఁడు వెలయుం సమస్తశా ◆ స్త్రాంగసార, దుర్గమగహనవిజ్ఞాన ◆ దోహలుండు
పదయుగాశ్రితనిజశిష్య ◆ హృదయగతత, మోహహరుండు భరద్వాజ ◆ మునివరుండు.

మ. అనఘుం డమ్మునివర్యగోత్రమున శ్రీ ◆ రాంబోధికిన్ జంద్రుఁడై
జననంబందిన గాదిరాజు చతురా ◆ శాబ్రాజి విద్వత్సభా
జనులెల్లన్ నుతిసేయఁ గీర్తిఁ గనియెన్ ◆ సౌజన్యసంపన్నులౌ
తనపన్నిద్దఱుసోదరుల్ పరమతా ◆ త్పర్యంబునన్ గొల్వఁగన్. 19

సీ. కవివర్ణనీయుఁడా ◆ గాదిరాజు వివేక, ఘనుఁడు పిల్లలమఱ్ఱి ◆ యనుపురమున
నధివసించుటఁ జేసి ◆ యాపేర విఖ్యాత, మైపరిఢవించె న ◆ య్యన్వయంబు
మహనీయకీర్తి న ◆ మ్మంత్రిశేఖరుఁ డంతఁ, దనధర్మసతియందుఁ ◆ దగినయట్టి
సంతతి లేదన్న ◆ చింతాభరము పూని, యతిధైర్యసంపన్నుఁ ◆ డౌటకతన
శివుని గూర్చి తపంబు నేఁ ◆ జేసి పుత్రి, రత్నములఁ గాంచె నన్నట్టి ◆ యత్నముగని
యాత్మగృహమున సన్నదా ◆ నాదికార్య, భరము సోదరవర్గము ◆ పాల నునిచి. 20

సీ. అణిమాదిసిద్ధుల ◆ నల్పంబుగా నెంతు, రేగిరీంద్రమునందు ◆ యోగివరులు
తపము గావింతురే ◆ ధరణీధరమునందు, సనకాదిమునులు మో ◆ క్షంబుఁ గోరి
కైలాసగిరికన్నఁ ◆ గడుఁబ్రియం బైయుండుఁ, బురవైరి కేమహా ◆ భూధరంబు
తనశిఖరంబుఁ జూ ◆ చినయంత జనులకు, నపవర్గమొసఁగు నే ◆ యచలరాజ
మట్టిశ్రీగిరియందుఁ గా ◆ మారిఁగూర్చి, తపముఁ గావింతు ననుచు సం ◆ తానకాంక్షు
నరిగె సకలేంద్రియద్వయ ◆ ద్విరదగర్వ, భేదనోదారమృగరాజు ◆ గాదిరాజు. 21

సీ. అచటఁ బాతాళగం ♦ గావగాహంబుచేఁ, దురితంబులన్నియుఁ ♦ బోలఁగఁజేసి
సిద్ధుల నధికప్ర ♦ సిద్ధుల నీక్షించి, యభివందనము వారి ♦ కాచరించి
శ్రీమల్లికార్జున ♦ స్వామికి నభిషేక, పూర్వకం బయినట్టి ♦ పూజఁజేసి
భ్రమరాంబికాపాద ♦ పల్లవంబులచేతఁ, దనశిరంబు నలంకృ ♦ తముగఁ జేసి
లలిత మగునొకట్టివిజనస్థ ♦ లంబునందు, నెల్లమనుజులు గుప్తారం ♦ బిది యటంచుఁ
బలుకఁ గలుబందనలుకుల ♦ భక్షణమున, ప్రాణములు నిల్పికొనుచుఁ ద ♦ పంబుఁ జేసె.

శా. అంతన్ శ్రీగిరివాసుఁ డైనశివుఁ డా ♦ త్మాకారసంయుక్తుఁడై
చెంత న్నిల్చి గుణాఢ్య యిట్టియలతం ♦ జెందంగ నీ కేటికిన్
సంతానంబు లభింప దిప్డు పున ♦ ర్జన్మంబునంగాని ని
శ్చింతం బొమ్మని పల్కె మానసమునం ♦ జింతాసమాక్రాంతుఁడై. 23

గీ. స్వామి శ్రీశైలనాథ యో ♦ చంద్రమౌళి, తావకం బైనభక్తవా ♦ త్సల్యమహిమ
మిట్టిదా నీకుఁ గలశక్తి ♦ యీదృశంబె, కరుణ నాయందుఁ జాలని ♦ కరణి గాక.

సీ. అని యలుక గావించి ♦ యచ్చోట నుండక, యుత్తరమార్గంబు ♦ నొకటి చూచి
యావెంబడిని యగ ♦ మ్యము లైనయడవుల, దుష్ప్రవేశము లయిన ♦ దొడ్డదరులఁ
బడి భీతినొందక ♦ పడిరేనుకోర్విసుల, దూరంబు చని మహా ♦ ధీరుఁ డగుచు
లాలితం బైనపా ♦ తాళగంగాసమీ, పమునందు వాసంత ♦ సమయ మగుటఁ
గాంతకోమలపల్ల వా ♦ క్రాంత మగుచు, దనరుచున్నట్టియొకబిల్వ ♦ వనముఁ గాంచి
యిదిగదా శంభునకుఁ బ్రియం ♦ బెంతయైన, నని తదీయవిలాసంబు ♦ నాత్మ మెచ్చి.

క. ఇచ్చటఁ దపమొనరించిన, నచ్చపునియమమున వాంఛి ♦ తార్థము నొందన్
వచ్చును సంశయ మేలని, నిచ్చలపున్ మనసుచేత ♦ నిర్ణయయుతుఁడై. 26

సీ. మృదువు లౌనూటరొ ♦ న్మ్రదిబిల్వదళములఁ, దిని పత్త్రాహంబును ♦ దేహయాత్ర
జరుపుచుఁ దగఁ బున ♦ శ్చర్య గావించుచు, వాసరములు నలు ♦ వదియుఁ జన్న
నటమీఁద నంచిత ♦ ధ్యానసమారూఢుఁ, డయి యున్నశివుఁ డపు ♦ డతనిఁ జేరి
యీనిర్జనాటవి ♦ నేమి కోరిక నీవు, దపముఁ జేసెదవని ♦ తగ నడిగిన
నేను సంతానకాంక్షు నీ ♦ వెవ్వరయ్య, యెఱుఁగ శ్రీశైలనిలయమ ♦ ల్లేశ్వరుఁడవు
గావుఁగా యన్న నతఁ డేను ♦ గానుభద్ర, కాళివీరేశ్వరుఁ డనంచుఁ ♦ గరుణఁ బలుక.

క. సంతాన మిచ్చి నాకున్, సంతోష మొనర్పఁ గలవె ♦ శంకర యనినన్
జింతించి భద్రకాళీ, కాంతుం డానియమశీలుఁ ♦ గని యిట్లనియెన్. 28

గీ. విమలచారిత్ర జన్మాంత ♦ రమునఁ గాని, నీకు సంతతి గలుగదు ♦ నిశ్చయంబు
ఏల యాయాస మందెద ♦ విప్పనమున, నన్నఁ బ్రహసితవదనుఁ డై ♦ యతఁ డు వలికె.

గీ. నీవు శ్రీశైలనిలయమ ♦ ల్లేశ్వరునకు, సాటి వైసట్టివేల్పు వే ♦ పాటిపనికి
నను బలుకరింపఁగా నేల ♦ నమ్మితిఁగద, నిన్ను వరదుఁడ వని చాల ♦ నీలకంఠ. ౨౧

సీ. అనిన నవ్విరేశుఁ ♦ డనియె నో వత్స నీ, వీరీతి నన్నింత ♦ దూర నేల
యిపు డేను శక్తుండ ♦ నే తుఁడ గాకున్న, వాఁడ నీ సామీప్య ♦ వనమునందుఁ
గలయొక్కగృహమునఁ ♦ గలకంఠి యున్నది, భద్రకాళిని యైన ♦ భద్రకాళి
యావనజేక్షణ ♦ తో విచారముఁ జేసి, పలికెద నిం కొక్క ♦ పలుకు వినుము
యిక్కడికి దక్షిణంబున ♦ నొక్కశైల, గుహ దనరునందులోపల ♦ మహితమూర్తి
దేజరిల్లెను భారతీ ♦ తీర్థు లన్న, యతివరుం డాశ్రితవాత్రి ♦ హితకరుండు. ౨౨

సీ. ఆయతీంద్రునకు స ♦ హస్రవర్షములపై, నెనబనూఱబ్దంబు ♦ లిపుడు చనియె
మతిమంతు లగునట్టి ♦ మనుజోత్తముల కైన, నొనరింపఁ డతఁడు మం ♦ త్రోపదేశ
మతనిసన్నిధికి నీ ♦ వరిగి సాష్టాంగప్ర, ణామంబుఁ జేసి నా ♦ నావిధములఁ
బ్రార్థించి యమ్మహా ♦ త్మాహుచిత్తమునందుఁ, గరుణ పుట్టించి యే ♦ కరణి నైన
మంత్రముపదేశమయివచ్చి ♦ మా గృహమున, భద్రకాళియంతంబుగాఁ ♦ బ్రమద మొంద
నున్న నన్ను విలోకించి ♦ యుచితరీతి, నిత్యమయుక్తిప్రసత్తి చే ♦ నిలచితేని. ౨౩

వ. అపుడు నాప్రాణేశ్వరియు నేను నన్యోన్యవిచారంబు చేసి నీకోరిక ఫలియింపఁ జే
యంగలవార మని యాజ్ఞయిచ్చి యద్దేవుం డంతర్హితుం డైన తదనంతరంబున. ౨౪

క. నిర్జన మానవ్వనమున, నిర్జరులకుఁ జనఁగరాని ♦ నిబిడతరులతా
త్యూర్జిత మేళనమున నిగ, తార్జవ మగు త్రోవవట్టి ♦ యంతటిమీఁదన్. ౨౫

గీ. ఆపతివ్రాజకో త్తంస ♦ మధివసించు, నట్టిగుహ చెంత కరిగి ధీ ♦ రాత్ముఁడగుచు
దైవవశతను జేసి త ♦ ద్వారముఁ గని, యంచితోత్సాహమునఁ బ్రవే ♦ శించియంత

సీ. అపవృశబ్రిష్మవ ♦ త్సవిలాసంబుచే, బాలభాస్కరులీలఁ ♦ బఱగువాని
బహువత్సములు చన్న ♦ పరమవృద్ధుం డయ్యు, దారుణ్యనిధివోలెఁ ♦ దనరువాని
సకలేంద్రియములచం ♦ చలత లేక తరంగ, విరహితాంబుధివోలె ♦ వెలయువాని
సహజవైరము మాని ♦ జంతుసంతతులెల్ల, సేవింపఁ గరుణ నీ ♦ క్షించువాని
భారతీతీర్థయతిసార్వ ♦ భౌముఁ గాంచి, వినయ మొప్పంగ సాతని ♦ వినుతిసేసి
ముకుళితకరారవిందుఁ డై ♦ ముందునిలువఁ, గేవలకృపార్ద్రదృష్టి నీ ♦ క్షించియతఁడు.

సీ. ఎక్కడి జనుఁడ వీ ♦ వీరీతి నిర్మను, ష్యారణ్యమునకు రా ♦ గారణంబు
గలిగె నెద్ది మదీయ ♦ నిలయ మైనట్టియీ, గుహ యెట్లు చొచ్చితి ♦ కొదవలేక
యని పల్క యతనిచే ♦ నంతవృత్తాంతంబు, విని పలుమాఱు ప్రా ♦ ర్థనలు గాంచి
మదిలోనఁ గృపపుట్టి ♦ మంత్రోపదేశంబు, చేసినఁ గైకొని ♦ చింత విడచి

యతనికిఁ గృతప్రణాముఁడై ♦ యగ్గిరిగుహ, వెడలి సామీప్యమున నున్న ♦ వీరభద్రు
గుడికిఁ జని భద్రకాళితోఁ ♦ గూడ నందు, నలరు నద్దేవుఁ గాంచి సా ♦ ష్టాంగ మెఱఁగి.

గీ. ఫాలతలమున ముకుళిత ♦ పాణియుగము, నిలిపి ధ్యానంబుఁ జేయుచు ♦ నిలిచియున్న
యతనిఁ గని యాత్మవల్లభ ♦ యైనభద్ర, కాళితో నిట్లు పలికె సా ♦ నీలగళుఁడు.

ఉ. అతినియమాఢ్యుఁ డీతఁడు మ ♦ హాత్ముఁడు సంతతిఁ గోరి వచ్చి నాఁ
డితని మనోరథంబు ఫలి ♦ యింపఁగఁ జేయుట చాల యుక్త మా
సతి యని తన్మనంబునకు ♦ సమ్మతి గల్గఁగఁ జేసి యంత నా
యతులితభక్తిశీలుని ము ♦ ఖాబ్జముపైఁ దనదృష్టి నిల్పుచున్. 39

ఉ. ఓయి మహీసురప్రవర ♦ యుల్లమునం దికఁ జింత యేమియుం
జేయకు రెండురూపములఁ ♦ జెంది భవత్సతిగర్భసీమ నే
నే యుదయింతు నగ్రజుఁడు ♦ నిక్కముగాఁగ మదంశసంభవుం
డా యనుజుండు నేన యిది ♦ యంతయు నమ్ముము నిశ్చయంబుగన్. 40

.. ప్రథితసుగుణాలి యైనయా ♦ భద్రకాళి, వారలకుఁ జెల్లెలై పుట్టు ♦ వలవదింక
శంక యొనరింప నని దయా ♦ సాంద్రదృష్టి, వెలయఁ బనుపఁ దదాజ్ఞయా ♦ దలధరించి

వ. కృతార్థుండై యద్దేవుగృహంబు వెడలి యాశ్రీగిరినివాసు లయిన భ్రమరాంబికామల్లే
శ్వరాదు లయిన సకలదేవతలకు నభివాదనంబుఁ జేసి కతిపయప్రయాణంబుల బిల్లల
మఱ్ఱిపురంబునకు వచ్చి సకలదాయాదమిత్రామాత్యవర్గంబులు సంతసింప నిజగృ
హంబుఁ బ్రవేశించి సుఖంబునఁ గొంతసమయంబు గడుపుచున్న యనంతరంబున. 41

కం. ఆగాదిరాజువనిత మ, హాగుణవతి పరమసాధ్వి ♦ యనవిశ్రుత యా
నాగాంబ రూపశీలా, భోగాఢ్యులఁ గవలవారిఁ ♦ బుత్రులఁ గాంచెన్. 42

కం. ఘనుఁ డందులోన రెండవ, తనయుఁడు వీరేశ్వరుండు ♦ తాన యగుటచే
జనియించుసమయముననే, జను లెల్ల నుతింప నొక్క ♦ జడ ధరియించెన్. 43

సీ. అతిలాలితాకార ♦ లాకుమారులు పెద, వీరభద్రుఁడు చిన ♦ వీరభద్రుఁ
డన్న నామములచే ♦ నధికప్రసిద్ధులై, యభివృద్ధిగాంచి ర ♦ నంతరమునఁ
బెదవీరభద్రుఁడు ♦ పృథ్వీధినుతకార్య, దక్షుఁడై కర్ణాట ♦ ధరణి కరిగి
వాసిగా రాయసిం ♦ హాసనముననుండి, యధిక లౌరాయదా ♦ యాదులకును
మఱియు దొబ్బళివేలసా ♦ మంతులకును, తానె యధికారి యై మహా ♦ స్థానులందు
సకలమంత్రివరేణ్యులు ♦ సన్నుతింప, భూనుతం బైనకీర్తిబి ♦ స్ఫూర్తిఁ గనియె. 43

. మహనీయపిల్లల ♦ మఱ్ఱివంశభవుండు, గాదిరాజసుతుండు ♦ ఘనయశుండు
వీరేశ్వరుని చుట్ట ♦ తారమే యితఁడంచు, జను లెన్నఁ దగినసౌ ♦ జన్యశాలి

పినవీరభద్రుఁడు ♦ చిన్నప్రాయమునందె, యఖిలశాస్త్రంబులు ♦ నభ్యసించెఁ
గాళిదాసాదిస ♦ త్కవులకు హెచ్చుగా, బహుకావ్యవిరచన ♦ ప్రౌఢిఁ గాంచె
వాణి యిల్లాలుగాఁ గవి ♦ శ్రేణికెల్లఁ, బ్రకటితాశ్చర్యకర మైన ♦ బిరుదు పూనెఁ
దుహినగిరిరాజరామసే ♦ తువులనడుమ, నితని కెనయైనకవివరుఁ ♦ డెందుఁ గలఁడు.

సీ. అవతారదర్పణం ♦ బన్నకావ్యముఁ జేసె, నారాధి నారదీ ♦ యంబు పలికె
మహనీయ మగుమాఘ ♦ మాహాత్మ్యము రచించె, శాకుంతలముఁ జెప్పె ♦ సరసఫణితి
నాకర్ణకాతిరియందు ♦ నొనరించె మధురవా, క్ప్రౌఢిచే జైమిని ♦ భారతంబు
లలితమానసో ♦ ల్లాససారంబన్న, కబ్బంబు భాషించె ♦ నబ్బురముగ
మఱియుఁ బహురూపకావ్యని ♦ ర్మాణనిపుణుఁ, డగుచు నుతిఁ గాంచె సకలది ♦ గంతరముల
సుకవిజనగర్వతిమిరసం ♦ కోచకృత్ప్రౌ, భాతరవి యైనపినవీర ♦ భద్రసుకవి. 45

గీ. భాగ్యనిధి యైనపినవీర ♦ భద్రసుకవి, కాత్మజులు సంభవించి రా ♦ గామనిభులు
ఘనుఁడు వీరన్నయును జగ ♦ ద్గణ్యపుణ్య, ధనుఁడు మల్లేశ్వరుండన్న ♦ సత్యసంధు

ఉ. వారలలోన నగ్రజుఁడు ♦ వారిజవైరివతంసపాదసం
సేవనపూజనాపరుఁడు ♦ గీష్పతితుల్యసమగ్రశేముషీ
సారవచోవిలాసనిధి ♦ సర్వనృపాలసభాగ్రపూజ్యుఁ డౌ
వీరనమంత్రిశేఖరుఁడు ♦ విశ్రుతిఁ గాంచె ధరాతలంబునన్. 47

ఉ. సన్నుతభక్తిచే నెపుడు ♦ శంభుని గొల్వఁగ నేర్చుఁ బెద్దల
సన్నన సేయ నేర్చు మతి ♦ మంతులలోన మెలంగ నేర్చుఁ జే
కొన్న నృపాలవర్గములఁ ♦ గూరిమి మెచ్చుకొనంగ నేర్చు వీ
రన్న కెయిచ్చినాఁడు కమ ♦ లాసనుఁ డిద్ధర నేర్పు లన్నియున్. 48

గీ. అతనియనుజుఁడు నిజహృద ♦ యాధిగతము, హేశ్వరుండు వివేకస ♦ మేత మాన్య
శ్రీశ్వరుఁడు విప్రప్రజా ♦ నేకగజము, గీశ్వరుండు దనర్చు మ ♦ ల్లేశ్వరుండు. 49

ఉ. శాశ్వతమై సమస్తకవి ♦ సన్నుతమై హరిదంతమానవా
ధీశ్వరసత్సభాగ్రజన ♦ హృత్కమలాతివికాసహేతువై
విశ్వజనీనమై యధిక ♦ విస్మయకారణమై చెలంగుమ
ల్లేశ్వరమంత్రికీర్తి చరి ♦ యించును సర్వజగత్ప్రకాశమై. 50

సీ. మహనీయతేజుఁ డౌ ♦ మల్లేశ్వరుం డంత, తనకావ్యదక్షతా ♦ ఘనతఁ గాంచి
మెచ్చి యాకటకేంద్రుఁ ♦ డిచ్చినపెనుమళ్ల, యన్నగ్రామమునందు ♦ నధివసించె
నాఁటనుండి తదీయ ♦ నామంబుచేత న, న్వయము ప్రకాశంబు ♦ నందె నంత
నట్టిమల్లేశ్వరుఁ ♦ డనవద్యసుగుణగం, పన్నుఁ డైనట్టి వీ ♦ రన్న మంత్రి

రూపమదనుండు సోమేశ్వ ◆ రుండు నన్న, సుతుల నిద్దరభువనవి ◆ శ్రుతులఁ గాంచె
వారి తిరువురు సౌభాగ్య ◆ వర్ణనమున, సుత్తమచరిత్రమునఁ గీర్తి ◆ నొందిరందు. 51

సీ. అగ్రజుం డైనవి ◆ రన్నవళిశమున సం, భవమందె నర్సనా ◆ మాత్యమౌళి
యమ్మంత్రిపరుఁడు పె ◆ ద్దాంబాఖ్యయాధర్మ, సతియందు నలుగురు ◆ సుతులఁ గాంచె
పెదబసవయ్యయుఁ ◆ జినబసవయ్యయుం, దిమ్మన్న తిమ్మనమంత్రి ◆ యన్నవారి
నానలుగురిలోన ◆ నతిగుణాఢ్యుండు యం, మ్మనమంత్రిమౌళి భా ◆ వమ్మకాంత
యందు ఘనుఁడైననర్సనా ◆ మాఖ్యఁ గాంచె, నతఁడు మతిశాలియైన వెం ◆ కాంబయందు
నెలది నుద్వాహమై యభి ◆ వృద్ధిఁ గాంచె. * * * 52

క. సోమేశ్వరుండు హృద్గత, సోమేశ్వరుఁ డమితవైభ ◆ వోటయజితను
శ్రీరాముఁడు సుగుణోన్నతి నఖి, రాముఁడు విలసిల్లు సకల ◆ రాజస్తుతుఁడై. 53

శా. ఆసోమేశ్వరుసంతతిం గలిగె శా ◆ బాస్థానమాన్యుండు దై
లాసాధీశపదారవిందయుగళీ ◆ లగ్నాంతరంగుండు ప
ద్మాపద్మాయతలోచనాంచలుఁడు స ◆ మ్యగ్వేదశాస్త్రాదివి
ద్యాసారజ్ఞుఁడు దాదిరాజు నిజవం ◆ శాంభోధికిం జంద్రుఁడై. 54

సీ. కీర్తిఁ బెల్లుబ్బిపర్వ ◆ శౌర్యంబు వర్ణనసేయు, వితరణశారద్వ ◆ మితనియంద
శిబిమున్నుగానృపాలకోటి ◆ బిరుదసేయుఁగా వచ్చు, నతిరమ్యవాక్ప్రౌఢి ◆ యితనియంద
సతులనిత్యంబు మనంబు ◆ ధృతి కరఁగించునదం, చితరూపలావణ్య ◆ మితనియంద
సితకంధరుని పూజ ◆ సలిపింపఁ గాంచు, నతులితవ్రతచర్య ◆ యితనియంద
సతులు గావింపుమని యడ ◆ తీపులగర్వ, మణఁచి నిరసించుభుజకార్య ◆ మితనియంద
నిలిపినాఁ డుప్పుఘపుఁ డెందమ ◆ నిఖిలసుకవి, రాజులు నుతింతు రాదాచి ◆ రాజునెపుడు.

ఉ. ఆరమణీయకీర్తిమహి ◆ మాఢ్యుఁడు దాదయమంత్రి పద్మధా
రాదులమువ్వురన్ సుతుల ◆ గాంచెను శ్రీపెదసోమమంత్రియున్
సూరిపరేణ్యుఁడైనసిన ◆ సోమనయున్ సుకృతప్రియామహా
హారుపశాలివైయెలయు ◆ పాపడిసోమనయన్నవారలన్. 56

క. వారలలోపల నగ్రజుఁ, డారూఢశివార్చనాప ◆ రాయణుఁడు జగ
ద్వారాతినికరబలుఁడు, దొరయఁడు పెదసోమమంత్రి ◆ తర్పము వెలయున్. 57

సీ. కటకపద్మాంటికా ◆ కదభారసంఫుల్ల, మల్లికాప్రసవదా ◆ మములఁ దగడి
కర్ణాటకాంగనా ◆ కర్ణభూషణసార, హీరోపలచ్ఛాయ ◆ నీసడించి

ఢిల్లీపురావాస ♦ పల్లవోష్ఠీజాల, దరహాసరుచులతోఁ ♦ దరిస్తరించి
కేరళకామినీ ♦ హారముక్తాహార, గురుధాళధళ్యంబు ♦ కొంచెపఱచి
సకలదిక్కుల ననిశంబు ♦ సంచరించు, నౌర పెనుమళ్లవంశదు ♦ గ్ధాబ్ధిచంద్రు
డాచయామాత్యపుత్రర ♦ త్నంబు రాజ, మాన్యుఁ డైనట్టి పెదసోమ ♦ మంత్రిశేఖరుండు

క. ఆపెదసోమనయనుజుఁడు, భూమిపాలకవర్యకార్య ♦ ఘటనాపటిమ
వ్యాపారసుమతి జితఘ, సాపతి పినసోమమంత్రి ♦ చంద్రుఁడు వెలయున్. 59

ఉ. దానగుణంబులన్ ఘనుఁడు ♦ ధార్మికకోటికి నగ్రగణ్యుఁ డా
స్థానమునందు మిక్కిలి ప్ర ♦ శంసకు నెక్కినధన్యుఁ డీశ్వర
ధ్యానపవిత్రమానసుఁ ♦ డసారతయాచకరక్షణక్రియా
సూనృతభాషణుండు పిన ♦ సోమనకీర్తి వహించె ధారుణిన్. 60

చ. అనుపమసద్గుణాఢ్యుఁ డగు ♦ నాపినసోమనకుం బ్రియానుజుం
డనుపమసత్యభాషణము ♦ హావ్రితశీలుఁ డశేషమేదినీ
జనపతిసత్సభాభవన ♦ సక్కవిశేఖరగద్యపద్యవా
క్ప్రణుతచరిత్రముల్ గనియెఁ ♦ బాపడిసోమన మంత్రిరత్నమై. 61

సీ. ఉచితజ్ఞు లగునచి ♦ వోత్తములను వివే, కించి నిక్కముగ లె ♦ క్కించువేళ
మతిమంతు లయినట్టి ♦ మంత్రిరత్నంబుల, వివరించి గణన గా ♦ వించువేళ
ధార్మికు లగునమా ♦ త్యవతంసముల నెల్ల, నెలమిఁ బల్మాఱు నూ ♦ హించువేళ
నతిధీరు లగుప్రధా ♦ నాగ్రగణ్యుల నుద, లంచి బల్మాఱు గ ♦ ణించువేళ
కవులు బాంధవులును ధరా ♦ ధవులు నగ్ర, గణ్యుగా నెంతు రనిశంబు ♦ పుణ్యగుణని
ధానమైనట్టి పెనుమళ్ల ♦ డాచిరాజు, సుతవతంసంబుఁ బాపడి ♦ సోమఘనుని. 62

సీ. సుగుణాఢ్యు లయినయా ♦ ముగురుసోదరులందు, ధీమంతుఁ డగుపిన్న ♦ సోమమంత్రి
కాయనమంత్రియన్ ♦ సూను నొక్కనిఁ గాంచె, నతఁడు నిత్యంబు స ♦ ద్భ్యాగతులకు
బహుశాఖమ్భృతసూప ♦ భక్ష్యసమగ్రంబు, గాఁగ నెల్లప్రదు మృ ♦ ష్టాన్న మొసఁగి
నిఖిలదేశములందు ♦ నిష్కళంకయశంబు, సుకృతంబుఁ గాంచెను ♦ సుస్థిరముగ
నట్టికాయనమంత్రీంద్రుఁ ♦ డంచితముగ, లక్షణాన్విత యగునట్టి ♦ లక్ష్మియన్న
యబల నుద్వాహమై యామృ ♦ గాయతాక్షి, (యందు?) జనవినుత బాపమంత్రి
యనెడి ♦ తనయుఁ గాంచె. (?) 63

ఉ. పావనసత్యశీలుఁ డగు ♦ పాపడిసోమనమంత్రిధర్మవాం
ఛావిమలాత్ముఁ డై వెలసి ♦ శక్రమయన్న వధూటియందు నా

ర్యావరసత్కృపామహిమ ♦ నాత్మజు నొకరుని గాంచె గాంచన
గ్రావసమానధైర్యగుణ ♦ గణ్యుని సోమనమంత్రిచంద్రునిన్. 64

సీ. తనమేనిచెలువ మం ♦ తయు నాశ్రితులైన, బుధులపై నిగుడుచూ ♦ పులనె యుంచి
తనశుభ్రకాంతి యం ♦ తయు దిగంతములంగూడ, దులలేక వెలయుకీ ♦ ర్తులనె యుంచి
తనకళంకత్వ మం ♦ తయు గర్వతానేక, ఖలమంత్రిజనులచి ♦ త్తముల నుంచి
తనసుధాయోగ మం ♦ తయు సభాస్థలులందు, విలసిల్లుమధురసూ ♦ క్తులనె యుంచి
నిత్యపరిపూర్ణుఁ డై యుండు యువ ♦ నీస్థలమున, వినుతి గనుసోమనామంబు ♦ విడువ కుదయ
మందినసుధాంశుఁ డీ యితఁ ♦ డనినుతించు, మానవశ్రేణి యాసోమ ♦ మంత్రిఁ గాంచి.

సీ. మరువు తెప్పటఁ గన్న ♦ దొరలనీ యని గల్ల, నాశ్రితులను బ్రోచు ♦ నట్టివేళ
కినుక యొప్పటనైనఁ ♦ జనకనీ యని గల్ల, దళవుసేవ యొనర్చు ♦ నట్టివేళ
సన్నుతి మెచ్చటనైనఁ ♦ జొనుపనీ యని గల్ల, ధవనీసురుల మెచ్చు ♦ నట్టివేళ
కరుణ యొకింతైనఁ ♦ గలుగనీ యని గల్ల, దెంచి శత్రువుల దం ♦ డించువేళ
యొంతసమయజ్ఞుఁ డితఁ డంచు ♦ నెంచు విబుధ, వర్గము లనారతము ఘన ♦ భర్గచరణ
దుర్గమధ్యానకలనాని ♦ సర్గశైవ, మార్గచరుఁ డగుసోమనా ♦ మాత్యవరుని. 66

ఉ. ఆమహనీయకీర్తినిధి ♦ యన్వయవార్ధికిఁ బూర్ణచంద్రుఁ డౌ
సోమనమంత్రి సర్వగుణ ♦ శోభనుఁ డర్వర పారిజాతులన్
జెప్పను జెంద్రయాడె జన ♦ బృందము లౌనని మెచ్చ కాంతల్
లామహి పేరమాంబయును ♦ లక్ష్మియు నన్నగుణాభిరాములన్. 67

సీ. సోమనామాత్యుఁ డా ♦ సుందరీరత్నము, లందు నగ్రవధూటి ♦ యిందువదన
బాతుపుణ్యచరిత్ర ♦ పేరమాంబా నామ, విఖ్యాతి గనునట్టి ♦ వెలఁదియందు
బసవనమంత్రీంద్రు ♦ బంధురగుణశీలు, సుగుణవిశ్రుతు సోకటి ♦ సుతునిఁ గాంచె
నతఁడు పౌరుషశాలి ♦ యై యానందపురమున, భూవరాగ్రణి కృష్ణ ♦ దేవునొద్ద
మంత్రియై కార్యదక్షతా ♦ మహిమచేత, దిక్కులను గల్గురాజము ♦ ద్రితవ్రజంబు
నిచ్చలును బ్రస్తుతింపఁగ ♦ నచ్చమైన, నిజయశస్స్ఫూర్తి నెల్లెడ ♦ నెరపఁజేసి. 68

చ. అసదృశసద్గుణోదయున ♦ మగ్రిచేఁ గనుపట్టినట్టి యా
బసవన వీరమాంబ యను ♦ భామినియందును గాంచె సర్వభూ
విసుమగడైన(యుట్టి) పెద ♦ వేంకన సోమనమంత్రి సద్గుణ
భ్యసనుఁడు చిన్నవెంకనయు ♦ నన్నకుమారుల దానశూరులన్ 69

గీ. శ్రీమహీశు లైనవారికి సోమమంత్రి, గౌరమాంబా సమాఖ్యయా కాంతయందు
మల్లనామాత్యుఁ డనుకుమారకుని గనిరి, సాత్త్వికులు నుతింప సభివృద్ధి నందె నతఁడు

సీ. నీతిజ్ఞుఁ డైనమా తాతసోమనమంత్రి, వర్యుఁడు రెండవ భాస్కరుండైన
ప్రణుతసౌశీల్యాది పావనసద్గుణ, లక్ష్మిలక్ష్మీనాము లలనయందు
మాతండ్రి యైనట్టి మేరుశైలసమాన, నిరుపమధైర్యుఁడు పెదనీలమంత్రి
యభినవపంచసాయకసముంచితరూప, లావణ్యనిధి పిననీలమంత్రి
యన్న నందనయుగళంబు నమృతవార్థి, యఖిలసంతోషకరవస్తు శాంతిరాజు
పూర్ణచంద్రుని (సకల్ప) భూరుహంబు, గాంచినట్టి తెలంగున గాంచియలరె.

ఆ. అందగ్రజుండు భువనా, నందప్రదవితరణాది సద్గుణమణి
సందోహవారినిధి యలు, వొందును పెదనీలమంత్రి యార్యస్తుతుఁడై.

సీ. కరము లెప్పుడు శుభాకరములౌ నిశ్శంక, శంకరాంఘ్రిద్వయార్చనము చేతఁ
వదనము లెప్పుడు సౌఖ్యపదములౌ గౌరీశ, సదనదాస్మరణము చేత
శ్రుతులెప్పు డధికవిశ్రుతులౌ శశాంకశే, ఖరకథాకర్ణన తత్పరతను
మతులెప్పుడును సౌఖ్యమతులౌ లలాటలో, చనమూర్తిభావనా చర్యచేత
నింతశివభక్తుఁ డిద్ధాత్రి నెవ్వఁడనుచుఁ బ్రణుతి సేయుదురౌ బుధప్రవరులు పెద
*మల్లవంశాబ్ధిసోమ యమాత్యమణికి, మూరరత్నంబు పెదనీలమంత్రివరుని.

సీ. ఇతఁ డర్థిజనముల కిచ్చుచో నలకల్ప, భూరుహమైనను సరిపోవఁగలదె?
యితఁడు భాషించుచో ప్రతివాది యైనచ్చు, శేషాహిరాజైన జెప్పఁగలఁడె
యితఁడు కార్యంబులూహించుచో గురుఁడైనఁ, జింతించి ప్రత్యుపాయ మెయఁగలఁడె
యితఁడు శాత్రవకోటి కెదురుచో భీమరంబు, గలవాఁడు నెదిరింపఁ దలఁపఁగలఁడె
అనుచుఁ దనవాఙ్మనీషాది యమితశౌర్య, ఘనత వీక్షించి జనులెల్ల వినుతిసేయఁ
గీర్తిఁ గాంచెను భాగ్యవిస్ఫూర్తిచేత, మహితసుగుణాళి పెదనీలమంత్రిమౌళి.

సీ. ఆప్తబాంధవులట్ల యతులితప్రేమచే, బ్రతుకు లర్థిజనుల కొసఁగ దానమునకు
నాప్తసంభవులట్ల దరణీసురావళి, ప్రీతినీ మంత్రి శేఖరుని సకల
శాశ్వతధనమగు సంగ్రామధర్మము యశో, ధన మేము మాత్యుని తలఁచి నలుసమునకుఁ
గడునలక్ష్యములు నూ క్షత్రపుత్రకములట్లు, శాత్రవశ్రేణులే సచివవరుని

---

* పెనుపల్లెయని కనఁబడుచున్నను 'మ'కార మిచ్చట యతిస్థానమునందుండుటం
పెనుమల్లవారనుటయే యుచితమా?

కలఁడు కీర్తుల విలసిల్లు ♦ నద్రిజాధి, నాథపదపంకరుహపూజ ♦ నాపతుండు
సోమమంత్రీంద్రసుతుఁడు ని ♦ శ్చయగుణాని, ధాన మగుపెదనీలప్ర ♦ ధానమౌళి. 73

సీ. పృథుతేజుఁ డైనయా ♦ పెదనీలమంత్రీంద్రుఁ, డమితకీర్తి విశాలి ♦ యాతుకూరి
కాళయామాత్యుండు ♦ కమనీయసుగుణభూ, షణ యైనసూరప ♦ సాధ్వియందుఁ
గాంచినకన్యను ♦ దంచితకీర్తి స, మగ్రుండు మాపతి ♦ (మంత్రి?) మౌళి
తనసోదరుండు గాఁ ♦ దనరునుత్తమసాధ్వి, సకలభాగ్యములకు ♦ జన్మవసతి
నన్నదానాద్యనేకక ♦ ల్యాణజనక, సద్గుణంబులకెల్ల నా ♦ స్థానజగతి
నన్నపూర్ణసమాఖ్య రౌఁ ♦ నట్టివనితఁ, బరిణయంబయ్యె నధికవై ♦ భవముతోడ.

సీ. తనప్రాణవిభుఁడు పం ♦ పినయట్టియాజ్ఞ యా, దలధరించుట సద్వ్ర ♦ తంబుగాఁగ
నతిథికోటులకు మృ ♦ ష్టాన్నదానంబు(తా) సలుపుయత్నమె దిన ♦ చర్యగాఁగ
తనగుణోన్నతి బంధు ♦ జనులు వర్ణింపఁగ, ల్గినకీర్తియే మూల ♦ ధనముగాఁగ
సుతుల వైఖరి నిజా ♦ శ్రితులను రక్షించు, కారుణ్యమే నిస ♦ ర్గంబుగాఁగ
వెలయుఁ బూర్వపతివ్రతా ♦ తిలకములకు, సాటి యౌనని బుధజనుల్ ♦ సంతసింప
వినయసంరక్షణక్రియా ♦ నూనసంత, తాదరోదయపరిపూర్ణ ♦ యన్నపూర్ణ. 75

గీ. నీతిబలశాలి యాపెద ♦ నీలమంత్రి, పుత్రకులఁ గాంచె నయ్యన్న ♦ పూర్ణయందు
సుగుణవిశ్రుతుఁ డగునిన్ను ♦ సోమమంత్రి, సత్యసంధుని లచ్చయా ♦ మాత్యవరుని

క. అందగ్రజుఁడవు నీవు న, వేందుకళాభరణభక్తి ♦ పాలననిత్యా
నందనిజమానసుఁడవై, యుండెదవు శుభంబు సోమ ♦ నామాత్యమణీ. 77

సీ. ఆంజనేయునిలీల ♦ నధిపతికార్యంబు, నీతిబలంబున ♦ నిర్వహింపఁ
గార్యదక్షతచేతఁ ♦ గడుమాటనేర్పున, యవనేశ్వరుని చెల్మి ♦ యాచరింప
వినయుఁ డై పొందుచే ♦ సినయట్టిమన్నెభూ, పాలవర్గములకు ♦ మేలుఁ గూర్ప
వైరించినట్టిభూ ♦ వరులగర్వస్ఫూర్తి, యాహవాగ్రంబున ♦ నపనయింపఁ
జతురత వహించితివి(ర) యాశ్చర్యకరము, నీదు బుద్ధివిశేషంబు ♦ నిర్ణయింప (?)
సదనసమగాత్రి పెదనీల ♦ మంత్రిపుత్ర, మహితకీర్తినిధాన సో ♦ మప్రధాన. 78

సీ. సంధ్యాదు లైనట్టి ♦ సద్గుణంబులయందుఁ, గలుగువిశేషముల్ ♦ గనఁగ నేర్చు
సాధుదానాదిక ♦ చతురుపాయప్రయో, గంబులసమయముల్ ♦ గనఁగ నేర్చు
నిటువురకే కాని ♦ యంతరులకెఱుఁగంగ, రానిమంత్రంబు సం ♦ రక్ష నేర్చు
నొరులు గావించుమా ♦ యోపాయము లెఱింగి, ప్రతికార మొనరింప ♦ బ్రౌఢి నేర్చు

మంత్రివర్గములకు శిఖా ♦ మణి యితండౌ, యనుచు వర్ణింతు [illegible] ♦ [illegible]
వినుతగుణహార ♦ శివనీలవరకుమార, ధైర్యగుణధరేంద్ర ♦ సోమపరిధాన [illegible] ॥

సీ. పరమవిశ్వాసమం ♦ భరితచిత్తంబుచే, గురుని గాంతువు చంద్ర ♦ [illegible]
[illegible]జేనియా ♦ దరముచే సకలార్థి, జనులఁ గాంతువు బుధ ♦ [illegible]
వేదశాస్త్రాదిక ♦ విద్యాదికతకు ఖా, సురులఁ గాంతువు దేవ ♦ [illegible]
[illegible]చిత్తమ ♦ త్రారాతినృపమంత్రి, గణము గాంతువు చిన్న ♦ [illegible]
[illegible] ♦ నిర్ణయించి, వర్ణనము చేసి యానంద ♦ [illegible]
[illegible]రాజ్యులరాజస ♦ భాగ్యములప, మగ్రసుగుణనిధాన సో ♦ మపరిధాన ॥

సీ. జయవాటికాపుర ♦ శ్రీయి దైనదుర్గాంబ, కృపఁ గాంచి నీనృపా ♦ [illegible]
[illegible]వర్మకు ♦ మాధవోత్తమవంశ, భూషణుండయ్యె నే ♦ [illegible]
[illegible] ♦ కరమన్నెసులుతాను, బిరుదంబు పూని నే ♦ [illegible]
[illegible] ♦ శాస్త్రోక్తి యోచించు, నతిదానశూరుఁ డే ♦ [illegible]
[illegible] ♦ పూనవాటి, తమ్మభూపాలసునిపర్మ, ♦ [illegible]
[illegible] ♦ మయకటాక్ష, మహిమఁ గాంచితి[illegible] ♦ [illegible]

సీ. [illegible] ♦ దేవరవంశసం, భవుఁడు భీమయరాయ ♦ [illegible]
[illegible] ♦ నారమ్మ యనుధర్మ, సతియందుగాంచిన ♦ [illegible]
యన్నమ్మయన్నక ♦ న్యను సుపుత్రిమరాజు, శంభుఁడు వాంఛవి ♦ [illegible]
[illegible]గాంచిన ♦ యతివలక్ష్మీదేవి, యనుపుణ్యసాధ్వి స ♦ [illegible]
[illegible] ♦ పద్మముఖులఁ, పర్వతేంద్రకుమారి[illegible] ♦ [illegible]
[illegible]భక్తివిధాన సో ♦ మపరిధాన. * * *

సీ. [illegible] ♦ ములకంటెను సద్గు, ణములె యుత్తమ[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ సద్వ్రతంబులకన్న, పతిభక్తియే ఘన ♦ [illegible]
[illegible]సుతమిత్ర ♦ బంధులకన్నను, త్యాగతుతే ముఖ్య ♦ [illegible]
[illegible] ♦ దానాళికన్నని, త్యాన్నదానమె మహా ♦ దానముగను
[illegible]బాంధవజనవర్గ ♦ నీయసాధు, వర్తనంబులచే సా[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] సతి యైన(ట్టి) ♦ యమ్మనాఖ్య, మానినీమణి సోమప[illegible] ♦ [illegible]

సీ. [illegible] ♦ హృదయేశపదపద్మ, భావనంబున నిత్య ♦ [illegible]
[illegible] ♦ సూనృతతుభ్యాప్త, భాషితంబులె చెలి ♦ భూషితం[illegible]

లే నాతి వయ సముల్ ♦ బీనర తుక దయా, వీక్షణంబులు చారు ♦ లక్షణంబు
తేజాల హస్తంబు ♦ లిష్టార్థలోపిత, బహుభూసురము లౌట ♦ భాసురంబు
భూనుత సమాఖ్య గాంచున ♦ ప్పుణ్యసాధ్వి, శాంత వర్తనమున ధరా ♦ చంద్రవదన
రీతి విఖ్యాతిఁ గన్న నీ ♦ రెండవ సతి, శ్రీలసద్గుణకోటి ల ♦ క్ష్మీ వధూటి. 84

. అర్యనుత విరివమంటు నీ ♦ యుగ్రభాగ్య, మైన యన్నమ్మ దేవియం ♦ దధిక తేజు
నందనునిఁ గాంచితివి జనా ♦ నందకరుని, నీలమంత్రీంద్రు చాతేంద్రు ♦ విభవిలాసు. 85

.. నిజనతుఁ డైనయా పెద ♦ నీలమంత్రి, యనుజుఁ డనవద్య దానవి ♦ ద్యాఘనుండు
నీలకంఠపదార్చనా ♦ నిరుపమ ప్రజ్ఞ, శీలత ప్రసిద్ధిగను పిన ♦ నీలమంత్రి. 86

సీ. తనకార్యపరులతో ♦ ఘనత దమెలినయట్టి, మహిపురోహిత్యశ్రీస ♦ మగ్రుఁ జేయుఁ
జనకాన్వవాతుర్య ♦ మునమాత్ర తెరుఁ డగు, శత్రుప్రసైన సుమిత్రు ♦ జనునిఁ జేయుఁ
దనమంత్రి మెప్పుచుఁ ♦ గన తేకయుండంగ, నౌరుల మంత్రరహస్య ♦ మాహసేయుఁ
దనబలస్ఫూర్తి నెయుం ♦ తియు నజేయముగాఁగ, నౌదులమాక జయించు ♦ యుక్తి సేయు
నిత్తఁడు కడుచతురుండంచు ♦ నెల్లజనులు, సంతసింపంగ ఘనకీర్తి ♦ సంగ్రహించె
శుభగుణాఢ్యుండను పెసుమళ్ళ ♦ సోమమంత్రి, తనయుఁ డగు పినసీలప్రధానమౌళి. 87

సీ. చెప్పులయందు దప్పులం ♦ చిరికింపఁ జాలు శ, య్యకునమందానంద ♦ మందువారు
పదవాక్యవిభజన ♦ ప్రౌఢకెంతయు సంత, సిరి శిరశ్శకంపంబు ♦ సేయువారు
వితతనానారసో ♦ చితము లైక నుపట్టు, నుచ్చారణములకు ♦ మెచ్చువారు
నర్థంబు వివరించి ♦ నట్లుగాఁ దెలియంగఁ, బలుకుట కెంతైన ♦ న(ను)లరువారు
నగుచు సభ్యులు పొగడంగ ♦ నాంధ్రభాష, నమరు భారత భాగవ ♦ తాదులయిన
కృతులు చదివెడు ఘనచతు ♦ ర్కృతులు సెరపు, సుందరీపంచబాణుఁడు ♦ సోమమంత్రి
మణికుమారుండు పినసీల ♦ మంత్రిఘనుఁడు. 88

సీ. జీమూతఖచరతా ♦ చేష్ట మాన్పిన వేల్పు, జేసి చేతుల ప్రభా ♦ భాసురుండు
తేజస్సై పగఘ్నాను ♦ తేజ సొక్కిన పెద్ద, కేలయందును విహా ♦ రించు ఘనుఁడు
భువనంబు లేలున ♦ ద్భుతకరైశ్వర్యుండు, నిలుచు టొక్కెడ లేని ♦ బలయుతుండు
చంద్రపాలనమహో ♦ త్సాహ సమగ్రుండు, చిగురువాల్దొరను గె ♦ ల్చిన విభుండు
నాల్గు దిక్కులఁ గల మేది ♦ నీ(1)(శ్వరుల) నాథ, సకలనక్షాంతమును బ్రకా ♦ శరుబునొందు
చంచలవిలోచనాసన ♦ పంచశరస, మాన పెసుమళ్ళ పినసీల ♦ మంత్రికీర్తి. 89

(1) ''ఎత్తునీ త్యాదిపాద విశ్రమభంగః,'' అని లేఖకుఁడు మూలమున వ్రాసెను.

సీ. ఏలికనృపతిచే ♦ యెఱుఁగు నమ్మంత్రిశే, ఖరునీతివిద్యాలి ♦ గారవంబు
నిఖిలవిద్వత్కవీం ♦ ద్రాళిచే యెఱుఁగు నా, సచివావతంసుని ♦ వదాన్యత [illegible]
[illegible]కవ్యకామనో ♦ హరుఁడేయెఱుఁగు నా ప్ర, ధానేంద్రునిశ్చలం ♦ [illegible]
యిలఁ గల్గునర్థులే ♦ యెఱుఁగుదు రయ్యమా, త్యవరేణ్యునిశ్శంక ♦ [illegible]
జయము కని మేలెఱింగి నిశ్శంకరీతి, కలరి పతిపూర్ణకామ [illegible] ♦ [illegible]
మహితలంబున పినసీల ♦ మంత్రిమహిమ, ప్రస్తుతింపంగఁ దగు నభి ♦ [illegible]

సీ. ఘనుఁడు చినసీలమంత్రిశే ♦ ఖరుఁడు సకల, జనులకును గారవ్యుఁడై [illegible]
నాత్మజనకుండు సోమాఖ్యుఁ ♦ డైనకతన, నతఁడు సౌమ్యతఁ గాంచు [illegible]

గీ. అతనికూర్మి బసవ ♦ నామాఖ్యుఁ డెఱ్ఱపా, ఖ్యానవనితయందుఁ ♦ గాంచినట్టి
పాపమాఖ్యాసాధ్విఁ బరిణయంబయ్యె నా, చిన్నసీలమంత్రి ♦ శేఖరుండు.

సీ. భక్తియుక్తంబుగాఁ బతిసేవ సేయుటే, [illegible] బర ♦ [illegible]
వినయదాక్షిణ్యవి ♦ వేకతమాదుతే, సాధ్వీమతల్లికి ♦ సహజగుణము
లన్నదానంబుచే ♦ నతిథివర్గముఁ బ్రోచు, ఘనతయే పతికి సం ♦ [illegible]
మత్యంతమృదులస ♦ త్యప్రియభాషణ, ప్రౌఢియే యింతి క ♦ భ్యస్తవిద్య
యవ్విధూమణి సకలభా ♦ గ్యైకవసతి, శుభయశులపావని యనంగ ♦ [illegible]
[illegible] గాంచెను భర్త్రైక ♦ వర్తనమున, భవ్యగుణకోటి పాపమాం ♦ [illegible]

క. వరచరణార్చనానిపుణుఁ ♦ డాచినసీలయమంత్రిసద్గుణో
త్తరనిధి పాపమాఖ్యవని ♦ తామణియందునఁ గాంచెఁ బుత్రిలన్
సురుచిరకీర్తివై భవుఁడు ♦ సోమనమంత్రియు సుందరీమణిన్
హారుఁ దగుభాస్కరుండు బస ♦ వన్నయు నన్నగణాభిరాములన్.

క. అం దగ్రజుండు.

సీ. పార్వతీశ్వరపాద ♦ పంకేజయుగపూజ, నాసక్తుఁ డయ్యె బా ♦ ల్యంబునందు
నచిరకాలం బైన ♦ నిచయవాంఛితములి, య్యఁగ నేర్చెఁ [illegible]
వివిధకావ్యపురాణ * విజ్ఞానమున మహా, న్నతుఁ డయ్యెఁ దగఁ జిన్న * [illegible]
[illegible] * బహుకార్యదక్షుఁ డై, విలసిల్లెఁ గామార * [illegible]
[illegible] * డెంచి మాడ, వసుధఁ బ్రస్తుతి సేయఁగను * [illegible]
[illegible] కరగుణాభిరాము నీ * చిన్నసీల, మంత్రిశేఖరుసోమనా * మాత్యవరుని. 96

గీ. [illegible] * మార్జించుటే కాని, మెచ్చి విద్యలవారి * [illegible]

భూనాథనమున్మఖంబున వసించుటయెల్ల, హితులకార్యము నిర్వహించుకొనుట
బహుధర్మశాస్త్రముల్ పరికించుటెల్లను, రీతులెల్లను నాదరించుకొనుట
సజ్జనసాంగత్య సతతంబు దగుటయెల్ల, సద్గుణాభ్యాసంబు జలుపుకొనుట
ఘనాంగధరయందు నున్న ఖ్యాతిఁ గనియె, మంత్రిరత్నంబు విమలస మంత్రిమకుటుఁడు
ప్రాభవధురంధరుండు సువిప్రబలగర్వ, బహుతిమిరభాస్కరుం డైన భాస్కరుండు.

జననాయకాగ్రణి జనులెల్ల మెచ్చ నే, మంత్రి కందర్పుని మాటనేర్పు
జగతి యాదరులు ప్రశంస సేయుదు రెయ్యు, మాధుర్యనిధికలన మర్మవిత్తి
విద్వజ్జనశ్రేణి వినుతి గావించు నే, సచివాగ్రగణ్యుని చదువుపట్టి
కార్యవ్యవధులు విశ్రమముగ నిల్పుదు రెప్పి, ధావరత్నంబు సోందర్యమూర్తి
యతఁడు కీర్తి వహించును నంతములను, నంతవస్తుగౌరవ్యవంతుఁ డగుచుఁ
గతిసుకృతిమానస గర్వతిమిర భాస్కరవభాస్కరుం డైన భాస్కరుండు. 98

క. ఆభాస్కరునకు జన్ముఁడు, మాభామరమాపదస మంచితభక్తి
శ్రీభావిత కమనీయ, ప్రాభవుఁ డగుబసవమంత్రి రత్నం బలరున్. 99

అనవద్యకపార్శ్వతీశ్వరదయాపరిపూర్ణకటాక్షవైభవా
ల్లసనముచేత సర్వదిశలందును గీర్తి ప్రకాశమందఁగా
రసికులు మెచ్చఁగాఁ దగిన రమ్యవచోమహిమంబుఁ బూనుచున్
బసవనమంత్రిశేఖరుఁడు భాగ్యవిశేషము నందు నిచ్చలున్. 100

అమితసుగుణాగ్ర్య యుంట్టేయు నన్వయమునందు, నమృతవార్ధికిఁ జంద్రుఁడ వలెంజనించి
నాఁడె వటుఁగాన మిగుల నన్నతివహింప, నలయుఁ నీచేత బుధలోక వర్ణముగుచు.

కావున సత్కృతినయిక కావ్యము నీ పేరఁ జేసి కైలక
వ్యాపిభుఁ డైనదేవునకు నర్పణ సేసితి నని నీయశ
శ్రీవిభవంబు చాల విలసిల్లుచునుండు సమస్తదిక్కులన్
భూవరవర్ణనీయగుణ భూషణ సోమనమంత్రిశేఖరా. 102

క. అనుచు సభాసదు లందఱు, వినయంబునఁ బలుకనట్టి విశదోక్తులచే
మనమున నత్యానందము, గని యిట్లు వహించితిన్ బ్రకాశితబుద్ధిన్. 103

సీ. మును నామనంబున జనియించె నొకకోర్కె, కావ్యంబు రచియింప కారకంబు
పరగు లైనట్టియా పద్యులపలుకగా, గ్రంథములకందంబున నట్టిదయ్యో
ఘనంధపురాణంబు నందు బ్రహ్మోత్తర, ఖండంబునందు విఖ్యాతమైన
శివరాత్రిమాహాత్మ్య నియమంబు, చారిత్రమాంధ్రభాషను రచింప

[illegible] శ్రీపర్వతాగ్రభూమి, యందు భ్రమరాంబతోఁ గూడ నలరు [illegible] [illegible] ద్వర్పణంబు, సేసిన సమస్తశుభములు [illegible] ౧౦౧

⸻ షష్ట్యంతములు ⸻

[illegible] ధ్యానపరునకున్, కేశవవాణీశముఖ్య నిర్వాణనికా
[illegible] సారపాదుని, దేశక్రిమరహాటాతు విస్తారునకున్. ౧

[illegible] జ్వాలునకున్ గళితశరణ శరణాగతర
[illegible] లునకున్, పాలామాలచర్వణక్రి యాలోలునకున్. ౨

[illegible] బల, సామగ్రియుతమహోగ్రి సంగ్రామునకున్
[illegible] బాంధవాయాత, ధామునకున్ మకుటగతసు ధాధామునకున్. ౩

[illegible] ధరణని, పర్వనకు సమస్తభక్త జనపరిభూత
[illegible] తాసుర, తర్గనకుఁ బ్రికృష్టయోగి వరమార్గునకున్. ౪

[illegible] మరాంబా, మృగనయనావదనకమల హితదివమణికిన్
[illegible] నాదికరణ, త్రిగుణికిమల్లేశ్వరాఖ్య దేవాగ్రణికిన్. ౫



[illegible] [illegible] పూర్వకంబుగా సాసమర్పింపం బూనిన సీమంతినీక [illegible] [illegible] మహాప్రబంధంబునకుం గథాక్రమం బెట్టిదనిన.

[illegible] [illegible], ప్రవిమల హృదయారవింద పావన [illegible]
[illegible] నానావిధ, పదనము నైమిశవనంబు జగతిన్ వెలయున్. ౧౦౬

[illegible] [illegible] దవ్రుల యానలఁ గన్న, సుతకాజు గణనక చోట [illegible]
[illegible] [illegible] ప్రవ్యంబు సమకూర్చు, సురభిసంతాన మె చోటఁ దరము
[illegible] [illegible] హ్రిథవాణి సతి, స్ఫుటనాట్య రచన కె చోట ఘనము
[illegible] [illegible] జగత్రితయఖ్యా, సుర తీర్థ సమితి యి చోట సమగ్ర
[illegible] [illegible] స్వ [illegible] శాఖ, ధాన కల్యాణ సంగతో దార పరి
[illegible] [illegible] సిద్ధ మునిక, రణ్య మైనట్టి నైమిశా రణ్య మమరు. ౧౦౭

సీ. తోలుబల్లు నసుబల్లు ♦ తోలుబల్లులని పల్లు, పాలంపుగుత్తాడు చిల్లు ♦ ప్రోడి యటట
పరసంపు బసుల యా ♦ పరసంపు జగతి మూ, కలు గూడు చిరుత కో ♦ ళ్ళముల యట
తపమందు నామువ్వ ♦ తపమందు సెందక, నిలుదు జాల కురంగ ♦ నికర మటట
పారజాపు యుంత మనో ♦ హర నామ నియమంబు, వాటిందు గోవత్స ♦ కోటి యటట
కరహ్రస్వ తరక్రముల పక్ష్రకలను వలసు, మీఱు వివిధాశయంబుల ♦ తీరు తెలిసి
గడుపఁ గడువావధూకర ♦ ములమందు, చిన్ని ప్రాయంపు బాలికా ♦ శ్రేణి యటట.

గీ. తమమునఁ గ్రాంతమును దూర ♦ గమను సేయ, జనులకుఁ బ్రబోధ మొనరింపఁ ♦ జాలునిందు
మునులు గలుగంగ మీఁదేటి ♦ కనిన రీతి, తపని కిరణము లరికట్టెఁ ♦ దరువు లటట.

చ. పసుతులు నిజాంతరంగముల ♦ పొసఁగ యుంచు నదల్చినన్ భయం
బున కరణంబు నొందిన ప ♦ మున్నత రాగము బల్ల పద్యలం
బున ధరించి యుందుఁ గుజ ♦ ముల్ పెర జెంతెనో వాతపోత భో
లన ఘన కైతవంబున జ ♦ లాదల భావము నొందు చుండెడిన్. 109

చ. తనయుల లోన భేద రహి ♦ తంబుగ నెంచిన లేటిపిల్లలన్
గనుఁగొని యుందు మానిజన ♦ కాంతలు నామములు ముద్దు లానువా
రి నయన తారతమ్యమ్మునఁ బ ♦ రీక్షగఁ జూపఁగ నొందిరెఁ గాని య
య్యనఁ దమపేరాములంటు వారి ♦ రాంకతఁ దెల్ప ప్రకార మయ్యెడున్. 110

సీ. జరత మార్జాలి మీ ♦ నముల నుయ్యల లూఁగు, శైశవ క్రాంత మూ ♦ షక కులంబు
శిశి పింఛచ్ఛాయ ♦ కేలికా యానంబు, గడుపు బాలిక భుజం ♦ గ వ్రజంబు
జాలెంత పులుల చ ♦ న్బాల యానలు గని, వర్తించు తరుణ గో ♦ వత్స రాజి
వికటంపు కలిసోటి ♦ మెకముల మూంకతోఁ, జెగలాడు వేదండ ♦ శిశు గణంబు
వే.దక నివాసముల(యందు) ♦ పెండ్లిపిడ్డ, [1] తనసు గావించు వాయసాం ♦ గనల [గమిచూ
సహజ వైరవికారంబు ♦ సడల జేయు, మునుల మహిమంబుఁ దెలుపు న ♦ శ్వన [మునంబు.

సీ. దేవపూజలఁ బూలు ♦ దెచ్చు బాలల కరం, బుల తోడఁ బల్లవం ♦ బులకె కాని
పరహాస్య మాచికా ♦ దరహాస రుచులతో, సురగవి క్షీర రో ♦ చులకె కాని
యతులఁ బోషించు వి ♦ లాసినీ రతి రుచం, బులతోడ జలకుంభ ♦ ములకె కాని
గంగ తీర్థములాడు ♦ కాంతావితతి మొగం, బులతోడఁ బంకజం ♦ బులకె కాని

---

1 పెండ్లిపిఱ్ఱ (మూలము)

శ్రీశం బ్రీతోత్పాదితముగ జో ♦ ధింపవచ్చు 1, కమలాల మానో ... ♦ ...లలిత ధూమలతాంకురం ♦ బులకె కాని, కలహ మవ్వని ... ♦ ... గాడదు.

క. ఆ నైమిశాఖ్య వనమున, మానీంద్రులు గలరు గిరిను ♦ మాని ...
ధ్యానావధాన నిశ్చల, మానసు లసమాన సహజ ♦ మతిని ష్ఠలు 113

ఉ. కామముఁ గెల్చి క్రోధపు వి ♦ కారము దూరముఁ జేసి లోభము
న్నామ మడంచి మోహ కల ♦ నం జరియించుట జేత దుర్మదా
ద్దామత మాన్చి మచ్చరపు ♦ దారి జరింపక తత్త్వమార్గ ని
స్సీమ వివేకలీల విల ♦ సిల్లుదు రమ్మునిరాట్ప్రభాముఁలు . 114

మ. సుమనో ధర్మము పూని లోక విజగీ ♦ షుండైన పంచేషునిన్
సుమనో ధర్మమె పూని యప్పరమ మౌనుల్ ♦ గెల్వఁగా ... ...
త మహాశూరుఁడో యాతఁడ ప్పగయులం ♦ తన్ దిర్చ్యు ... ని
త్యముఁ దచ్చిత్తములందు ముక్తి కని ♦ తా వ్యాపక్తి గల్గింపుచున్ . 115

క. వార లనవద్య విద్యా, ధారులు శౌనకుఁడు ♦ దనకు సగ్రణి గా ...
నానూప కథా నిపుణ త, చో రచనా ఖ్యాతుఁడైన ♦ సూతుని గాంచెన్ . 116

క. మాధవ చారిత్రములను, మాధవ నానా ప్రకార ♦ మహిమాదిక ...
గాథలు వినుచు సుమేధా, సాధారణలీల నొక ♦ ప్రసంగము చేసెన్ . 117

గీ. అట్టి కథకవర్యు తోడ నిట్లనిరి వినయ, మనయము గుటిల్ల ... ♦ ...
డంబు జనియింప నతిమేదు ♦ రంబులైన, సత్య మధుర వచో విలా ♦ ... పేత.

ఉ. సూత! దయా సమేత! మృదు ♦ సూక్తి సుధారస పూర ... ధా
రాతత దాన మానిత స ♦ మస్త మహీసుర మౌని జాల! నీ
చేత మనంబు నిర్మలముఁ ♦ జెందె విధూతము లయ్యెఁ బాపసం
ఘాతము లయ్యెఁ బుణ్యము ల ♦ గణ్యములై ఫలియించె నయ్యెడన్ . 119

గీ. వారి కథల్ వింటి మమసం ♦ ఖ్యములు గాఁగ, నాలకింపఁగఁ ... ♦ మా
[కథలు
నైనఁ దనివియుఁగఁ జాల మింతైనఁ గాని, నీ వచోమృత పూరంబుఁ ♦ ద్రావి త్రావి

క. అటుఁ గావునఁ బావన మగు, నిటలాక్షుని చరిత మమృత ♦ నిధి గంభీర
స్ఫుట వాగ్వైఖరి నింకా, కర్ణాటి యానతి యియ్యఁదగదె ♦ గరుణాంబు నిధీ.

సీ. ప్రాజ్ఞాత పాతకం ♦ బెడగా జరించు నే, పార్వతీశ ధ్యాన ♦ పటిమఁ గాక

1 తిందుయబ్బు.

భాషా గతాగీత ◆ శోభంబు లణఁగఁజేసి, పరిమాణేశ సాయకీ ◆ ప్రసలఁ గాక
బహుళ తార్కిక పా ◆ పము లోప మందఁజేసి, శంభు సేవా కృత్య ◆ సాధుఁ గాక
దుష్కర్మ ధూర్తగ్రహా ◆ దురితంబు వాయఁజేసి, శివకథా ప్రసంగము ◆ చేతఁ గాక
భవమునందు నిరంతర తో ◆ ద్భవము నందు, ఘోర కల్మష వారంబు ◆ దూర మగుచు
చండ్రి ఖండ శిఖా రత్న ◆ చారు చరణ, కంజ సంజాత భక్తి మా ◆ ర్గమునఁ గాక.
ఉ. అవిర తాజ్ఞాన గా ◆ ఢాంధకార వికార, ఖేద నోదార నూ ◆ ర్యోదయంబు
జన్మ పారంపరీ ◆ సర్వ దుశ్చ్యవనా, సంబంధ బంధాల ◆ జాల వారి
దారుణాంతక పుర ◆ ద్వార నిరాఘాట, సుగ్గ వాగణ కవా ◆ టార్గళంబు
ఘోర తామరస ముక్తి ◆ సురతా మితానంద, పర సుధా జనన మం ◆ దర నగంబు
ఘోర సంసార వారాశి ◆ పంగ ఛూమి, పాప వనము కు ◆ ఠారము ◆ హరి కులీ
మనిశ మునిశత గేయమై ◆ సాహి రాజు, భర్గ భూషణ సత్కథా ◆ కర్ణనంబు. ౧౨౩
క. అఖిల విద్యా నిధాన మ ◆ మైన కతన, హర చరిత్రామృతంబు క ◆ ర్ణాంతరములఁ
జలిక నిశ్చల తోషము ◆ తాలఁగఁ జేసి, మమ్ముఁ గృతార్థులఁ జేయుమా ◆ మౌనివర్య
గీ. వాడుఁ జెట్టి భక్తి మెచ్చున, వారనకు సేయు ప్రతతంబు ◆ లధిక ప్రియముల
వాడు సేవా విధమ్మెట్టిది, వార భక్తుల చరిత మెట్టి ◆ యోగ్య చరితంపా.
వ. అని శౌనకుఁ డాదిగఁ గల, ముని వర్యులు పలికిన ప్రశ ◆ ంసా వాక్యసం
నన కమల మలర నూతుం, డనిరుని వినయంబున గ్ర ◆ తాంజలి యగుచుఁ.
ఆ. ఓ మునివర్యులార సర్వ ◆ జ్ఞానతి మీరఁగ మీర యడిగిన
స్వామికథా సుధానుభవ ◆ వాంఛ వహించుట యెల్ల నారయన్
మామక పూర్వ జన్మ శత ◆ మంజుల పుణ్య లతా వితాన ని
ష్పన్న ఫలోదయం బగుట ◆ చే లభియించిన దే యనందగున్.
క. హరుని చరితంబు నిష్పంక ◆ యుంబు గాఁగఁ, బలుక వాణీ సహాయత ◆ ప్రాపు భక్తి
గలుగఁ జాలుదు నా శక్తి ◆ సత్తి యాలుద, సాము వివరింతు వినుఁడ వి ◆ వేకులార.
సీ. ప్రియభక్త కోటిక ◆ భీష్టముల్ దయసేయుఁ, గామధేనువు నీల ◆ కంధరుండు
పాదాశ్రిత శ్రేణిఁ ◆ బరిపాలనము సేయుఁ, గల్పభూజము చంద్ర ◆ ఖండమౌళి.
శరణాగతులకు సా ◆ ధ్యము లొసంగు సువర్ణ, గిరి నిధానంబు గం ◆ గాధరుండు
సేవకా వసరము ◆ సిరు లియ్యఁజాలు చిం, తామణి శశిశ ◆ దాశ్రయుండు
దీన సంరక్షణ క్రియా ◆ ధీనతాన, దీన కరుణా సుధాబ్ధి ◆ విశ్వ భక్త
యనుమహాదేవు భజియించు ◆ నట్టి వారి, భాగ్యమిన్నఁగఁ దర మాని ◆ బ్రహ్మకైన.

సీ. కాలకూట విషంబు ♦ కడికేసి యంగుటం, బున వేయఁ బర్వ♦తంబులా ధలంబు
మృదుభూతి గావించి ♦ మేనియుం దలఁదంగఁ, గుసుమాయుధుఁడు భస్మ ♦ గా
[పయుంచె
కనకాచలేంద్రంబు ♦ కార్ముకంబుగ వంప, నారణ్య వేణు గా ♦ ఖాండవలంబె
హుంకారమున గళా ♦ హంకారుగాఁ జేయు, భయదాంతకుఁడు ♦ ర్బల జనుండె
నిర్ధను కిరాత లూతా[1] వ ♦ నీధ జిష్ణ్వ, రాజకీనాపంగు పగ్వ ని ♦ ర్వాణ లక్ష్మి
యల్పతర మైన యర్ఘ కే ♦ యరసి చూడ, వారని వారిత్రిమలి చరిత్రి ♦ మయ్యొఁ గాక.

గీ. అమృతాదేశ ముడి నిల్పు ♦ నట్టి వారు, నరని నామ జపంబుచే ♦ నలరు వారు
ద శ్వరణ పూజనాసక్తిఁ ♦ దనరు వారు, జగతిఁ బర్యాటకులు దేవతల ♦ దర్శనేయు.

సీ. కలనైనఁ బరిహాస ♦ కలనైన నన్నృతంబు, నుడువఁ గుండఁ బ్రతిజ్ఞ ♦ నడుపు వారు
హృదయ వాక్కర్మంబు ♦ లేక రూపంబుగాఁ, జేసి దంభంబు వ ♦ ర్జించు వారు
తమయందు సర్వభూ ♦ తవ్రాతముల యందు, సమ దృష్టి పాటింపఁ ♦ జాలు వారు
కామంబు మొదలుగాఁ ♦ గలుగు నాంతర రిపు, స్తోమంబు నెదిరించి ♦ యుద్ధించు వారు
తీవ సంరక్షణ క్రియా ♦ తీవ వృత్తి, నలరు సహజ దయా దృష్టి ♦ గలుగు వారు
శైవ శాకార నియతిచే ♦ వఱలు వారు, నద్రిజా నేతకును బ్రియం ♦ బైన వారు.

సీ. విశ్వమంతయుఁ జార్వ ♦ తీశ్వ రాకారంబె, యంచు నిశ్చల బుద్ధి ♦ నెంచు వారు
మహిత పంచాక్షరీ ♦ మంత్ర రాజము దేశి, కాజ్ఞచే జపియించు ♦ నట్టి వారు
పరిపూత శక్రాది ♦ పద విభూతి విభూతి, యఖిలాంగముల యందు ♦ నలరు వారు
భద్ర మూలము లైన ♦ రుద్రాక్ష మాలికల్, భుజ మూలమున వేసఁ ♦ బూను వారు
కాశికా సేతు కేదార ♦ కాంచికాచి, దంబర శ్రీగిరీంద్రాది ♦ కంబు లైన
పుణ్య భూములు దర్శింపఁ ♦ బోవు వారు, హరుని కరుణకుఁ బాత్రంబు ♦ లైన వారు

గీ. శశిదినంబు త్రయోదశి ♦ శైవరాత్రి, సోమ వారంబు మొదలు వి ♦ శ్రుతము లైన
సద్వ్రతంబుల నియమంబు ♦ జరుపు వారు, మనసి జారాతిచే మెచ్చు ♦ గొను వారు.

గీ. చంద్ర జూటుని ప్రేమ కా ♦ శ్రయము లైన, సద్వ్రతంబు లనంతంబు ♦ జగతి యందు
వాని లోపలఁ దుహినాంశు ♦ వాసకంబు, వరలు కైవల్య లక్ష్మి గ్రీ ♦ వా సరంబు.

సీ. విప్ర హింసన మహా ♦ వృజిన పర్వత గర్వ, హరణ నిశ్శంక వ ♦ జ్రాయుధంబు
ప్రకట సురా పాన ♦ పాతక ధ్వాంత జా, పాత నోద్భూత ప్ర ♦ భంజనంబు
గురు దార సంయోగ ♦ ఘోర కల్మష వార, వార ఘోర దార కం ♦ ఠీరవంబు

---

1 కిరీపజన్య (మూలము)

జాంబూనద స్నేహానుసంబంధ జంబాల, సంక్షాల నోద్వేల (సార) జలము
నిత్య దుష్కర్మ నిరత సాంకర్య జనిత, ఘనతర పాపౌఘ నిబిడాంధ కార నికర
జృంభణ స్తంభకరణ సంరంభ దివస, రాజ బింబంబు సోమ వాసర వ్రతంబు.

సీ. నిత్య వాణీ వధూ నృత్యకేళీరంగ పూర్వ, రంగంబు సోమ వాసర వ్రతంబు
స్వర్గద్వారదేశ కవాట విపాటన, రణికంబు సోమ వాసర వ్రతంబు
సకల భూవలయ సామ్రాజ్యరమా కటాక్ష సా, రస్యంబు సోమ వాసర వ్రతంబు
ప్రకటీకృ తాంతక భ్రుకుటీ వికార ని, ర్దళనంబు సోమ వాసర వ్రతంబు
భావ సంభవ విజయ ప్రభావ సుజన, తా వర విధేయ ముక్తి కాంతా వతంస
చిర పరీరంభ సంభ్ర మోజ్జృంభి తాభి, రామ సుకృతంబు సోమవాసర వ్రతంబు.

ఉ. చంద్రుని వాసరంబునను జంద్ర కళాధరునిన్ దుసార శై
లేంద్రసుతా సమేతు భజియింపఁగఁ గన్న మహాత్ముఁ డెన్న దే
వేంద్రుని సాంద్ర వైభవము హెచ్చును మెచ్చఁడు మర్త్యలోక ని
స్తంద్ర నికేతనంబునకు దార్పఁడు చిత్తము నుత్త మోన్నతిన్.

మ. తపముల్ చేయును వేదశాస్త్ర బహుచింతా దాన నానోపవా
స పరత్వంబులు నేల మర్త్యునకుఁ గంజాతారి వారంబునం
దుపవాసం బొనరించి పంచముఖు సద్యోగీంద్ర సంభావ్య భ
వ్య పదాంభోరుహముల్ బూజ సేయఁ గల భాగ్యం బొక్కటే కల్గినన్.

వ. ఇందు వారంబునందు కుందేందుధరునిఁ, గొలుచు వేళఁ బ్రదోషంబు గూడెనేని
జాతరూప కాంతి మీఱు సద్రూప వస్త్రం, కాంచనముతోడ రత్నంబు గవిసినట్లు.

చ. జగతి నతిప్రశంస గనఁ జాలు సుధాంశుని వాసరంబునన్
బగలు భుజింప కంబురుహబాంధవుఁ డస్తముఁ జెందినన్
నిగమ నికాయ గోచరుని నీలగళున్, గరుణా పరిస్నుఁ జె
న్నగు వివిధోపచార నిచయంబునఁ బూజ యొనర్పఁగాఁ దగున్.

వ. అమృతకరు వాసరము నపరాహ్ణ వేళ, హరునిఁ బూజించి భోజనం బాదరించి
మాపు భుజియింప కుండిన మానులార, సద్వ్రతము లందు రన్యవ్రతంబునందు.

వ. ఇందు వాసరమునను రాత్రిదివసంబు, భోజనము మాని హరు పదాంభోజ పూజ
చేసి మరునాఁడు పారణ సేసెనేని, సుత్త మోత్తము మంత్రము సేయుటొకరి మరియు.

1 శరటీసారం (మూలము)

క. ఏరీతినైన నీవ్రత, మారూఢముగా నొనర్చు ♦ నతఘుని యందున్
గారుణ్య భరము పూనును, గౌరీ రమణుండు ప్రమద♦కలి తాత్ముండై.

సీ. క్రతుల శతకంబు సకల తీ♦ర్థముల సేవ, యర్థ దానంబులును మొద ♦ లైన వెల్ల
నిందు వాసరమున శర్వ♦ నీశు పూజ, యాదరించుట తోడ దు♦ల్యంబు గాదు.

క. అని సూతుడు పల్కిన న, మ్మునివరు లాశ్చర్యమున్ ప్ర♦మోదంబు మన
ంబున జెనగొనగా నిట్లని, రనుపమ వినయోన్నతిన్ గృ♦తాంజలు లగుచున్.

ఉ. గిరి తనయా మనోహరుని ♦ కిన్ ప్రియమైన సుధా మయూఖ వా
సర మహిమంబు జెప్పితి వ♦(సాధ్య)సుఖైక నిదాన మంచు నో
పురుష వరేణ్య యావ్రతము♦ పూర్వ యుగంబున నెవ్వ రాదరిం
చిరి వివరింపగా దగియు♦ శ్రీకర మైన కృపా భరంబునన్.

గీ. అనవు డానూతు డిట్లను♦ ననఘులార, సోమ వార వ్రతంబు న♦సోక మహిమ
ప్రకటముగ జేయు నితిహాస♦మొకటిగలదు, వినుడు వివరింతు దాని స♦విస్తరముగ.

శా. అర్యా జన్మ నివాస వింధ్య గిరి మ♦ధ్య క్షోణి భాగంబునం
దార్య శ్రేణికి నాశ్రయం బగుటచే♦ నన్వర్థ నామంబుతో
నార్యావర్త మనంగ దేశ మలరున్ ♦ హార్యాది దిక్పాల పై
శ్వర్య శ్రీ పరిహాస భాసుర గృహా♦స్థ వ్రాత సంకీర్ణమై.

సీ. నవ కుంకుమ ప్రసూ♦న వితాన చర సమీ, ర కిశోర చయ విహా♦ర క్రమంబు
జగదేక కలుష నా♦శన సుధాశన ధునీ, సాధు నీర తరంగ♦ సంగ మంబు
శాశీశ మకుట ప్ర♦భా శీతభాను స, చ్చంద్రికా సాంతత్య♦సౌష్టవంబు
పద్మ సృమానీత♦సారంగ నాభికా, సార సౌరభ సము♦ద్గార మహిమ
మెప్పుడు తనయందు కలదని♦యుత్తర దేశ, ఘనత హాసించుచుండున♦జ్ఞ పదంబు
ప్రాంత వనవర దమరికా♦ప్రకర వాల, జాత రుచి ధాళధళ్యంబు కైతవమున

ఉ. అందు నమంద ధర్మ గుణ♦మందు మహా గృహ మేధి బృంద మిం
పొందు గృహాగతాతిథి స♦ముత్కరమున్ గని సేద దేర్చు నా
నందము చిత్ర మౌనె నిజ♦సౌధ పరంపర గల్గు నీడలం
జెందిన ఖేచ రోత్కరము♦ సేదలు దేర్చు ప్రకార మొప్పగన్.

చ. సరస కురంగ నాభి యని♦శంబు నలంచెను మంద యానలం
దురుజల కేళికా నిరతి♦ నొందగ గంగ, సతంగ కన్యకా

(వ♦సుఖైక) మూలము.

ర్షుక మను పేరఁ దయంబునను ♦ వంశశ్రియ మరియుఁ దదీయ కీర్తి వి
స్ఫురణము గూడి తోడి యయ♦శో విసరంబు వహించెనో యనన్.

ఉ. ఆనుమానీయు దేశ మని ♦ లాలన పౌర విలాసి కాశికా
స్వామిని గౌఁగలించుటను ♦ సంశయ మొందు భవానిఁ దేర్చు గో
ధూమఘరట్ట నాద నవ ♦ తోయద గర్జిత జాత కౌతుకో
ద్దామ కుమార వాహన ర ♦ తంబు శతంబున నెల్ల వేళలన్.

చ. అతులత గాంగ తోయ నిధ ♦ యంబుల నెల్లపుడున్ దదీయ తీ
ర క్షితి యందుఁ బండి పలు ♦ రాజనముల్ గనుపట్టు నాజగ
ద్విభుడు కాశికావిభుని ♦ రాణి ధృతా భయపాణి కూర్చి రు
క్మిభుము శిక్ష సేయ నడ ♦ లించిన కన్నుల కింపులో యనన్.

ఉ. ఈతుల 1 లేని వాని ధృతి ♦ కే నతివృష్టి యవృష్టి నింక నే
రీతియు నైన మీర లడ ♦ రింపకుఁ డంచు ఘనాలిఁ జేరి వి
ఖ్యాతగతిన్ దదీయ రమ ♦ గల్లదపేట మొనర్చు చంచల
చేలాతన కైతవంబున నొ ♦ గిన్ గన నైన శతాంచలంబులన్.

గీ. యతఁడు సాయక లజ్జా క♦రాతుఁడయ్య ప్ర, కాశకా శ్రీలఁ దనరు నా ♦ దేశ మేలు
మేలు ధర్మగుణంబుచే♦నృదుపజాంబు, జాత్రీయా ధృతి చిత్రిత♦ర్మాఖ్య నృపతి.

సీ. తన యశో మయ వినూ♦తన సుధాకరునకు, గగన మంతర కళం♦కంబు గాఁగఁ
దన యనర్ఘ్య దయా సు♦ధా వారిరాశికి, ధరణి మధ్య ద్వీప ♦ తలము గాఁగఁ
దన ధర్మ నిర్మ లో♦ద్యమ రమానేతకుఁ, జక్రవాళ మునుద ♦ ర్శనము గాఁగఁ
దన ప్రతా పోదగ్ర♦దావ పావకునకు, గ్రహము లగ్ని స్ఫులిం♦గములు గాఁగఁ
దన యనుపమాన సుగుణ ర♦త్నముల కఖిల, పంకజాత భవాండంబు♦ భరణిగాఁగ
నవనిఁ బాలించె సకల లో♦కాభినంద్య, ధర్మమతి యైన యా చిత్ర♦ధర్మనృపతి.

ఉ. అంతిక వర్తి యైన యుహి ♦ నాచల చర్య మవార్య ధైర్య మ
శ్రాంతము నానృపాలకుని ♦ సన్నిధి సేర్చుచు నున్న లో గుహా
భ్యంతర సీమఁ దద్విమత ♦ సంతతుల దాఁచి భయంబు నొందెనో
సంతతము న్మనోజ్ఞ మణి ♦ సంతతి సర్పము సేయుచుండెడున్.

చ. అలఘు తదీయ హేతి నివ ♦ హారుల కబ్బు సురత్వ మందు నా
ద్య లనిశి గాని నాదు మది ♦ నూహ యొనర్పఁగ బ్రహ్మ భావమే

---

1 వారనీదటి (మూలము)

కలుగఁగఁ బోలు నెట్లనినఁ ♦ గాంచిరి వారి సధర్మిణీ మణుల్
గళముల నిర్గుణత్వమును ♦ గన్నుల యందు నిరంజనత్వమున్.

సీ. బహురత్న నిచయ సమ♦ర్పణము సేయు పయోధి, సరసధూనయసాంబు♦ఘనుల చేత
నమిత సస్య ఫలంబు♦సమకూర్చు జగతి ను, న్నతి బాహు సంస్థాప♦నంబు చేత
సమరీతి వర్షించు జల♦ధర శ్రేణి ను, త్తము యాగ హోమ ధూ♦మముల చేత
నంశంబు లొసఁగు న♦త్యమర పుంగవుల ది, క్పాలన సాహాయ్య♦పటిమ చేత
వృద్ధి నొందంగ నతిసౌఖ్య♦వృత్తి గనఁగ, ఘనత గాంచంగ నుత్సాహ♦కలనలఁ
జేసె నజ్జగతీ నాథ♦శేఖరుండు, చర్చ సేయఁ గృతజ్ఞతా ♦ శాలి గాఁడె.

చ. అతని యరాతి భీతి నభ ♦ యార్థిగ నన్యులఁ గావరేమి య
ద్భుతకర మాన తత్త్వమత ♦ భూపతి గోపన రక్షరీతి నా
యత మగు దక్షిణాళి గిరి ♦ యందలి గద్దతి యంధకారమున్
తత నిజకీర్తి చంద్రికల ♦ చేత నతం దలరించు చుండఁగన్.

చ. భువన జయాభిరాము గతిఁ ♦ బొల్పగు నాతని 1 దోఃప్రతాప దీ
ప్త వమను పావకంబుఁ గని ♦ పావకుఁ డెంతయు వ్రీడఁ జెంది త
ద్భువన జయుంబె కాందుటకుఁ ♦ బోయి తపం బొనరించు చుండెఁ దా
నవిరతమున్ సముద్ర జఠ ♦ రాంతర సీమను బాడబాకృతిన్.

తే. అనుపమానీయ కీర్తి ఖని ♦ యైన జనాగ్రణి భక్త లోక చిం
తామణి నాదిదేవుఁ గరు ♦ ణా పరిపూర్ణు నుమా మనోహరున్
గోమల చంద్ర మౌళిఁ దన ♦ కుం గల దేవత గాఁగ నాత్మలో
నేమఱుపాటు లేక భజి ♦ యించు నచంచల భక్తి సంగతిన్.

సీ. తన చిత్త మెప్పుడు చి♦త్తజ గర్వ హర మనో, హర పదాంభోరుహం♦బరఁగు నంది
తన జిహ్వ యెప్పుడు చం♦ద్ర కళా కిరీట నా, మన నామ మంత్రికీ♦ర్తనము నంది
తన చెయ్యి యెప్పుడు భూ♦ధర రాజ కన్యకా, రమణోపచా రార్ప♦ణముల యందు
తన వీను లెప్పుడు వే♦దండ దైత్యారి నా, నా చరిత్రాకర్ణ♦నముల యందు
కాని వేఱొక చో నియు♦క్తంబు గాఁగ, నీక యమ్మేదినీ జనా♦నీక కీర్తి
నియత చారిత్రశాలి యా♦నృపతి మౌళి, సౌఖ్యసంగతి సమయంబు♦జరుపు చుండె.

మ. భవు సేవించు భవానిఁ గొల్చు హరునిం ♦ భాషించు శైలాద్రి సం
భవఁ గీర్తించుఁ దలంచుఁ బంచవదనున్ ♦ భావించు దాక్షాయణిన్

1 చశ (మూలము.)

భువనం బంతయుఁ దత్స్వరూప మనుచున్ ♦ బుద్ధి న్విచారించు న
య్యవనీ నాథ శిఖావతంసము తదే ♦ కాయత్త చిత్తంబునన్.

ఉ. అతఁ డతను ప్రతాప తప ♦ నాతప ధూత పరాంధకార సం
హతి యగుచున్ బలంగ కిర ♦ ణావళి నొక్కెడు నేలయెల్ల న
ప్రతిహత ధర్మ లీలఁ బరి ♦ పాలన సేయుచుఁ బార్వతీ మనః
పతి యతి నిశ్చలంబగు కృ ♦ పా విభవంబునఁ గొన్ని నాళ్లకున్.

గీ. సుతులనతుల ప్రతాప వి ♦ శ్రుతుల నాత్మ, సములఁ గీర్తిరమా నివా ♦ సములఁ గాంచి
కన్య కాపత్యమునకు నా ♦ కాంక్షఁ గన్న, మనసుతోఁ గొంత సమయంబు ♦ చనినయంత.

చ. వనరుహ వాసినిన్ గలశ ♦ వారిధి గాంచిన రీతి లోక పా
వన చరితన్ భవాని హిమ ♦ వంతుఁడు గన్న తెఱంగునన్ మహీ
జన హృదయాను రంజన వి ♦ శారద ధర్మ గుణాఢ్యుఁడైన యా
ఘనుఁ డొక కన్యఁ గాంచె గుణ ♦ గౌరవ ధన్య నుదాత్త వైఖరిన్.

క. తనయా జననము విని యం, త నయానయ శాలి సమ్మ ♦ న పయోరాశిన్
మును దేలి శాస్త్ర పద్ధతి, దనరన్ గృతి వాహినీ కృ ♦ తి స్నానుండై.

క. హేమంబులు బహు ధాన్య, గ్రామంబులు పశుతతియు ని ♦ కాయ సముద్గా
రామంబులు సుందర తర, ధామంబులు విప్రతతికి ♦ దానముఁ జేసెన్.

చ. అనయము భోగ గర్వ పరి ♦ వార మహా విభవాప్తి నొక్క చో
నొనరిన యోగశేఖరత ♦ నొండొక చోఁ గని యుబ్బుఁ డయ్యె న
య్యనుపమ దాత యిద్ధరను ♦ హా ద్విజరాజుల కింతె గాక త
ద్ఘన కనకోత్కరం బప్రుసు ♦ గాంచని సద్విజుఁ డెవ్వఁడుఁ గల్గెనే.

చ. తడయక తండ్రి నిండు ప్రమ ♦ దంబున బంధుల నెల్ల వారలన్
పిలిచియుఁ గీర్తిచేఁ బరిధ ♦ వించి ప్రతాపమునన్ జయించి యే
ర్పడఁ బరివేష భాగముల ♦ బద్ధులఁ జేసిన రాజహంసలన్
విధువఁగ నేరఁ డయ్యె నతి ♦ విస్మయ మయ్యెడి నెంచిచూచినన్.

ఉ. అంతట నంతసం బమర ♦ నానర నాయక చక్రవర్తి కాం
తాంతిక రాజిఁ దిల్చి తన ♦ యా జన నావసరంబు నందు న
త్యంత శుభాను భగ్రహా స ♦ మాజములం బరికించి తద్బలం
బంతయు నేర్పరింపుఁ డన ♦ నందొక భూమి సుపర్వుఁ డిట్లనున్.

సీ. హిమాంశు కులాధీశు ♦ దుహిత చందమున నీ, తొయ్యలి గాంచు నై ♦ ...
పద్మాక్షు తాత్కుని ♦ భామినికిలి, బద్మాక్షిగను మహా ♦ భాగ్య మహిమ
చతురాస్య వదన నం ♦ గతి లీల నీబాల, భాసిల్లు మృదుల వా ♦ క్పాటవమున
సర్వమాన్యయ నృపా ♦ చార్య కీర్తనని, వ్వెలంది చెలువొందు సా ♦ ధ్వీ గుణమున
నదితి వైఖరి నీవారి ♦ జాయతాక్షి, యొందు నందనలాభ సౌ ♦ నంద లీల
బాల వాగ్విస్తరం బేల ♦ చర్చ సేయ, సకల గుణధన్య నీకన్య ♦ జనకరేణ్య.

మ. పదివే ల్వర్షము లీలలోదరి నిజ ♦ ప్రాణేశుతోఁ గూడి స
మ్మదలీలం సుఖయించుఁ గాంచు సుతులం ♦ మత్తారి గర్వోదయ
చ్చిదురోదార భుజా విలాస యుతులన్ ♦ సేవించు నత్రాంతమున్
మదనాంతారి సుమా సమేతముగ ని ♦ ష్క్యగ్భక్తి మార్గంబునన్.

క. అను సర్వపుత్రిని వాక్యము, లను మోద పయోధి దేలి ♦ యాలింపుచు స
జ్జనసేవ్య పాలితోర్వర, తన మతని కిచ్చి నత్య ♦ దారత వెలయున్.

ఉ. ఉరవడి నంత భూమిసురుఁ ♦ డొక్కరుఁ ♦ డేమొగమోట లేక ని
ష్ఠుర మని కర్ణభాసములు ♦ శ్రోత్ర పుటంబులు మూయుచుండ నా
వరవర నీకనూజ పదు ♦ నాల్గవ యేఁటను భర్తృహీనయై
నిరుపమ దుఃఖ మొందునని ♦ నిక్కముగా వచియించె నయ్యెడన్.

ఉ. అరుదుగ నద్ధరామరుఁ డ ♦ దగ్గి కశాధరుఁ డాడినట్టి యు
ష్ఠురమని మాట కర్ణముల ♦ సద్ధతి సోఁగి మనోరవిందమున్
జారుకని కొంపఁ జెంపకరయు ♦ సోమకశాధరు చిత్తవృత్తి తే
కరణి మెలంగు నట్టిదయ ♦ గాఁగలదంచు నదంద లాత్మఁ డై.

గీ. తన తనూజాత కంత నం ♦ ద్ధరణినేత, జాతకర్మంబు గావించె ♦ జాత హృదయ
సర్వ సకల ధరిత్రీ సు ♦ పర్వ జాత, రచిత పుణ్యాహ ఘోష పూ ♦ ర్వకము గాఁగ.

క. సామంత లోక నుతుఁ డా, శ్రీమంతుఁడు పదునొకండు ♦ దినములు దన నా
సీమంతినీ లలామకు, సీమంతిని యను సమాఖ్యఁ ♦ జేసెం బ్రీతిన్.

గీ. చెలువ వలరుఁ బద్మరాగంపు ♦ మొలకలీలఁ, గాంతి వెలువొందు రాకేందు ♦ కళవిధమున
నవ్యతర చూత లతికలీ ♦ నర వరేణ్య, కన్య నానాఁటి కభివృద్ధి ♦ గాంచు చుండె.

చ. నిద్దపు టందమంద ధర ♦ చిం జరణంబులు మోపు నప్పుడున్
ముద్దుల మాట లాడుదును ♦ మోము విలాసము చూపు నప్పుడున్

ప్రొద్దొక యింతగాఁ జెలుల ♦ పాండులకున్ దిలకించు నప్పుడున్
ముద్దియ తల్లిదండ్రులఁ బ్రి ♦ మోద భరంబునఁ జేర్చె నెంతయున్.

ఉ. బొమ్మల పెండ్లి సేయఁ దను ♦ 1 బోధ యొనర్చు దు ముద్దు చిల్కలన్
గొమ్మల తోడఁ గూడి పుర ♦ గొమ్మల యిమ్ముల దోటికా విహా
రమ్ములఁ గేలి శైల నిక ♦ రమ్ములఁ బద్మ సరోవరంబులన్
సమ్మద లీలచే జరుపు ♦ శైశవ మా నృప కన్య యంతటన్.

చ. సరస రసాల వల్లికి వ ♦ సంత సమాగమ మైనలీల భా
స్వర సరసీ సరోజినికి ♦ శారద సంగతి గల్గు వైఖరిన్
నిరుపమ చంద్రికా లతకు ♦ నీరద వేళ లభించినట్లు నా
హరిణ విలోచనా మణికి ♦ యౌవన మించుక యంకురించినన్.

గీ. చూపులకునంత నొకవింత ♦ చూపు లమరెఁ, జెక్కులకు నంత నొకవింత ♦ జిగి దనర్చె
మొగమునకు నంత నొకవింత ♦ మురువు దోఁచెఁ, దబ్బులకునంత నొకవింత ♦ దారిగల్గె

ఉ. పతి పతి యన్న మాట విని ♦ ఝల్లున నుల్లము నంటఁ జిత్రదం
పతుల విచిత్ర కేళి పలు ♦ మారుఁ గనుంగొను నేకతంబునన్
రతికథ లెవ్వరే నుడువ ♦ రాగమున న్విను మానసాంతర
స్థితి గల కాముఁ డేమి యను ♦ కేళ నొనర్చునో నీలవేణికిన్.

గీ. కతలఁ గన్యా వివాహముల్ ♦ గాంతుగాధి, కతల భోగ రహస్యముల్ ♦ గనినయట్టి
మారు మాటలు పలుకంగ ♦ మనసు గరిగె, మారు మాటలు పలుకదా ♦ మంజువాణి.

చ. ప్రతి దివసంబునం దిమిర ♦ భార మణంగఁగఁ జంద్రికోత్కరం
బతిశయమంద నందమగు ♦ నాదిమ పక్షము తోటి సాటియై
ప్రతి దివసంబు శైశవము ♦ భారము దూరము గాఁగ నవ్వనం
బతిశయ మంద మంద గమ ♦ నాంగ విలాసము మీఱె నెంతయున్.

సీ. మగతుమ్మెదల యంద ♦ మగు కుంతలము లంత, నలిక భాగముగొంత ♦ యాక్రమించె
మృగ శాబకుల తీరు ♦ మీఱు వాల్జూపులు, కర్ణాంతికము గొంత ♦ కదియఁ జేరెఁ
పమ్మి మొగ్గల కగ్గఁ ♦ దలఁచు తేజము దోఁచె, యురమున నొకవింత ♦ మురువు దెల్పెఁ
కరుణ సైకతపు సౌం ♦ దర్య మందు చిరందు, గౌరవంబునఁ గొంత ♦ గాన నయ్యె
ప్రీడ కొమికొంత మదిలోన ♦ విస్తరిల్లె, మదనుఁడొక కొంత తనగుట్టు ♦ మతము దెల్పె
శైశవము కొంత సడలియా ♦ చంద్రముఖికి, యౌవనము కొంత సముదితం ♦ బైన యంత

1 బోటిరు (మూలము)

చ. అల నలరాజ రాజిత • తానన మానస సీమఁ జెందఁగా
నళిగణ మంతఁ గుంతల వ • యాశ్రయ మందెను జిక్కు రొక్కుడున్
వెలకాని ముద్దు బల్కులను • నిల్చెను మీనపు డాలు కన్నులన్
జెలియ నికేతు చేరెఁ ద • దీయములు నిల్చుట యుక్తమే కదా.

చ. వినవిగ లీను మానవతి • నిలకచం బను కైతవంబుచే
జగిఁ దగు నీలరత్నములు • జేకొని లోక నికాయ మోహకం
దగు మదనుండు దా యువ వ • మాజపు జెందపు కమ్మి యంచులన్
దిగుడ నుపక్రమించె నన • దీక్షము లయ్యెను నాఁడు నాఁటికిన్.

ఉ. క్రిగల నీలజాతము న • జేత సమాఖ్య వహించి యైన నా
భోగము నాసుఖోన్నతియుఁ • బొందఁగ లేక యనేక భూమిభృ
ద్భాగము నందు నేఁగెఁ ద • వంబొనరించెనొ యెంచి చూడ నా
భోగము నాఘనోన్నతియుఁ • బొందెను దక్కబరీ భరాకృతిన్.

సీ. ఉవిద కబరీ భరంబు న•యోధరంబు, దంబు నిరసించుటకుఁ గాదు•కం బొనర్పఁ
జారు సీమంతినీముఖ సిం•దూర రేఖ, మించుతోఁ గలహించఁగా•మించుటరు.

ఉ. కంబర దాన వాగ్గలము • సర్పితి నింకఁ బ్రసూన కాండ దో
గంబును జంచరీక గుణ • గర్వముఁ గన్న జగద్వి మోహక
త్వంబు లభించు నంచు జల • దం బట నంబుజ నేత్రి కేశపా
శంబున నిల్చి కాంచె నని • శంబును ధాదృశ లక్షణంబులన్.

ఉ. చందన గంధి ఫాల మట • చందురు చందము కన్నఁ గన్న మా
ర్చందురు కందు లేమి యని • యాశశి నందు మృగంబు కస్తురిన్
బొందఁగఁ గాంచి యానెలఁత • బొట్టు ధరింపఁగఁ జేసి సామ్యపుం
జందము కూర్చె రాజవయ • శంబు సహింతురె యెందు నుగ్రతుల్.

ఉ. రతికడకున్ మనోభవుఁడు • రాగము మీఱఁగ వ్రాసినట్టి య
ప్రతిమపు రేఖ కాంచనపుఁ • బట్టము ఫాలము రెండు వంకలన్
వితతము లైన క్రొవ్విలు చెలి • వీనులు వక్రత లేటి కంటి మా
పతుల మనంబు లిట్టివను • పన్నకు లైన ప్రకార మయ్యెడిన్.

ఉ. నీలపు జాలచేత రతి • నేత శరాశ యుగం బొనర్పఁగాఁ
జాలఁడు చాలినన్ వికచ • సారస నేత్రి యుగంబు నిద్దపుం

1 నీమార్గ (మూలము) 2 దంబుజనేత్రి (మూలము

గోలలం దాని నడ్డముగఁ ♦ గూర్చి జగంబుల గెల్వ నేఁడటే
పోలిక గల్గు కాంత కను ♦ బొమ్మలకున్ దలిగన్న దొంటికిన్.

గీ. తెలుపు నలుపుల కిల మేర ♦ పాలకు లనుచు, నలువ నలుపొప్పఁ గూర్చిన ♦ నాతి కన్ను
గవకు వేఱొక యుపమాన ♦ కల్పనంబు, కవివరుల కెల్ల నధిక దు ♦ ష్కరము గాదె.

చ. నలిన దళాక్షి చెల్వ మగు ♦ నాసను బోల్పఁగ నాస మాని నేఁ
దలఁచెఁ దదీయ తారకల ♦ తౌల్యముఁ గాంచితి మంచుఁ గ్రొవ్వనం
దెలియ రటంచుఁ జంపకము ♦ తేఁటులపై పగ పూనెఁ గాక యే
కలనను నూహ చేసినను ♦ వైరపు హేతువు వేఱె యున్నదే.

గీ. కాంత వదనారవిందంబు ♦ చంద్రరాజ, బింబ మంతయు నధరీకృ ♦ తంబుగాఁగ
బింబ మచ్చోట నధరీకృ ♦ తంబటన్న, నెంత వైచిత్ర్యమయ్యెనో ♦ యెంచి చూడ.

ఉ. కెంపు సృజించె ధాత మును ♦ కెంపు జనింపఁగ దానిచేఁ బ్రవా
ళంపఁగఁ గెంపు మార్దవము ♦ దేరఁగ బింబముఁ జేసె దాన నం
దింపక కెంపు మార్దవము ♦ దీరు సుధారసమున్ జనింపఁగా
నింపగు కాంత మోవి సృజి ♦ యించి ధరించె నతిప్రమోదమున్.

చ. జగముల గెల్చె నమ్మదను ♦ శాసన వర్ణ సువర్ణ పత్రికా
యుగళము వాల చెక్కులని ♦ యూహ యొనర్చెదఁ గాక యున్నచో
మృగమద పత్ర చిత్రిత న ♦ మేత వరేణ్య విలాస మబ్బురం
బుగ ధరియించి తద్వరుఁడు ♦ ముద్రిక కెంటికిఁ గందు గల్గెడిన్.

చ. ఒకతరి యందుఁ గృష్ణగుణ ♦ యోగమునం దగు నెల్ల మల్లికా
ముకుళ కులంబు ముత్తెముల ♦ ముత్తెములన్ విమలోదయంబులౌ
సుకవి నికాయ మెన్న నతి ♦ శుభ్రము లై సమరీతి నున్న యా
వకియ మనోజ్ఞ దంతముల ♦ సాటికి నేమి ఘటిల్లఁ జాలెడిన్.

గీ. సద్విజత్వంబు మొదలనె ♦ సంగ్రహించి, కావి తెలుపొప్పు వైకప్ప ♦ గాంచి యతివి
కాసము ధరించి మీఱెదు ♦ కాంత రదము, లరయ ముక్తాభిరామంబు ♦ లౌటయరుదె

ఉ. అంబుజనేత్ర నవ్వులగు ♦ లందు మృదుత్వము పూనఁ గోరి కీ
రంబు తదీయ మైన యధ ♦ రం బది బింబము గాఁగ నెంచి య
త్యంబుగఁ దత్సమాగమ కృ ♦ తంబగు మేలని నిశ్చయించెనో
బింబము నెంచుఁ గన్నఁ గదుఁ ♦ జేరుచు ఘటించు నివాసనంబునన్.

సీ. మొనసి నానాముఖంబుల ♦ మొరసి దైన, దరము కలకంఠి కంఠ సౌం♦దర్యము జగము
గాక సుడిగొని సకల లో♦కంబు లెఱుఁగ, నవిరతంబు వసాశ్రయం♦బయ్యెఁ గాక

ఉ. చందురుఁడు వైరియై మిన్నుల ♦ జాలి రయినర్వఁగఁ జిక్కి జిక్కి తల్
చందని వితంద్ర లీల నగఁ ♦ జాలిన మేలి నవీన కాంతియున్
జందని సమాగమంబు తరి ♦ సార విలాసము గల్గఁగోరి యా
చంద్రముఖీ ముఖాకృతిన్ ♦ జన్మము నొందిన వెంచి చూచినన్.

గీ. కల్ప లతలా తలోదరి ♦ ఘన విలాస, కల్పకా నల్ప మదన సం♦కల్ప లతలా
యనుచు సందేహమందుదు ♦ రనుదినంబు, కన్నె మృదు బాహువల్లరుల్ ♦ గన్న జనులు.

ఉ. ఆకలవాణి పాణి లలి ♦ తాకృతి దా యుత ధైర్య చర్యఁ జే
కా కొనరింపఁగా నెఱిఁగి ♦ కాయజుఁ డిట్టిది గల్గ లోకముల్
వైకొని గెల్వవచ్చు నని ♦ పల్లవ మల్లుగఁ బూనెఁ గానిచో
నాకులచేఁ గటారుల ని ♦ రాకులతం ధరింపఁడుతే దొరల్.

ఉ. శ్రీరమణీకుమారుఁడు ప్ర ♦ సిద్ధపు బాణము లైదు గాక మ
న్నారఁగ భామ కోమలత ♦ యున్న విశీల భుజంగ బాణమున్
జేరె సృజించి యున్నటిగ ♦ ణించు తరిం దరి నున్న దానితో
నారని పల్కఁగాఁ గలిగె ♦ నారను నామము దాని కిప్పుడున్.

ఉ. ఆనలినాయతేక్షణ క ♦ చాచలదుర్గము లాక్రమింపఁగాఁ
బూని ప్రసూన బాణుఁ డను ♦ భూపతి రాఁగలఁ డంచుఁ గాకల
శ్రీ నెరయంగ యౌవనపు ♦ శిల్పి రచించిన కాంచనంపు సో
పానములో యనన్ వళులు ♦ భామినికిం గన నయ్యె నయ్యెడన్.

చ. కరివర కుంభ జృంభణముఁ ♦ గాదను చన్గవ భారమయ్యె నె
వ్వరుఁ గనలేని కల్మి కని ♦ వాటిత సూచక మయ్యె నొంప నే
వెరవును లేక కాను సుఖ ♦ వృత్తియె కాంచ వివేకరీతిచే
వరయఁ బరోపకారములు ♦ కార్యానువర్తుల నంట నేర్చునే.

చ. సరసిజ సూతి శైల గుహఁ ♦ జక్కని రీతి సృజించి చూచి సుం
దరి యని యంత నవ్వనిత ♦ నాభిబిలంబు సృజించి దీనితోఁ
దరమని పల్కనం దరము ♦ దానికి సంధిలఁ బూర్వ వర్ణమున్
దతలఁగఁ జేసి చేసె నట ♦ తథ్యముగా దరి యన్న నామమున్.

ఉ. తరల విలోచనా కుచని ♦ తంబ మిషంబున నొక్క చక్రమున్
మరుఁ డమరించి రెండవ స ♦ మానపు చక్రము ముజ్జగంబునం
దరసిన లేమి మంచి రథ ♦ మందక చందన శైల మారుతం
బరదము గాఁగఁ గొండలవు మ ♦ హాత్ములఁ గెల్వఁగ నేరఁ డేమియున్.

ఆ.వె. రమణి యూరు యుగమె ♦ రంభా విలాసంబు, నపహసింప ముండ ♦ నన్యదేహ
సౌష్ఠవంబు చేత ♦ సకలాప్సరో గర్వ, హారియగుట కేమి ♦ యబ్బురంబు.

గీ. కాంత జంఘలు మరు నిషం♦గంబు లౌనొ, కావొ యను సంశయప్రకరం♦బుదేల
యంఘ్రితల కైతవమున దృ♦శ్యంబులైన, కమలబాణంబులవి నూత♦కములు గావె.

చ. సలలిత హేమకాంతియును ♦ జాల మృదుత్వముఁ బూని నట్టి యా
జలదరవింద నేత్ర పద ♦ దంబులతో సరియౌనె యొప్పుమున్
మలినపు చాయ డాయఁ గని ♦ నత్వము గల్గిన బర్బరాంగముల్
గలిగి వనాంతరంబులనె ♦ కస్పదు కూర్మము లెంచి చూచినన్.

చ. అనుపమరాగమున్ జిపురు ♦ లంద యమంద మృదుత్వ వైభవం
బనయము మెట్టతామరల ♦ యంద సృజించితి రెండు నొక్కచోఁ,
దనరిన లెస్స యౌననుచుఁ ♦ దామరసోద్భవుఁ డూహ చేసి య
వ్వనరుహ పత్రి నేత్ర పద ♦ వారిజముల్ సృజియించెఁ జక్కగన్.

గీ. అవ్వనిత యివ్విధంబున ♦ జవ్వనంబు, నివ్వటిలఁ బువ్వు విలుకాని ♦ నిశిత శరము
ఖాతిఁ జెలు వొందుచుండె న♦ప్రతిమ రీతిఁ, దల్లిదండ్రుల కానంద ♦ దాత్రియగుచు

చ. జలరుహ నేత్రి యంతఁ దన ♦ జన్మపు వేళ ప్రసంగ మంతయున్
జెలులు రహస్య రీతిని వ ♦ చింపఁ గరంగి మనంబు లోపలన్
గలఁక వహించి యెవ్వరికిఁ ♦ గన్పడకుండని దారుణాంతర
జ్వలననిభా సమేత నవ ♦ జాత శమీ తరుశాఖ పైఖరిన్.

గీ. కలికి భవితవ్య చింతచేఁ ♦ గలఁక నుండి, యైనఁ బ్రాచీన వాస నా♦ధీనయగుచు
సత్యధర్మదయాధిక ♦ సద్గుణములఁ, బరఁగి యొకకొంత సమయంబు ♦ జరపు నంత.

శా. బాణారాతి నిశాంతభాసి దళిత ♦ ప్రవ్యక్త దోర్గర్వ గీ
ర్వాణారి త్రిపుర ప్రకాండ సకల ♦ ప్రాచీన వాచా శిర
శ్శ్రేణీమృగ్య నిజస్వరూప పదతా ♦ జీవ ద్వయీ సంశ్రిత
త్రాణానూన దయాధురీణ మానసం ♦ ధ్యా నాట్య లీలాచణా.

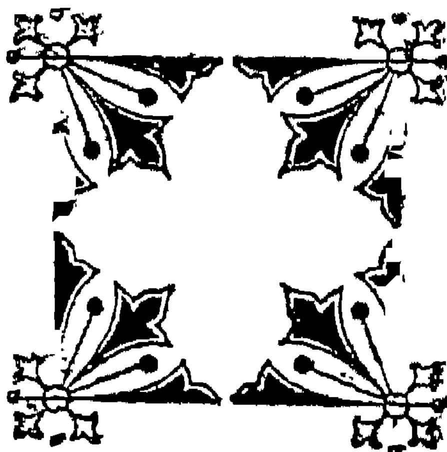
---

1 రోదుశా (మూలము)

క. నానాచేతన సముదయ, మానస మూలాధివాస ♦ మానిస్తుత ని
త్యానందరూప గజముఖ, సేనానీ ముఖ కుమార ♦ సేవిత చరణా.

మాలిని. మకుట నిహిత గంగా ♦ మాని చేతోబ్జ భృంగా
ప్రకట వృష తురంగా ♦ పాణి చంచత్కురంగా
సకల శుభ మయాంగా ♦ చంద్ర ఖండోత్తమాంగా
సకరుణ సదపాంగా ♦ శైలజా నిత్యసంగా.

గద్య—ఇది శ్రీశైల నివాస భ్రమరాంబా సమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర శ్రీ
భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర పెనుమల్ల సోమమంత్రి పౌత్ర పెద
నీల ప్రధానపుత్ర సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంబైన సీమంతినీకళ్యాణం బనుమహా
ప్రబంధంబునందు ప్రథమాశ్వాసము.
ఏతత్సర్వం శ్రీసదాశివబ్రహ్మార్పణమస్తు.



శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీసదాశివాయనమః.

సీమంతినీకల్యాణము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీశాదిదేవ నిరూప, దాక్షిణ్య విహార సుంద ♦ రాకార యుత
శ్రీశైల నిలయ, భ్రమరాం, బా శాశ్వత యోగ ముదిత ♦ భవ మల్లేశా.

వ. అవధరింపుము.

సీ. పలితంపు జిగి బొంత ♦ గల కుంతలపు గాంచి, గాంగ యోమున సమా ♦ గమము దెల్ప
ధవళిత పుండ్రము(తోడి)మినిమి ♦ కుంకుమ రేఖ, నెలతునకైన పంజ ♦ దలువుగూర్ప
రుచిమీఱు కుచపాళి ♦ రుద్రాక్ష మాలికల్, సుమ గుచ్ఛగతమిళిం ♦ దములఁ దెగడ
వలుఁద దండుర కావి ♦ వలువతో నెమ్మేను, చిగురు 1 పయిండితోఁ ♦ జెలిమి సేయ
మహిత పంచాక్షరీమంత్ర ♦ మధుర సూక్తి, విని వినీతతఁ గోయిలల్ ♦ వెనుకొనంగ
వచ్చె నొక నాఁడు భాగ్యశే ♦ వధి యనో రె, యాజ్ఞవల్కినిపతియమ్మ ♦ గాఁతిఁగనఁగ.

గీ. మానివరకాంత సంతస ♦ మ్మానవేంద్ర, తనయ తనయాత్మలోఁ బ్రమో ♦ దంబు దవుల
దవులనే కాంచి పులకాంచి ♦ తంబులైన, గల్లముల మంద హాసితంబు ♦ పల్లవింప.

గీ. యెదురఁ దనితత్పదంబులు ♦ నుదుట సోఁక, బ్రొక్కి నక్కింజనయ నమ ♦ మ్మోదమునర
వనజభవ పాణి రచిత దు ♦ ర్వర్ణ పంక్తిఁ, దుడువఁగడు వాంఛఁ గనురీతి ♦ దోఁచ నపుడు

చ. పదనఖ చంద్రరాజియొడ ♦ బాల నవేందుఁను పొందు 2 సేయుఁగా
వదన సుధాకరుండు పద ♦ వారిరుహాంబులతోఁ జెనంగఁ బో!
యిదియను సంశయంబు జని ♦ యించెను జూపఱ కెల్ల మాని రా
జ్మదగజయాన శాన్పపతి ♦ నందన వందన మాచరింపఁగన్.

---

1 పెండివి (మూలము) 2 (జీర్ణమూలము)

క. అంత[1]ట నయ్యుశిలోపల మంగళ ముని కాంతఁ దోఁచు ♦ కొని చని యొయ్యన్
సంతాన కాంతి ఖచిత గి, కాంతర యైనట్టి నిజ గృ ♦ హాంతరమునకున్.

గీ. అర్ఘ్య మర్పించి సంచితాన ♦ ర్ఘ్యశయ్యతిఁ, బాద్యమిడి యొనుఘునోపసంపా ♦ ద్య పానూన
నాదరోపమ కంఠి యఁ ♦ త్యాదరంబు, దారి వెలయంగ నా జడ ♦ దారి కొలిచె.

ఉ. ఆరయ మున్ను నీరజ శు ♦ భాకృతిఁ గన్న తదంఘ్రి యుగ్మమున్
నీరజ నాటకుం గడిగె ♦ నేరుపు మీఱ మృగాక్షి యాత్మ హ్రు
న్నీరజ మవ్విధంబున నె ♦ నీరజ నాటకు వోలె నేమొ యుం
భోరుహ లోచనల్ మిగుల ♦ ముగ్ధలు గా! పరికించి చూచినన్.

గీ. చంద్రముఖ యాచమించెఁ ద ♦ చ్చరణ కంజ, వారి దుర్వార దురితని ♦ వారి ...
నతిరొ మదియందు నిఁదు చూ ♦ డాఁఘ్రిభక్తి, నల్లియొడ నాలవాలంపు ♦ వారి ...

ఉ. అంతట యాజ్ఞవల్క్య ముని ♦ యంగనకుం గనకాసనంబు ది
క్కాంతములందు దంతరుచి ♦ పంక్తి నటింపఁగఁ దెచ్చి యిచ్చి ప్రా
చ్యాంతనితాంతముం బోలఁగఁ ♦ జేతికయుంద తదాజ్ఞ చేత నా
కాంత వసించెఁ గాంత శశి ♦ కాంత శిలా రచితాసనంబునన్.

గీ. అంత నయ్యింతి ముకుళిత ♦ హస్త యగుచు, వినయ మధురంగవాళిప ♦ స్వనిక నని యొఁ
దద్వదన చంద్ర బింబంబు ♦ దారసిల్లి, చారు నేత్ర చకోరముల్ ♦ సంతసిలఁగఁ

గీ. భాగ్య దేవత వచ్చె మా ♦ భవనమునకు, నిందిర ప్రవేశ మయ్యె మా ♦ మందిరంబు
నెల్ల కళ్యాణ వితతి మా ♦ యిల్లుఁ జేరెఁ, బద్మలోచన నీ స్వరూ ♦ పంబు చేత.

క. ఊరక పతివ్రతా మణు, లారయ నెవ్వారి యిండ్ల ♦ కరుదెంతురు త
ద్భూరితర పుణ్య లీలా, గౌరవ పరిపాక సూచ ♦ కంబది కాదే.

గీ. అనినఁ జిరునవ్వు వదన చం ♦ ద్రాంతరాళ, చంద్రికల తోడఁ బెనఁగన ♦ జ్జల...
రాజ కన్యక తోఁ గృపా ♦ ర్ద్ర తరంగి, తాంతరంగంబు వెలయ ని ♦ ట్లనుచుఁ బలికె.

గీ. రామ నీ కెల్ల యెడల ని ♦ రామయంబె, తల్లిదండ్రులు సౌఖ్య సం ♦ తాన యుతులె
యాత్మ సఖులకుఁ గల్యాణ ♦ మతిశయంబె, బాంధవుల కెల్ల భద్రంబె ♦ పద్మగంధి.

చ. కలికి నిజాశ్రయంబు వెలుఁ ♦ గఁ జనియించిన యట్టి రత్నపుం
గలికవు తల్లిదండ్రులకుఁ ♦ గాంతుఁ డొసంగెడు కల్ప వృక్షపు
న్మొలకవు తావకీన గుణ ♦ ముల్ విని నిన్నుఁ గనుంగొనంగ ను
త్కలిక వహించి వచ్చితి న ♦ కారణ మైత్రి విలోల లోచనా.

1 (జీర్ణమూలము)

గీ. ప్రాణి తోడనె కూడ ను♦ద్భవము నొందుఁ, గాని సద్గుణ మొకచోట గల్గి రాదు
పుష్పము జనియించు వేళ నే♦ పుట్టుఁ గాని, పట్టియొకచోటఁ దెచ్చిరే♦ పరిమళంబు.

గీ. అంబుజదళాక్షి నీకు బా♦ల్యంబు గాని, నీగుణోన్నతి పెద్దయౌ♦ నిర్ణయింప
నమృతకర రేఖ కధిక బా♦ల్యంబు గాని, తద్విలాసంబునకుఁ బెద్ద♦తనము గాదె.

క. గుణధన్య కన్యచేతం, గుణధన్య కుమారు చేతఁ♦ గులము వెలుంగున్
గుణహీన కన్యచేతం, గుణహీన కుమారు చేతఁ♦ గులము నశించున్.

ఉ. ఎందఱు గల్గిరేమి సుతు♦ లెవ్వరి యందు గుణంబు గల్గు నా
నందనుచేత నన్వయము♦ నంత సమృద్ధి వహింపఁ గల్గెడున్
జందురుఁ గాంచి పంద్రిమతి♦ సాంద్రిసమృద్ధి వహించెఁ గాక పూ
ర్ణేందు నిభాస్య యుండు జని♦యింపవె కర్కట కూర్మ మీనముల్.

చ. అనవుడు రాజకన్యక ద♦యామతి యో మహనీయసాధ్వి దు
ర్జన చరితంబు సజ్జనుల♦ చందము ధర్మపు రీతి ధర్మవ
ర్తనమును దుష్కృతంబు సుకృ♦తం బన నెట్టిది విస్తరంబుచే
వినఁగఁ గుతూహలంబు ప్రభ♦వించె మదిం దయ సేయఁగాఁ దగున్.

గీ. అనిన మునినాథుకాంతయు♦ య్యవనికాంత, తనయ వినయంబునకుఁ బ్రమో♦దము వహించి
యమృత పూరంబు రీతిఁ గ♦ర్ణములుఁ దనుపు, ననుపమానమృదూక్తి ని♦ట్లనుచుఁ బలికె.

చ. పలుమఱు జేయుమేలు మదిఁ♦ బట్టఁ డొకించుక తుచ్ఛకైననున్
గలహ మొనర్చుఁ జేర్చు నతి♦ కంబుగ నొక్కొక వేళ గొల్చినం
జెలఁగుదు నవ్వు నోటమికి♦ సిగ్గు వహింపఁడ యిట్టి దుర్జనుం
దలఁచిన నన్నుఁ బాతకము♦ తామరస ప్రతిమాన లోచనా.

ఉ. కోపము వాని సొమ్ము ఘనుఁ♦ గొంచెము సేయుట వాని విద్య చూ
పోపమి వాని వృత్తి పరు♦షోక్తియె వాని గుణంబు సాధు సం
తాపము వాని సంతసము♦ దంభము వానికి గన్నతల్లి యా
పాపపు దుర్జనుం దలఁచు♦ పాపము వాయ నుపాయ మున్నదే.

గీ. పరధనము కన్న రుచియైన♦ భక్ష్య మేది, సూచకుని కన్న ననువైన♦ చుట్టమేఁడి
సాధుజనబాధ కన్న ను♦త్సాహ మేది, దుష్టజనునకు నెన్నంగఁ♦ దోయజాక్షి.

గీ. చకిత సారంగ నయన దు♦ర్జనులలోనఁ, గృత మెఱుంగని హీనుఁ డ♦గ్రేసరుండు
వానితోఁ బొందు కన్న 1శు♦భమ్ము సువ్వె, సారమేయంబుతోఁ బొందు♦ జగతియొప్పదు.

1 సుపవము (మూలము)

సీ. తన కార్యమునకు న♦ర్థంబు వోవఁగిన వానిఁ, గలధనంబు హరింపఁ♦గాఁ దలంచుఁ
దన శత్రుతోడ గా♦త్రిక మొనర్చిన వాని, శత్రుతో నతిమైత్రి♦ సంఘటించుఁ
దను సర్వదిశలఁ గీ♦ర్తన మొనర్చిన వాని, చరిత మెల్లెడల దూ♦షణము సేయుఁ
దన ప్రాణభయ నిశ♦ర్తన మొనర్చినవానిఁ, దవిలి హింసింపఁగాఁ♦ దలఁచు మఱియుఁ
దన సమృద్ధికి మిత్రుల సం♦తసము నందు, వాని యభివృద్ధిఁ గనియాత్మ♦ వనట నొందుఁ
దనజ నయున కృతఘ్నుఁడు♦ వానితోడ, నీడయిన యట్టి దుర్జనుం♦డెందుఁ గలఁడు.

ఆ.వె. పరుని సద్గుణంబు♦ పరమాణువుగఁ జూచు, దొడ్డకొండ సేయు♦ దుర్గుణంబు
నాత్మ వినుతియందు♦ నత్యంత రసికుండు, దుర్జనుండు వికచ♦లోచనాక్షి.

గీ. తనకు మేలొనరించు బాం♦ధవున కైనఁ, గోడనే కీడు చింతించు♦ దుర్జనుండు
తనకుఁ గీడొనరించు శా♦త్రవున కైనఁ, జాల మేలు విచారించు♦ సజ్జనుండు.

ఉ. కారణ మేమి లేక యప♦ కారము సేయు దురాత్ము పోలికన్
గారణ మేమి లేక యుప♦ కారము సేయు మహాత్ముఁ డెంతయున్
గారణ మేమి గల్గె శిఖి♦ కాననమంతయు నీరు సేయఁగాఁ
గారణ మేమి గల్గె శశి♦ కైరవముల్ వికసింపఁ జేయఁగన్.

గీ. దుర్జనుని కల్మి దురితపు♦ తోత్ర మగును, సజ్జనుని కల్మి పుణ్యంపు♦ సరణి యగును
పాము బలసిన గరళంబు♦ ప్రబల మగును, గోవు బలసిన దుగ్ధంబుఁ♦ గుఱియుచుండు

ఉ. కైకొని దుర్జనుండు కడు♦ బాంధవమందు దురాత్ముతోడనే
కైకొని సజ్జనుండు చెలి♦ కార మొనర్చు మహాత్ముతోడనే
ఘూకము లంధకారమునఁ♦ గూడి చెలంగవొ చక్రవాకముల్
లోకవిలోచనంబు దమ♦ లో విమలోన్నతి మైత్రి పూనవా.

ఉ. శూరుఁడు సభ్యనంతు గుణ♦ కోటులు గల్గిన వాని నీర్ష్యచే
వైరము సేయుఁ గాక శుభ♦ వర్తన మేఁగతిఁ బూను నట్లయాఁ
గీరము ముద్దు బల్కులకుఁ♦ గినసి వహింపదు నుందుఁగాని మా
ర్జారము చిత్త మెంతయును♦ సమ్మద వృత్తి వహింప నేర్చునే.

చ. ఘనుఁడగు వానితోడఁ జెలి♦ కారము సేయుచు నున్నఁ గాని దు
ర్జనుఁ డనయంబు నుండిన ని♦ సర్గము మానునె యాలమందలోఁ
జనకము ధేనువత్సముల♦ చోటనె మాటికి సంచరించినన్
దన సహజ ప్రకార మను♦ దానికిఁ బూనక యుండు వచ్చునే.

చ. ఒరులకు సెద్దియేని ప్రియ ♦ మున్న విశాలము సేయు హీను డా
నరుఁడటి గప్ప సజ్జనుఁడు ♦ సాయమునన్ బరికింప నీఁగతో
సరియగు వాఁడు వాఁడు బలు ♦ సర్వము మీఁతినయట్టి వర్గంబులోఁ
దరమగు వాఁ డితండు మను ♦ ధా తలనాథ కుమారికా మణీ.

గీ. కలుగ కుండిన నీఁజాలు♦మనుఁ డొకండు, కలిగి యుండియు నీలేని♦ఖలుఁ డొకండు
నుత్త మాధమ గణన న♦ద్వ్యక్తుఁడైన, యజాని యాయాస మణఁగించు♦నట్టివారు.

క. దుర్జన సహవాసంబును, దుర్జన సంభాషణంబు ♦ దుర్జను తలఁపున్
వర్జింప వలయు సెప్పఁగ, నార్జిత పుణ్యాలకున్నెల్ల ♦ నుత్పల నయనా.

సీ. పరునందు శ్రీమనో♦హరునందు నవిభేద, భక్తియోగంబునఁ♦బరఁగు వాఁడు
నిగమోదితంబైన♦నిత్యకర్మంబు వి, శ్వాసపూర్వకముగా♦జరుపు వాఁడు
భార్యభూదేవతా♦చార్య మాతాపితృ, సేవ లశ్రాంతంబుఁ♦జేయు వాఁడు
సత్యభాషణమును♦నన్యదూషణమును, సెఱుఁగు సాలక సోఁక♦నీని వాఁడు
మాయయును మాయగర్వంబు♦మత్సరంబు, నన్యధనవంచనంబును♦నాదిగాఁగ
నవగుణములార్తుఁ జేరనీని♦యట్టి వాఁడు, సజ్జనుండనం బరఁగు ని♦జ్జగతియందు.

గీ. పరుని యర్థంబు లోష్టంబు♦పగిది గాఁగఁ, బరకళత్రంబు జనయిత్రి♦భాతి గాఁగఁ
బరుని కల్యాణ మాత్మసౌ♦ఖ్యంబు గాఁగ, సమ్మతి వహించు సుజనుఁడు♦చంచలాక్షి.

ఉ. చిత్తము చాలనిర్మలము ♦ చెయ్యులు ధర్మనివాసవాసనా
యత్తము లుత్తమంబు విన ♦ యంబు నయంబ నయంబు మూలపుం
విత్తము నిత్యముం నిగమ ♦ విత్తము లెన్నఁగ నిష్టదేవతల్
మత్తగజేంద్రయాన విను ♦ మా భువి సజ్జనుఁడైనవానికిన్.

ఉ. ఉత్తముఁడైనవాఁడు విభ ♦ వోన్నతిఁ గల్గిన సంతసంతక
త్యుత్తమవృత్తిచే మెలయు ♦ చుండెడుఁగాని యఖర్వగర్వదు
ర్వృత్తికి సెలవచ్చు తఱి ♦ నీశునకున్ గళ లెక్కువైన లో
కోత్తరరీతిచే నమృత ♦ మూరక చేతోకవారిగల్గునే.

చ. వినయము సర్వ పాతకపు ♦ వృత్తికిఁ జిత్తము మాత్ర నీదు పా
వనత ఘటింపఁ దుంచుబల ♦ సంతపుసంత పురాణధర్మవ
ర్తనము తెఱంగెఱుంగని వి ♦ ధాన ముదంబుగఁ గూర్చు స
జ్జనుని సమాగమంబునఁ ♦ జందిరిముఖీ సమకూడు నేఁడినిన్.

సీ. తనచరిత్ర మశేష ◆ ధర్మసందేహ(ల), తాళతాయతలవి ◆ త్రింబు గాఁగ
తనదర్శనంబు పా ◆ తకజాతకపటోగ్ర, దనుజమర్దనసుద ◆ ర్శనము గాఁగ
తనసంగమము దురం ◆ తపాపఘనభుజం, గమవిష్ణురథవిహం ◆ గమము గాఁగ
తనసల్లాప ము ◆ త్తమపుణ్యాబర్హిణ, ప్రాప్యదంబుదకలా ◆ పంబు గాఁగ
తనకటాక్షంబు దీనసం ◆ తాననిత్య, సకలఫలదానకల్పవృ ◆ క్షంబు గాఁగ
జనుల నలరించు నొకపుణ్య ◆ జనుఁడు గల్గ, జగతినిల్పుటయే పూర్ణ ◆ చంద్రవదన.

సీ. కామంబు కామారి ◆ కారుణ్యరూపచిం, తారత్నలాభయ ◆ త్నంబు నొంద
క్రోధంబు క్రోధావ ◆ రోధకతాపసం, తానశిక్షాసము ◆ ద్యమము నంద
లోభంబు సురలోక ◆ వైభవప్రియకారి, ఘనపుణ్యవిత్తసం ◆ గ్రహము నంద
మోహంబు యోగిసం ◆ దోహమోహనముక్తి, కాంతానితాంతసం ◆ గమము నంద
మదము చిదమేయహృదయస ◆ మ్మదమునంద, ప్రకటమాత్సర్యముగ్రపా ◆ తకములఁ
గానివేఁజొక్కి చోటఁజా ◆ గంగనీని, యతఁడు సజ్జనుఁడొకఁడు స ◆ ద్భావయుతుఁ

క. ఏతాదృశసజ్జనసం, ఘాతముచే భూతలంబు ◆ గదలకయుండున్
వాతాశనకమఠేంద్రుల, చేతంబలె నిప్పు డింక ◆ శీతాంశుముఖీ.

గీ. జగతి దుర్జనరీతి స ◆ జ్జనవిధంబు, నబలయొకకొంత వివరింప ◆ నయ్యె నీకు
ధర్మము నధర్మమును రెండు ◆ తత్త్వరీతి, నింకవివరింతు వినుము పూ ◆ ర్ణేందువదన

క. జగదీశనిర్మితంబగు, జగతీస్థలిఁ గలుగు మనుజ ◆ జాతమునందున్
నిగమోదితమగుధర్మము, దగు నాలుగుజాతులందుఁ ◆ దామరసాక్షీ.

గీ. అవనిసురునకు యజనంబు ◆ యాజనంబు, నంచితాధ్యయనంబు న ◆ ధ్యాపనంబు
దానము ప్రతిగ్రహంబున ◆ దనరునైన, యారు కర్మంబులగుచుఁ జె ◆ న్నారుచుండు

గీ. అట్టి యుర్వీసుపర్వ ◆ కాశ్రమంబు, లర్హములు నాల్గు బ్రహ్మచ ◆ ర్యము గృహస్థ
తయును వనవాసమును యతి ◆ త్వమునఁగ, వినుము తత్తత్ప్రకారముల్ ◆ వనజగంధి

గీ. జాతకర్మాదివిహితసం ◆ స్కారనియమ, సంగతి మునుఁగాంచి యంత నా ◆ చార్యుచే
నర్హరీతిని నుపనీతుఁ ◆ డైన యతని, కంబుజదళాక్షి బ్రహ్మచ ◆ ర్యాశ్రమంబు.

ఉ. మానవతీమతల్లి విను ◆ మా శిఖమౌంజియుం బ్రహ్మసూత్రకా
పీనపలాశదండములు ◆ పేశలకృష్ణమృగాజినంబునున్
బూని యథోక్తవైఖరిని ◆ భూసురగేహములందు భైక్ష్యచ
ర్యానియమంబుచేతను మి ◆ తాశనసమ్మదితాంతరంగుఁడై.

చ. శమదమశాలియై వెలయు ♦ సద్గురుసన్నిధి నెంతయుఁ జేరి యా
శ్రమసహచారులం గలసి ♦ తత్పరిచర్య యొనర్చుచోఁ బ్రమా
దములవమంత్రియుం గనక ♦ తత్ప్రగతిన్ సకలాంగయుక్తవే
దములు పఠింపఁగా వలయుఁ ♦ దావర సేకుణ బ్రహ్మచారికిన్.

క. పరవర్జితమైన వానికి, వరవర్ణినిఁ జేరిమాడ ♦ వలదు త్రిపురసం
హరు నంటినట్టిదైనను, మగువ గెల్వఁగఁ జాలుమాట ♦ మఱువుము తన్వీ.

క. పరిహాసభాషణంబులు, పరనిందాభాషణములు ♦ బహుభాషణముల్
పరమార్థ మాహాసేసిన, సరసిజముఖి వలదు బ్రహ్మ ♦ చారికి నెప్పుడున్.

చ. వశతను మాత్రి భూరిబల ♦ వంతములై తముఁ దామె యొల్లెడన్
దిశలకుఁ బారు నింద్రియపు ♦ ద్రిమ్మరివాజుల ధీమ శేముషీ
కశఁ గొనిపట్టి కొట్టి బలు ♦ గట్టివిరాగపు సోగవాగెచే
ధృశగతి నిల్పఁబట్టఁదగు ♦ విట్టదలింపుచు బ్రహ్మచారికిన్.

గీ. ఎప్పుడేమి ప్రమాదమో ♦ యెఱుఁగరాదు, మనసు గెల్చితి ననుచు న ♦ మ్మంగ రాదు
కాన గానంబు శృంగార ♦ కథలు వినుట, పటువరుస కావటము గాదు ♦ వారిజాక్షి.

గీ. కనఁబడనిగని యగ్నిఁ బు ♦ కరణిఁ గడిఁది, యంకుశము మీఱినట్టి ని ♦ శ్శంకగజము
మంత్రమునతిక్రమించిన ♦ మత్తఫణియు, నేదియన్నను హృదయంబు ♦ కాదె చెలియ

క. సాధనమొక కోటి గల్గఁగ, సాధింపఁగవచ్చు నెట్టి ♦ సాధ్యముఁ దానే
సాధనసాధ్యము లౌటను, సాధింపఁగరాదు మనము ♦ సన్మానికైనన్.

క. అటుగావునఁ గుటిలాలక, చటులఁదలిపటు ధైర్యనౌక ♦ వదలక ఘనసం
కటమైన బ్రహ్మచర్య, ప్రకటవారిధి దాఁటవలయుఁ ♦ బ్రాజ్ఞులు మెచ్చన్.

ఉ. అంతట సాంగవేదనిధ ♦ యాధ్యయనప్రియపూర్వమైనచోఁ
జింతయొకింత లేక గురు ♦ చేతననుజ్ఞవహించి యంచిత
స్వాంతముతోడ రూపగుణ ♦ జన్మములన్ ప్రతిఁగన్న కన్యన
త్యంతశుభక్రియన్ బరిణ ♦ యంబగుటర్హము విప్రజాతికిన్.

గీ. అర్థదారపరిగ్రహం ♦ బాదిగాఁగ, నయిన మహనీయతర గృహస్థాశ్రమమున
నశ్రమమున మహీసురుం ♦ డందవచ్చు, సబల ధర్మార్థకామంబు ♦ లవిరతంబు.

సీ. అధ్వగాయాసము ♦ వాతపోజ్జృంభణం, బపహరించుటకు వ ♦ స్త్రాగమంబు
సకలేంద్రియవాంఛి ♦ సౌఖ్యసుధారసా, స్వాదనంబునకు మం ♦ దరనగంబు

పితృదేవదేవతా♦వితతివాంఛార్థముల్, ఫలియించుటకుఁ గల్ప♦పాదపంబు
స్వర్గాధిరోహణా ♦ నర్గళమార్గక, ల్పనకు ననల్పసో♦పానపంక్తి
ధర్మమున కాశ్రమంబు సం♦తానమునకు, పదము శాశ్వతకీర్తికిఁ ♦ బట్టుగొమ్మ
చిత్తసంతోషజనకంబు♦ చిగురుబోణి, యార్యజను లెన్నఁదగుగృహ♦స్థాశ్రమంబు

చ. అనుదినవేదపాఠము హు♦తాశనుఁదన్పుటయున్ గృహాగతా
ర్చన పితృదేవతర్పణము ♦ పల్పుటయున్ బలికల్పనంబు నాఁ
దనరెడు పంచయజ్ఞములు ♦ దారతఁ దానొనరింపఁగాఁదగున్
వనజదళాక్షి భూమిసుర ♦ వర్యుఁడు రెండవ యాశ్రమంబునన్.

గీ. యాజ్ఞవల్క్యాది మునివరు♦లఖిలలోక, హితులు సెప్పినధర్మసం♦హితలయందు
సముదితంబైన యాచార ♦ సరణిరెల్ల, నాచరింపంగఁదగు గృహ♦స్థాశ్రమమున.

సీ. నిర్హేతుకంబుగా ♦ నిఖిలాంగసహితవే, దాధ్యయనంబు సే♦యంగవలయు
సర్వధర్మాగతం ♦ బగు పరాత్పరుఁడైన, నాత్మలోనఁ బ్రియమోద ♦ మందవలయు
బుతుకాలమాత్రసం♦గతిచేత నిజధర్మ, పత్నియందు సుతులఁ గాం♦చఁగవలయుఁ
దల్లిదండ్రుల నిష్ట ♦ దైవతంబులకన్నఁ, జిరభక్తిచే నరి♦ క్షింపవలయు
విబుధవరులను గురుల సే ♦ వింపవలయుఁ, బార్వతీసంయుతుండైన ♦ పరమశివుని
విమలతరచిత్తుఁడగుచు భా♦వింపవలయుఁ, (నవని బ్రాహ్మణుండెపుడు) గా♦ర్హ
[స్థ్యమునను,

గీ. అఖిలభోగానుభవముచే♦ నాత్మఁదనిసి, కవ్యములచేతఁ బితరుల♦ గాంచఁదీర్చి
యాగముల దేవతాతృప్తి♦ యాచరించి, యాశ్రయింపంగఁ దగు వన♦స్థాశ్రమంబు

ఉ. అంబుజనేత్ర భూమిసురుఁ ♦ డంత సతీయుతుఁడై యరణ్యవా
సంబునకేఁగి మౌనిజన ♦ సంగతిఁ జీరజటాదికంబు చి
హ్నంబుగఁ బూనినిశ్చలత ♦ బోధియుఁడై వనకందమూలము
ఖ్యంబులు భోజనంబులుగఁ ♦ గాలముపుచ్చుట యర్హమెంతయున్.

గీ. అంతఁ(దన)యంతరంగ మ♦త్యంతవిమల, మైన సురనరలోకసౌ♦ఖ్యములు రోసి
మదియహంకారమంతయు♦ గుదిలపఱచి, సకలకర్మంబులందు ని♦స్సంగుఁడగుచు.

క. విశ్రుతఫలమైన తురీ, యాశ్రమమంగీకరించి ♦ యంతట వేదాం
తశ్రవణ మాచరింపుచు, నశ్రమమున ముక్తిఁగాంచు ♦ టర్హము తన్వీ.

ఉ. సాహసయుక్తదేవరిపు1 ♦ సంఘములం ఘనచక్రధార ను

---

1 పుర (మూలము)

శ్వాసహసమేతుఁడై తనువు ♦ నకిరి యవక్రపరాక్రమోల్లస
ద్బాహుబలం జనించిన స్వ ♦ పోలునకుం బరికించి చూచినన్
బాహుబలైకజీవనము ♦ పావనమా వనజాతలోచనా.

ఆ.వె. ఖడ్గజీవనంబ ♦ కానిమహీజాని, కన్యమైనవృత్తి ♦ యర్హమగునె
మత్తకుంభికుంభ ♦ మాంసాశనము గాక, సింహమునకు నన్య ♦ జీవనంబె.

సీ. శరముమర్యాదచేఁ ♦ గరము ధరాప్రజనాద, రించి యాయవపాల్గ్రి ♦ ఖించవలయుఁ
గపటంబులేని సం ♦ గ్రామంబుచే రిపు, స్తోమంబు ననయంబుఁ ♦ ద్రుంచవలయు
విత్తలోభంబుచే ♦ విడువక యపరాధి, కర్హదండంబు సే ♦ యంగవలయుఁ
జారనేత్రములఁ ధరా ♦ జనులవృత్తాంతంబు, హస్తామలకరీతి ♦ నరయవలయు
నశ్వమేధాదియాగంబు ♦ లాచరింప వలయుఁ, గువలయనేత్రవి ♦ గ్వాలయసీమ,
శివలయకోవిలాసల ♦ శ్రీసమగ్ర, వేల నెఱయింపవలయు రా ♦ జేంద్రునకును.

సీ. కాంచనాచలమైనఁ ♦ గాదమాత్రంబుగా, నెంచఁగాఁదగు నర్థి ♦ కిచ్చువేళఁ
గణమాత్రమైనను ♦ గిరి-టమేరువుగా, నెంచఁగాఁదగు సంగ్ర ♦ హించువేళ
హీరకల్పాకల్ప ♦ హృదయుండు గాఁదగు, నియతపాతకుల దం ♦ డించువేళఁ
బరమకారుణ్యార్ద్ర ♦ భావుండు గాఁదగు, శరణాగతశ్రేణి ♦ నరయువేళఁ
బూర్ణచంద్రునిరీతి వి ♦ స్ఫురితకీర్తి, కరుఁడు గాఁదగు దీనులఁ ♦ గాచువేళఁ
గీలవైఖరి ఘనవిభా ♦ శాలిగాఁగఁ, దగు నరాతినికాయంబుఁ ♦ దఱుము వేళ.

క. అపరాధులఁ దెచ్చినఁ గని, నృపుఁడు పరీక్షింపవలయు ♦ నిపుణులు దానున్
జపలవిలోచన యవిచా, రపుదండంబైన నఘప ♦ రంపరవచ్చున్.

గీ. రాజవశ్యులలోకము ♦ రాజమున్న, విహితధర్మంబు లరయంగ ♦ వేయుఁగలుగు
నెన్నఁగలయన్నిటికి ముఖ్య ♦ మేదియన్నఁ, బతికిఁదగుబ్రాహ్మణప్రతి ♦ పాలనంబు.

సీ. రాజన్యవిజయేంది ♦ రాజన్మభవనంబు, ధారుణీసురకృపా ♦ వారరాశి
నృపతివియద్ధ్వాంత ♦ నిశ్శేషకరణంబు, బాడబానుగ్రహ ♦ భానుదీప్తి
పార్థివోత్తమపుణ్య ♦ పాదపోదయకారి, యగ్రజాశీర్వచ ♦ నాగమంబు
ధరణీశపాతక ♦ ధరణీధరవిదారి, వసుధామరకటాక్ష ♦ వజ్రధార
జనవరోత్తమ సకలవాం ♦ ఛాఫలప్రదంబు విప్రానుమోదనం ♦ బౌనశాఖి
లలనయటుగానవిప్రహి ♦ తులు నిరతమ్ము, నొకఁడు నృపమణికధికపూ ♦ జ్యుండుగలఁడె.

1 నామనలంబు♦ద్యం (మూలము)

గీ. బ్రాహ్మణునితోడ నలుగంగఁ ♦ బాడిగాదు, తన్ను జేసిన [illegible] ♦ [illegible]
నిష్ఠురోక్తులు పలుకుట ♦ నీతిగాదు, ధర్మసంగ్రహ[illegible] ♦ [illegible].

క. ఊనవ్రనం బ్రభవించిన, వారికిఁ [illegible] ♦ [illegible]
త్యాగోత్తమగు వాణిజ్యము, నారయ ధర్మంబులగును ♦ [illegible].

క. నాలుగవజాతివారికి, వాలాయము [illegible] ♦ [illegible]
వాలకులనిర్మలధర్మాలంబన [illegible] ♦ [illegible].

క. చాతుర్వర్ణంబునఁ గం, జాతవిలోచన [illegible] ♦ [illegible]
జాతివ్రత్యసమాఖ్యము, పాతకము [illegible] ♦ [illegible].

సీ. కులహీనుఁడైన స♦త్కులసంభవుండైనఁ, బతి [illegible] ♦ [illegible]
జడుఁడైన సకలశా♦స్త్రజ్ఞాననిధియైన, నాత్మ[illegible] ♦ [illegible]
నమరభీరుండైన ♦ సాహసాధికుఁడైన, ధనుఁడు [illegible] ♦ [illegible]
నత్యకించనుఁడైన ♦ నమితకాంచనుఁడైనఁ, [illegible] ♦ [illegible]
గామినీనింద్యకత్నితా ♦ కారుఁడైనఁ, [illegible] ♦ [illegible]
ననలసాక్షిగఁ దనహస్త ♦ మందినట్టి, యతఁడె [illegible] ♦ [illegible].

గీ. విహితధర్మంబు సేయక ♦ విడుచుటయును, మానక [illegible] ♦ [illegible]
ననఁగ రెండు నధర్మంబు ♦ లరసిచూడ, [illegible] ♦ [illegible].

గీ. బ్రాహ్మణులహింసయును సురా ♦ పానగతి దూ, [illegible] ♦ [illegible]
తత్సమాగమమును బ్రిశ ♦ నంబులైన, [illegible] ♦ [illegible].

ఉ. ద్యూతము కైతవంబు పర ♦ దూషణముం గటుభాషణంబు [illegible]
ర్హేతుపరాపకారమును ♦ నీర్ష్యయనూయయు [illegible]
భూతదయావిహీనతయుఁ ♦ బుణ్యముఁగాదను నాస్తికత్వము[illegible]
బాతకమూలముల్ వికచ ♦ పంకజపత్రవిశాలలోచనా.

క. పరవనితాజనితాశయుఁ, బరకాంచనవంచనంబు ♦ [illegible]
బరమోత్తరపాతకములు, పరిపూర్ణశశాంకనిభవి ♦ భాసురవదనా.

సీ. తలిదండ్రు లధికవా ♦ ర్థకవికారములనొ, చ్చిన ననాదరమును ♦ [illegible]
నాచార్యునొద్ద వి ♦ ద్యాభ్యాసమొనరించి, మించియాయన [illegible] ♦ [illegible]
దను నేలినట్టిభూ ♦ ధవుని మంత్రిమువిభో, దించివంచనముఁ గా ♦ [illegible]
నకారణమ్ముగ నుత్త ♦ మాచారవతియైన, సతిఁబరిత్యాగంబు ♦ సలుపుటయును

తగవులందునఁ బక్షపా ♦ తంబుగొనిన, కలిమిఁ బేదల నిషేధ ♦ [illegible] సుతీనము
కూటసాక్షిత్వమున నైన ♦ ద్రోహవృత్తి, [illegible] ♦ [illegible]

గీ. అతిథి నాఁకటనలసి మా ♦ [illegible], [illegible] ♦ వన్న మిడక
యూటరింపక పరుషంబు ♦ లాడినట్టి, [illegible] ♦ [illegible].

గీ. విప్రనిందయు గురునింద ♦ చేసినవిఁడు, [illegible] ♦ [illegible]
కలవు కలవాని మనుజులు ♦ [illegible] ♦ [illegible].

క. పుణ్యంబులు [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible].

సీ. [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
బలిమిచేఁ గలిమి [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

క. సత్యంబగు [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
సత్యంబు [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

ఆ.వె. [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] పుణ్యంబుల, [illegible] ♦ [illegible].

ఉ. పుణ్యము లెన్ని యేనియును ♦ భూమితలంబునఁ [illegible]
పుణ్య[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ! [illegible] ♦ [illegible].

సీ. [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
1 [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

---

1 [illegible] (మూలము)

చ. జనుఁ డొకభూసురాగ్రణికి ◆ సత్కృప నన్నము పెట్టి జాఠరా
గ్నినివిడలంగఁ జేయునది ◆ కేవలముం బగఁబూనె నేమొ 1 చ
య్యనఁ జనిజన్మకోటినిచ ◆ యంబులనుండియుఁ గూర్చికొన్న త
ద్ఘనదురితౌఘముల్ నిముసు ◆ గానొనరించు విశాలలోచనా.

క. కమలాక్షి సప్తసంతా, నములవ ఫలవనములంద ◆ నంతఫలనిదా
నములైన సుకృతములుగల, వసురుచన్ వినిపింతు వాని ◆ నాలింపఁ దగున్.

సీ. శిఖిసాక్షిగాఁ బ్రాణ ◆ సఖియైనయట్టి కులకాంతయందు నౌరసపుత్రుఁ ◆ గాంచుటయును
మధువైరికైనమ ◆ న్మథవైరికైన మం, దిరము సుందరముగా ◆ నిలుపుటయును
శ్రోత్రియుద్విజవర్యు ◆ పుత్రుఁ బావనగుణాం, చితచరిత్రునిఁ దెండ్లి ◆ సేయుటయును
పూర్వమహారాజ ◆ పుణ్యకథాళి, వెలయఁ గావ్యంబు ని ◆ ర్మించుటయును
ధనము పాఁతుట పుణ్యసా ◆ ధనముగాఁగ, వనము నిల్పుట పుణ్యజీ ◆ వనముగాఁగఁ
దెలుపుఁ దగ్రిప్పటయనఁగన ◆ చెప్పరువుమీఁదు,2(సప్తసంతానములు)జగ ◆ త్సంతతులను.

వ. మరియు నగ్నిష్టోమాదియాగంబులు తులాపురుషాదిమహాదానంబులు కృచ్ఛ్రచాం
ద్రాయణాదివ్రతంబులు మహాభారతాదిపురాణశ్రవణంబులు గంగాదిపుణ్యనదీస్నా
నంబులు సారగాయత్ర్యాదిమహామంత్రజపంబులు వేదవిద్యోపదేశంబులు మొదలైన
యనేకపుణ్యవిశేషంబులు గలవింక నొకరహస్యంబుఁ జెప్పెద నాకర్ణింపుము.

చ. ధరణిపతిత్వమున్ సమద ◆ దంతితురంగమరత్నకాంచనో
త్కరవరపూర్ణలక్ష్మియు ప్రమ ◆ దానము దాయము లింద్రచంద్రికా
పక్షరకమలాసనాదిపద ◆ సౌఖ్యము లియ్యఁగఁజాలుఁగాని ము
క్తిరమ యొసంగఁజాలవు స ◆ తీమణి యాసుకృతంబులన్నియున్.

సీ. వలయాద్రిమధ్యభూ ◆ వలయసామ్రాజ్యల, క్ష్మీనిధానము సదా ◆ శివుని భక్తి
యాజవంజవసాగ ◆ రాలింగ్యమానవో, ద్ధరణంబు పార్వతీ ◆ శ్వరుని భక్తి
జన్మపారంపరీ ◆ చరితోగ్రదురితసం, హరణంబు నీలకం ◆ ధరుని భక్తి
సురవధూకుచకుంభ ◆ పరిరంభమానని, ర్నిద్రంబు కైలాస ◆ నిలయు భక్తి
ముక్తిరమణీమణీనవా ◆ మోదకర... విన్యాసజన్యాన ◆ దృఢుని భక్తి
విభ్రమాదభ్రసౌఖ్యని ◆ ర్వేశఘటన, పటుతరోద్యుక్తి యమ్మహా ◆ నటుని భక్తి.

సీ. మనుజలోకానేక ◆ మధురాధరాపరవో, ధరరసంబులయందు ◆ నరుచి వుట్టు
శమనవాహనగళ ◆ ... చలద్ఘంటికా, ఘననినాదంబుల ◆ వినికి మాను

1 గర్భకూప (మూలము) 2 మీఁదట నీజగత్సంతతులను (మూల...)

ఘనమగర్భగోళాంత ♦ రాళనహేలనం, జారంబులందు ఖం ♦ జళిఘటించు
మాయానటీకృతా ♦ మేయప్రపంచేంద్ర, జాలంబు వీక్షించు ♦ సగణియడఁచు
నుండునిభసుందరాస్యరమే ♦ మందులందుఁ, గరము పూనక శివభక్తి ♦ పరమయుక్తి
మొజ్జగంబులభవరోగ ♦ ముజ్జగింప, నెజ్జాతనమిట్లు చేసెనో ♦ విస్మయంబు.

కల్పద్రుమపాళింత ♦ కాంతచింతారత్న, మేదినీస్థలి విశ్ర ♦ మించువారు
బృందారకాచల ♦ కందరాంతరదివ్య, మందిరోన్నతసౌఖ్య ♦ మందువారు
గగనగంగాలోల ♦ కల్లోలమాలికా, కేళికాసుఖలీలఁ ♦ దేలువారు
గంధర్వకామినీ ♦ గాననానామాధు, రీధురీణత యాద ♦ రించువారు
జలధిరశనాయతాఖర్వ ♦ సర్వభూమి, భువనతలమేలు మేలుపై ♦ భవమువారు
నంబుజదళాక్షి భక్తికే ♦ నంబుళంబ, రాతినుహరియొడనిల్వ ♦ నట్టివారు.

ఏకాతపత్రిభూ ♦ లోకమహారాజ్య, కమలాలయా వశీ ♦ కరణవిద్య
బ్రహ్మేంద్రముఖదేవ ♦ పదవిక్రియక్రియా, కారినత్యంతకాలి ♦ ఘనవితర్ది
కురిత మేదురితసం ♦ సరణపారావార, పారదాయకమహో ♦ దారతరణి
లలితవలీలకై ♦ లాసశైలాసమ, ప్రాసాదమార్గసౌ ♦ పానపంక్తి
సుభినవానందమయసుధా ♦ నుభవకరస, హేలలాలితముక్తిక ♦ న్యాలలామ;
నటనపటుతరసంచారి ♦ కావధూటి, చంద్రధరభక్తి కింక నే ♦ సాటిబోటి.

జననకలంబునన్ నరుఁడు ♦ సారవివేకపువారిఁ బ్రోదిచే
సినసుకృతంపువల్లి కవి ♦ శేషఫలోదయమెట్టిదన్నచో
ననకము శీతశైలతన ♦ యాతనురోగసుఖానుభూతిఁ జెం
గ తరుణేందుశేఖరుని ♦ నిశ్చలభక్తియె కాదె నెచ్చెలీ.

హారిరుద్రాక్షములు మేనఁ ♦ బూనుటయును, మహితపంచాక్షరీమహా ♦ మంత్రజపము
హరునివరనామకీర్తన ♦ ధ్యానపూజ, నములు భక్తునకావశ్య ♦ కములు సాధ్వి.

అతిశైలకపాలప ♦ ట్టాంతరమున, భసిత మిసుమంతధరియింద ♦ పంచజనుఁడు
గాంచు నచ్చోటఁ బ్రత్యూహ ♦ కంబుమంజా, లంబకుని గెల్వఁజాలిన ♦ యంబకంబు.

అతనుకృశసుందరాంగి విన ♦ వమ్మ కృశానుని మున్నుఁగన్నచో
భసితముకల్మి యాభువన ♦ పంక్తులయందు నిజంబుగాని మున్
భసితముఁగన్న యాపిదపఁ ♦ బావకసంగతిగాననయ్యెడిన్
బ్రసవశరారిభక్తజన ♦ ఫాలతలంబున నేమిచిత్రమో.

శ్రీమదంతిక వ్యాఖ్యానము.

[illegible] ♦ [illegible] భూజాతే, భూతభూతనిశాత ♦ హేతి భూతి
భూ[illegible] ♦ [illegible], హేరాకరాకార్ని ♦ హేతి భూతి
[illegible] ♦ [illegible], (ఘన)పరంగాగ్నియా ♦ ఖ్యాతి భూతి
[illegible] ♦ [illegible], భూతిర్హోమబో ♦ ద్యూతి భూతి
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ భాసమయ
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ కీర్తి భూతి.

తి[illegible] ♦ [illegible] నిజయ, శిక్షించుమన్నట్టి సం ♦ కేత మే మొ
తి[illegible] ♦ [illegible]యముతోటి, సాటియౌనిది యన్న ♦ నన్న యే మొ
తి[illegible] ♦ [illegible]ని ఖావర్త్వంబు, నందించు నిదియన్న ♦ నాన యే మొ
త్రి[illegible] ♦ దేహంబుగా నిక, దయసేయు నిదియన్న ♦ దారి యే మొ
కాని [illegible] ♦ [illegible], మానిశిన వేలుపులకెనిఁ ♦ బూని కొలుచు
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ పద్మగంధి.

క[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ భూతి రేఖ
[illegible] ♦ శేషమూర్తి, గిరిమఁ [illegible] ♦ [illegible]రముగా దె.

భూతపతికిఁ ప్రియంబైన ♦ భూతిరజము, మేన నేమానవుఁడలందు ♦ మీననయన
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ తండలందు.

[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ తారణంబు
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ దారణంబు
[illegible] ♦ [illegible], క్రూరరూపవికార ♦ వారణంబు
బహుతరాయాస ♦ సంపాద్యమానానేక, ఘనపుణ్యపరిపాక ♦ కారణంబు
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]తపటల
విఘటనాపటు[illegible] ♦ విస్ఫురత్వ, మీరణంబగు రుద్రధాతు ♦ ధారణంబు.

గీ. ధారణంబేల వేదార్థ ♦ సారవార, ధారణంబేల విషమశా ♦ స్త్రవ్రజవ్ర
ధారణంబేల [illegible] ♦ ధారణంబె, చాలు నరులకు మోక్షంబు ♦ సం[illegible]

గీ. [illegible]కటియు రెండును ♦ మూడు నాల్గు, నైదు నాఱునుగల్గు రు ♦ ద్రా
నేకముఖమందులోన న ♦ నేకముఖము, [illegible]ఫలవిధాయకంబగు ,

సీ. ఏకరూపజ్ఞాన ♦ [illegible]లకతమై, ఖరి నెఱిఁగింప నే ♦ కముఖ
[illegible]లోకద్వయా ♦ సౌఖ్యదానోద్యు[illegible], [illegible]ంప రెండు మో ♦ ము

ప్రేమాతిశయారాజ్య ♦ భోగాదివార్తలకో, ద్వాదశనామ వనకు ముఖ ♦ త్రయము దాల్చి
ఘనాదయూర్ధ్వదేశ ♦ ఘటనపాటవయుక్తిఁ, జెలువంగ నాల్గువేదా ♦ ములఁ జెలంగ
తంత్రమంత్రాగమశాస్త్ర ♦ పరిహరింప, శక్తిఁ బ్రకటించుటకును బం ♦ చముఖమయ్యె
పశ్చిమద్వారమహిమయు ♦ నాలుఁగనిని, యాలుపెనాములు బానెను ♦ ద్రాక్షముబల

క. ఆ దాక్షసామ పూనిమ, ఆ దాక్షునకీర్తనీయ ♦ రూపవిరాజ
ద్వక్రిముగల నయోదతిశుం, భద్రముఁడౌ నందు నిందుఁ ♦ బర్వెందుముఖీ.

క. పంచాననినిభమధ్యా, పంచశర్వంబున్న రోగ ♦ బాధయణంచుం
బంచముఖుఁడు నిర్మించెను, బంచాక్షరి యనఁగఁబఱఁగు ♦ పరమా పదమున్.

సీ. మహితంపుస్సూర్తిలెంపు ♦ మహిమింపు, నలిహోతువను సేతు ♦ వదియకాదె
బలువంతెఁగఁ బిందితి ♦ బవసంతమసమంత, హరియించఁ జెందిరి ♦ కదియకాదె
చినయంచుమదిమించు ♦ పెనుమందు విదళించు, నుదయదర్శి మరీచి ♦ యదియకాదె
పురవైరి గీర్భారి ♦ గిరిదారి సిరిమితి, యరుగుచోఁ జేయూత ♦ యదియకాదె
నిత్యపరతత్వనిధిని స ♦ న్నిధిగనంగ, నబ్బురంబైన యంజనం ♦ బదియకాదె
మహితపంచాక్షరీమహా ♦ మంత్రవరము, ప్రణుతి సేయంగఁదరమానె ♦ బ్రిహ్మకైన.

సీ. పంచాక్షరీమంత్ర ♦ పంచాననము గాక, తరుము నే పాపదం ♦ తావళముల
పంచాక్షరీమంత్రి ♦ బడబానలము గాక, హరియించు నే పాత ♦ కంబునిధుల
పంచాక్షరీమంత్ర ♦ పరమౌషధము గాక, యణఁచు నే ఘనదుష్ట ♦ తామయముఁ
పంచాక్షరీమంత్రి ♦ పవనవేగము గాక, కలఁచు నే వృజినోగ్ర ♦ జలధరముల
మగువ పంచాక్షరీమహా ♦ మంత్రరాజ, గారుడక్రియా నాద ♦ గౌరవంబు
గాక చీకాకు సేయు నే ♦ లోకభీక, రాతికల్మషభూతహా ♦ శాశనముల.

సీ. నిపుణమాయాశిల్పి ♦ నీకల్పనీయపరి, పంచభూర్వంచనా ♦ భ్రాంతి యుడుపి
ఆజవంజవసాగ ♦ రాపనోపప్లవ, సాధిగతపటల ♦ వము నణఁచి
యతిదయాగహితాంత ♦ 1 రాహితప్రకృతాప, కారవికారంబు ♦ కడకునొత్తి
విషయానందమువినోద ♦ వివశపంచేంద్రియా, హ్లాదితోన్మాదంబు ♦ పరిహరించి
చిద్విశేషంబుమదిఁ బ్రి ♦ కింపఁజేసి, రాజతాచలరాజవి ♦ రాజమాన
శిఖరసుఖధామణీయక ♦ శ్రీవిలాస, మొసఁగుఁ బంచాక్షరీమంత్ర ♦ మోహ్యగాత్రి

క. హరివిరించిసురాధినా ♦ థాదులైన, వేలుపులలోన నధికుండు ♦ విశ్వభర్త
... కోటిమహామంత్ర ♦ సముదయంబు, నందుఁ బంచాక్షరీమంత్ర ♦ మధిక ముబ

1 పాఠాంతరము ♦ రహితవారకకృతాప (మూలము)

గీ. అతినిపుణశిల్పివర్ణంబు ♦ లైదుగూర్చి, చిత్రపుఁబుటించు వైఖరి ♦ చిత్రుఁడు దాను
సంచితములైన వర్ణంబు ♦ లైదుగూర్చి, సరిపెఁజిత్రంబు త్రైలోక్య ♦ సదనసీమ.

ఉ. అక్షరపఙ్క్తిమాత్రపరి ♦ నాధికగర్వము భూసురస్వతే
పక్షమునన్ గతాగతిఁ ♦ బాల్పడిపోయిన నట్లుపోవనీ
యక్షరమోక్షలక్ష్మిఁ గనఁ ♦ జాలఁ దెలంగెదు వారికెల్లఁ బం
చాక్షరికన్న వేఱొకయు ♦ పాయముగల్గదు పంకజేక్షణా.

క. మానవరాజికి వలదన, మానసమొకింతయును మనోజ ♦ మదనుని మూర్తి
ధ్యానము భవనానాంత, ర్ధ్యానము చింతామణీవి ♦ తానము తన్వీ.

సీ. అతులసౌదామినీ ♦ లతల కెంజిగిమంజా, లతల మీఱెడు జటా ♦ వితతివాని
సకలంకహరిణాంక ♦ శకలకోటీరంబు, దండమిన్నేటివృా ♦ దండవాని
వనజాప్తచంద్రపా ♦ వకనివాసైకపా, త్రములైన విషమనే ♦ త్రములవాని
లలితకుండలితకుం ♦ డలిఫణామణిరాజి, జిగిఘటించిన గళ ♦ యుగమువాని
ననదృశానందమయసుధా ♦ రసము మిసిమి, పసకలను నద్దమించిన ♦ పసిమిచూపు
కన్నఁజిలికినవ్వువెన్నెల ♦ కలిమి గలవు, మోము ముఖచంద్రబింబంబు సొగసువాని

సీ. సత్రాసభువనత్రి ♦ యత్రాణశీలనమై, కరముసొంపెడుకప్పు ♦ గలుగువాని
నతిచారుమారుతా ♦ శనహారవిశేష, రమణీయబాహాంత ♦ రంబువాని
ఖడ్గత్రిశూలభ ♦ కాంశతారమ్యగాడి, సహితప్రశస్తహ ♦ స్తములవాని
దర్పవిదళితవే ♦ దండదానవసర్ప, కల్పితానల్పోద ♦ రంబువాని
నిగమమయమంజుమంజీర ♦ యుగము వాని, నగజితాపరవరకటీ ♦ టాగ్రిమంజు
క్వాయకషణదరుణశర ♦ ణాయమాన, విమలచరణాబ్జనఖరాజి ♦ వెలయువాని.

ఉ. పంకజపత్రనేత్రిహిమ ♦ పర్వతరాజసుతాలలామ వా
మాంకమలంకరింపఁ జెలు ♦ వందెడువాని విలోలచంద్రికా
హంకరణాంబరాంబుజిగి ♦ యందమునందగువాని సీక్ష్యతన్
శంకరునాదిదేవు నని ♦ శంబుమదిన్నలకొల్పఁగాఁదగున్.

చ. నిరుపమయోగకర్మముల ♦ నేటపులేల యనేకతీర్థసం
చరణములేల దానములు ♦ సల్పఁగనేల వినిశ్చలస్థితా
శరణములేల భక్తజన ♦ సౌఖ్యకరున్ గిరిజామనోహరున్
హరుని నిరంతరంబు హృద ♦ యంబుననిల్పు వివేకశాలికిన్.

క. దానంబుల బహుయాగవి, ధానంబుల నందరాని ♦ తత్కైవల్య
స్థానంబు పార్వతీశ, ధ్యానంబున నందవచ్చుఁ ♦ దామరసాక్షీ.

గీ. సర్వగురుఁడైన శివునిపా ♦ షాణదారు, మృత్తికాదివిశేషని ♦ ర్మితము లైన
లింగములయందు భావించి ♦ సంగతాత్మ, భక్తిఁ బూజింపవలయు నో ♦ పద్మగంధి.

గీ. శివభవహరాదు లైనట్టి ♦ శీతశైల, నేతజామాతనామముల్ ♦ నియతభక్తి
నుచ్చరింపంగవలయు నీ ♦ లోత్పలాక్షి, పాపనిర్మూలనోపాయ ♦ పరులకెల్ల.

గీ. కమలముఖి శివయన్న వ ♦ ర్ణములరెండు, మనుజజిహ్వాలతాగ్రసీ ♦ మను వసించు
రెండులోకంబులందు న ♦ ఖండసౌఖ్య, సంగతి యొసఁగుటకు నేమి ♦ సంశయంబు.

సీ. జన్మపారంపరీ ♦ సంపాదితానేక, కలుషకర్మనికాయ ♦ కర్తనంబు
కామాదికౌశిక ♦ గ్రామగర్వకరము, ఘోరరూపతమోని ♦ వర్తనంబు
సకలపుణ్యావాప్తిత ♦ జలజాతవికసన, క్రమపరీభూతవి ♦ కర్తనంబు
బృందారకాంగనా ♦ బృందవన్మందార, వాటీకృతానంద ♦ వర్తనంబు
పరమయోగీంద్రదుర్లభ ♦ భ్రాజమాన, మానసానందసౌఖ్యప్ర ♦ ధాననిపుణ
నవ్యముక్తివధూటికా ♦ నర్తనంబు, కేవలంబౌను శివనామ ♦ కీర్తనంబు.

క. పరమేశ్వరుభక్తులకున్, బరమామోదానుభవము ♦ పాటిలఁజేయన్
బరలోకతరువులోయన, సరసిజముఖి కొన్నిగలవు ♦ శైవవ్రతముల్.

శివునకధికప్రియంబులు, శివరాత్రి శనిత్రయోద ♦ శీయోగంబుల్
ధవళాంశువాసరము మొద, లవువివిధవ్రతము లమరు ♦ నకలేందుముఖీ.

మ. కపటోద్యోగము కింతయున్ గనక గం ♦ గాస్నానశుద్ధాంగుఁడై
యుపవాసంబొనరించి భక్తి మదిలో ♦ నుప్పొంగఁ బంచాక్షరీ
జపయోగంబున నిర్మలాత్ముఁడగుచున్ ♦ సర్వేశు గౌరీపతిన్
త్రిపురారాతి నుదారరీతి శివరా ♦ త్రిం బూజ సేయందగున్.

ఉ. భోగివరేణ్యకంకణునిఁ ♦ బూజయొనర్చుచు శైవయామినిన్
జాగరమాచరింప నగు ♦ సంతతి యాత్మలఁగోరి కూరిమిన్
జాగరమాచరింతు రట ♦ సౌరపురీకరిగామినీమణుల్
సాగరకన్యకాసుతని ♦ శాతశరాహతఘాతవేదనన్.

క. శివరాత్రి నిశీథంబున, శివునితలన్ బిల్వదళముఁ ♦ జేర్చిన నరుఁడా
శివపురమున నిత్యంబును, శివసామీప్యంబు నొందు ♦ శీతాంశుముఖీ.

గీ. మగుచు శివరాత్రియందు నే ♦ మనుజుఁడైన, విమలతరమైన దీపంబు ♦ వెలుఁగఁజేయు
నతని మదియందు నిందుశే ♦ ఖావతంసుఁ, డలఘుసుజ్ఞానదీపంబు ♦ వెలుఁగఁజేయు.

గీ. యెన్నఁగల శైవరాత్రమో ♦ సన్నుతాంగి, కన్నుమూయని వ్రతముచే ♦ గొన్నవారు
కన్నుమూయనివారల ♦ కన్నఁగన్న, సున్నతస్థానమున వేడ్క ♦ నున్నవారు.

ఉ. అద్భుతయాగకర్మనిచ ♦ యంబులనైనను మెచ్చఁడేమియున్
నిచ్చలపుం దపోజపని ♦ నిద్రతనైనను మెచ్చఁడేమియున్
బచ్చనివింటివంట తను ♦ భావముమాన్పినవేల్పు మాటికిన్
మెచ్చుశనిత్రయోదశిని ♦ నిశ్చలభక్తి వసించువారలన్.

ఉ. కోటిమహావ్రతంబులును ♦ గోటిశతంబు విశిష్టదానముల్
కోటిసహస్రయాగములు ♦ కోటిశతాయుతతీర్థసేవలున్
పాటలగంధి పంకరుహ ♦ బాంధవసూను దినత్రయోదశిన్
హాటకశైలచాపధరు ♦ నర్చన సేయుటతోటి సాటియే.

చ. నరుఁడినసూను వాసరము ♦ నాఁటి త్రయోదశి సాంధ్యవేళఁ ద్రి
పురదనుజారిఁ జారుమతిఁ ♦ బూజయొనర్పఁగఁ జాలెనేనియున్
సురలఁట వానిబాంధవులు ♦ సోముని మేనఁట వానిబోనము
ప్సరలఁట వానిసెచ్చెలులు ♦ సారసపత్రవిశాలలోచనా.

చ. మఘవముఖాభివంద్యుఁ బుర ♦ మర్దను నమ్మినభక్తు లెన్నఁగా
నఘటితకార్యసంఘటను ♦ లౌట నిజంబది యెట్టులన్నచో
లఘిమవిదూరభక్తిభర ♦ లాంఛితమైన ప్రదోషపూజచే
నిఘనమతిం బ్రదోషములఁ ♦ జెందరు జన్మశతాయుతంబులన్.

ఉ. చెప్పఁగనేల వేయు సర ♦ సీరుహనేత్ర శనిత్రయోదశిన్
దప్పక యప్పురారి మదిఁ ♦ దాల్చి ఘనుం గనునంత వేలుపుల్
ముప్పదిమూడుకోటులును ♦ ముప్పదియందురు నైజలక్ష్మికే
చొప్పున వానికేపరము ♦ చొప్పడునో యనుసంశయంబునన్.

గీ. మందవారంబుఁ దెలియక ♦ మానెఁగాక, మందవారత్రయోదశి ♦ నిందుధరుని
పూజ భోజనతాజి నం ♦ భోజనయన, భోజనము భుక్తిముక్తిసా ♦ భాగ్యములకు.

చ. అతిశయభుక్తిముక్తిఫల ♦ దామితశక్తిఁ జెలఁగు శాంభవ
వ్రతములు గొన్ని యాగతిఁ బ్రి ♦ వర్తిలుచుం డెడుఁగాని వానిలో

నతిశయ మిందువాసరము ♦ నావ్రతరాజము సద్వివేకసం
తతులకుఁ జంద్రమౌళి యొస ♦ గంపకము సంపదలెల్ల గాపునే.

గీ. తరువరములందుఁ బారిజా ♦ తంబుపోలె, గిరులయందు వెండికొండ భా ♦ సిల్లు రీతి
సమ్యగుడు వ్రతసమూ ♦ హములలోన, సోమవారవ్రతంబు వి ♦ ఖ్యాతము సాధ్వి.

సీ. సోమవారవ్రత ♦ సుస్ఫుటభానుబింబంబు, పుణ్యవాటీజనకము ♦ దోషధ్వాంతకంబు
సోమవారవ్రత ♦ భీమజీమూతంబు, పాపదావానల ♦ భంజనంబు
సోమవారవ్రత ♦ సురభూజరాజంబు, కామితఫలదాన ♦ కారణంబు
సోమవారవ్రత ♦ సుగమహావేగంబు, దారిద్ర్యజలధికి ♦ దారికంబు
సోమవారమహావ్రత ♦ కామధేను, వసుధయందుఁ జెప్పఁగదు ♦ సమము దాప
వర్ణలక్ష్మీక్షవనుమనో ♦ వాంఛితంబు, ... ♦ ...

ఉ. సాటిము భుక్తిముక్తిఫల ♦ సాధనమైన యీ సోమవారవ
వ్రతములరంగ మర్త్యులకు ♦ రంబుగ నెంబడిఁ బోవ్రవల్లనో,
పతి సురవాహినీసుమగమ ♦ సన్నిధి సన్నిధిలీలనుండి న
ల్పతరతటాకశీకరజ ♦ లంబుల దానము సేయుటుచిత్యమునే.

ఉ. యుండెను వేల్పులందు సరిఁ ♦ డించుక ... ♦ ...
జందము గాన ... ♦ ...
మందనిజాద్రి ... ♦ ...
గ్రిందని చుల్లవాని ... ♦ ...

సీ. జలరాశిధృత బర్వ ♦ దర్వింపసోపాలు, పరతి యేగతిఁగల్గ ♦ సవనభుంగు
విలసితాలంకార ♦ విస్తారభాగతి, వ్రాత్తి యేగతి ... ♦ గోత్రవైభవ
రంభాదిసురసభా ♦ ... , పాలి యేగతి ... ♦ ...
కైలాసగిరిదరీ ♦ గతకిన్నరీగతి, ... ♦ వింతమెచ్చు
నిమ్న[1]లోకభవన్మనో ♦ నియతిచేత, రాజబింబాస్య సోమవా ♦ రవ్రతంబుఁ
బూనిరాయునరించు పగమునై ♦ పుణ్యపుణ్య, ఫలములం గొందఱుభరయందుఁ ♦ గలుగరన్న

గీ. జలజనయన యీమహావ్రత ♦ సహితుఁడైన, మదనవైరికి సోమవా ♦ రము ప్రియము
నతనిపేరను విశ్రుతం ♦ బైనయట్టి, సోమవారంబు కామిత ♦ ప్రేమదంబు.

సీ. దుర్వాసుపర్వుఁడ ♦ ... , ... ♦ ...లయుదుండు
... ♦ ..., ... ♦ స్ఫురణఁ గాంచు

1 లోకేంద్రభవన్మ్రో (వాఁలము)

నూఱుసంవత్సరముని ♦ తోయరు మేరుసమాన, చారుకాంచనరాశి ♦ సంగ్రహించు
శూద్రుఁడును సద్ద్విజో ♦ న్నదద్రిసేవారూప, భద్రపదద్రిమ్మ్యవై ♦ భవముఁ గాంచు
సతులు పతివల్లభత్వంబు ♦ సంగ్రహింతు, రతివ యతివాంఛితార్థంబు ♦ లందుచుందు
జనములకు నెల్ల సౌఖ్యప్రభా ♦ జనములగుదు, దధ్యముగ సోమవారవ్ర ♦ తంబుచేత.

సీ. ఏకాతపత్రభూ ♦ లోకసామ్రాజ్యలా, భౌన్నత్యమున కాస ♦ గన్నవారు
మణివిమానాధికా ♦ యాణముచేఁ ద్రైలోక్య, సంచారమునకు వాం ♦ ఛించువారు
రాజతావలనూత్న ♦ రత్నసౌధాంచలా, చంచలక్రీడఁ గాం ♦ క్షించువారు
ప్రమథేశు కొల్వుకా ♦ బనుచుండు మిత్రుఁడై, ద్రవిణకుబేరుఁ గనాత్మఁ ♦ దలఁచువారు
పరమయోగీశ్వరులకును ♦ బ్రాప్యమైన, బృశుని సారూప్యమునకుఁ గా ♦ మించువారు
రాజబింబాస్య సోమవా ♦ రవ్రతశ్రీ, యానిరతి గాక చరితార్థు ♦ లౌదురెట్లు.

సీ. చిరదరిద్రాణతా ♦ పరికీర్తితులకు ల, క్ష్మీకటాక్షాలోక ♦ సిద్ధియిచ్చు
వనవిత్యలోనిస్త్రీ ♦ జనితాప్తిగనువారి, కనురూపసంతాన ♦ మలరఁ జేయుఁ
బతివియోగార్తి ♦ చిరదైన్యసతులకుఁ, బతియోగసంతోష ♦ భర మొసంగుఁ
బ్రతిపక్షులఁ బరా ♦ జితులైనవారికి, నధికజయోత్సాహ ♦ మబ్బఁ జేయు
జనులకభిరామశేముషీ ♦ సరణి యిచ్చు, నేమి ఘటియింపఁజాలదో ♦ యిందువదన.
సోమవారవ్రతంబు ని ♦ స్సీమనియమ, పరులైనట్టి శివభక్త ♦ జనులకెల్ల.

గీ. అమృతకరు వాసరమునందు ♦ నవనతాంగి, యమృతకరశేఖరుని పూజ ♦ యాచ్చనేని
యమృతకరమాటకే సరి ♦ యాంబువలన, దమృతభోజను లాశ్చర్య ♦ మనినుతింప.

గీ. అనుచు నయ్యోగ్యజ్ఞపలుకని ♦ వనిత సోమ, వాసరవ్రతమహిమంబు ♦ వరుసఁ దెలుపఁ
జిత్రవర్మకుమారి వై ♦ చిత్రివెలయఁ, బులకితనిజాంగలతిక యై ♦ పలికె నిట్లు.

ఉ. పావనినీవు నాపయిఁ గృ ♦ పారసపూరసమృద్ధిఁ గాంచి యెం
తే విశదంబుగాఁ జెపుప ♦ శివవ్రతచర్య తెఱుంగఁ జేయు చోఁ
దావకవాక్సుధారసముఁ ♦ దావిఁగవీనులుం జల్లనయ్యె నా
జీవనమెల్లఁ బావనతఁ ♦ జెందెఁ దలంగె నశేషదోషమున్.

గీ. శివుని యానతి నన్ను ర ♦ క్షించుకొఱకుఁ, గానవచ్చెడి పార్వతీ ♦ కాంత వేమొ
యెన్నఁగల భాగ్యదేవత ♦ వేమొ కాక, మానవకాంతవే నీవు ♦ మంజువాణి.

వ. అనుచుఁ బునఃపునరభివాదనంబుఁ జేసి నిటలతటంబున నంజలిపుటంబు ఘటించి యా
కుటిలకుంతల మానికాంత కిట్లనియె.

సీ. వినవమ్మ మున్ను నే ♦ బనియించినట్టి యా, సమయంబునను విప్ర♦జనులఁ బిలచి
మాతండ్రి యడుగంగ ♦ మహిదేవతావయం, బొక్కరుం డీపిక ♦ బోత్పలాక్షి
చిరకాలపరియోగ ♦ వరపుణ్యవతియును, బహుపుత్రవతియును నై ♦ పసిఁడిపిల్ల
నని పలుక్కరంతలో ♦ నన్యభూసురమౌళి, పటునాలుగవ యేఁటఁ ♦ బంకజాక్షి
యమిత వైధవ్యదుఃఖంబు ♦ లందుననియె, నట మహానటునాజ్ఞయై ♦ ట్లైనొ యనుము
దుస్తరవిషాదవారాశి ♦ నిస్తరింప, యుక్తి యేమియుఁ దెలియక ♦ యున్నదాన.

ఉ. ఓవనజాక్షి యాతనివు ♦ హాగ్నిప్రఁబలుక్క సఖీముఖంబుచే
వీనులు సోఁకుటాదిగ న ♦ వీనముగాఁగ బొడిఁజనించె నె
మ్మేను సృశత్వమొందఁ గసు ♦ మీఁడి యట్టి దురంతరూపనిం
తానలకీల యోర్వఁగద ♦ వమ్మ దయారసకల్ప సంగతిన్.

గీ. అట్లుకానున్నదో యీశ్వ ♦ రాజ్ఞచేతఁ, గాక వేఱొక్కచంద మా ♦ కార్యమౌనొ
యింటుబింబాస్య యీరెంట ♦ నేర్పరించి, చల్లగాఁ జేయు మామక ♦ స్వాంతవీథి.

గీ. అనిన దరహాసచంద్రిక ♦ లాననేందు, విపులతరచంద్రికలతోడ ♦ వియ్యమందఁ
గందళితకరుణావలో ♦ కములఁ గనుల, వదన నీక్షించి నూసింద్రి ♦ వనిత పలికె.

మ. భవితవ్యంబెటులయ్యెనేని చెలియా ♦ ప్రత్యగ్రమత్యుగ్రజ
న్మపచోఘిని యశేషమును విడచి నా ♦ నావీనసంరక్షణ
ప్రవణోదారకృపారతిం బశుపతిన్ ♦ భావింపు సత్యోన్నత
ప్లవమాఁ దచ్చతశారవిందయుగ మా ♦ పద్ఘోరవారాశికిన్.

సీ. ఆశ్రితశ్రేణికి ♦ నభయమిచ్చుటకునై, శివుఁడు సంకల్పంబుఁ ♦ జేసినాఁడు
దీనులఁ గరుణార్ద్రదృష్టి ♦ చే నరయుంగఁ, జంద్రమౌళి ప్రతిజ్ఞ ♦ సల్పినాఁడు
భక్తకోటులకు నా ♦ పన్నివారణ సేయఁ, బురశాసనుఁడు దీక్షఁ ♦ బూనినాఁడు
కాందిశీక శ్రేణిఁ ♦ గావంగ వజ్రిజా, నాధుండు శపథంబు ♦ నర్చినాఁడు
గట్టిగా నాత్మఁ దనునమ్మి ♦ నట్టి జనుల, కభిమతము లిచ్చుటకుఁ దక్షు ♦ కాహిరాజ
కంకణముఁ గేల(గట్టిగాఁ) ♦ గట్టినాఁడు, చింత నీకింత వలవదో ♦ చిగురుబోఁణి.

సీ. పాపోగ్రరూపస ♦ ర్పముల దర్పము లెల్ల, హరునినామము తార్క్ష్యుఁ ♦ డైయణంచు
గండదోషమదవే ♦ దండకాండంబుల, శివపూజ సింహమై ♦ చెండివైచు
తాపత్రయాఖిల ♦ తాపంబు నీశ్వర, ధ్యానంబు జలధరం ♦ బై హరించు
నమితాజనంజన ♦ తిమిరంబు నభవమం, త్రావృత్తి దవిదీప్తి ♦ యై తెరల్చు

ఘనతరవిషాదదుర్గ్రహా♦గ్రాహపరము, పాపదాంభోధిఁ బ్రసవసా♦యకవిరోధి
భక్తి బాడబకీలియై♦పరిహరించు, నమ్మ మదినమ్మనమ్మ స♦త్యమ్ము గాఁగ.

గీ. హరునిగిరికన్యకామనో♦హరుని బాద, పల్లవము లాశ్రయింపు మా♦పల్లవములు
చేరవమ్మ ముక్తిమార్గంబు♦ చేరవమ్మ, యింతిమది నంతఁ జేసెదీ♦వింత రోల.

ఉ. చిత్తజునిల్పినట్టివాఁ♦ చిత్తము గెల్వఁగఁజాలినమ్మ న
మ్మత్తగజేంద్రగామిని ను♦మారమణిం రమణీయభక్తి చే
హత్తిన చిత్తవృత్తి వెల♦యం గలకంఠి భజింపవమ్మ నీ
చిత్తమునందుఁ గొర్తిలగు♦ చింతలకంతము గానరయ్యెడిన్.

సీ. కీర్తింపు మాటికి♦గిరిరాజకన్యక, భాషింపు వేమారు♦ఫాలనయనుఁ
మదినిల్పు మదసాంగ♦మదను పట్టపురాణి, భావింపు పార్వతీ♦ప్రాణభర్తఁ
బూజింపు మనయంబు♦భువనైకజనయిత్రి, సర్పుస సేయుమీ బ్ర♦హ్మాండజనకు
నాశ్రయింపుము కదం♦బారామకృతకేళి, శరణమందుము రౌప్య♦శైలనిలయు
నమ్మ నెమ్మనమున షడా♦ననునితల్లి, విశ్వసింపు మదిలోన♦విశ్వభర్తఁ
జంద్రవదన యీయుమామహే♦శ్వరులకన్న, దీనజనులకు వేఱొక్క♦దిక్కు గలదె.

గీ. సర్వమంగళ యాహిమ♦శైలకన్య, పరమశివుఁడ మహాదేవి♦ప్రాణభర్త
వారి భజియింపువారికో♦ వారిజాక్షి, వివిధకల్యాణలాభ మే♦విస్మయంబు.

ఉ. నావుడు మామహేశులన♦ నంతదయాభ్యుదయప్రకాశులం
సేవయొనర్చు వేళ యీవి♦ శేషవిధానము సెప్పరింపు మో
పావనమూర్తి యన్న నర♦ పాలతనూభవఁ గాంచి పల్కె భూ
దేవతధూటి మాటికినిఁ♦ దేనియలీను మృదూక్తిచాతురిన్.

గీ. సరసిజదళాక్షి సోమవా♦సరమునందు, హరునిఁ బూజింపఁ గోరిన♦మన్వితముగఁ
దద్వ్రతము నీకుఁ గల్పపా♦దపమురీతి, సకలవాంఛాఫలంబులు♦సంఘటించు.

సీ. ఉడురాజుదినము ప్ర♦త్యూషకాలమునందు, మహితపుణ్యవధూస♦మన్వితముగ
జహ్నుకన్యాజల♦స్నానంబుఁ గావించి, ధూతధౌతాంబరం♦బులు ధరించి
చంద్రఖండకిరీట♦సత్కథాశ్రవణన, తుతఁ గొంత సమయంబు♦జరిపి యంత
రమణీయపంచవ♦ర్ణకరంగవల్లికా, సుమమాల్యదళతోర♦ణములచేత
విమలపట్టాంశుకవితాన♦వితతిచేత, శివుని పూజాగృహంబుఁ గై♦సేసి యంత
దోషవిరహితమతియై ప్ర♦దోషవేళ, శివునిఁ బూజింపవలయు నో♦చిగురుబోఁడి

క. మరకతరచితశిలాదిక, విరచితలింగంబునందు ♦ విశ్వైకపతిం
గిరిజాసమేతముగ సు, స్థిరమతి భావించి పూజ ♦ సేయంగఁదగున్.

గీ. అంచితావాహనాసనా♦ర్ఘ్యాదులైన, షోడశమహోపచారముల్ ♦ సోమఖండ
ధరుని భక్తి నర్పించు ♦ సుందరాంగి, తత్పరాయత్తమైన చి ♦ త్తంబుచేత.

గీ. వాహినీకృతహంస ♦ దా [illegible]ద్యదశ, వాహనుని భక్తిపూర్వకా ♦ వాహనంబు
చేసి కినసేవ వాంఛార్థ ♦ దోహనంబు, ముక్తివనితానితాంతస ♦ మ్మోహనంబు.

ఉ. ఆసనకాదిభావ్యపదుఁ ♦ డైన యుమాపతికిన్ వినూత్నర
త్నాసన మేకచిత్తమున ♦ నర్పణసేసి మహోత్కఁ గాంచి య
[illegible]ఆత్మమున ♦ దాన్వితులై విలసింప్రము[illegible] ప
ద్మాసనసద్మలోచనము ♦ ఖ్యామరవర్యులు హంసగామినీ.

గీ. భక్తి వెలయంగ శైలజా ♦ ప్రాణపతికి, నర్ఘ్యపాద్యంబు లర్పించు ♦ నతనిఁ గాంచి
యర్ఘ్యపాద్యంబు లర్పింతు ♦ రా సుధాంశు, శకలకోటీరసాన్నిధ్య ♦ సభ్యజనులు.

సీ. ప్రత్యగ్రరూపతా ♦ పత్రియై పావక, జ్వాల లార్పింపఁగఁ ♦ జాలునదియు
విమలక్రియాపల్ల ♦ వితపుణ్యవల్లికా, జాలంబుఁ బోషింపఁ ♦ జాలునదియు
బహుకాలజన్మాయత ♦ పాతకపంకసం, క్షాళనం బొనరింపఁ ♦ జాలునదియుఁ
[illegible]సంగత ♦ పితృదేవతాసిపా, సానివృత్తి యొనర్పఁ ♦ జాలునదియు
[illegible]ధరణీధ ♦ కేంద్రచాపు, విలసితంబైన శీర్షాగ్ర ♦ తలమునందు
నర్పితంబయ్యె భక్తిస ♦ మన్వితముగ, నిర్మలంబైన యభిషేక ♦ నీరధార.

సీ. బహుళాత్ర(?)గణముహో ♦ గహనాంతరములందుఁ, దప్పుదారులఁ దారు ♦ దప్పియెల్ల
[illegible] ♦ యోగక్రియాగత, కలుషసంతతియైన ♦ కలఁకయెల్లఁ
[illegible] ♦ భవతాంతరాయసం, [illegible] ♦ గ్లానియెల్ల
సుమబాణవిక్రమ ♦ క్రమసముగ్రజ్ఞాన, మేదురాంబుధి నీఁదు ♦ సేదయెల్లఁ
దీరు నీ సారసానన ♦ మేరుశైల, చారుకార్ముకధరనిర్వి ♦ చారభక్తి,
సారరూపసుధారస ♦ ధారఁ దనియ, నానఁగొనలేని నరుని కేం ♦ దైనఁగాని.

ఉ. అంబరకల్పితాంబరుని ♦ కంబరమర్పణసేయు నాతఁ డా
యంబుజపత్రనేత్ర విను ♦ మంబరమధ్యవిహారిహారి[illegible]
లంబకచాను చాంచలద ♦ [illegible]భావమహోత్తరీ
యాంబరముల్ వహించుకొన ♦ కాంబరముఖ్యులు [illegible]ంపఁగన్.

---

1 యథామూలము.

ఉ. గంధగజాసురారికిని ♦ గంధసమర్పణ సేయువాఁడు పు
ష్పంధయనీలవేణి విను ♦ ధర్మసరోజవిరాజి దేవతా
సింధుతటీపరిస్ఫుటవి ♦ శేషవికస్వరపారిజాతసం
బంధి సుగంధియోగమున ♦ మాటికిఁ జెందు నతిప్రమోదమున్.

గీ. రక్తతామరలోచని ♦ ర్మలదయాక, టాక్షతాశాలియైనశి ♦ వాంశుమౌళి
కక్షతము లెవ్వఁడర్పించు ♦ నంబుజాక్షి, యక్షయము లౌను వానిపు ♦ ణ్యంబులెల్ల.

గీ. పువ్వువిలుకాని గెల్చిన ♦ ప్రౌఢ తలను, బువ్విడిన మానవుఁడు నిటఁ ♦ [illegible]
పువ్వులనుదవ్వులంగన్న ♦ వాలుపుష్పరపు, పువ్వుధరియించు నౌడలఁ ♦ బుష్పవాటి.

చ. భువనములందు ధూపములు ♦ ధూమపయోధరకారణంబులై
భువనము లెప్పుడుం గురియు ♦ భూధరరాజకుమారికామనో
ధవునకు నర్పితంబగును ♦ దంచితధూపమునందు ధూమముల్
వివిధమనోరథార్థములు ♦ వేమరునుం గురియున్ దలోదరీ.

ఉ. ఇందుకళావతంసునకు ♦ నిచ్చిన దీపము మానసంబులోఁ
జెందమపెల్లఁ బోనణఁచు ♦ బీరముచూపుట యేమిచిత్రమిం
పొందఁగఁ జావ్యభూధరము ♦ నొద్దకుఁ బోయెడి ప్రోడ పర్వవ
త్తిందగుకోటిచంద్రకర ♦ దీపికలై వెనువెంటనందెడున్.

సీ. షణ్ముఖునిఁగన్న ప్రౌఢకో ♦ చంచలాక్షి, షడ్రసాహారములుఁ దృప్తి ♦ సలుపు జనుఁడు
షట్ప్రకారవికారవ ♦ ర్జంబుగాఁగ, షడ్గుణైశ్వర్యమందు ని ♦ స్సంశయముగ.

సీ. చంద్రమౌళికిఁ గర్పూర ♦ శకలకలిత, మైన తాంబూలమర్పింప ♦ బయ్యెనేని
సరసముక్తవధూటికా ♦ పరిణయప్ర, ధానతాంబూలమదియొసఁ ♦ గుఁ దరళనేత్ర.

ఉ. రాజితశైలభర్తకు వి ♦ రాజితభక్తినిరూఢి మీఱ నీ
రాజనమిచ్చు వానిఁగని ♦ రాజమణీరమణీయశేఖర
భ్రాజితనూత్నరత్నఘృణి ♦ పంక్తులచేత మృగాయతాక్షి నీ
రాజనమిత్తురాదరప ♦ రంబునఁ దత్పదపద్మసన్నిధిన్.

ఉ. కంజదళాయతాక్షి శివ ♦ కంతు నకుంఠితభక్తిఁ జేరి పు
ష్పాంజలి యెవ్వఁడేనొసఁగు ♦ నంచితరాగపరాగతాప్సరః
కంజవిలోచనల్ నవవి ♦ కాసమనోహరపారిజాతపు
ష్పాంజలులన్ మహామహుని ♦ యాదలఁ జల్లుదురుల్లసింపుచున్.

గీ. దక్షిణదిశ నియమస్థాన ♦ దక్షిణాంబు, దక్షిణానూనద్బు పాతఁడో ♦ తరలనేత్రి
దక్షిణేశుని గోపుర ♦ భానదురంతు, వీక్షణంబుల నదలించి ♦ విక్రమించు.

ఉ. మానవలోకనాయకుఁడు ♦ మంతికిఁ భక్తిభరంబు మీఱఁగా
నానుగ సేయుమా నీవనిగని ♦ యోనతి సేయుమ సదాశివుఁడు స్వ
స్థానమతిక్రమించి యను ♦ సంఘము లెల్ల విచిత్రిమందు స్వ
స్థానమునందు నుండుటకు ♦ సారసపత్రవిశాలలోచనా.

క. మహిమంబగు శివపూజా, మహిమం బట్టిదగు రాట్టు ♦ మారిక యదియుం
బహునానావిధవగనుము, పలుగుణ ఫలదాయకత్వ ♦ పటిమ స్త్రీలయున్.

సీ. సుగుణ యాముఁగాన నియమనంబిది ♦ ముహూర్తముఁగన్న, విశ్వపతిపూజ భక్తిగావించి విప్ర
దంపతులపూజ సేయుము ♦ తగ నమేది, దంపతులుగాఁగ భావించి ♦ తరళనేత్రి.

ఉ. బాలిక విప్రవర్గమును ♦ బావన భూమిసురద్రుమంబిన
జాలముగూడి భోజనము ♦ సల్పు మనంతరమిట్టి సత్క్రియా
పోలఁ బ్రతింగు వాసరము ♦ సిద్ధగతిన్ వ్రతిమాచరించు నీ
పాల సవశ్యమున్ భువన ♦ పాలుఁడను చాల దయాళుఁడయ్యెడున్.

ఆ. వె. అను ధన్యపదమారి ♦ శ్రీయాజ్ఞవల్క్యుని, గమణి సోమవార ♦ దవ్రితంబుఁ
దెలిపి మతి నుండఁ బార్వ ♦ తీభక్త భక్తినా, త్యల్పవృత్తిఁ గాంత ♦ సన్నుతించి.

క. ఉభయోగ విను ముగారియుం, నభినవశశిశేఖరుండు ♦ నవిశ మసీరం
శుభముగా సాగర గని యో, యుంభయోత్తమ మణినిమంత్రి ♦ యుపదేశించెన్.

చ. అతులచరిత్రభవ్యయుగ ♦ నాన్యపకవ్యగ శైవమార్గనా
గతి మరిమించి తద్వ్రిమన ♦ క్రమగణసోమవారభూ
షితపదపద్మయుతయుగ ♦ చేఁ బలుదీవనలిచ్చి మానిరా
ట్స్థితి చనియెన్ దతీయగుణ ♦ సంబవిప్రమదాంతరంగయై.

ఉ. ఆసరనాథశిష్యయది ♦ యోగిజిగ్ నిశ్వరపాదపంకజ
ధ్యానము సోమవాసరము ♦ వాగ్రతచర్యయు శైవభక్తస
న్మానము విప్రదంపతిస ♦ మాజసపర్యయుం భక్తిఁ జేయుమన్
మానుగఁ గాలయాపన మ ♦ నర్చుచునుండెఁ బ్రమోదమానయై.

ఉ. అంతటఁ జిత్రవర్మమను ♦ జాగ్రతి యుద్భుగుణాభిరామ సీ
మంతిని యోగ్యనాయక స ♦ మాగమయోగ్య నవీనయౌవనా

క్రాంతి నితాంతముం దనరఁ ♦ గాంచి నిజాప్తజనంబుతోడ నీ
కాంతనునందు నిట్లనియె ♦ నందితనీతివివేకసంగతిన్.

క. సీమంతినీకుమారిక, భామాజనతామతల్లి ♦ పరిణయయోగ్య
శ్రీమహిమ వెలయుచున్నది, యీమగువకుఁ దగినవానిఁ ♦ జెప్పుండనినన్.

ఉ. ఒక్కగుణంబు గల్గు మఱి ♦ యొక్కటి తక్కువగాని యన్నిటం
జక్కనయైనవాని మహిఁ ♦ దక్రమునం బరికించి కానరాఁ
డెక్కడ నున్నవాఁడో హరి ♦ శేషుణకుం దగు రాజనందనుం
డక్కట పద్మసంభవుని ♦ యానతి యెట్టి ప్రకారమయ్యెనో.

సీ. ఘనకులీనత్వంబు ♦ గలవాని కిచ్చిన, జనియించు సవమాన ♦ శంక యాచన
లక్ష్మీకటాక్షులీ ♦ లాశాలి కిచ్చిన, జరగు సపత్నికా ♦ శంక యదట
నసమాయుసురసా ♦ హసికి నర్పించిన, సంఘటించు వియోగ ♦ శంక యదట
శుభ్రసౌరగమనవి ♦ శుభ్రతునితోఁ గూర్చిన, సమకూరు వైరాగ్య ♦ శంక [illegible]
కన్యకెటువంటిసద్గుణ ♦ గౌరవమునఁ, జెలఁగుమగనికి నిల్లాలిఁ ♦ జేసిరేని
జనకుహృదయంబు ప్రమదశే♦శంబుఁగనక, సంతతంబును సంశయ ♦ క్రాంతిఁ జెం [illegible]

గీ. కమలతండ్రి కళంకభం ♦ గములు గల్గె, గిరిజతండ్రియుఁ బాపదా ♦ క్షిణ్యఁ [illegible]
గంగతండ్రియు నెదఁ గళం ♦ కము ధరించెఁ, గన్యఁ గన్నట్టివారు దుః ♦ ఖ్యంబుఁ [illegible]

సీ. హిమవంతుఁ డంత యు ♦ త్తమనీతినిధి కన్య, కను విషాదాయుగ ♦ గా [illegible]
గలశవారిధి యంత ♦ ఘనుఁ డాత్మనందని, సనివాసవేళ గా ♦ సాదరించె
రైవతుఁ డంత ధా ♦ త్రీవరయుంచు కుమారి, మోహనాకృతిశోక ♦ మునఁ [illegible]
నల పులోమునియంత ♦ బలవిక్రమాధ్యుఁడు, సుతశత మస్యపం ♦ గతికిఁ జే [illegible]
వాఁడు బిడ్డలఁ దగిన చో ♦ టబసి కూర్ప, నేరరెటువంటివారును ♦ నిటుల నయిన
నాజ్ఞ యేరీతి వర్తించెన ♦ ట్లు గాక, కలదె యొండైన నన్యపరి ♦ కారసుటన.

గీ. అయిన మీ బుద్ధిబలముచే ♦ నరయఁ గలయుఁ, నిఖిలగుణవతి సీమంతి ♦ నీకుమారి
కెనయనఁగఁ జాలినట్టి రా ♦ జేంద్రతనయుఁ, వలయ గిరిమధ్య ధారుణీ ♦ వలయమందు [illegible]

వ. అయిన సచివశేఖర శేముషీవైశద్యవిద్యాప్రదీప్తులైన తదీయాప్తులందఱుం బలు తెఱంగుల
విచారించి యొకమత్యంబున నిట్లనిరి.

గీ. ఒకగుణము గల్గియుండ వే ♦ ఱొకటి వెలితి, గాక సకలగుణాధిక ♦ గౌరవం [illegible]
గలిగి నీకన్యకెనయైన ♦ ఘనుఁ డొకండు, దొరకె నతఁ డెంచ నించుమీ ♦ లుని [illegible].

ఉ. రంగదభంగకీర్తి నల ♦ రాజతనూభవుఁ డింద్రసేనుఁడా
పాంగరరంగసాహసవి ♦ శాలుసహం బ్రియనందనుండు చం
ద్రాంగదుఁడంగనాజనన ♦ వాంగజమూర్తి నిజాంతరంగశో
షాంగమహోగ్రవైరినిచ ♦ యాంగదుఁ డెన్నఁదగున్ ధరాస్థలిన్.

ఆ. వె. రత్నజాతులెల్ల ♦ రత్నాకరమునంద, నిలిపినట్టి గర్వ ♦ కలిమి నేమి
జగములందు గల్గు ♦ సుగుణంబులన్నియు, నతనియందె నిల్పె ♦ నబ్జసూతి.

ఉ. దానపరాయణుండు ప్రమ ♦ దానవపంచశరుండు శాంభవ
ధ్యానవిధూతకల్మషుఁడు ♦ దర్పితశాత్రవగర్వభంజనుం
డానతరక్షణక్షమద ♦ యాపరిపూర్ణకటాక్షవీక్షణుం
డా నృపసూతి నీసుతకు ♦ నర్హవరుండు ధరావతాగ్రణీ.

గీ. లలితగతి మీఱు నెలకువ ♦ న్నెలుకఁ బోలె, వికసితంబైన విరికిఁదా ♦ వికిని బోలె
ధీసుఁడగు నింద్రసేనకు ♦ మారమణికి, నీసుతకు నర్హయోగంబు ♦ నిశ్చయంబు.

చ. అనుటయుఁ జిత్రవర్మమను ♦ జాగ్రణి యాహితలోకవాక్యముం
దనహృదయంబు నేకగతి ♦ దారసిలం గడునుబ్బ నబ్బరం
బున నగుమోముదమ్మిజిగి ♦ పొల్పనిజంబుగఁ జెల్ప వారికే
ట్లనియె ననూనవాదిదన ♦ వాతవధీరవరేణ్యవైఖరిన్.

గీ. అతులమతిలీల మీఱు మీ ♦ రన్న పలుకు, నస్మదాశయగతియు నై ♦ క్యంబుజెందె
నరయ నిది పార్వతీయుమనో ♦ హరుననుగ్ర, హంబు తెరఁగింతె కానియ ♦ న్యంబుగాదు.

వ. అదికావున నట్లు సేయుందగుఁ దగినచారులం బాఁబోలు మహీభర్త సన్నిధికిఁ బనుప వలయునని సిద్ధాంతీకరించె నంతకమున్న సమున్నతతేజోవిరాజమానుండగు నింద్ర సేనకుమారు నాకారలీలావిశేషం బశేషంబు నభ్యాగతజనులవలనఁ గర్ణానందంబుగా విని సీమంతినీకన్యయు దైవానుకూలంబున నమ్మహారాజనందనునియంద యమందా నురాగంబు వహించె నట్టియెడ.

వనమయూరము. అంతట వసంతము దు ♦ రంతవిరహాంత
స్స్వాంతబహుచిత్తజవ ♦ సంతతిఁ గృతాంత
ప్రాంతవనికాంతరని ♦ రంతరలతాంతా
నంతశరకంతుజయ ♦ వంతము జెలంగెన్.

సీ. అతిజీర్ణపర్ణసం ♦ హతులకన్నను మున్న, రమణీనియుక్తహై ♦ ర్యములు జాఱె
బహుపల్లవాంకుర ♦ పటలికన్నను మున్నె, దరుణి చిత్తములహ ♦ ర్షములువొడ ట్లే

స [illegible] కోకిలవిరా ♦ వము [illegible] న్నను [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ న్న తులకన్నను మున్న, భాను [illegible] ♦ [illegible]
ప్రకటిత [illegible] సభాసుర ♦ ప్రసవజాల, [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

సీ. [illegible] ♦ [illegible]లా, [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ మరమరీచి [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible]గంధపూ ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
నందితో [illegible]లక్ష్మిని ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
సకలభువన [illegible]నంద ♦ జనకుండైన, [illegible] ♦ [illegible].

సీ. సకలనిరోగినీ ♦ జనబృందములు [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] జాలసముదయ ♦ త్సుమరందరసపూర, [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]కీర్తి, [illegible] ♦ [illegible]
మునిమానసజ్ఞాన ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible]తము [illegible] శమనది ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
నఖిలబుధజాలసామంతు ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

సీ. దండప్రిమానకో ♦ దండప్రితాపపా, [illegible] ♦ [illegible] లసంగ
[illegible]లంకరణాస ♦ [illegible]లతాంగనా, ప్రకటిత [illegible] ♦ [illegible] లసంగ
మాధవస్వామిస ♦ మానీతవనరమా, ధృతనీలరత్నసం ♦ [illegible] లసంగ
జాతితుమాజాత ♦ సౌభాగ్యనిర్గళ(రంధ), కృష్ణునితనా ♦ రము లసంగ
నఖిలదంపతిమానసా ♦ న్యోన్యనిబిడ, బంధకరణాభిలాషనం ♦ పన్నపట్టు
భవరచితనీలపట్టర ♦ జ్ఞాపు లనంగ, భ్రమరపంక్తు లుదీర్ణసం ♦ భ్రమములరుప్పు.

సీ. విస్ఫురసమరేణు ♦ విసరకైతవముచే, [illegible] ♦ పసమొసంగి
రసలాలసాయత్త ♦ భసలకైతవముచే, ప్రకటరుదాంస్త్రీమా ♦ [illegible] లొసంగి
కలకంఠకులకుహూ ♦ కారకైతవముచే, రమణీయ [illegible] ♦ [illegible] లొసంగి
యాతతకిసలయ ♦ వాంస్త్రీకైతవముచే, లలితకాసాయుచే ♦ లము లొసంగి
చైత్రినామకదేశిక ♦ చక్రివర్తి, వృద్ధతరులకు నతికృపా ♦ వృద్ధివెలయ
జిగిదగినయట్టియొకవింత ♦ చెలువమొన్న, [illegible] ♦ [illegible]

చ. సరసవసంతగాయకులఁ ♦ బాయఁగలేక కలకంఠగీతవి
స్ఫురణముఁ బాఱఁద్రోచి సుప్రభ ♦ భోగ్రపతిసంబున నెల్ల పల్లవో
త్కరములయందు రాగము ♦ గన్పడఁజేయుచు మాటిమాటికిన్
గనుకనుకనొనిరాయనముల ♦ కుంగదుచుంచు రసాతిరేకమున్.

చ. సలలితబాహువింద దగుచ ♦ సంతతకావ్యవిహారమత్తకో
కిలము ఖగ్యతిశిఖరంబులన్ ♦ గని జనకక్షమాఖ్యపటలంబు నై
పలయఁగఁజేసి బాలికలకు ♦ విస్ఫురణంబు ఘటింపలేమిఁ దాఁ
బలికులకై శరంబునన ♦ వాఁపయుగంబు వహించె నెంతయున్.

ఉ. అమ్మగువమాన(పమ్మునను ♦ యుతము)1 నృపాలతనూజ హృత్సరో
జమ్మునఁ గ్రమ్మఁ గన్న నృప ♦ చంద్రుని యందు వినూత్నమైన రా
గమ్మును వారిరాశి పటుఁ ♦ గన్ పరిపూర్ణవిధుండు దోపమా
నమ్ముగ నెంతునంతనద ♦ నమ్ముగుచింత నితాంతరాంతరమ్ము.

ఉ. అన్నపనాతిశీకరక ♦ దాతరయాపవిలాస చెప్పఁడున్
గన్నులఁగట్టినట్లు మదిఁ ♦ గన్పడ వ్రాసినయట్లు చాలనా
సన్నుతిఁ గన్నయట్లు తను ♦ సంగతిఁ గాంచినయట్లు నాత్మసం
పన్నతనున్న చిత్తజాఁడ ♦ నేయముఁ గాఁదనమాయఁ బన్నఁగన్.

చ. పిలిచినఁ బల్కనోర్కఁ గఱయుచుఁ ♦ బిల్వకయున్నను బల్కు సుల్కుతోఁ
జిలుకయుటంచునందరుచ ♦ చింతను బద్వ్యములంచయందు రా
చిలుకను నెన్నడల్గయుప్రఁ ♦ జేరిక రత్నపుబొమ్మఁ బిల్చి నె
చ్చెలియని నెచ్చెలిన్ గదియఁ ♦ జేరదు కృత్రిమపుత్రికామణిన్.

ఉ. పేటియొకల్లబూన కరిగ ♦ పంబడఁబూనినఁగాని తద్గుణ
ధ్యానము సేయఁ జైకొనదు ♦ చైకొనినన్ శ్రుతిరాగతాల వి
జ్ఞానము లేమియున్ గనదు ♦ నాఁటికి నాఁటికిఁ బంచబాణుఁ డ
క్షీణశరాళి నాటు తన ♦ చిత్తము మత్తఁగఁ జేయుచుండఁగన్.

ఉ. సంగతిదృష్టిఁ దక్కెలువఁ ♦ బోలిన చంద్రకిరీటినందమున్
సంగవిలాసవైభవస ♦ మగ్రతచేఁ దనుగెల్చినట్టి చం
ద్రాంగదునందు నేఁడునన ♦ యంబును బ్రేమవహించె నంచు న
య్యంగజుఁ డగ్గలో యనఁగ ♦ నంగనఁ బాలఁ గలంగఁజేయఁగన్.

---

1 మాషముదమ్ము ష్పబాల (మూలము)

సీ. బాష్పంబు వర్షరూ ♦ పము వహించుటె కాక, ఘటికలన్నియు నట్లు ♦ కానసయ్యె
శుభములన్నియు మహా ♦ శుభములౌటయె కాక, యఖిలాష సంతతు ♦ లట్లయయ్యెఁ
గ్రీడలన్నియు విషా ♦ కృతివహించుటె కాక, ధైర్యంబు నటువంటి ♦ దారిమీఱె
వనజారిముదులు దా ♦ వంబులౌటయె కాక, ప్రాసాదములునట్టె ♦ పగిది నుండె
నొక్కటిపగపూని దానివే ♦ యొకటిగూడి, కలికిచిత్తంబు మిపులంజీ ♦ కాకుపఱచె
నతనుదేవతప్రాతికూ ♦ ల్యంబునొంద, నన్నియును బ్రతికూలంబు ♦ లగుటయును దె.

చ. తరుణి యుమామహేశ్వరుని ♦ దన్ నెలకొల్పెడువేళ వారిరౌ
ద్దతిమకుటాంచలంబుల సు ♦ ధాకరరేఖలు రెండుగూడి త
త్పరమదయాసుధారసము ♦ పైకొన నిండునటంచు నాత్మలోఁ
దరలతఁ గాంచు రాకలకుఁ ♦ దాలఁగ లేమివసించు నేటికిన్.

సీ. మలయమారుతపాత ♦ కలనచేఁ జలయింప, నతిమేను లతయౌట ♦ సత్యమయ్యె
నిందుకాకలఁ జెంది ♦ కందుసుందరిమొగం, బరవిందమౌట య ♦ థార్థమయ్యె
అలవసంతునిచేత ♦ నలయుంగ నెలఁతయాం, త్తముజాతి యనుమాట ♦ తథ్యమయ్యె
నళులకైయలుగంగ ♦ నబలచంపకగంధి, యన్న ప్రసిద్ధి సి ♦ ద్ధాంతమయ్యె
మదనుబలమున ఘనముగా ♦ నుచ్చరింపఁ, బణఁతిసౌందర్యలీల వి ♦ స్పష్టమయ్యెఁ
బరులు గావించునపకృతుల్ ♦ పరమపుణ్య, కరులకును భద్రకరములు ♦ గాకయు [illegible]

సీ. తెల్పుతెచ్చటఁగన్నఁ ♦ బొలుపుమీఱ వితంద్ర, చంద్రాశ్రపములంచు ♦ సంచ [illegible]
నలుపెందుఁజూచినఁ ♦ జలితాలికులసమా, కులకోకిలములంచుఁ ♦ గలఁక గాంచుఁ
నెఱుపులెచ్చోటని ♦ రీక్షించినఁ బ్రఫుల్ల, పల్లవోత్కరమంచుఁ ♦ బరిహరించుఁ
బచ్చలెచ్చట నేత్ర ♦ పథము జెందిననుసం, చారకీరములంచు ♦ సంచలించుఁ
బద్మభవుకల్పితంబౌ ప్ర ♦ పంచమెల్ల, మదనబలరూపమే యుందు ♦ మదిఁదలంచు
నెనయు నెడలేనివిరహాబ్ధి ♦ నిండువేళఁ, బద్మలోచన యతిశయ ♦ భ్రాంతిఁ జెందె.

ఉ. ఆకలకంఠి యాకరణి ♦ నంగజసాయకజాలబాధిత
వ్యాకులచిత్త యయ్యును ని ♦ రాకులతం శితకంఠపాదసే
వాకలనంబు శీతకర ♦ పాదమహావ్రతరాజచర్యయుం
గైకొనియుండె నాత్మ నధి ♦ కంబగు భక్తిభరంబుమీఱఁగన్.

వ. అంత.

మ. ఒకపద్మాకరతీరభూమి నొకలీ ♦ లోద్యానమధ్యంబునం
దొకచంద్రోపలసౌధసీమ నొకర ♦ త్నోద్యదగ్రపీఠంబుపై

నోక రాకానిశావేళయందు నోకకీ ♦ రోచ్చారసల్లాప మా
నోకసంగీతకళానిరూఢి నోకరా ♦ గోద్యుక్తి వాటింపఁగన్.

గీ. ఎందునంతంతకును బల్ల ♦ వించుమోహ, మించుకయు నాపరాకుద్ద ♦ మించుప్రేమ
మించు తనమానసంబుధ ♦ రించుగతి న, లంచుతతిసైందవిసేనిఁ ద్ర ♦ లందుచుండె.

మ. శశికాంతంబులరీతి సర్వవిరహి ♦ స్వాంతంబులుం నీఱుగాఁ
గృశపద్మాకరలక్ష్మివైఖరివియోగి ♦ శ్రేణి ఖిల్లఁగా
దశదిగ్వ్యాపినియైన దర్పకయశో ♦ ధారాద్ధకీలీల నా
శశిబింబంబువితంద్రచంద్రికమహా ♦ సాంద్రాకృతిన్ మీఱఁగన్.

చ. కుందములందు నందముగఁ ♦ గ్రుమ్మరి మమ్మరమైన కమ్మ తా
విందలకించు చెందొవల ♦ విందులకుం గడుమెచ్చి యచ్చటం
జెందులఁద్రోక్క (తోక్క)సర ♦ సీపరిశీలన మాచరించి యా
కందపుఁగొండతుమ్మెదలు ♦ గ్రమ్మఁగ నుమ్మలికం బొనర్చుచున్.

గీ. చెలువిలుకాని బలుకాని ♦ కలుకటంబ, కములు తనయంగములు సురం ♦ గములుచేసి
మానధనమెల్ల హరియింప ♦ మగుడలేక, మనసు గడుఁ బేదరికముం ♦ దె మందయాన.

గీ. గుట్టు చెదరంగ ధైర్యంబు ♦ బట్టు వదల, వ్రీడతోఁ గూడి మానంబు ♦ నోడిపోవ
శాంతియును జెందమనసువి ♦ భ్రాంతినొందఁ, గాంతయుట్లనుదుర్దశా ♦ క్రాంతయగుచు

క. వెలయించుకైదువదొర, యలయించుం జెలువువింట ♦ నదరంటంగా
నలిగీతముఁ గలిగించఁగ, నలిగీతము దామువకపి ♦ కాలికరంబుల్.

చ. గ్రక్కునఁ గన్నచో విషముఁ ♦ గ్రక్కు నలిప్రకరంబు చంద్రిలో
చుక్కలు మీనికేన్ గడుఁజా ♦ చుక్కలు నిక్కముగాఁగ నక్కటా
పెక్కు సమయ్యెఁ బంచశరు ♦ వెక్కసమానతరంగు లేక యీ
చిక్కున కెల్ల నామనసు ♦ చిక్కి సహింపఁక నేమిసేయుదున్.

చ. పువ్వులదవ్వులంనిలుచ ♦ భూరిశరంబులు చేరఁబోయినం
మవ్వపుఛాయలారయ న ♦ మందదళంబులు మేను సోఁకినన్
నవ్వులుగావు నామదిని ♦ నమ్మఁగరాదిఁక నేమిసేయుదున్
యవ్వలదాజుకాండములు ♦ నవ్వలరాజురుచిప్రకాండముల్.

గీ. అనుచుఁ బూర్ణేందువదన యా ♦ యదన మదన, శరములకుఁ జంద్రకరసము ♦ త్కర
[ములకున్

1 టందగముబు (మూలము)   2 యథా మూలము.

గరము పాటీరమారుతాం ♦ కురములకును, గాక పెనుగాఁకతోడఁజీ ♦ కాకునొందె.

ఉ: వాడినమోముతీరు బల ♦ వంతపుకంతుని వింతదాడిచే
నోడినయట్టిభీరమును ♦ నోటమిజున్నదితేక వ్రీడతో
నాడిన జెందమందమును ♦ నంగనకుం గనసైన నంతలోఁ
దోడిసఖీమణుల్ కలఁక ♦ తోఁ బెజఁగందిన మానసంబులన్.

గీ. అంపఱుహగూడి యిటిరేమి ♦ సుందరాంగి, చందమొక వింతయైనదా ♦ చందమాపు
యల్లి నురభల్లములుకాఁకఁ ♦ బెల్లుఁదల్ల, డిల్లుట నిజంబటంచు భీ ♦ తిల్లిరంత.

సీ. జడిగొన్న పూఁదేనె ♦ చడిసినతేమావి, చివురులు సెజ్జగాఁ ♦ జేసెనొకతె
పెనుచుంచునీటతోఁ ♦ గిరచల్వగలకల్వ, విరులప్పయిని నిండ ♦ నెఱపెనొకతె
పుష్పాడి పచ్చక ♦ ప్పురముతోడను గూర్చి, తఱచుగా మామీఁదఁ ♦ బఱపెనొకతె
నెలఱాలనీటితోఁ ♦ గలిపిన పన్నీరు, పెల్లుదట్టఁగ నందుఁ ♦ జల్లెనొకతె
తళుకువెన్నెలలోఁ గల ♦ తెళుకుగులుకు, కలిగిజిగిసన్నపలివంపు ♦ వలువఁగట్టి
వలువలవనఁ గెంగేలు ♦ బలిమిఁబట్టి, చెలువఁజెలులైన పొన్పునఁ ♦ జేర్చెనొకతె.

సీ. పగబాలు కర్పూర ♦ సారంబుఁగలిపిన, మృదుచందనము మేన ♦ మెత్తిమెత్తి
కలువపూఁదేనెతోఁ ♦ గలసిన పన్నీరు, సారెసారెకుమీఁదఁ ♦ జల్లిచల్లి
పరపలామజ్జక ♦ సముదాయకృతతాళ, వృంతజాలములచే ♦ విసరివిసరి
పద్వస్వమానీత ♦ జలజనాళంబులు, వరహారలతలుగా ♦ వైచివైచి
మఱియుబహుయత్నములుపూని ♦ మానవతులు, చాలశైత్యోపచారముల్ ♦ సంఘటింప
నంతకంతకు మదనబా ♦ ణానలమునఁ, గాంతమృదులాంగలత యతి ♦ క్లాంతయయ్యె.

సీ. ఘనసాంద్రగతి నలం ♦ దిన చందనపుగంధ, మూష్మయుక్తంబుగా ♦ నుడుకజొచ్చె
సెజ్జగాఁగూర్చిన ♦ చిగురులన్నియుఁ జెడి, యతివిమర్దనతఁ జూ ♦ ర్ణితములయ్యె
నచిరోపనీతంబు ♦ లయిన పంకజనాళ, హారవల్లులు దెగ్గించి ♦ నట్లయుండె
హిమవారిగలిపిసాం ♦ ద్రములుగాఁ జిలికించి, నట్టిపన్నీరద్ర ♦ వ్యత వహించెఁ
జలువపనులెల్ల నీరీతి ♦ సలుపుచున్న, సతుల కరపల్లవంబుల ♦ చాయగలఁగె
నసమశరపావకక్రాంత ♦ యైన యట్టి, సుందరీమణి తనువల్లి ♦ సోఁకినంత.

వ. ఇవ్విధంబున.

చ. వనితకునంతనంత బల ♦ వంతపువెట్టల మేననెత్తుకొ
న్నను జలికత్తెలెల్ల తతి ♦ నాయకనాయకతాపమంతయున్

మున శిశిరోపచారముల ♦ మానుపఁబూనుటయెల్ల నెన్నఁగా
ననలము నాజ్యధారఁ దగ ♦ నార్పఁదలంచు ప్రకారమయ్యెడిన్.

క. యిందుఁడు గర్త మరుండ, య్యిందుసురభిమందపవను ♦ లీతనికిఁ జెలుల్
సుందరి నూరక యందఱుఁ, గుందించెదరనుచు మిగులఁ ♦ గుపితాత్మకయై

సీ. ద్విజరాజమౌళిపైఁ ♦ దివిరి నిష్కారణం, బడిదమెత్తిన పాత ♦ కాత్ముఁడొకఁడు
తనసహోదరి యింటి ♦ ఘనతరశ్రీయెల్లఁ, గొని ప్రకాశము నొందు ♦ క్రూరుఁడొకఁడు
విదితవనప్రియ ♦ ద్విజరాజి వంచనా, క్రాంతగాఁ జేసిన ♦ ఖలుఁడొకండు
మొదలనావాద్యు నెదిరి ♦ పాంథులకప, కారంబు సేయుచు ♦ చారియొకఁడు
మదనుఁడు మాప్త మధుమాస ♦ మందపవన, సంజ్ఞఁగలవీరు పరమదు ♦ ష్కర్మరతులు
భూరివిరహానలంబు చేఁ ♦ బొదువఁబడిన, సఖులఁ గలఁచుట యొకయింత ♦ సంశయంబె.

క. తనుజాతుఁడవై మన్మథ, దనుజాతునికీర్తి సలుపఁ ♦ దగునే సతులన్
దనుజాతమైన రోగము, తనుధారులనలఁచు నదియుఁ ♦ దథ్యంబు సుమీ.

సీ. చపల(తా)పాళప ♦ కుసుమగు నీయస్త్ర, (మ పు)రూపమగు నీశ ♦ రాంగకంబు
భువనోఘదరణివి ♦ స్ఫూర్తి నీదుపతాక, బహుళజన్మగతి నీ ♦ సహచరుండు
మధుపానసముదితో ♦ న్మాదంబు నీనారి, ఘనరజోయుతము నీ ♦ కార్ముకంబు
నియతవైషమ్య(ము ♦ నిన) సాయకంబులు, పంచమాన్వితము నీ ♦ బంట్లమూఁక
భావసంభవ యిటువంటి ♦ పరికరంబు, గుణసముగ్రంబుగా నేర్చి ♦ కూర్చుకొన్న
నీకు నీకుటిలాలకా ♦ నీకములకు, నార్తిగావించు పనియేమి ♦ యబ్బురంబు.

తే. మదనయెదసోకినంత నే ♦ మనుజతతుల, మతులు వేఁడుట పుట్టించు ♦ మదనమనుచు
నీకునొకపేరు గల్పించె ♦ నిఖిలదిశల, నట్టిదగు నేర్పు వర్ణనీ ♦ యంబు గాదె.

క. కాంతారచాపుఁ డౌటను, కాంతాళిజిం గలంచెఁ ♦ గాక వసంతా
సంతానములకు నేటికి, సంతాపము జేసెదవు వ ♦ సంతా నీవున్.

ఉ. మత్తిలి రావపంక్తి పలు ♦ మాఱు నలుమానుగఁ దావకీనదు
ర్వృత్తి యెఱుంగ కేకరణి ♦ వేఁగుట గాంచినఁ గాంచెఁగాక యా
యుత్తమజాతి వృత్తము స ♦ మున్నతిఁ బూయక కాయ కెంతయున్
రిత్తయియుండి నీగుణగ ♦ రిష్ఠత యెల్లనుఁ జాటి చెప్పదే.

సీ. అత్యంతతాపస ♦ మన్వితంబై రిక్త, సరసులతోడ గ్రీ ♦ ష్మంబు నిలిచె
వనవృత్తి యే ప్రౌఢుఁ ♦ గని శమలోల్లాస, విరహితంబై వర్ష ♦ వేళ యుండె

జీవనహీనతచేఁ గృ ♦ శించిన వాహినీ, సముదయంబుల శర ♦ ణ్యసుయమునమశ్రీ
గళితమితోర్మిస్మృష ♦ కలుషమై ప్రతిదినా, కాంతకార్యంబు హే ♦ మంతమందె
మిన్నులజడమదొ్య శిశిరంబు ♦ మేలుమేలు, తేజమున నీవు పకేరు ♦ రాజువైన
యంతనే వంతకాంతాజ ♦ నాంతరంగ, కృంతనము సేయుచుంతె నీ ♦ కెంతభరము.

ఉ. మాధవుఁడీ ధరన్ మును స ♦ మస్తఫలాశిదయంబుఁ గూల్పఁగా
బాధయొనంగి లోకములు ♦ బ్రస్ఫుటసమ్మదవృత్తిఁ గాంచె నీ
మాధవుఁ డాదరంబున స ♦ మస్తఫలాశిదయంబుఁ బెంపఁగా
బాధ జనింపదే భువన ♦ పంక్తులకెల్లను వేయునేటికిన్.

ఆ.వె. మధుమాధవుఁడును ♦ మాత్సర్యమొనరింప, జగముతెల్ల నిలిచె ♦ శంకలేక
మనుజులకిని నేటి ♦ మధుమాధవైర్యంబు, నియతి వైపరీత్య ♦ నీతిగాదె.

క. అమనికామనిగానీ, కామునికామన్నయడతు ♦ గానీ చెలివై
నేమంబుం గినిసెదు నీ, వే మది మఁజూయలయ్యె ♦ వీయెడఁ జంద్రా.

మ. జలజముగాదు నెమ్మొగము ♦ చక్రయుగంబిదిగా దురోరుహం
బులయుగళంబు శాత్రవుల ♦ బొందొనరించె నటంచుఁ గాంచి చం
చలనయనం గలంచుటకు ♦ సారెఁ దలంచెదవింతయేటికిన్
దొలఁగుతొలంగు మిచ్చటఁ బ్ర ♦ దోషవిజృంభి దమోనిశాకరా.

మ. గురుతరయుక్తిచేఁ బ్రియులఁ ♦ గూడిన పీడిన వారిచెంతలం
గురియుటకేసుధారసము ♦ ఘోరవిషంబును రెండుగూర్చియా
సరసిజహూతి నీతనువు ♦ సల్పినవాఁడు మృగాంక కానిచో
నిరవుగ జెల్పునల్పులవి ♦ యేటికి నీయెడఁ గానరయ్యెడిన్.

ఆ.వె. గరళమూర్తి వౌటఁ ♦ గాంతాజనంబుఁ, గలఁచెదివు కల్ల ♦ గాదు చంద్ర
అమృతమూర్తివైన ♦ నమృతాంధసులు నిన్ను, మొనఁగియుఁగూడ నుద్భ ♦ వింతువేల.

సీ. పద్మినీజాతి లక్షణ ♦ ప్రౌఢఁ గాంచి, విధుమధులు కాంతఁ గలఁగించు ♦ విధముగన్గొ
బారిణమైయుండి మలయాద్రి ♦ పవన నీవు, కలికినలయింప నేల ని ♦ ష్కారణంబు.

సీ. దివిజాతిందయుం గల్గ ♦ భువనభీకరుఁడైన, శిఖికినిత్యముఁ బ్రాణ ♦ సఖుఁడవౌట
దశదిశల్ గలుగ నం ♦ తకనిరంతరనివాసం, బదిశాంతవిహరణో ♦ త్సాహివౌట
ప్రాణులెల్లెడఁ గల్గఁ ♦ బ్రత్యగ్రగరళోగ్ర, జంతుసంతతికి భో ♦ జనమవౌట
వివిధసూరులు గల్గ ♦ భువనోపకారవి, స్ఫురితమౌజలదంబుఁ ♦ బోనడఁచుట

యాదిగా వీఁడు సిరి తు ♦ లరసి చూడ, మందపవనకిశోర యీ ♦ మందగమన
యందుఁ గినుకం దుదుకించుఁ ♦ గందువొందు, చందమెంచుట యెట్లొక్కొ ♦ చన్న యోగ్నె

గీ. చలువవెదచల్లు కల్లని ♦ చ్చలువహించి, యానినాఁడన్న వేఁడిగ ♦ ర్భాంతరమున
భవము దరసంభవుం డైన ♦ పావకుండు, మాకు నెట్లఁగి చుచున్నాఁడు ♦ మందపవన.

ఉ. చందనకోటరాంతరని ♦ శాంతములందునె సంచరించి యా
యిందువతంసు హారముల ♦ హీనవిషంబుల మీఁద క్రూరపుం
జంద మమందబుద్ధిబల ♦ సంయుతు లాహరియించిరేనియున్
మందసమీర నిన్నుఁ బలు ♦ మారు మెసంగిన దోసమెయ్యెడన్.

మ. మలయవ్యాప్తిఁ జెలంగి యీవిరహులం ♦ మర్దించుటే కాక య
మ్మలయవ్యాప్తి నెనీ విశేషభువనో ♦ న్మాదంబుఁ గావింపఁగాఁ
గల వింకమ్మలయానిలంబ మిఁకులం ♦ గారుణ్యహైన్యంబుచేఁ
జెలియం జాలిరె యేటిదర్థము మహా ♦ ధీమంతులౌ వారలున్.

క. అనికాంతికంతకంతకుఁ, దనువల్లికయందు నతను ♦ తాపభరము సం
జనితముగఁ జకితమృగలో, చన లందఱుఁ గూడి యధిక ♦ చకితాత్మకలై.

ఉ. వేలుపులం గనుంగొని ప్ర ♦ వీణతచే నతియాదరింపు చు
ద్వేలదయావిలాసమున ♦ వేఁడిన యర్థము లెల్ల నియ్యఁగాఁ
జాలుదురం టె గాక మతి ♦ చాలక నిందయొనర్చి బాలకున్
జాలియ చాలఁ గూర్చితిమి ♦ చాలు నికన్ నుతిసేయఁగాఁ దగున్.

గీ. ఆనతాఖిలజనతాభి ♦ లార్థజాల, దాయకాయ రతిప్రాణ ♦ దాయకాయ
ముఖ్యయోగిసమూహావి ♦ మోహసంవి, ధాయకాయ నమః పంచ ♦ సాయకాయ.

సీ. ఇంద్రియంబుల నేల ♦ యేలఁ జాలు వివర్త, మానచాంచల్యమా ♦ మానసంబు
మాధురీధుర నేలఁ ♦ మలయఁ బర్వంగ్రహ్యా, తారూఢిఁ గన్న కాం ♦ తాకరంబు
నిరతమిందిరకు మం ♦ దిర మేలయగుఁ బఁక, జాతస్వరూపత ♦ సరసిజంబు
ధర జగత్ప్రాణమై ♦ పరఁగు నేల ప్రభంజ, నారూఢిఁ గలమంద ♦ మారుతంబు

హృదయసంభవ నీపుట్టి ♦ నిల్లువిల్లు, కాండము రథపరికాండము ♦ గాక యున్న
నున్నతి లభించకున్న నీ ♦ వున్నచోటఁ, గన్న భాగ్యంబు చిన్నెలే ♦ కరణిఁ గాక.

ఉ. గౌరిపయిం బురారి కిన ♦ ఖండితరాగభరంబుఁ బూనె నీ
నేరుపు మాపఁగాఁ గదఁ జ ♦ నిం చెనదాననుఁ డాపరితాపవి

స్తారకుఁ డుగ్రతారకవి ♦ దారకుఁడై కనుపట్టె నంతటం
గారణమీవ నీవలనఁ ♦ గా జగముల్మనియెన్మనోభవా.

సీ. కరికుంభముల యానఁ ♦ గడిసికొంతౌజన, స్తనకుంభముల యానఁ ♦ దరుమలేదు
జిగికెంపుగమికోర్కెఁ ♦ దెగడి నెచ్చెలులు, కెమ్మోవికెంపుల కోర్కెఁ ♦ ద్రావలేదు
భూమిపైఁ గామంబు ♦ పోద్రోలి బాలికా, కటిభూమికామంబు ♦ గప్పలేదు
వసనాభిలాషంబు ♦ వదలికొంతానంత, వసనాభిలాషంబు ♦ వంపలేదు
కలుములకు రోసియైనను ♦ కంజముఖులు, చెలువములకురోయరీ పాల్ఱి ♦ కులములన్న
సరిదిహారితీవ్రతురగ నీ ♦ యంబకముల, గములనగు భంగములప్రసం♦గములఁగావె.

క. వరబుధగణసామంతా, చిరబాంధవపరిచయాను ♦ స్మృతరతికాంతా
పరితోషితవిపినాంతా, పరసాకృతిగుణనిశాంత ♦ శరణు వసంతా.

ఆ. వె. సురభివీవు సర్వ ♦ సుజనార్థసందోహ
దోహనంబు నీకు ♦ బోష్టితనమె
మాధవుండ వీవు ♦ మహియెల్లరక్షించు
నాదరంబు నీకు ♦ నబ్బురంబె.

సీ. కిసలయోత్కరసము ♦ ల్లసనకారివి నీవు, కిసలయాధర యీస ♦ శీలలాము
సమదాలిసముదయ ♦ ప్రమదకారివి నీవు, సమదాళిచికుర యీ ♦ చందలాక్షి
సుమజాలవికసన ♦ స్ఫురణకారివి నీవు, సుమకోమలాంగి యీ ♦ కమలగంధి
మేదురపికకుహూ ♦ నాదకారివి నీవు, పికవాణి యీచంద్ర ♦ బింబవదన
యంగనకునీకునిన్నిటి ♦ యైన బాంధవ, మమ్మ చెలువమ్మవమ్మగ ♦ ముమ్మరంపు
టలజడి యొనర్పనేర్పుచే ♦ నాననేల, యూరకీవింత నీవింత ♦ యో వసంత.

పంచచామర. రసాలముఖ్యసాలరాజి ♦ రాజిలంగఁజేయు ను
ప్రసన్నమూర్తి యెల్లమాని ♦ పద్మపాణి చెంతనీ
వసహ్యవృత్తిఁ దాల్పనేల ♦ యా దయాలవాలయో
వసంత నీవు సంతసించి ♦ వారిజాక్షిఁ బ్రోవుమీ.

సీ. సముదితానంతసం ♦ తమసదంతావళ, హింసావిలాసమ్ము ♦ గెంటి చంద్ర
1 యమరాశనార్థఘ ♦ నాయాసపరిహారీ, సతతాశాసముదాయ ♦ సాంద్రచంద్రి
తరణికరగ్లాన ♦ ధరణిసౌఖ్యావహం, చత్సుధాకరణని ♦ స్తంద్ర చంద్ర
నిజచంద్రికాసము ♦ న్మేషవిశేషప్ర, సారనిర్జితసవ్య ♦ చంద్ర చంద్ర

1 యమిరాశాసాయఘ ♦ నా (మూలము)

సకలజగదేకకల్యాణ ♦ జనకపదస్థ, మందిరాసోదరత్వసా ♦ మర్థ్యగరిత
బంధురస్యాలభావసం ♦ బంధవర్ధనరత, సంతోషితోపేంద్ర ♦ శరణ చంద్ర.

చ. అమృతపయోధియందుదయ ♦ మందిన యుత్తమవృత్తిగాక యో
యమృతమయాంశు లోకనిక ♦ రావనపావనసత్క్రియామృతం
బమితముగా వహించిన ము ♦ రాసురవైరిమనంబునందు జ
న్మము గనినట్టి నీకుఁ దగు ♦ నామృగనేత్రలనింత సేయఁగన్.

క. వందేశ్వామ్రులయాచల, కందరదరదమరయువతి ♦ కచనిచయాంతా
మందేతరపరిమళభర, మందారాంతరవిహార ♦ మలయసమీరా.

పంచచామర. అమంద[1] చందనాద్రికాన ♦ నాంతసాగసౌరభో
ద్గమంబుఁ గందునన్న యట్టి ♦ గట్టి యాస మీఱినో
సమీర వో సమీరతీశ ♦ సాయకానుసారతం
గుమారి దైన్యవార్ధిముంచు ♦ కోపముంచు టారయన్.

గీ. ప్రాణమును నీవు ప్రాణిసం ♦ తాణికేతణ, జీవనము నీవ జీవన ♦ శ్రీకినధిక
పావనము నీవ యీజగ ♦ త్పంక్తి కాని, కారణము నీవ వివరింప ♦ గంధవాహ.

గీ. యీవు సారంగయానుండ ♦ వెంచి చూడ, రాజముఖియును మత్తసా ♦ రంగయాన
గంధవహ యిట్లభేదంబు ♦ గలుగుచుండ, నీవు చలియింపఁ జలియించు ♦ నీరజాక్షి.

ఆ. వె. అనుచువనితలెల్ల ♦ నబలామనోభవ
గ్లాని మానుకొనఁ ♦ బూనియిటుల
మదనసురభిదండ్రి ♦ మలయమారుతములఁ
జేరి ప్రార్థనంబు ♦ సేయునంత.

క. ఆనృపకన్యక మదిఁ గా, మానలమొకయింత శాంత ♦ మగునట్లు గనన్
మానవతులెల్ల నతిశయ, తానందము వొందుచుండి ♦ రాసమయమునన్.

శా. ఫాలాభీలవిలోచనాంతరశిఖ ♦ ప్రవ్యక్తకీలావళీ
హేలా నిర్జితపంచసాయక సురా ♦ ధీశాదిసంసేవితా
ప్రాలేయాద్రిసుతాపయోధరతటీ ♦ పాటీరపంకాంకిత
శ్రీలాలిత్యమహాభుజాంతర ముని ♦ శ్రేణీమనోభావితా.

క. శరణాగతభరణ సుధా, శరణాంకిత దుర్జయోగ్ర ♦ సామజదైత్య
స్ఫురణహర శూలసాధన, భరణా భుజగాధినాథ ♦ హారాభరణా.

1 చందనాద్రికా.

స్రగ్విణి. కనక కృపణిజా । ధీఃనిస్సంశయ
ధ్యానలీలానుషం । ధ్యానశస్త్రనిషం
తాఃసర్వోన్నత । స్థానదానక్రియా
మానకారుణ్యపు । ణ్యోదయాభ్యున్నతా.

గద్య—ఇది శ్రీశైల నివాస భ్రమరాంబా సమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర
భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర పెనుమళ్ల సోమమంత్రి పౌత్ర పెద
నీల ప్రధానపుత్ర సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంబైన సీమంతినీకల్యాణం బనుమహా
ప్రబంధంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.
ఏతత్సర్వం శ్రీసదాశివబ్రహ్మార్పణమస్తు.



శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీసదాశివాయనమః.

సీమంతినీకల్యాణము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీమానసప్రియాదిమ, హైమానితవైభవోద ♦ యశ్రీశైల
శ్రీమద్భ్రమరాంబాని, స్సీమప్రియతానివేశ ♦ శ్రీమల్లేశా.

వ. అవధరింపుము.

సీ. రజనికడచని వాసరా ♦ రంభమైనఁ, జిత్రవర్మావనీనాథ ♦ శేఖరుండు
కల్యకృత్యంబులెల్ల సా ♦ కల్యరీతిఁ, గడపి యేకాంతమున బంధు ♦ గణముఁ దాను.

వ. సుఖాసీనుండై తనతనయా వృత్తాంతంబు తదీయసఖీజనంబులవలన నాకర్ణించి దైవానుకూల్యంబున సంతసించి యిట్లని యాలోచనంబు చేసె.

ఉ. మామకమానసంబు హిత ♦ మంత్రిజనంబు నుదాత్తచిత్తచ
ర్యామహిమంబు నేకవిధ ♦ మై కనుపట్టిన నంతకాలయా
తామరసాక్షి డెందమును ♦ దాదృశమౌట గిరీంద్రకన్యకా
స్వామికటాక్షదృష్టికిని ♦ సాక్షిగదా వివరించిచూచినన్.

గీ. అటులఁగావున నింద్రసే ♦ నాత్మజునకుఁ, గుటిలకుంతలఁ బెండ్లిసే ♦ యుట శుభంబు
వారిచిత్తంబుఁ దెలియక ♦ వారిజాక్షి, నిత్తుమనరాదు కర్తవ్య ♦ మెద్దియింక.

ఉ. చారులచేత నమ్మనుజ ♦ చంద్రునిచిత్త మసంశయంబుగా
నారసికాని మానవతి ♦ నర్పణసేయుటఁ జెల్లరాదు ప్రే
క్షారతిచేఁ బరేంగితము ♦ చందమెఱుంగఁగఁజాలు వారి నేఁ
డారసికాగ్రయాయి పురి ♦ కంపుట లెస్స రహస్యవైఖరిన్.

వ. అని తాదృశవిధయత్నంబునందు నత్యంతజాగరూకత్వంబు వహించె నంతకమున్న యిక్కడ.

గీ. నలతనూభవుఁ డిందుసే ♦ నప్రభుండు, తనయుని వివాహకార్యమ ♦ నెన్నఁ డెప్పుడో యని
మిత్రయుతుఁడై విచారించి ♦ చిత్రవర్మ, నృపతనయ సత్కన్యగా ♦ నిశ్చయించె.

చ. చతురపురోహితద్విజుల ♦ సమ్మతిసంయుతులైన మంత్రులన్
హితకరులైన బాంధవము ♦ ఖ్యాపతులం బిలిపించి వారితో
నతిశయకౌతుకామృతర ♦ సానుభవంబును జిత్రవృత్తియు
న్నతిని వహింప నిట్లనియె ♦ నవ్యవికాసముఖారవిందుఁడై.

సీ. అఖిలదేశములనా ♦ ర్యావర్తదేశంబ, శేషకల్యాణల ♦ క్ష్మీప్రపంబు
రాజులందెల్ల వి ♦ రాజగుణాఢ్యుఁడౌ, చిత్రవర్మనృపాల ♦ శేఖరుండు
దీపితదానప్ర ♦ తాపసాధుక్రియా, ర్జితమహోర్జితకీర్తి ♦ చేఁ జెలంగు
నామహీధవుపుత్రి ♦ సీమంతినీకన్య, ధన్యచారిత్రసౌం ♦ దర్యధుర్య
యమ్మృగేక్షణ మనయుని చం ♦ ద్రాంగదునకుఁ, బరిణయము నొనర్చుటకు మనః ♦ [illegible]
తలఁపు జనియించెనిదియె యు ♦ క్తంబుగాఁగ, నెంచి మతిమంతు లంగీక ♦ రించి[illegible]

వ. అదిగావున.

క. ఆర్యావర్తమునకుఁ జని, కార్యవిదుం జిత్రవర్మఁ ♦ గనుఁగొని యేత
త్కార్యము ఘటియింపఁగఁ దగు, నార్యులు మెచ్చఁగ ధీస ♦ మన్వితులగుచున్.

చ. అని వయనంబొనర్చి నృపుఁ ♦ డంపిన వారును గార్యసిద్ధినూ
తనశకునాదికంబులు ప్ర ♦ సన్నమతిన్ గనుఁగొందు వేడ్కతోఁ
జనిచని కాంచిరగ్ర్యమణి ♦ సౌధమరీచివిచిత్రచిత్రభా
జనమగు చిత్రవర్మనృప ♦ చంద్రుని వాసపురాధిరాజమున్.

వ. ఇట్లు గాంచి తదీయసౌభాగ్యలక్ష్మీవిశేషంబులు వైచిత్రిఘటింపం జని రాజగృహ
ద్వారంబు చెంత నిలిచి దౌవారికులచేతం దమరాక నెఱింగించిన నతండు నిబ్బరంపు
టుబ్బుతంబుతో నుబ్బుమనంబునం జెనఁగొన వారి రావించి సత్కారపూర్వకంబుగా
నుచితాసనంబుల నుండ నియమించి యిట్లనియె.

గీ. ఇంద్రసేనుండు కుశలస ♦ మేతుఁడే త, దాత్మజుఁడు సౌఖ్యయుతుఁడె చం ♦ [ద్రాంగదుండు
వారివారికి శుభమని ♦ వారితంబె, యతనిభూభాగమునకు ని ♦ రామయంబె.

వ. అనిన వారును వికాసముఖారవిందులై మృదులవచనరచనాచాతుర్యంబుచేత నతని
కిట్లనిరి.

క. శుభమచ్చోదంతికిని, శుభయుతుఁడైనట్టి నిన్నుఁ ♦ జూచితిమిఁక నో
శుభగుణరత్నాలంకృత, శుభపారంపరలభించు ♦ సుస్థిరకీర్తిన్.

ఉ. నిచ్చలునుం దుషారధర ♦ శీనరకన్యకచిత్తమంతయున్
మ్రుచ్చిలు వేల్పురాయని స ♦ మున్నతభక్తి భజించునీసను
ద్యచ్చరితంబు మాటికి గృ ♦ హాగతకోటిప్రశంస సేయఁగా
మెచ్చినవాఁడు మానృపతి ♦ మేదురతావకభాగ్యలీలకున్.

చ. అవిరళకీర్తి నైషధనృ ♦ పాగ్రణి నీగుణరత్నజాలముల్
చెవులకుఁ జారుభూషణ వి ♦ శేషములై ప్రమదంబొనర్పఁగా
భవదనవద్యమూర్తి యతఁ ♦ పంచశరప్రతిమానరూపవై,
భవరమచేతఁ గన్నులకుఁ ♦ బండువ సేయఁదలంచు నెప్పుడున్.

చ. అవనిపలోకశేఖర య ♦ నంతగుణత్వము నీవసద్ధరా
ధవునకునిక్కమై యచల ♦ ధర్మతయుం దగువీరలిద్దఱున్
వివిధజగన్నికాయనుత ♦ విశ్రుతవైఖరి మీఱఁగూడినన్
శివకరలీల మిక్కిలివి ♦ శేషగతి న్విలసిల్లుచుండెడున్.

గీ. నీకు యోగ్యంబు పాంచాల ♦ నృపతి చెలిమి, యతనికర్హంబు నీదుస ♦ ఖ్యంబు కలిమి
శబ్దమర్థసమేతమై ♦ చాలవెలయు, నర్థయోగంబుచే శబ్ద ♦ మలరుచుండు.

గీ. అతఁడు తనపుత్రుఁడైన చం ♦ ద్రాంగదునకు, నర్హకన్యను బెండ్లి సే ♦ యఁగఁదలఁచు
చేసి మీతో విచారంబు ♦ సేయుమనుచుఁ, బనిచె నీసన్నిధికి నన్నుఁ ♦ బార్థివేంద్ర.

గీ. అతఁడు నీయందు చెలికార ♦ మాదరించి, పంపె నీవును దన్మైత్రి ♦ వాటిలంగ
నార్యవర్ణితచరిత యా ♦ కార్యమునకు, విమలమతి నిర్ణయంబుఁగా ♦ వింపవలయు.

వ. అదియునుంగాక.

ఉ. అంగజవైరిపాదముల ♦ యందుఁ జలింపనియట్టి గట్టిప్రే
మం గలవీరలిద్దఱు స ♦ మానులు గావున నీకుమారిఁ జం
ద్రాంగదుతోడఁ గూర్చిన స ♦ మస్తగుణంబుల నానుకూల్యమూ
సంగతిఁ జంద్రచంద్రికల ♦ సంగతితోఁ దులదూఁగఁజాలెడిన్.

క. రూపమున సద్గుణమున న, వోపగతవయోవిలాస ♦ యోగంబున మీ
పాపకును నింద్రసేనకు, భూపాలకుమారమణికి ♦ నీడగు ననఘా.

ఉ. చక్కని రూపమొక్కటి ప్ర ♦ సన్నగుణోన్నతిలీల యొన్నఁగా
నొక్కటి యౌవనోదయము ♦ నొక్కటి చంద్రకళాకిరీటిపై

మక్కువసేయుటొక్కటి స ♦ మస్తవిధంబులఁ జూడనీడగున్
నిక్కము నీకుమారికిని ♦ నీతివిహారికి నైంద్రసేనికిన్.

క. అన నెమ్మనమునఁ బెనఁగెడు, ననుమోదాశ్చర్యభరము ♦ లాస్యకమలసం
జనితస్మితలీలావిక, సనమునఁ బ్రకటములు గాఁగ ♦ జనవరుఁ డంతన్.

క. ఇదియత్యంతాశ్చర్యము, గద మత్కార్యంబయత్న ♦ ఘటితంబయ్యెన్
మదనారి యింతనాపైఁ, సదయుఁడగునె యనుచుఁబులక ♦ సంగతతనుఁడై.

గీ. ఇంద్రసేనవసుంధరా ♦ ధీశు కీర్తి, విందుమెప్పుడు వీనుల ♦ విందుగాఁగ
నతనిమంత్రుల మిముఁగన్న ♦ నంతకన్న, నతిశయానందభరమయ్యె ♦ నాత్మయందు.

క. నలరాజవంశకరుఁడగు, నలరాజుం సాటిగాక ♦ యానృపమణితో
నలఘుతతసద్గుణంబుల, నిలరాజులు సాటియగుదు ♦ రే వివరింపన్.

గీ. అతని మాయెడవింతయెం ♦ తైనవలువ, దెట్టియిష్టంబు నిషధభూ ♦ మీశ్వరునకు
నదియె మాకును బ్రియతమం ♦ బగుచునుండ, మాటలిఁక వేయు నేటికి ♦ మంత్రులార.

వ. అదియునుంగాక.

క. సీమంతినికర్హవరున్, మేము విచారించునపుడ ♦ మీవచ్చుటయు
ద్దామశుభకారణంబని, నామది నిశ్చయముగల్గె ♦ నయవిదులారా.

గీ. ఇంద్రసేనున కనురాగ ♦ మెచటఁగల్గె, మాకునచ్చోట మిన్నుబ్రేమ ♦ మము జనించె
నీరజాతాక్షిసీమంతి ♦ నీవధూటి, నర్పణము సేయువాఁడఁ జం ♦ ద్రాంగదునకు.

చ. అని హితబంధురాజికిని ♦ నంతిపురంబుననున్న వారికిన్
దన తనయాలలామమును ♦ నైషధ సూనునకిచ్చు కార్యవ
ర్తనమెఱుఁగంగఁజేయ నుచి ♦ తంబుచితంబిది యందుఁబల్కి యా
యనుపమకార్యసంఘటన ♦ కందఱుఁ జెంది రతిప్రమోదమున్.

ఉ. లాలితభాగ్యయోగ్యశుభ ♦ లక్షణుఁ డానృపవర్యుఁడంతఁ దాం
చాలునిమంత్రివర్యులఁ బ్రి ♦ సన్నమతిం దగసత్కరించి తాం
బూలనవీనచేలమణి ♦ భూషణముఖ్యసమస్తవస్తులన్
జాల రొసంగి యిట్లనియె ♦ సమ్మదయుక్తనితాంతరంగుఁడై.

ఉ. సంతతసౌఖ్యదంబిది వ ♦ సంతము లెస్స వివాహదీక్షక,
త్యంతవిలంబమేటికిఁక ♦ సర్వముహూర్తముఁ జూచి నిశ్చల
స్వాంతతఁ బెండ్లికింగదలి ♦ వచ్చుట యుక్తమటంచు మీధరా
కాంతునితో సవిస్తరము ♦ గా వివరింపుము కార్యమంతయున్.

క. అని వారిఁ బనిచి భూవిభుఁ, డనివారితహర్షమునఁ బు ♦ రాలంకారం
బొనరింప నాజ్ఞ లిడియెం, దనమంత్రుల కుచితకార్య ♦ తత్త్వజ్ఞుం డై.

వ. అప్పుడు.

సీ. నగరోత్తమంబు నా ♦ లుగడ జిమ్మి లందరు గోమా, జలయంత్రతోయంబు ♦ సమముఁ జేసి
పన్నీరు చిలికించి ♦ ప్రత్యగ్రశుద్ధమా, కృష్ణాగరుగంధ ♦ దీపికలఁ దీర్చి
పరితోరణములను రం ♦ భాస్తంభములు హేమ, మయమయూఖప్రాగ్భసం ♦ భములు నిల్పి
కమనీయపట్టాంశు ♦ కవితానములక్రింద, నవ్యవిద్రుమతోర ♦ ణములఁ గట్టి
లలితసౌవర్ణకీర్ణచే ♦ లములఁ గొప్ప, పడగలెత్తించి స్వచ్ఛభా ♦ భ్యంతరముల
కలికిజిగిహారదృశ్వచ్ఛ ♦ చ్ఛలయొరగుల, కెంపుటోరుగులు సమర్చి ♦ సొంపుమీఱ.

గీ. పురముఁ గైసేసి రప్పుడు గో ♦ పురములీలఁ, గరము [illegible] ♦ కరముగాఁగ
రాజమంత్రులయాజ్ఞవి ♦ రాజితప్ర, కారకలితంబు గాఁ జిత్ర ♦ కారజనులు.

మ. నగరాలంకృతిఁ గాంచి సంతసిలి భూ ♦ నాథుండు దానంతన
జ్జగతింగల్గు సమస్తబంధునృపులం ♦ సన్మానలీలాయుతం
బుగ రావించి ప్రదక్షిణంబు ప్రథమాం ♦ భోరాశిపూరంబు వా
రిఁగఁ బాంచాలునికాకఁ గోరుదు వసిం ♦ చెన్నికృపలోకోత్సవంబుల్ గ్రమన్.

ఉ. అంతట నింద్రసేనుఁడు ♦ జాగ్రతఁ జెంతనుఁ జన్నమంత్రుల
త్యంతముదంబుతోడ వసు ♦ ధాధిపశేఖర చిత్రవర్మభూ
కాంతుఁడు నీకుమారునకుఁ ♦ గౌతుకమొప్పఁగ నాత్మపుత్రి సీ
మంతిని నిత్తునందు బహు ♦ మానయుతంబుగఁ బల్కె నంతటన్.

గీ. పరిణ[1]యంపుశుభక్రియా ♦ చరణమునకు, ననుకూలంబైన యామవశం ♦ బాగమంచి
యర్హ మటుఁ గానఁ బనయుఁ గ ♦ ల్యాణమునకుఁ, గదలి గమ్మన్న పాఁడి తీ ♦ ర్థముఁ గాఁగ

ఉ. ఆనిరవద్యదేశముహి ♦ మాతిశయంబు విచిత్రకారణం
బానగరోత్తమంబు సిరి ♦ యంతయు నెన్న మహాద్భుతప్రదం,
బానృపలోకచంద్రుని గు ♦ ణావళియుం గడునబ్బురంబు నీ
సూనుని భాగ్యలీలయిది ♦ సుమ్ము నిజమ్ము నృపాలశేఖరా.

గీ. వినయభరమెంత యుచితవి ♦ వేకమెంత, శాస్త్రసంస్కృతియెంత గాం ♦ భీర్యమెంత
మృదువచనమెంత మతినము ♦ న్నేషమెంతొ, చిత్రవర్మకు నధిక ♦ చిత్రగాఁడ.

1 యాధీ (మూలము)

క. దేవతలఁ గొలిచి ధాత్రీ, దేవతలకు నిష్టసనము ♦ ధీరత భక్తిన్
నీవిత్యం బూర్వంబున, నీవియ్యంబమరెఁ గాక ♦ యిదియల్పంబే.

క. వనితామణి సౌకృతి తే, వనితాంతముఁ గన్నవిన్న ♦ వారలవలనన్
నవవింటి విజయరమయా, ననవింటిమి నిజముగాఁగ ♦ నవనీనాథా.

ఉ. అన్నివిధంబులన్ శుభస ♦ మగ్రిత సంశయమేల సద్గుణా
భ్యున్నతమైన యొక్క సుము ♦ హూర్తముఁ జూచి సమస్త మేదినీ
సన్నుతుఁడైన యానృపతి ♦ చంద్రుని యింట ముదారకీర్తి సం
పన్నత మీఱి నీప్రియకు ♦ మారుని పెండ్లి యొనర్పు భూవరా.

క. అన వినినృపుఁ డానందముఁ, గనియెం దద్బంధుమిత్ర ♦ గణముఖ్యసభా
జనముం బ్రమదోదయభా, జనమై యిటయుక్తమని ప్ర ♦ శంస యొనర్చెన్.

వ. అప్పుడు.

క. పురమునకును గాంతాంతః, పురమునకును నింద్రసేన ♦ పుత్రసముద్య
త్పరిణయవార్త సుధారస, ఝరివైఖరి సమ్మదాతి ♦ శయకరి యయ్యెన్.

ఉ. అంతట నింద్రసేనమను ♦ జాధిపుఁ డాప్తసమేతుఁడై సభా
భ్యంతరసీమ నుండి పరి ♦ భాతిశయంబునఁ గీర్తిఁ గన్న కా
ర్తాంతిక రాజిఁ బిల్చి తన ♦ యాత్మజ జన్మము జన్మతార సీ
మంతిని జన్మతారయుఁ గ్ర ♦ మంబున వారికెఱంగఁ బల్కుచున్.

క. పరిణయమునకు ముహూర్తముఁ, బరికింపుమటన్న వారు ♦ ప్రజ్ఞాన్వితులై
గురుశుక్రాదిమయుతభా, స్వరలగ్నము నిశ్చయించి ♦ చాతుర్యమునన్.

క. వివరించి పలుక నపుడా, యవనీతలనేత వారి ♦ కతిహర్షముచే
ధవళాంబరమణికీలిత, వివిధాభరణము లొసంగి వి ♦ కసితముఖుఁడై.

తగిన వారలచేత ను ♦ ద్దామనీతి, శాలియగు చిత్రవర్మభూ ♦ పాలుకడకు
లగ్నపత్రికఁ బనిచి యు ♦ లాతలమునఁ, గలుగు నిఖిలాప్తబుధవర్గ ♦ ములకునెల్ల.

శుభలేఖలు వ్రాయించిన, నభినవసంభ్రమముతోడ ♦ నందఱును మహా
విభవంబు మీఱవచ్చినఁ, బ్రభువరుఁడును గదలిపోవఁ ♦ బరమోత్సవుఁడై.

పుణ్యాహవాచన ♦ పూర్వకంబుగ విప్రు, లాశీర్వదింపఁ జం ♦ ద్రాంగదునకు
సముచితమంగళ ♦ స్నానంబు సేయించి, కోటీరమాణిక్య ♦ కుండలాది
వరభూషణంబులు ♦ ధరియింపఁ గాఁ జేసి, సకలమహావాద్య ♦ శబ్దములను
మాగధస్తుతివాక్య ♦ సహితశబ్దంబులు, జలజేక్షణాగీత ♦ శబ్దములను

నేకభూతోషంబుగా గ్రోలాయు ♦ నింద్రనీల, నతని నవరత్నఖచితం ♦ సహస్ర పరిఢి యరద మొక్కించి తానొక ♦ యురద మొక్కి, యుపరి జలప్రాస్థ [illegible] ♦ ఘనులుఁ గ్రాసుదు.

ఉత్సాహ: కరుల నెక్కి హయుల నెక్కి ♦ ఘనరథంబు లెక్కి భటు
వరుల నేకకోటిసంఖ్య ♦ వాహినులట నంటిరా
పురవధూకదంబకంబు ♦ పూలజల్లుఁ జల్లఁగాఁ
బరఁగెనవ్వివాహయాత్ర ♦ ధరణి నెల్ల యుత్తతిన్.

సీ. పట్టుకుండీ కొన్ని ♦ పాండురచ్ఛత్రముల్, కటిచీరకట్టి నిండఁ ♦ గ్రిక్కిరిసి కొని చెరు
వీవకుండీ కొన్ని ♦ వింజామరలు వాద్య, లపార [illegible] ♦ [illegible]
మరలింపుండీ కొన్ని ♦ కరుల సాంద్రధ్వజా, [illegible] ♦ [illegible]
మాటు సేయుండీ కొన్ని ♦ మరకత లంకృతుల్, [illegible] ♦ [illegible]
నందుఁ గంచుకినిచయంబు ♦ లాడనాడ, గణనకు రాని రాజ్య ♦ [illegible]
నిండ్రిసేనవసుంధరా ♦ ధీశతనయ, పరిణయోత్సవ [illegible] ♦ [illegible] గాంచి.

సీ. విరుదు లెక్కములు గ్రిక్కిరిసి మక్కలచాలు, రాలునో యనుచు ప్ర ♦ భ్రమసుఁ గాంచి
పుణ్యాంగనాళిత ♦ ములచేత నిలనారాయు, మఱదునో ఘటితయుందు ♦ మరిఁదలంచి
బహుభార మిక చోటఁ ♦ బరఁగ భూతలమెల్ల, నొరగునో యనిశాస్త్ర ♦ [illegible]
నమితవాద్యముల నా ♦ శాంతదంతిశ్రేణి, కలఁగునో యందుఁడ ♦ గ్రక్కున ఘటించి
వందిబృందంబునుతివిరా ♦ వంబుచేత, నష్టదిక్పు చిత్త మదరగునో ♦ యందు నెంచు
శ్రీకరచరితుఁడగు నింద్ర ♦ సేనపుత్రు, పరిణయోత్సవమున కేఁగు ♦ బహుజనంబు.

సీ. ధరరజంబింతయే ♦ తలఁచుజన్మాలిగంధ, వోడి చిందిరి గిశలయం ♦ [illegible]
రవిదీప్తులిన్ని యే ♦ రాజించ [illegible], [1] హీరప్రభాచయమ్ ♦ [illegible]
మలయానిలుని కింత ♦ చలువయే చెలువల, వదనానిలంబుతోఁ ♦ గడచెఁగాక
గగనమింత వినీల ♦ కాంతియే కరిగండ, దలదవిచ్ఛవులనోఁ ♦ గలసెఁగాక
యనుచు నన్యోన్యమును నాడు ♦ కొనుచు నగుచు, నబ్బురపుతీవలాగ్రతలా ♦ నబ్బుమాను
రాజనందనుపరిణయా ♦ రంభమునకు, నడచె గణియింపరాని మా ♦ నవగణంబు.

వ. ఇట్లు పురందరవైభవంబున నమందంబైన వైభవంబున నింద్రసేనుండును దానును జనిచని యార్యావర్తదేశంబు ప్రవేశించి తదీయ రాజధాని సమీపంబునకు వచ్చి వ వప్పొత్తంబున చిత్రవర్ణ నిర్మర్యాదంబైన యామోదంబువహించి తానును దన

1 హీరప్రభా (మూలము)

బంధువర్గంబును వృద్ధపుణ్యాంగనాజనంబునుగూడి యెదురేఁగి యిట్లనియె సమ్మోదమున.

సీ. వారివారణబృంహిత ♦ తారావముల మీఱె, వీరిగంధర్వహే ♦ షారవంబు
వీరిగంధర్వహే ♦ షారవంబులు మీఱె, వారివాద్యధ్వాన ♦ వైభవంబు
వారివాద్యధ్వాన ♦ వైభవంబును మీఱె, వీరివందిస్తోత్ర ♦ విభ్రమంబు
వీరివందిస్తోత్ర ♦ విభ్రమంబులు మీఱె, వారిగాయకగీతి ♦ కౌతుకంబు
వారికన్నను వీరును ♦ వీరికన్న, వారు నొకవన్నె మీఱుచు ♦ న్నారు గాని
తారతమ్యమెఱుంగ నె ♦ వ్వారుఁజాల, రనుచుఁ జూపఱు లాశ్చర్య ♦ మందిరపుడు.

సీ. దట్టగాఁజిలుకు చం ♦ దనపుగంధపురొంపి, కటిదఘ్న మిచ్చోటఁ ♦ గదలరాదు
పైఁజల్లుగాఁ జల్లు ♦ పన్నీటికాలువల్, నుడిగొన్న వీచెంత ♦ నడువరాదు
వ్రేలుపూదండల ♦ వెడలు తేనియ సోన, జీరువారఁగ నిండుఁ ♦ జేరరాదు
పెదవెట్టిక పురంపు ♦ పదిదిక్కుల వెలుంగు, నదలించె నీఛాయ ♦ వెడలరాదు
కణఁది నెయ్యంపువిన్యాసముల్ ♦ గలయుం వేళ, పలుపునుపచారములు చాలుఁ ♦ జాలు నింక
జెప్పరే సఖులార మా ♦ [1]చెలులకనుచుఁ, గదిసి సుభయచిరంటిని ♦ గాయమపుడు.

సీ. బిగిదండగడెయూఁబ ♦ మకరజాలు హత్తిన, కొ్రొత్తయొత్తులు మేనఁ ♦ గొన్నిగలుగ
నెవరిసంకటము చే ♦ నెదహారమౌక్తిక, ద్ఛటలు చూర్ణీకృతిఁ ♦ జిటిలిపోవఁ
బలువెుఁగంబులుఁ జల్లు ♦ పన్నీటికూటమిఁ, గాంచి మోవుల యావ ♦ కములు చెదరఁ
గరిఘటాశుణ్ఠిపుటో ♦ త్కటమారుతంబులు, గదలింప వలుదప ♦ ట్యోదలు జాఱ
లలితసుర తాంతభావంబు ♦ దలఁపు చేసి, చెలియ వెలయాండ్రఁగనుఁగొన్న ♦ విటుల వెంట
మరుఁడు వేటాడఁగాఁ జొచ్చె ♦ మచ్చరంబు, గదురనియవాగు వారును ♦ గదియు వేళ.

చ. ఒకకలకంఠివెన్నడియ ♦ నొక్కతిలోదరి రొమ్ముఁదాఁకఁ ద
త్ప్రకటకుచద్వయద్వితయ ♦ పర్వతమధ్యమునందు నొక్కఁడూ
రక చలియింప నేరక ప ♦ లాకువహించెఁ దదీయవేదనా
వికలత యో మనోజశర ♦ వృత్తియొ యాబలితంపు సందడిన్.

చ. ఒకపికవాణి హారలత ♦ నొక్కనికంఠము లగ్నమైనఁ ద
త్ప్రకరవిమోక్షబంధనముఁ ♦ జూచియు వీడక యుండి రిద్దఱున్
సకరకరేణ్యకేతనుని ♦ మాయవడి న్మడిఁ బ్రేయ నెంతయు
న్వికలతఁ జెందు డెందముల ♦ వీడమి నప్పుడు హారమాత్రమున్.

---

1 మాటి (మూలము)

సీ. అఖిలదిగంటేభ ♦ నాథరాడ్వరకాంతి, జాల [illegible] ♦ సమితి గాఁగ
భూమీశులను వేఁడియు ♦ చామరంబులపరంపరలు, [illegible] ♦ [illegible] గాఁగ
ధారాప్రవీణగాం ♦ ధారగంధగజములున్, [illegible] ♦ [illegible] గాఁగ
మృణాలీనజాలు భూ ♦ షణవస్త్రసంతతుల్, [illegible] ♦ [illegible] గాఁగ
సమకటచండశుండాల ♦ సముదయంబు, [illegible] ♦ [illegible] గాఁగ
సంద్రములు రెంటఁగడిచినా ♦ సాంద్రకీర్తిఁ, [illegible] ♦ [illegible].

సీ. తనపాద్యధరరాజిఁ ♦ దరలిపోవంగ నిండు, [illegible] ♦ [illegible] గాఁగ
ఘనదిగంటిశ్రేణిఁ ♦ గదియు నిండతిగరయు, [illegible] ♦ [illegible]
తురగాపాండుచ్ఛత్రి ♦ ధారలఁ జనియించు, [illegible] ♦ [illegible]
కరితురంగామూక ♦ గణము నేఁగఁగనిచ్చు, [illegible] ♦ [illegible]
పట్టుదాలవు పురవీధు ♦ లెట్టివయున, [illegible] ♦ [illegible]
మనవిగాఁ బల్కనత్యంత ♦ మందగతులఁ, [illegible] ♦ [illegible].

వ. అప్పుడు.

ఉ. ఎక్కడఁ జూచినన్ గజము ♦ లెక్కడఁ జూచిన ఘోటకవ్రజం
బెక్కడఁ జూచినన్ రథము ♦ లెక్కడఁ జూచినఁ గామినీజనం
బెక్కడఁ జూచినం గొడుగు ♦ లెక్కడఁ జూచినఁ జామరంబులై
క్రిక్కిరిసి స్ఫురించు నవ్వు ♦ గింజకునొందెడ లేక యుండఁగన్.

సీ. ఇచటవారణరాజి ♦ సెన్న శక్యంబుగా, దచటిమత్తగజంబు ♦ లంటికన్న
నిచటిఘోటకముల ♦ సెన్న శక్యంబుగా, దచటి [illegible] ♦ లంటికన్న
నిచటశతాంగంబు ♦ లెన్న శక్యంబుగా, దచటి [illegible] ♦ లంటికన్న
నిచటివేశ్యాశ్రేణి ♦ సెన్న శక్యంబుగా, దచటి [illegible] ♦ లంటికన్న
నేలయీలిల నీసెనో ♦ నింగిగనో, దిక్కులనుపృతిగ్గని ♦ [illegible]
దనుదుఁజూపఱులద్భుతం ♦ బందుచుండి, దనుగనగ్గ్రామిగర ♦ గ్గసులఁ [illegible].

ఉ. బంగరుమేడ లందఱికిఁ ♦ భవ్యపరిచ్ఛదహేమసౌధ-
సంగతికయ్యె లందఱికిఁ ♦ జందనయుక్తతరంగసాధ్వి-
రంగవిశేషనోత్తమము ♦ లందఱికిన్ గలిగించి రస్త్రుల
ష్ట్రంగల చిత్రవర్ణనృప ♦ శేఖరు మంత్రులు కార్యదక్షతన్.

తే. పుత్రయుతుఁడైన పాండాల ♦ భూమివిభుని, [illegible] ♦ [illegible]
యొకరి యుపకారికాముండ ♦ రోత్తమమున, నిలిపి యా [illegible] ♦ [illegible].

ఆ.వె. విడిదియిల్లు కరుగ ♦ వేడ్కతో నెయ్యంబు, దొరల ననిపి వారి ♦ వారల నెల్ల
సత్కరించి యధిక ♦ సమ్మదమాత్మను, బ్రాంగ నిజనివాస ♦ మునకు వచ్చి.

వ. అభ్యంతరాస్థానాసనాసీనుండై నిజపురోహితులం బిలిపించి యిట్లనియె.

ఉ. ఎంతవిలంబమున్నదిక ♦ నిశ్చితమైన ముహూర్తవేళ వి
రెంతయు జాగరూకత వ ♦ హించి శుభోచితకృత్యమెల్ల ని
శ్చింతముగా నొనర్చుటకు ♦ శీఘ్రము యూనతియుండు శేముషీ
మంతులు నిచ్చినారు గద ♦ మంత్రులు మీకడ నెందఱేనియున్.

గీ. అనవుడాలస్యమింక లే ♦ దవనినాథ, యజ్ఞముఖ మంగళస్నాన ♦ మాచరింప
వంత నేడాదుము శుభముహూ ♦ ర్తావసరము, నెల్ల పనులును మున్నె యూ ♦ యింతి వనులయ్యె

గీ. అనుడు నృపుఁడు దాన ♦ యంతఃపురమునకుఁ, జని పురోహితుల ♦ సతులఁ గాంచి
చెలికి మంగళాభి ♦ షేకంబుఁ గావింప, నాజ్ఞయిడిన సంభ్ర ♦ మాఢ్యులగుచు.

సీ. జననాథాగ్రణి యింతులందఱు మహో ♦ త్సాహంబుమీఱంగ న
వ్వనితారత్నముఁ గాంచి రత్నయుతసౌ ♦ వర్ణాగ్ర్యపీఠోత్తమం
బునకుం దెచ్చిన నానచేవినతయై ♦ పూబోడి గూర్చుండెఁ గాం
చనశైలోపరిభాగకీలితలతా ♦ సామ్యంబు రమ్యంబుగన్.

చ. ఆమనియార్పులుప్పతిల ♦ నల్పపుఁ గొనగడున్ వడంక నె
మ్మోము చెమర్ప నాముపయి ♦ ముక్కెరముత్తెము చిందు ద్రొక్క మ్రొ
క్తామణిహారవల్లికను ♦ దన్ గుదిఁగొంచుఁ బెనంగులాడఁగాఁ
గామినిమోర్తు నేరుపునఁ ♦ గన్నియకుం దలయంటె నర్తితిన్.

ఉ. విడివడి బాహుమూలరుచి ♦ విభ్రమముల్ నునుదళ్కులీనఁగా
నాడుగక రత్నకంకణ ♦ ఝణోజ్జ్వలరావము తేవమీఱఁగాఁ
బడఁతుకరొఱ్ఱ సౌరభవి ♦ భాసురనిర్మలనీరధారచేఁ
గడు నిపుణత్వమొప్ప జల ♦ కంబొనరించె నుజంచలాక్షికిన్.

సీ. సన్నవలిపంబుచే నొక్క ♦ సకియ చాన, మేనితడియొత్తుటయు నుప ♦ మాన మేమి
మిసిమి వెన్నెలగ్రోక్కారు ♦ మెఱుపుఁ జేరి, లీలనొకనాఁడు చేయుఁ గా ♦ లింగనంబు,
తరుణియొకర్తు క్రొత్తజిగి ♦ ధగధగద్ధగఁ బాలసంద్ర పుం
దరఁగల నవ్వు నవ్వులువఁ ♦ దాల్పఁగ నిచ్చె మృగాయతాక్షికిన్
సేబి యమృతంపుజిడ్డుపయిఁ ♦ జెన్నలరం జనియించినప్పుడే
శిఖరించె దానదియె ♦ చేకొనియెన్ గలకంఠియత్తఱిన్.

సీ. పడఁతిరొమ్ముకు — తొడగ ♦ వగపట్టుచీర, యిచ్చిన ధరించియులరెఁ బూ♦క్షోందుపదన
పాలపంద్రిప్రు మీాఁగడ పైఁధరించి, జనసమందిన సిరితోఁటి ♦ సాటియనఁగ.

సీ. కురులు లడిదూర్చి గొప్పఁగాఁ♦గొప్పముడిచి, కవిరజిగినింపుగల చంప♦కములదండఁ
జాప్పైనొక యింతి మొగులపైఁ ♦ జాట్టికొన్న, చంచలావల్లి నదియుల్ల ♦ సంబులాడ.

ఉ. తీరమురంగముద్దిపాడు ♦ దిద్దినపాపటఁ బ్రోత్తి పసుత్తైపుం
జేరొక యింతిదూర్చెఁదనుఁ ♦ జెంతలఁజేరఁగ నీనిరాజా కీ
చేకివారు మీారనుదుఁ ♦ జేఁకటిపైకొని మిఁగునట్టి యా
తారలచాలు [illegible] పసు ♦ దాఁగఁజేరఁ గానఁ బొర్చె నత్తఁత్తిక.

సీ. బాలకొకతొలఁగను పాల ♦ ఘాలసీమఁ, జేసునుప్తుఁ — గుటిం చెఁజ ♦ వ్వారి యొక తె
పదనళి [illegible] భాగ్యంబు ♦ పదలేక, పేసదుకుఁ — లూ యుం యున్న ♦ చింతరుూల.

ఉ. పంకజపత్రనేత్రకను ♦ బైదలిమోర్తు వినూత్నగత్న తా
టంకయుగంబుఁ గూర్చెను మూ ♦ టాపాటిచేగను ముజ్జగంబు ని
శ్శంకతఁ గెల్వఁబోవు సుక ♦ పాదినిట్టిరథాంగయుగ్మమే
కొంకక కూర్చికొమ్మనుమఁ ♦ గూరిమితో మతిఁ జెల్వుపై ఖుకిన్.

గీ. మంజువాణీవిలోచన ♦ ఖంజనముల, నంజనముదీర్చె నొకదళ ♦ తిఁ — ంజనయున
తరుణజనధైర్యనిధులెల్లఁ ♦ ద్రవ్వ మదను, పదియు నీరాజనంబుగా ♦ నవధరించె.

ఉ. బిత్తరికావిమోవి నొక ♦ బింబఫలాధర యాదరంబుతో
లత్తుక పాత్తుకొల్పి మిన్ను ♦ లన్నదిలోపలఁ జిన్నసోయగ
ల్యుత్తమపద్మరాగరుచి ♦ తోఁ గలహింపఁగఁ బాలు ప్రౌర్వపుం
బ్రత్తికి మాటుచేసి కను ♦ పంగిల్లి[illegible] నటించు నెంచుచున్.

చ. ముదితకుఁ జక్కనొక్క చెలి ♦ ముక్కెరముత్తెముఁ గూర్చి చూచి కెం
పిడియని మాని వేఱొకటి ♦ యింపుగ నుంపఁగఁ గూర్చి యట్లకా
నదియుఁ దలంచి చిక్కఁబడ ♦ నంతటిలో యని పెప్పె బాలకుం
బెదవి చలించి సంశయవి ♦ భేదమొనర్చినఁ గూర్చెఁ జక్కఁగన్.

గీ. కాంతకొకయింతి గూర్చెన♦కంఠసరము, సుభ్రతయ మరెంతయుం మనోజ్ఞ♦వృత్తిఁ గాంచె
కంఠకంబప్పు కమనీయ ♦ గర్భసీమ, నప్పు[illegible] చుదయించి కనుపట్టె ♦ నట్టికిలి.

క. ప్రియ నఖితారహారములు ♦ బింబఫలాధరకుం బయోధర
ద్వయమున సంఘటింప నవి ♦ తద్దయుమీాఱెఁ సుమేరుకూటసం

శ్రేయసురవాహినీసలిల ♦ సారఝరీపరివాహవిభాసురా
తీయరుచిరామణీయకము ♦ సయ్యనఁ గాంచి యుదంచితాకృతిన్.

గీ. అబలనీప్రాణభర్త చం ♦ ద్రాంగదాఖ్యుఁ, డయ్యెఁ జంద్రాంగదవు నీవు ♦ నైతివేని
నర్థదాంపత్యమగునందు ♦ నతివయొకతె, తామ్రగాక్షికినిడియెఁ జం ♦ ద్రాంగ
[దములు.

గీ. పంకజదళాక్షి మృదుపాణి ♦ పల్లవములఁ, గంకణంబులు గీలించి ♦ కాంతి యొకతె
యకట తెలియంగఁ జాలదా ♦ కృత్తికలదాయఁ, దనరవే కంకణంబులు ♦ దమకుఁ దామ.

గీ. చంచలాక్షికి నొకపూర్ణ ♦ చంద్రవదన, కాంచియర్పించె రత్నరే ♦ ఖాంచితముగఁ
దరుణికవిభూమిలావణ్య ♦ సరసిచుట్టు, గట్టువైఖరి మివులఁగ ♦ నృట్టు నదియు.

గీ. అబలపాదంబు లబ్జంబు ♦ లవునొ కావొ, యన్న సందేహమంతయుం ♦ నపహరించె
హంసకరమాధురీణంబు ♦ [1]లైవిశానమందఁగాఁ జేసె నొకకృపా ♦ ర్ణేందువదన.

వ. ఈకరణిమతియును దగిన యలంకారంబులు ధరియించి యాచంచరీకచికుర ష
మ్మోహనమంత్రాభిమంత్రితంబైన పంచశరువిరిదూపులీల విలసిల్లుచుండె నట్టియెడ.

సీ. యుంగమూలై చనిపెద్ద ♦ లగు వారి(నెల్లరఁ), బ్రియవాక్యరచనచేఁ ♦ బిలుచువారు
హేమక్రియాసాధ ♦ నోచితద్రవ్యసం, పాదనవ్యగ్రతఁ ♦ బరఁగువారు
సమ్మానసుమపల్ల ♦ వాదితోరణములు, తీవినెల్లెడలఁ గ ♦ ట్టించువారు
కన్యామణికి నలం ♦ కారంబునకునెంత, యాలస్య మగునంచు ♦ నడుగువారు
నింకనెడ లేదుసుముహూర్త ♦ మింద్రసేన,తనయఁ బిలిపింపుఁడనిధరా ♦ ధవునితోడఁ
జతురత వచించువారునై ♦ సందడిలిరి, కుశలరాజపురోహిత ♦ క్షోణిసురులు.

సీ. రత్నోపకచితనీ ♦ రాజనపాత్రంబు, లాయితంబులు గాఁగఁ ♦ జేయువారు
కల్యాణవేదిపై ♦ ఘనవృత్తిఁ గోత్రము, త్రైపురఁగవల్లికల్ ♦ దీర్చువారు
సరసమంగళగీత ♦ చాతురిఁ బ్రకటింపఁ, దలఁచి యన్యోన్యంబుఁ ♦ బిలుచువారు
రత్నభూషితయైన ♦ రాజేంద్రకన్యకఁ, గాంచిదీవనలఁ గా ♦ వించువారు
మంగళద్రవ్యపాణులై ♦ మసలువారు, పూర్ణకుంభంబులు ధరించి ♦ పొలుచువారు
నగుచు వెల్లితవిద్యుల్ల ♦ తాంకురముల, చెలువుఁబూని సువాసినుల్ ♦ మెలఁగిరపుడు.

సీ. మరకతస్తంభ [2]భా ♦ స్వరవిభానికరంబు, కపటదూర్వాంకూర ♦ ఘటన సేయ
గారుత్మతమణివే ♦ దీరుచిప్రచయంబు, దంభహరిద్రాక్షు ♦ తంబులీనఁ
దెలిమేలుకట్లము ♦ త్రైముల యుత్తమకాంతి, కృతకలాజశ్రేణి ♦ గీలుకొలుపఁ.

---

1 యథామూలము. 2 త్వి ♦ భా (మూలము).

గురువిందవిద్రుమో ♦ త్కరతోరణచ్ఛాయ, కైతవసంకమా ♦ కాంతి నెఱప
నవ్యరుచిమీఱు మంగళ ♦ ద్రవ్యములను, పంతతిఘటింపఁ జాలు క ♦ ల్యాణమంట
పాగ్రమున వైదికక్రియా ♦ జాగ్రితుల, మతులవిలసిల్లునృపపురో ♦ హితులునిల్చి.

క. అయితమయ్యె నశేషము, నీయెడ శుభలగ్నమునకు ♦ నెడలేదిదె భూ
నాయక కన్యావరునిశు, భాయతి వెలయంగఁ బిల్వ ♦ నంపుమటన్నన్.

వ. చిత్రవర్మ నిర్మలానందంబునం బొదలు డెందంబున సంద్రసేనునిసూనునిఁ బిల్చుటకు నుచితమంత్రిలం బనిచిన నంతయున్న కృతమంగళస్నానుండును ధృతశాసాలంకారుండును నైనచంద్రాంగదుం డప్పుడు.

క. జనకుఁడొకతేరు తానొక, కనకరథాంగంబు నెక్కి ♦ ఘనతరవాద్య
ధ్వనులున్ వందిజనస్తుతి, నినదంబులు సకలదిశలు ♦ నిండు చుఁబర్వన్.

క. పురవీథివచ్చు సౌధో, పరికాంతానికరస్యాదయ ♦ పద్మములెల్లన్
మరుని యనివార్యకార్ముక, శరధారారూపవర్ష ♦ సంగతి వెలయన్.

సీ. సురటిపూనినయట్టి ♦ సుదతిపైఁగన్నొత్తి, గావించి పులకముల్ ♦ గప్పెనొకతె
యగరుధూపమమర్చు ♦ మగువపై నలిగిప్రి, స్వేద(దాహము)సహ్న ♦ వించెనొకతె
తాంబూలకటురసో ♦ దయమివాపడించి యూ, శ్చర్యమూర్ఛాదిలపఁ ♦ జాలెనొకతె
పవనాంకురంబుల ♦ వైనీగ్య నెరయించి, తనయంగశులవఁబు ♦ దాఁచెనొకతె
మరుఁడు నాయాయిచెయ్వులు ♦ మరఁదుసేయు, వికృతులకు నెల్లమాఱుగా ♦ వించిర [పుడు
నలునిపాత్రుగాత్రసౌం ♦ దర్యలీలఁ, గాంచిప్రాసాదములనున్న ♦ కంజముఖులు.

సీ. పలుతోరణంపుకెం ♦ పుల పరంపరగల్గు, సాంపుచేఁగెంపెక్కి ♦ కెంపుదెల్పి
బహుశాతకుంభకుం ♦ భముల జృంభణముచేఁ, గుచకుంభయుగళంబు ♦ కొమరుదెల్పి
నీలంపుటరుగుల ♦ నిమచ్ఛాయలచేతఁ, గచభారచాకచ ♦ క్యంబుదెల్పి
మేలిమిబంగారు ♦ మేడలమెఱుఁగుచే, మెఱుఁగులీను మేని ♦ మిసిమిదెలిపి
యపుడు ప్రియమూర్తిరీతిన ♦ య్యవనినాథ, తనయుసౌందర్యరేఖయం ♦ తయును దెలిపి
నగరి నగరిపువైభవా ♦ న్నత్యలీలఁ, గన్నృపసూతి డెందంబు ♦ గరఁగఁజేసె.

సీ. పుణ్యాంగనావత్ర ♦ భూరినీరాజన, ప్రభలుఁ గుండలమణి ♦ ప్రభలుగలయ
సౌధాంగనాజనాం ♦ జలికీర్ణసుమరాజి, హారమౌక్తికరాజి ♦ నలముకొనఁగ
గాయనజనగీతి ♦ కాయుతి నాదంబు, చక్రినాదంబును ♦ సంఘటింప
నుర్వీసురోదితా ♦ శీర్వాదనాదంబు, హేషితరావంబు ♦ నెనయుచుండఁ

1 (స్వేదమాముపహ్న) మూలము.

బుష్పితోద్యానవనవీథిఁ ♦ బోలునవ్వ, సంతసంబునుబోలె ధారుణీ ♦ కాంతతనయుఁ
డపుడు పురరాజవీథియం దరిగియరిగి, జనవరేణ్యుని మొగసాల ♦ దక్క నునిచె.

క. తేరుడిగి యుచితమగు పరి, వారముతోఁ గూడి బంధు ♦ వర్గసహితుఁడై
యారాజగృహము సేర, ద్వారంబులఁ గడచిచని యు ♦ దారత నంతన్.

గీ. ప్రథలఁగనుపట్టి ప్రత్యూష ♦ భాస్కరుండు, పూర్వగిరిదంతమును బోలె ♦ బుధజనాన
నాంబుజము లుల్లసిల్లఁగ ♦ కల్యాణమంట, పముఁ బ్రవేశించె నద్ధరా ♦ పాలసుతుఁడు.

గీ. వరునిఁ గాంచి వసుంధరా ♦ వరపురోహి, తాగ్రగణ్యుండు మణికీలి ♦ తాగ్రపీఠి
యందుఁ గూర్చుండ నియమించి ♦ యంత నృపతి, కన్యఁ దోడ్తేరఁ బంపెను ♦ గౌతుకమున.

ఉ. అంతట వృద్ధపుణ్యవని ♦ తావళి పల్లవపూర్ణకుంభముల్
సంతసమొప్పఁ బూని సర ♦ సంబగు మంగళగీతలీల ది
క్కాంతములందుఁ బర్వ ♦ వనజాయతలోచనఁ దోడితెచ్చి ర
త్యంతనవీకృతోత్సవస ♦ మాశ్రయమైన వివాహవేదికిన్.

గీ. కుముదమిత్రుండు తారయుఁ ♦ గూడినపుడు, చెలువువహియించునంబర ♦ తలముపోలె
వరవధూరత్నములుఁ గూడ ♦ వరవిలాస, మంజిమము పూనెఁ గల్యాణ ♦ మంటపంబు.

గీ. అమృతకరబింబ ముదయశై ♦ లాగ్రసీమ, రోహిణీసంయుతముగ ♦ నారోహణంబు
సేయుగతి రాజసూతి సె ♦ జ్జెలియుఁ దాను, నగ్రరత్నాసనాధ్యాసి ♦ రైనయంత

క. భూదేవాగ్రణి యచ్చట, వేదోదితరీతి జాత ♦ వేదనిలిపి హ
వ్యాదికములఁ దనిపండిన, యాదేవుఁడు సాక్షిగాఁగ ♦ నర్హ్యాపరణి చేసెన్.

వ. వైవాహికతంత్రంబు నడుపనుపక్రమించె నప్పుడు.

శా. ధన్యోత్తంసము చిత్రవర్మమనుజా ♦ ధ్యక్షుండు శైలాధిరా
ట్కన్యానాయకపూజనాధికసుధీ ♦ గణ్యుండు సౌశీల్యసౌ
జన్యోదంచితకీర్తిశాలియగు పాం ♦ చాలాధిరాట్సూతికిన్
కన్యాదానముఁ జేసె నంచితమనః ♦ కౌతూహలంబొప్పఁగన్.

గీ. అవనిసురసాజ్ఞఁ బూనిచం ♦ ద్రాంగదుండు, నృపకుమారిక సీమంతి ♦ నీవధూటి
కరముఁ గ్రహియించెనపుడు శ్రీ ♦ కరముగాఁగఁ, గరముఁ గ్రహియించె ముదముఁ దాఁ
[కాత్యకంబు

చ. కిసలయహేతి చేతియుతి ♦ ఖిన్నత నెన్న నెఱెల్పువైఖరిన్
గిసలయకల్పమైన చెలి ♦ కేలుఁ గ్రహించె నృపాలసూతి యా

లీనరుహాహారతియున్ ము:ను ♦ బెంపుగఁగాఁగ వెంగంగఁ జెల్వుతు
ల్లసనమువూనె ఘుగ్మపలి ♦ లసత్ప్రియమంగపలి సంగతింబుగఁగన్

ఉ. క్షోణిసురుండు చెల్ప నృప ♦ సూనుఁడు మున్ను ననేక యాగక
ల్యాణగుణాప్తిచే నలరు ♦ సంగసకంఠముఁనన్ నభీ:క
ల్యాణగుణంబుఁ గూర్పు మది ♦ సల్పుగ పున్ బ్రియమొదంబుఁ గాంచెఁ బ్రా
బోణిపిప్రియోపలబ్ధము ల ♦ పూర్వవిలాసకళాసమగ్రముల్.

ఉ. బాలికమౌళిపై విభుఁడు ♦ భర్మకిరంబునఁ గంబుకంఠి ము
క్తాళియుఁడన్ దదీయదర ♦ హాసలసన్ముఖచంద్రచంద్రికా
శ్రీలహరంగ వానియెడఁ ♦ జెందెఁ [illegible] ము
క్తాళియనంతభావపరము ♦ దారత [illegible].

చ. మదనవిరోధిమూర్తివలె ♦ మాకతి సేవ్యుఁడు యగ్ని నిజ యా
మ్మదనుఁ బ్రితాపమూర్తిఁ గని ♦ మాటికి నంబుజపింగ నేటికీన్
పదయుతఁబూనుమంచు శిఖ ♦ సారెకుఁ బ్రార్థనసేయుమై ఖరిన్
సుదతియనర్ఘరాగమున ♦ సూనుఁడు దీర్చి హోమకృత్యమున్.

గీ. స్వాతిసంయుక్తుఁడైన తు ♦ షారరోచి, నీగగత మేరుగిరిమట్టుఁ ♦ దిరిగినట్లు
అభినవవధూసహాయుఁడై ♦ యానృపాల, తనయుఁ డొనరించె వనలప్ర♦దక్షిణంబు.

శా. ఉర్వీలోకసుపర్వులంతట నవీ ♦ నోల్లాసముల్ మీఱఁగా
నుర్వీనాథకుమారశేఖరున క ♦ య్యుర్వీశపుత్రీకిన్
సర్వాఖర్వశుభప్రదానచతురాం ♦ చద్వేదమంత్రాక్షతా
శీర్వాదంబులొనర్చి రగ్ర్యఫలసం ♦ సిద్ధిన్వినోదింపఁగన్.

సీ. మంగళసంగీత ♦ మధురనాదము పాణి, వలయకింకిణిముగోఁ ♦ గలయఁ బర్వఁ
బరికటహోరమ్యలప్ర ♦ భాధాగధగ్యంబు, కనకపాత్రద్యుతుల్ ♦ గ్రందుకొనఁగ
రమణీయతాటంక ♦ రత్నకాంతులు దీప, విపులప్రభావతుల్ ♦ వియ్యమంద
నవమందహాసకం ♦ దళవిలాసములు ము, త్యాలప్రముగ్గులనిగ్గు ♦ నగ్గలింపఁ
బ్రధితజయమంగళాదిక ♦ ప్రజలు మెఱయ, నభినవవివాహలక్ష్మిచే ♦ నలరుచున్న
రాజసుతునకు వికచనీ ♦ రేజముఖికి, రాజముఖులిచ్చిరపుడు నీ ♦ రాజనములు.

ఉ. రాజకుమారమౌళి కుడు ♦ రాజముఖుల్ కమనీయలీలనీ
రాజనమిచ్చు చోమదిఁ గ ♦ రంచుమనోజ్ఞానెఁ జెల్వుతున్న యా

భ్రాజితగల్లపాళికలఁ ♦ బైకొను ఘర్మజలంబు 1 దభ్రవో
రాజితభూషణాగ్రిమణి ♦ రాజులుగీతిఁ గరంగకుండినన్.

వ. ఈకరణింగరణీయంబులైన వైవాహికాచారవిశేషంబులుగా వైదికక్రియాసమాహితు
లైన పురోహితులు జరిగింపనవ్వధూవరులు వృద్ధపుణ్యాంగనానికరంబులకు నాచా
ర్యప్రముఖభూసురవర్గంబులకు మ్రొక్కి సుఖంబుండిరంత.

గీ. ఇంద్రసేనవసుంధరా ♦ ధీశ్వరుండుఁ, జిత్రవర్మక్షమానాథ ♦ శేఖరుండు
గోధనకోలంబులకుమీఱు ♦ భూరిధనము, లర్థులకు నిచ్చిరమితయ ♦ శోర్థులగుచు.

ఉ. వియ్యముశ్రీద్ధులుం గలసి ♦ విస్ఫుటకాంచనరాశులెంతయున్
నెయ్యముమీఱ నియ్యఁగవ ♦ నీపకకోటికిమేరుభూధరం
బెయ్యెడనిచ్చునో యనుచు ♦ నెవ్వడు నిద్దురవూనకుండఁగా
నయ్యమరాళికెల్ల నది ♦ యాశ్చర్యమయ్యెను నాఁటినుండియున్.

సీ. బలిదానవిఖ్యాత ♦ క్యాతికంబునఁ జేసి, కవియొక్కరుండర్థి ♦ గాకమానె
నప్రకాశుండన్న ♦ యతిలజ్జచే నొక్క, బుధుఁడు యాచనవృత్తిఁ ♦ బూనఁడయ్యెఁ
దనకళంకపుశంక ♦ జనియించి యొకశశి, ధరుఁడు వెంపఁగనసా ♦ దరము చేసెఁ
బతుపాతినటంచు ♦ భావించి యొకమహా, ద్విజవర్యుఁడడుగంగ ♦ దివురఁడయ్యెఁ
గాకవివరించిచూడ నీ ♦ లోకసమితిఁ, దనయకన్యావివాహసం ♦ జనితహృదయ
కౌతుకముఁ గన్న వియ్యముల్ ♦ గలసియిచ్చు, భూరిధనరాశులందని ♦ వారుఁగలరె.

మ. అనవద్యోన్నతిఁ జిత్రవర్మమనుజేం ♦ ద్రాగ్రేసరుం డంతటన్
వినయోదంచితవర్తనుండను మహా ♦ విఖ్యాతి దిక్ప్రాంతగా
మినియై పర్వ సుపర్వశాడ్విభవుఁడై ♦ మృష్టాన్నపానాదులన్
దనియంజేసె నశేషబంధుజననా ♦ నామానవశ్రేణులన్.

ఉ. వేడుక నింద్రసేనపృథి ♦ వీపతి యమ్మఱునాఁడు నెయ్యపున్
2 గోడలినిన్ గుమారమణిఁ ♦ గూరిమిఁదోడ్కొనిపోఁగణంగవి
భ్రాడసమానరూపసుమ ♦ భల్లుని నల్లునిఁగన్యకామణిన్
వీడఁగలేకయొయ్యఁదన ♦ వియ్యముతో వినయావనమ్రుఁడై.

గీ. చేరిమనవిగఁబలికి యా ♦ చిత్రవర్మ, వరలుదనయుంటనవ్వధూ ♦ వరులనిలిపి
యింద్రసేనవసుంధరా ♦ ధీశచంద్రుఁ, డాత్మపురమున కరుగంగ ♦ ననుమతించె.

---

1 యథామూలము. 2 గోనిఁగుమార (మూలము)

గీ. వారు వీరికొసఁగిన ♦ వస్తుసమితి, సకలజనగేహములఁ బట్టఁ ♦ జాలదయ్యె
వీరు వారికినిచ్చిన ♦ విత్తచయము, నేకశతంబు లానఁగఁ ♦ జాలదయ్యె.

వ. ఇవ్విధంబున నితరేతరవితీర్ణపాత్రపాత్రీభావంబుల రంజిల్లిరప్పుడు కదలిచనియెడి న
ల్లుండును దనయయుఁ బసిమంతినీజనయుతపరివారుండై యనేకదూరంబనిచిన చంద్రభూపతి
పంభంబుచే సౌహార్దంబు ప్రకటించి తదనుజ్ఞాతుండై నిజపురంబునకు వచ్చి తదీయగుణ
కథాప్రస్తావంబులఁ గొంతపొద్దుఁ బుచ్చుచుండె నంత.

సీ. నిఖిలవియోగినీ ♦ నిశ్వాసకములట్లు, నీడలంతంతకు ♦ నిడుదలయ్యె
నభిసారికానికా ♦ యాంతరంగములట్లు, సకలాశ లంతంతఁ ♦ జల్లనయ్యెఁ
జలువపాలుచ్చన ♦ సమదాయములయట్లు, ఘూకంబు లంతంతఁ ♦ గుతుకమందెఁ
బ్రవిరిమునసరి ♦ తాపవైఖరులట్లు, శిఖికీల లంతంతఁ ♦ జెలువుమాపె
మనస్సవలఁజిక్కుమోహనారం ♦ పతులయట్లు, యామ్యలక్ష్యాలు లంతంత ♦ నుల్లసిల్లెఁ
బద్మినీప్రాణబంధుండు ♦ పశ్చిమంబు, శిఖరి చెంతకు నంతంతఁ ♦ జేరునపుడు.

గీ. భానుఁడంతంతఁ గవోష్ణ ♦ భానుఁడైనఁ, గోకహృదయంబులధికోష్ణ ♦ గుణముఁ గాంచె
జలజసంభవసామంగా ♦ చతురశిల్పి, రెంటికిని సూత్రమేమి ని ♦ ర్మించినాఁడొ.

సీ. తనదుహంసత్వమే ♦ తరుణులు సత్యముగాఁగ, నరుణపాదములవి ♦ స్ఫురణఁ గాంచెఁ
దనవారినామవ ♦ ర్తనయథార్థముగాఁగఁ, గమలాధికామోద ♦ కారియయ్యెఁ
దనయయువిఖ్యాతి ♦ తథ్యరీతి వహింపఁ, గువలయానందకృ ♦ ద్గుణము పూనెఁ
దనలోకలోచన ♦ త్వము నిజంబయియుండ, బహుళలోకాలోక ♦ పాత్రమయ్యెఁ
దనమిత్రాభిధాన ♦ మర్థంబు పూన, గానలాగాత్ముఁడగుదుఁ ♦ బ్రకాశమంది
యపరగిరిచెంతకరుగున ♦ య్యవసరమునఁ, దరణిచారిత్రములు విచి ♦ త్రింబులయ్యె.

గీ. గళితవసుఁడయ్యెనుబరా ♦ కలనమూని, పద్మినీకాంతయోగంబు ♦ పరిహరించి
యమృతాభేసమాత్మయం ♦ దవధరించి, యన్యదేశంబునకు భానుఁ ♦ డరిగెనపుడు.

గీ. ఊడి చక్రంబులకు గూర్చు ♦ నుత్సవంబు, చనియెఁ గువలయప్రమోద ♦ జనకుఁడయ్యె
వసుధ నెప్పుడు మిత్రభా ♦ వములఁ గాంచి, తనరు నినునకు నొకవింత ♦ దారిగలదె.

గీ. ఆశలెల్ల నదృశ్యంబు ♦ లయ్యె నప్పు, డందు వివిధవిచారంబు ♦ లట్లపోయె
నవియు నివియు వియోగిజ ♦ నాంతరంగ, సంగతి వహించె నెమ్మవి ♦ శంకగాఁగ.

సీ. ఒకదిక్కులఁ బ్రత్యగ్ర ♦ వికచహల్లకదళ, సరికరంబులందు వి ♦ ధమును చూపి
యొకచోట నర్తకీ ♦ నికరవేషాయణ, చేలాంచలశ్రీలఁ ♦ జెలిమిచేసి

యొకచాయఁగ్రుత[1]చాయ ♦ ముచితాంచితసాన, యతిజాతకే పోయు ♦ విరతి సూక్ష్మ
యొకకేళివ నభిసారి ♦ కోదారశృంగార, కాశ్మీరసారంబుఁ ♦ గాఁగిలించి
యొకర్తెయొడ విఫణిమణి ♦ రుకరాలాప, దీపికారూపసముల్లోన ♦ సేఁపుచూసి
యఖిలదిగ్భాగములు దాన ♦ యాక్రమించె, సాంధ్యరాగంబు నిష్పంద్ర ♦ సాంద్రరీతి.

సీ. ఒకపుష్కరముకాంతి ♦ వికలనూటయ కాక, మతియొకర్తె టకి నుసట్టె ♦ మహిమ దాల్చె
నొకపతంగవిహార ♦ ముడివోవుటయె కాక, వేఱొకర్తె టకి బుం నట్టి ♦ విధము పూని
నొకశార్వరవికార ♦ ముద్గమించుటె కాక, యుతరంబు సేత దా ♦ కృతిఁగుఁ దాల్చె
నొకవిషమాంబకుం ♦ డాగి నటించుటె కాక, యన్యకృత్రిమయుం నట్టె ♦ దైవలంగ
నిటు సహాయంబు లన్నియు ♦ నేకకార్య, కారులైయుండ నాశ్చర్య ♦ కరము గాఁగ
చర్చ సేయ సమానాఖ్య ♦ సతులమతులఁ, గలఁక పుట్టించు రజనిము ♦ ఖాంచలంబు.

శా. సంతోషం బభిసారికావితతికిం ♦ జారప్రిజానేకదు
శ్చింతానోదకరంబు చోరనికర ♦ శ్రేయంబు ఘూకావళి
స్వాంతాత్యంతవిలాసకారి నిఖిలా ♦ శాభేదనిర్భేదనం [illegible]
బంతం సంతమసంబు మీఱె జనలో ♦ కాలోకభీమాకృతిన్. [illegible]

సీ. చిరజీవులయ్యెఁ [2]బ ♦ క్షికులంబులెల్ల శీఘ్ర, కాంతలనుపురైరి ♦ కాంతి [illegible]
బహుళరత్నములెల్ల ♦ మహిమసారములయ్యె, నద్రులన్నియును నీ ♦ [illegible]
గురుభద్రకరులయ్యె ♦ గోవులెల్లను గృహా, తరురములెల్లను దార ♦ [illegible]

× × × ×

జగతిజనులూహ సేయుచుంగ ♦ సకలవస్తు, సమితికొక్కెక వింత [illegible] ♦ సంగ్రహించి
జారచోరాభిసారికా ♦ సౌఖ్యకరమె, కాకతిమిరంబు సకల [illegible]

సీ. చంద్రికల్ పచరించు ♦ చందమామకె కాని, మామకేళ [illegible] ♦ మందయ
హారిదిక్కులెతిఁగించు ♦ హరిమఱందికె కాని, మఱఁదికేప్పన్ [illegible]
సిరిచిన్నె గైకొన్న ♦ సిరియన్నకే కాని, యన్నకేనలుకనా [illegible]
నిజరుమల్ గల యామి ♦ నీభర్తకే కాని, భర్తకేనలుక నో ♦ పద [illegible]
యను చుఁబ్రియమాతికలతోడ ♦ నాఁడుకొనుచు, ననుచితంబైన పనులుఁగై ♦ కొనుచు
[ధరణిఁ
దరళితములైనమతులతోఁ ♦ దరుణజార, సతులు దేలిరివివిధోప ♦ పతులరతుల.

---

1 యథామూలము. 2 ప్రక్షిప్తము.

చ. మఱియుఁ జగత్ప్రియాజనక ♦ మానమణీమణిఁ బెండ్లియాడు వా
నరుచగు యుక్తిచే సమయ ♦ మన్నయనల్పశిల్పి కోరుఁడం
బరమునకాయమానమునఁ ♦ బన్నినముత్యపుఁ జాయనంగ సుం
దరరుచివిభ్రమంబులఁ ♦ దారలు దారకమై నటించెన్.

గీ. రాజు రజనీపతుండని యాను ♦ రమ్యలీల, నందుఁ బవళించుటకుఁ దమ ♦ యాను జీవ
నిరుపమాంబరశయ్యపై ♦ నెఱపినట్టి, పూలపై ఖచిఁ దారకల్ ♦ బోలిచె నప్డు.

గీ. జగతి యంతయు గెలిచి ని ♦ శ్శంక నిలిచి, మురియుచుగగనాగ్రచరులపైఁ ♦ బఱపినట్టి
పల్లవితపుష్పముల్లఁ ♦ శగములగఁ, దారకల్ గానవచ్చెను ♦ దారయీఁడు.

చ. సముదితకాంతిమూలపతి ♦ దానికె తారకసంతతుల్ ప్రతా
గమనము చేత వచ్చినను ♦ గ్రమ్మఱ నవ్విధవిందు రాజువే
గమయురు రెండుమూఁడుఁ జనఁ ♦ గానఁబడె నటకోంగయుండు నం
దము మరఁ బ్రాగ్దిశారమణి ♦ నవ్వునఁ దెలుపం దె నర్తించెన్.

చ. ఆవల రాజు రాజసము ♦ లందెలు నుండదు రానురక్తిచే
మెలఁగుటె కాని మానసము ♦ మేలుఁ గాదని పల్కు మజ్జగం
బులను లసన్మరీచి విశ ♦ ముదిత కాసనపత్రిమం పనాఁ
గలువలవిందు తూర్పు దెసఁ ♦ గన్పడెనంత లోకప్రసంబులో నిన్.

ఉ. చీఁకటిబాలెఁ గల్వవిరి ♦ చెల్వము కీరి పిశాచకాగిసంతతుల్
గాఁకలఁగూడెఁ దామరల ♦ గర్వము తీరెఁ జకోరరాజి చే
రాఁకలితీరె సర్వభువ ♦ నౌఘము సేదలు తీరెఁ గంతు పెం
థాకలువారె నంతమము ♦ ధాముఁడు తూర్పు దెసం జెలంగినన్.

సీ. తనతనూభవుఁ రాక ♦ కనయుంబు నుప్పొంగి, పడలిపట్టిసుధాబ్ధి ♦ పల్లవించె
నటనాతిపటుమహా ♦ నటజటాగళితమై, రహిమీఱు గంగాంబు ♦ లహరి యేచె
జగతికి నతిశైత్య ♦ సంధాత యైయి ధాత, చల్లిన కర్పూర ♦ సారమేచె
తమ మెల్ల నణఁగ ను ♦ త్తమలీలఁ గన్పట్టె, తత్వంపు లీలాల ♦ పర్వదేచె
యనుచుఁ జూపఱు మది సంశ ♦ యము వహింప, నెల్లవిరహులగుండెయుల్ ♦ తల్లడింప
సకలవిటకులటావళుల్ ♦ సంచలింప, నెఱసె నిస్తంద్రచంద్రికల్ ♦ నిఖిలదిశల.

గీ. కమలజాండంబు భాండంబు ♦ కరఁగి నుండెఁ, దలము విస్తారమధితంబు ♦ దారి మీఱు
ముఖపు గలదంచు రుద్రుఁడు ♦ మెప్పనుద్దే, యామవతి గోపికారీతి ♦ నలరె నప్డు.

ఉ. అంతకమున్న పుణ్యవతు ♦ లగ్నముహూర్తము నిశ్చయించి సీ
మంతిని నైషధాన్వయుకు ♦ మారశిఖామణికయ్యె నొయ్యనం
గంతునికేళిఁ గూర్చుటకుఁ ♦ గౌతుకమంది యలంకరించి ర
త్యంతము వింతరీతి మృదు ♦ లాంబరమాల్యవిభూషణంబులన్.

క. కొందఱు బుద్ధులమాటలు, కొందఱు పరిహాసగర్భ ♦ కోమలసూక్తుల్
కొందఱు దీవనపలుకులు, సుందరితోఁ బలికి రపుడు ♦ సుదతీజనముల్.

ఉ. ఆరమణీమణుల్ మిత్రుల ♦ నాదరణంబున వింతవింతశృం
గారముఁ గూర్చ వారలప్ర. ♦ కారమెఱింగి యత్తఱిన్
మారునికేళికిన్ నృపకు ♦ మారునితోడను గూర్తురన్న యా
దారియెఱింగి లజ్జఁగడుఁ ♦ దారసిలన్ దరలాంతరంగయై.

గీ. పిలువఁబనియున్నఁ గన్నెలఁ ♦ బిలువదయ్యెఁ, జెలులతోఁ బ్రతివాక్యమ్ము సెలవిచ్చి ♦ పలుక
[దయ్యెఁ
బ్రోడలగుచేడియలఁ జేతి ♦ మాడదయ్యె, నెలఁతలనుగూడి మెలఁగంగ ♦ నేరదయ్యె

క. ఈకరణిని భయలజ్జా, వ్యాకులితాచలితచిత్త ♦ యై యుండంగా
నాకాంత నొకర్తె నెచ్చెలి, యేకాంతంబునకుఁ బిలిచి ♦ యిట్లని పలికెన్.

గీ. నేఁడుసుముహూర్తమైనది ♦ నిశ్చయంబు, కలికి నీభర్తకును నీకుఁ ♦ గౌతుకంబు
మీఱ నొకర్తెటిసేయుచు ♦ న్నారమిపుడు, బుద్ధినీకొకర్తె తెలిఁగింతు ♦ ముద్దరాల.

ఆ.వె. జలజసంభవుండు ♦ పతులంచుఁబతులందుఁ, జేసినప్డె లంకె ♦ జేసినాఁడు
నీకెయద్దిగాదు ♦ పైకొన్నశంక నీ, కంద నేలలజ్జఁ ♦ గంద నేల.

వ. అయిన నింకొకరహస్యంబుఁ జెప్పెద నాకర్ణింపుము.

సీ. మనసు చూచినయట్ల ♦ మగనిరాగభరంబు, మొనసిచూడకె చూపు ♦ మొనలనీవు
మనసు పల్కినయట్ల ♦ మగనితోఁబలుమారుఁ, బలుకకే నెయ్యపు ♦ పలుకునీవు
మనసుచేరినయట్ల ♦ మగఁడుపిల్వక మున్న, చేరకే యతనిపై ♦ సెజ్జ నీవు
మనసుజేసినయట్ల ♦ మగఁడుజేసినఁగాని, సేయకేవలరాచ ♦ చెయ్వులీవు
మనసు వేవేలకోర్కెల ♦ మలయుచున్న, నాన వెలిగానఁగాఁ జేసి ♦ మానవతులు
పతుల వలపింపకున్న నో ♦ పద్మగంధి, పంచశరుతూపు తెండ్లాఁక ♦ బలముచూపు.
గీ. అంతరంగంబు లోకటియై ♦ నంతదాఁక, నంగనకు లజ్జ భూషణం ♦ బగుచునుండు
నంతరంగంబు లోకటియై ♦ నంతమీఁద, మిగులబ్రౌఢిమ భూషణం ♦ బగుచునుండు.

ఉ. ఆదరణంబుచేఁ బిలిచి ♦ సప్పడి శయ్యకు నొయ్యఁ జేరి వా
హనములొత్తువా రతులఁ ♦ బైకొనుచో విభుఁ జేమి చేసినం
గాదనఁబోకువా మివుల ♦ గద్దరియై వలరాచదొజ్జ యౌ
పాదములైన బట్టుకొనఁ ♦ బాలెదు నింతవిచారమేటికిన్.

గీ. అని యనేకముఖంబుల ♦ నబ్జముఖికిఁ, బ్రియములుగఁ దెంపు చెయ్యుల్వల ♦ స్పృశఁ దెలుప
మివుల నానతవదనయై ♦ మౌనవయిన, వింతనాయింపముల్బో ♦ వించుచుండె.

క. ఆసమయంబునఁ జెతిగి, కాపుయుంబైనకేలి ♦ కాభవనమునం
రాసుతుఁడు మదనవిశిఖా, యాసితుఁడై మృదులశయ్య ♦ నధ్యాసితుఁడై.

సీ. కెలనఁబంజరపుచి ♦ లుకల పలుకులన్నియుఁ, గలకంఠి మృదులవా ♦ క్యములెగాఁగ
నీలంపురిక్కల ♦ నెలకొన్న జిగియెల్ల, సకియకుంతలచాక ♦ చక్యగాఁగ
నెలతాలనెలవె ♦ న్నెల చిన్నెలన్నియు, మగువనెమ్మొగముపై ♦ నగవుగాఁగ
బోగిదిగాంచినయంచ ♦ బోదలనడలెల్లఁ, దరుణి యానవిలాస ♦ సరణిగాఁగఁ
జాల నూహించి చింతించి ♦ సంశయించి, నిజముగదలించి యదలించి ♦ నిర్దయుఁడగు
కాయభవునాజ్ఞయిసుమంత ♦ గడియ లేక, గడియలబ్బంబులైయుండఁ ♦ గడుపుచుండె.

సీ. నృపనందనీధ్యాన ♦ నిపుణత్వ మాత్మలోఁ, గీలుకొన్నఁగొన్ని చ ♦ తుర్ప్రతిమలయ్యెఁ
నసమాస్త్రిఁ దలయింప ♦ ననలంపు పోగివులై, దీపించి యొకకొన్ని ♦ త్రేతలయ్యెఁ
బలకఁ జాననరాక ♦ శంకింప నొకకొన్ని, రచితాదికద్వాప ♦ రమ్ములయ్యెఁ
దరుణీమణీప్రాప్తి ♦ పరిహారసంకల్ప, కలితత్వమునఁ గొన్ని ♦ గానరయ్యె
మగువయును దాను నృపసూతి ♦ యుగము గాని
వేళఁ దామెట్టు యుగమనుట ♦ వెలయుచుండి
యుగనిఁగలఁగంగ విసువుబు ♦ లైనయట్లు
గడియలైదాఁటుకోలిక ♦ గారసీమ.

వ. అయ్యవసరంబున.

సీ. ఒకమాటచెప్పి పే ♦ ర్లోకపరాకు ఘటించి, యొకచందిరిసాలచే ♦ రికఁగుఁ జార్చి
యొకచిత్తరువుమీఁద ♦ నుత్సాహ మొదవించి, యొకయంచనడఁజూపు ♦ టకుఁ జెరలిచ్చి
యొకపద్యమున కర్థ ♦ మూహించు మనిపల్కి, యొకముద్దుఁజిలుకఁ జెం ♦ తకును దెచ్చి
యొకమంత్రమునుఁ జెప్పు ♦ నోజనన్నొనర్చి, యొకవిరిగుత్తి యందు ♦ కొనఁజలించి
మతిసమాసితినాయకా యు ♦ పాయవన్ని, కన్నియ యశగ్రిమించి ప్రోషకలా ♦ కంజముఖులు
జనవరకుమారకేళిక ♦ చంద్రికాల, సన్నిధికిఁ జేర సంతసా ♦ సన్న దేరిఁ గి.

గీ. గిరి తెలుంగున భారమై ♦ పరులు మీఱు, ఝరి తెలుంగున నడ్డమై ♦ పరుద మైన
కరి తెలుంగున వెదకిరే ♦ కరము గాఁగ, సిగ్గు మది నగ్గలింపనా ♦ చిగురుబోణి.

గీ. మాటుకొనియును వెనువికు ♦ మాఱలిచనియుఁ, గూడి కేల్వట్టి తిగిచిన ♦ నీడిగిలియు
నలిగి బోమముడి చూపియు ♦ నాలిడియుఁ, జాలుఁదరలతఁగనియుం రాఁ ♦ జాలకున్న.

క. వినయమున బుజ్జగించియు, ననునయమున మంతనంబు ♦ లాడియు నంతం
గినిసియు నదలించియు నన్, వ్వనితలుఁ దోడ్కొనుచు వచ్చి ♦ వనరుహనయనన్.

వ. కేలికానివేశంబుఁ బ్రవేశంబైన జాంబూనదవల్లికల నడిమి కెంపుమొలకరీతి నారీతిలకంబు కంబుకంఠీనికాయంబు నడుమఁ గనుమచ్చరంబుతో వెదంగ దలకున్న వెన్నునికొమరునకుం గొమరుచూపు చూపున్ గలువములకులనులుకు పుట్టించు గతి నానతవదనయై యున్న యక్కన్నియం జూచి ప్రోఁడయగు నొక్కచేడియ రాచూలితో నిట్లనియె.

ఆ.వె. నవశిరీషమునకు ♦ నవమానమగు నింతి, మేని మార్దవంబు ♦ మెచ్చుచోట
మరుఁడు నిర్దయుండు ♦ మదిరాక్షి నేలుమీ, కరుణతోడ నీవు ♦ సరసవర్య.

వ. అనినం జిఱునగవు జిగి వెలుఁగంబున మొలకలై మలకలుగొని పులకలుగల కపోలభాగంబుల నుద్వేలపరభాగంబులగు కుండలపద్మరాగంబులకు హీరోపలత్వం బాపాదింప నా నృపకుమారమణి రమణీమణుల తాంబూలమాల్యాదిప్రదానంబుల చేత సత్కరించిన నతని చిత్తంబు తెంగియంత.

సీ. కప్పురంబుతోడఁ జో ♦ కపుగంధసారంబు, గలిపి తెమ్మని యొక్క ♦ కలికి నంపెఁ
దగటుచేసిన గొప్పిత్త ♦ జిగిగన్న బాగాల, ధరణిఁ దెమ్మని యొక్క ♦ పడఁతి నంపెఁ
గామశాస్త్రరహస్య ♦ కళ యొప్పెంగిన ముద్దుఁ, జిలుకఁ దెమ్మని యొక్క ♦ చెలియ నంపె
నాణినిదీపంబు ♦ లగు పద్మరాగంబు, లేర్చి తెమ్మని యొక్క ♦ యింతి నంపె
మఱియు నాయా నెపంబుల ♦ మానవతుల, నెఱదలి నమందచాతుర్య ♦ మమరవెడల
నంచి వీరేమిటికి నాల ♦ సించిరనుచుఁ, దానె చనె నొక్క ప్రోఁడయా ♦ తరలనేత్రి.

వ. అయ్యవసరంబున.

గీ. మున్న యేరీతి సూత్రంబు ♦ పన్నినారొ, నారులందఱుఁ జనినఁ జె ♦ న్నారు రుచుల
డంబుగల రత్నమయకవా ♦ టంబు తాన, చేరి పవడంపుగడియయుఁ ♦ దారసిలిన.

ఆ.వె. మదనుఁ డదయుఁడయ్యె ♦ మనుజేంద్రుమదిలోన, నదనమయ్యె లజ్జ ♦ యబ్జముఖికి
ధరణినేత చూపు ♦ తరుణిపైఁ బ్రసరించెఁ, దరుణిచూపుగములు ♦ ధరణినిగిడె.

సీ. తనశింజినీసనా ♦ తనమంజిమము కాంత, కుంతలంబుల చెంతఁ ♦ గొంత యొదుగఁ
దనవింటఁ గలుబంటు ♦ తన మించివలుదక, నొప్పుమలసంగతిఁ గొంతె ♦ పాడవు చూపఁ

దనుపూ ప్రగవి యేఁపు ♦ లనయుంబు లీయుటిపా, పులపాప్రునను గొంత ♦ బలువు సెలపఁ
దనదాలు పెనుదాలు ♦ వని తాటపోలవ, త్రికల మిత్రతోఁ గొంత ♦ దిట్టుగాఁగఁ
దనవిజయలక్ష్మి పకీయ సౌ ♦ భాగ్యలక్ష్మి, పొందు వహియించి సుకీర్తి ♦ ప్రౌఢగాఁగ
నంత మహికాంతి సాముని ♦ వింతవింత, గతుల వడలించు మదనుఁడే ♦ కాంతసేమ.

క. ఈకరణి మదనుఁ డెంచఁగ, నాకరిణీయాన యెంత ♦ నరపతి తాళం
లేక మనోధైర్యంబు, వ్యాకులతం జెంద నిట్టు ♦ లనునెచ్చెలితోన్.

క. బాలా సిగ్గుఁజేరక, దేలా తడసెదవు మదనుఁ ♦ డేచరించిన చో
వాలుం దూపుల వానం, జాలన్ దడిసితివి మున్నుఁ ♦ జంచలనయనా.

గీ. కాంత యేకాంతమున నాఁడు ♦ గదియు వేళ, ప్రియుఁ డెంచుటగ గాఢ ♦ విందయుండ్
జెలఁత నీకెతలోదరి ♦ నేర్పు వీతు, నడ్పు పనుఁ జేసి నిటువంటి ♦ యుబ్బరంబు.

ఉ. నిన్ను వృతించి నేత్రోత్క ♦ లికఁ దన్ రతి యుంతుసంచు న
భ్యున్నతియుక్తిఁ గాంచు కను ♦ లోద్భవు డెంతనుఁ గొంతఁ జేరవా
యున్నది నిన్ను నెంచిమతి ♦ యొకర్తిలోదరి నెందు జాణతా
నన్నలఁ జేరె లజ్జ యూటు ♦ లోరయు నెక్కడ నెచ్చెనెచ్చెలీ.

గీ. నామనసునున్న పోరియుంచి ♦ నాప్రునీవు, నీమనసునాదు నీవున్న ♦ నీతిగాదు
మనలయిద్దతినడుమ ష ♦ ట్కంబు నెలపఁ, బందతననుఁ దున్న వాఁడుగా ♦ పద్మగంధి.

క. వినుమా నాపలుకులుఁ గైగ, కొనుమా రతికేళి వాలు ♦ గొనఁజాలుపలనన్
గనుమా నాముది నీడే, యనుమా యనుమాన మేల ♦ యంభోజముఖీ.

వ. అనిమతియుఁ జాటువచనంబులు నెలపి తెరపిలేని మరువిశిఖపరంపరచేఁ గంపితం
బైన హృదయంబుతో నయ్యంబుజముఖి కరంబు కరంబునం బట్టి యారాజతనయుం
డు వినూత్నఁ బైన ప్రయత్నంబున నెక్కొని నాపీఠం జేసి.

ఉ. పయ్యెదజాఱఁ జేయఁ గర ♦ పల్లవముల్ గదియుండు నచ్చటన్
దియ్యని మోవి యానఁ గొని ♦ దిగ్గన మోము సేయు నయ్యెడన్
పయ్యనఁ బవ్వళింపుమనఁ ♦ బంచలనవ్వల రాదకయ్యపుం
నెయ్య మొకింతయున్నలప ♦ నేరక యత్తరలాక్షి యత్తఱిన్.

సీ. ఒక నెపంబు వహించి ♦ యూవిద పాపట నెంతఁ, గరపంకజాతంబు ♦ గదియఁ జేసి
యొకకైతవము పూని ♦ యుందు రాజముఖి తావి, మోవిపైఁ బలుచాలు ♦ మోపఁ జేసి
యొకమాయ ప్రకటించి ♦ సకియ దక్కని చెక్కు, ద్దంబులను మోవి ♦ యుంటఁ జేసి
యొకదంభము వహించి ♦ యాదరిపాలిండ్లపైఁ, జెలునంప్రతీ నగారు ♦ జేరఁ జేసి

పతి రమణాహాయికపటంబు మరమువూని, నానయొకకొంత పడలించి నరవరుంబు
కంజముఖి చిత్త మొకకొంతకఁ గరఁగఁ జేసి, ననమబాణుండు సాహాయ్య మాచరింప
నంత.

సీ. అధరమానఁగఁబూని యధిమాని పికవాణి, గల్ల చుంబనలీల నుల్లసిల్లఁ
జనుదోయి గోరులం జఁగఁగోరియనిమిషి, భుజమూలములయందుఁ బొందుపఱచు
ముఖకేఁ బొకిలియందు మతిఘాడి యనిపీడి, సతినీవి పడలించు మశముఁ గొందుఁ
గళికిపలుకులు పలుకఁ గాంక్షించి యదిమించి, యతివకుమణితంపు యతముఁ జెల్పు
నొకటి సేయంగఁ దలఁచి వే ఱొకటి సేయుఁ, దగనహంపూర్వికాపూర్వ ముగజనించి
జరుగు నభిలాషసంతతుల్ పందడిలఁగఁ, బారవశ్యంబుసెంది యప్పార్థివుండు.

సీ. మణితంపురణితంపు మాధురీధుర ముద్దు, గులుకుకోయిలపలుకు కులుకుమాపి
తఱుచుగా జనియించు తావియూరుపులచే, మలయానిలుని గర్వ కళహరించి
మొలకచన్నులఁ బొదు కొలుపుక్రొన్నెలలచేఁ, గము1లినీకళల గర్వముఁ దెరల్చి
రమణీయబింబాధరము వింతచవులాని, చెఱకువింటిబలంబు చిన్నఁబుచ్చి
మొదలఁదనతోడ నెదిరించి మదనుబలముఁ, జాలకఁగాఁ జూచి సాహాజ సుతవరుండు
రమణి రతిసౌఖ్యమనుమహా రాజ్యపదము, నందు నిశ్శంకలీలచే నధివసించి.

క. వరవరదంపతు లీగతి, సురతానందానుభవము చూరఁగొనంగా
నరుణుగ నొకఁ డినిమేషము, కరణిన్ నిశగడచి కల్యకాలంబైనన్.

గీ. చక్రదంపతి సుకృతభూ జంబుమొకఁడు, జారకాంతలమతులందుఁ జేరువొకఁడు
పేరఁదనరు పూర్వదికాంత చేరుచుఁ గఁడు, విమలగతినంతఁ గననయ్యెఁ వేగుఁజుకఁడు

సీ. అంతరంగములందు నభిలాష శేషంబు, కొదఁ దీర్చుకొనుఁడందుఁ గొందఱఖునటు
లాలయులఁ లల్లద ప్రవ్వలనుంచిప్రియులతోఁ, బొందుసేయుఁడటంచుఁ గొందఱఖును
సంకేతములనుంట చాలించిచనుఁడు మీ, మందిరంబులకంచుఁ గొందఱఖును
విటులాత్మమఱచి కా వించినమదనాంక, కోటిఁగప్పుఁడటందుఁ గొందఱఖును
జాటుమదనుని యధికవా చాటుతైన, చారులనఁగ రతిప్రపం చారులగుచు
సారెసారెకుమీఱును చైత్స్వనముల, 2 (సమయమనుశిల్పి) గల్పింపఁ జాలినాఁడొ.

తే. కుముదము తెల్విఁగాంచుతఱిఁ గోకికనిద్రుతఁజెంది పద్మము
కుఱముదము కన్నుమూయఁ గని గొబ్బుననప్పుడ మేలుకాంచె నీ

1 కమలినీకళల (మూలము) 2 నుశిల్పిగల్పింప (మూలము)

క్రొమ్మెఱయుం బసోభవ్యుఁడు ♦ కౌతుకరాగనిబద్ధపాంథవ
ర్గము పడు నొయ్యనయ్యగనుఁ ♦ గాఢ్రగ నుందినవందనుఁడయ్యెడిన్.

గీ. విరహిజనములపై దండు ♦ వెడలినట్టి, చిత్తభవుని పరితాపాగ్ని ♦ శిఖలునిట్లు
దేజమునఁ గ్రాలుగుచున [illegible] ♦ నొప్పెనంగ, దీపనికరంబు లంతంతఁ ♦ దెల్లనయ్యె.

ఉ. సిక్క్రముసెల్లఁ జేరెఁబలు ♦ నిద్దురలెల్లను [illegible]
బక్కవలందఁ జేరె నవ ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
పెక్కు నిశాంతలతాగణము ♦ [illegible].

సీ. ఆకాశ[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
సామీరణా[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ ధగముపూన
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ జడములయ్యె
సకలదిక్కులు [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
మేదినీభువనామిత [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

సీ. తరణిపద్మ[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
మిత్రిసంగతిసైన ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
గగనమణి [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
నిఖిలభువన[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

గీ. అరుణపత్రిని[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

సీ. [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
యతిరాగ[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
చక్రద్వ[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
పద్మకో[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
పద్మగర్భాం[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]

గీ. ఈకరణి వాసరారంభ ♦ వేళ చాలఁ, దనర నాముష్న చంద్రాంగ ♦ మునివర్గుఁడై
వందినుతరావ మేదురా ♦ వార్యతూర్య, మృదులసన్నాదములచేత ♦ మేలుకాంచి.

గీ. గళితభూషణములు గొన్ని ♦ గదియఁ జేసి, బాహుబర్యేద నొక కేల ♦ సంగ్రహించి
విరియు నెరిగొప్పపై నొక్క ♦ కరముఁ జేర్చి, విభుని కేళీనివేశంబు ♦ వెడలి చనియె.

ఉ. అంబుజపత్రనేత్రయును ♦ నయ్యవనీశుఁడు దివ్యవిల్పుక
య్యాంబున మున్న వీడ్వడిన ♦ వన్నియ విన్నసవొప్పఁ దోఁటిచం
దంబునఁ గూర్చుచో మఱచి ♦ నాఁడు సరోత్తమమానసంబు ప్రే
మంబునఁ దెచ్చి కాంతతన ♦ మానసమాతని యొద్ద నుంచఁగన్.

వ. అంత.

క. ఆకాంతకంతుకేళిక, థాకర్ణిజపమనోజ్ఞ ♦ తనువల్లి కనా
లోకించి హాస్యరసవా, చాకుశలత నిట్టులనిరి ♦ సహచరకాంతల్.

ఉ. పంకజపత్రనేత్రి నర ♦ పాలతనూభవ నెవ్వరే నిహా
స్యాంకురసంకులోదితము ♦ లాడితిరో చెలులార యూరకే
కింకజనించె నే రమణి ♦ కిన్ శితకంజప్రసూనబాణంబుని
శ్శంకతఁ గన్న కన్నుగవ ♦ సన్నపు బాధఁ గనంగనయ్యెడిన్.

ఉ. ఓయెలనాగ యీ మగువ ♦ నొక్కటి టెబలికెన వారలెరునీ
వేయిటఁ గంగఁ జాల వర ♦ విందవిలోచన చిత్తమెప్పునన్
శేయఁగఁ జేయకేల యొన ♦ రించెఁ బ్రభాతమటంచు భారతీ
నాయకుమీఁద నే తనమ ♦ నంబున నల్కవహించెనెచ్చెలీ.

ఉ. నీవు నెఱుంగు దేసకియ ♦ నిక్కముగా నిట నేఁటనుండియుం
దీవరనేత్రి యంచు విను ♦ తింపక పంకజనేత్రియంచు నే
లా వచియించెనంచు మివు ♦ లన్మది గినక వహించెనమ్మ యీ
భావము నే నకాంచితిని ♦ భావజుఁ డిందుకు సాక్షియయ్యెడిన్.

ఉ. కెంపున చెంపుమీఱు నొక ♦ కెంపు జనించిన యంతె గాక ప
లెంపులు వానిమీఁద నబరి ♦ కింపజనించిన నెంతవిల్వ యూ
హింపఁగలాఁడె కాంత ధర ♦ ణీశలసద్విజరాజతాంక చిం
తింపఁగ నెవ్వరో పుడుర ♦ దీనివిశేషము నిర్ణయింపఁగన్.

సీ. గురుతరంబైన మనబాల ♦ కుదయుగంబు, గిరియుగంబందు మున్న యం ♦ గీకరించు
వింత మీఱినదౌ కెలువొందు ♦ విధము జూచి, తగ గిరీశయుగంబన్న ♦ దగును గాదె.

వ. అనుచు నాబాలికయాలకించుచుండఁ బ్రచండలైన వేదండగమనలు భావగర్భంబుగాఁ దమలోఁబలికెడు పలుకులుకని యగ్గలించిన సిగ్గుగదుర నిలువంజాలక యానీలాలకమొగులుదాటునకుఁ జను హిమాంశునోఁపున యువనికమఱుఁగునకుంజనియె నిట్టి ధంబున.

శా. శేషాభూషితవామదేహ నిజ ♦ సేవాభ్యుక్తనానాజన
ద్దోషధ్వాంతపతంగ ఖండితమహా ♦ దోషాదరప్రాంత క
ప్రూపా కామనికామ భక్తకలనా ♦ సువ్యక్తవిద్వన్నుతా
భాషావర్ణ్యనిజప్రభావ వినమ ♦ ద్వ్యాపాదనోదాయకా.

క. పరమతపోనియమాన్విత, ధవతనయావిమలహృదయ ♦ భాగ్యదదీక్షా
కరనైకనిపుణతగనుచు, దగపటుశేషాద్రిరామ ♦ దానవశిక్షా.

మాలిని. మకుటనిహితసోమా ♦ మంజుశేషాద్రిరామా
చకితభగణదీక్షా ♦ సాధుసంతానదక్షా
ప్రకటగుణనికాయా ♦ భాసురామ్నాయగేయా
సకలశుభనిధానా ♦ శాంతిలీలప్రధానా.

గద్య— ఇది శ్రీశైల నివాస భ్రమరాంబా సమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర
భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర మినుముల్ల సోమమంత్రి పౌత్ర పెద
నీల ప్రధానపుత్ర సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంబైన సీమంతినీకళ్యాణం బనుమహా
ప్రబంధంబునందుఁ దృతీయాశ్వాసము.
సర్వం శ్రీసదాశివబ్రహ్మార్పణమస్తు.



శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీసదాశివాయనమః.

సీమంతినీకళ్యాణము.

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీమద్భ్రమరాంబాముఖ, తామరసోపరివిహార ♦ తరలాలక
స్తోమ శుభనామ నిత్యద, రామానుజ శ్రీశైలమల్లి ♦ ఖార్జునదేవా.

వ. అవధరింపుము.

సీ. దినమునొకవింత సెయ్యంపుఁ ♦ దియ్యదనము, దినమునొక క్రొత్త రతికళా ♦ వినిచయంబు
దినమునొకవన్నెయుత్సాహ ♦ మునుజనింపఁ, జనియెనాదంపతులనిమే ♦ షంగమంబు

ఉ. మనసున మున్నుఁగోరనది ♦ మరుకువచూపులఁ గోరనంతటన్
మనసిజుఁడిచ్చు మెచ్చునగు ♦ మచ్చిక చెయ్యులఁ గోరనంతటన్
మొనసిన సెయ్యపున్గలిమి ♦ ముద్దుల మాటలఁ గోరనంతటన్
దినమొకవింత గాఁగ డిట ♦ దేరె వధూమణి కేళిచాతురిన్.

సీ. కర్ణావతంసమౌ ♦ కలువ చెక్కుటచాయ, గడపునాలస్యంబు ♦ కలఁకఁ జేసె
మోవిపైనంటిన ♦ మాకెరము త్తెంబు, కడకు నెత్తెముజాగు ♦ కాఁకఁ జేసె
నెవఁజేరియున్న ప♦య్యెదజాఱఁగాఁ జేయుఁ, బమయయూతనకొంత ♦ నసవ్యముద్యో
మునుమున్న సగముజా ♦ ఱినసీలినడరించు, తడవు ధైర్యముమీఁద ♦ దాడివెట్టె
రమణుకూటములందునా ♦ రాజమణికిఁ, దొంటివిరహంపు దినములే ♦ తోఁచఁగడచె
నౌరచిగురాకు టడిదంబు ♦ హంతకారి, నిజముఁ దెలియంగనెవ్వారు ♦ నేర్చువారు.

వ. ఈకరణి నాతరుణదంపతులకతులమనోరాగంబు గల యోగంబుజరుగుచుండఁ గొ
న్నిదినంబులు జనియె నంతనొక్కనాఁడు.

చ. అనుపమతారకాగణప ♦ [illegible]
దనచెలికత్తెముత్తములు ♦ [illegible]
జనవరనందనుండరిగె ♦ [illegible]
తనలతికానికేతనవి ♦ [illegible].

ఉ. కాంచె నృపాలనందనుఁడు ♦ [illegible]
గాంచనకర్ణికార సహ ♦ [illegible]
ద్యంచితసౌరభోద్గమన ♦ [illegible]
చందలచంచరీకకుల ♦ [illegible].

క. తనపరిజనముల నందఱ, [illegible] ♦ [illegible]
చెనువెంటనంటిరా నా, [illegible] ♦ [illegible].

సీ. ఇదిగదా మదలీలమొదలఁదు ♦ [illegible] ♦ [illegible]
యిదిగదా విరితేనె ♦ [illegible] ♦ [illegible]
యిదిగదా విరహిమై ♦ [illegible] ♦ [illegible]
యిదిగదా పలుతావు ♦ [illegible] ♦ [illegible]
సామి యిదిగదనవవిలా ♦ [illegible] ♦ [illegible]
తల్లికావల్లికాక్షిగ ♦ [illegible] ♦ [illegible].

గీ. ఊడిగపుచేడియలు గొంచ ♦ [illegible] ♦ [illegible]
నయ్యవనిపాలకన్యక ♦ [illegible] ♦ [illegible].

సీ. ఇవియాలకులతీవ ♦ [illegible] ♦ [illegible]
నివికన్నెసురపొన్న ♦ [illegible] ♦ [illegible]
నివిచాలుపొగడచే ♦ [illegible] ♦ [illegible]
నివిగున్నలేమావు ♦ [illegible] ♦ [illegible]
వనుచుఁదనచుట్టుఁగనుపట్టు ♦ [illegible] ♦ [illegible]
పముదితానందమందియా ♦ [illegible] ♦ [illegible].

సీ. చూతమాయిదిచేరి ♦ [illegible] ♦ [illegible]
వకులమా వినుతజే ♦ [illegible] ♦ [illegible]
కుందమాయిది నాయ ♦ [illegible] ♦ [illegible]
తిలకమా వనరమా ♦ [illegible] ♦ [illegible]

నమమనామయాయుతకులీల ♦ నాదరించి, చంచరీకనిభాలకల్ ♦ పంచరింపఁ
గాంచి యాభరణీనాథ ♦ కన్యయంత, సంతరంగప్రమోదసం ♦ క్రాంతినలరె.

రగడ. కలియఁగాకనుమీ ♦ సిరిగలతావులు, చలువలతోఁ బెద ♦ చల్లెడు తావులు
జిగిగలయీదిరిసెపు ♦ విరి కేసరి, తగనీమొత్తని ♦ తనువున కేసరి
చేరెనరందఱుఁ ♦ జెలులీపొగడను, నూరకయుండఁగ ♦ నుచితము పొగడను
కవమనసయ్యెడిఁ ♦ గద యీపాటల, తనరెడితేఁటుల ♦ దట్టనిపాటల
విరహులపైఁదగు ♦ వేఁటులకోయుల, మఱువకరోయిచు ♦ మపలెడికోయిల
గుఱుతగునీవిరి ♦ గుత్తుల యాందము, గరిమెతో నీద ♦ గ్గని పరియందము
మఱియీచివురులె ♦ మరునికటారులు, రొంతయుప్పొదులత ♦ యీగోరంటకు
కొంతైనానీ ♦ కొనగోరంటకు, పుష్పొడి యొగసెం ♦ బొడవుగవింటికి
గొప్పవితానము ♦ కొన్నినవింటికి, నవవనరమనా ♦ నారంగంబులు
నవనీయుములీ ♦ నారంగంబులు, వనితామణికన ♦ వలదా నిమ్మలు
వనభువిగలవా ♦ వలదానిమ్మలు, కాంతరోయీనుమ ♦ ఖచితవఘూకము
కోకికనీపువు ♦ గొమ్మలువంతము, సారెకునామది ♦ పమ్మదవంతము
వనిచినయీపా ♦ న్నలనవకలికలు, గనుఁగొనఁగామదిఁ ♦ గలవుగఁగ్రాలికలు
చెలియాగేదఁగి ♦ చిత్తజుకుంతము, చెలువగునీజడఁ ♦ జేఁగ్ప్రటకుంతము
సరసిజముఖియీ ♦ చంపకజాలము, సిరియంతయుఁ నుతి ♦ సేయఁగఁజాలము
చివురులతో విల ♦ సిల్లురసాలము, నవుఁగదవే యు ♦ న్నతసురసాలము
సెనయక్రీడగలఁ ♦ దిక్రీంగేళికిఁ, గనుఁగొనఁదగుని ♦ క్రీడవనకేళికి
తరలెడునిది చం ♦ దనమారుతములు, పరిచితకోకిల ♦ భామారుతములు
మానినియిదిగో ♦ మధురసపారము, గానఁగనయ్యెడి ♦ గలితాసారము
మక్రీవఁదెల్పెడు ♦ మనకీరమ్ములు, వాక్రీలిశమ్ములు ♦ వనకీరమ్ములు
వావిరిపువ్వులు ♦ వరుసలు వింతలు, గావేయుంవిరె ♦ క్రీడఁగలవింతలు
మగువరోయీవిరి ♦ మల్లెలగంధము, గగనముముట్టెనుఁ ♦ గడువెరగందము
వెఱువకు మంకెన ♦ విరిజగడంబులు, దొరకొను మోవుల ♦ తో జగడంబులు
చూపవె యీలత ♦ చోనొకరాగము, చూపెసునదినీ ♦ చోనసురాగము
రొలసాగరొ విను ♦ మీనవమాలిక, గలుఁగఁగనొప్పెడు ♦ గదవనమాలిక
వలనుగయీగోరు ♦ వంకలపాదలును, దలఁచుచునున్నవి ♦ దట్టనిపాదలను
వరుగదువనరమ ♦ యనికొనిచూడుమ, సంతసమందఁగ ♦ సరసములాడుము
వెలఁదులువిరిగిరి ♦ విపులామోదము, వెలయఁగమెచ్చెదు ♦ విపులామోదము.

చ. ఒకచెలి పొన్నగున్నకడ ♦ నొయ్యన ముచ్చటాడుచు నున్నఁ ద
త్ప్రకటితదంతపంక్తిరుచి ♦ పర్వ నఖర్వసుమంబులఁ దా నె
తౌక పతిఁ గేలు చాప విక ♦ టోత్పలలోచనలెల్ల నవ్వఁగా
వికచసుమోత్కరంబు పరి ♦ మించెను దానిఁ బరిస్ఫుటంబుగన్.

గీ. మగువయొకర్తె గోరంట ♦ మాటునందు, డాఁగియుండఁగఁ గనియొర్తు ♦ గాఁగిలింపఁ
బోయి రయమున నామ్రానఁ ♦ బొదవుకొన్నఁ, గ్రొత్తనలు దానిఁ జనియించె ♦
[సన్నుతముగ.

చ. ననలు జనించె నిందులభు ♦ నంబుగఁ గామినులెవ్వరేనియున్
గనఁగలరే యటంచు నొక ♦ కంజవిలోచన నవ్వ వాలకై
యనఁగ విశాలనేత్రలగు ♦ నందఱుసుందరు లబ్బురంబుతోఁ
గనుఁగొన నుప్పతిల్లెఁ దిల ♦ కంబునకుం వివిధప్రసూనముల్.

చ. గురుకుచయొర్తు కేళిదుమఁ ♦ గోయఁదలంచి నయిష్టి నిద్దపుస్
విరిగొననొక్కయింతి వరు ♦ వేచనఁ గాఁగని దాని వెంబడిన్
బరువడి కూడ కామధుర ♦ భాషిణి వానిరి నీడనిల్చియుం
స్ఫురనిన నిస్స్వరమ్ముగను ♦ మాచిరమైయుడి యొప్పె నెంతయున్.

చ. నెనరుపహించి ప్రేంకణపు ♦ నీడఁ బ్రియాంగన మంతనంబుఁ జెం
తినయొక యిందుబింబముఖి ♦ నీ నను రాగము చేయు నామనం
బునకుఁ గడుం బ్రమోదమని ♦ ముచ్చట చెప్పఁగ నప్పుడంతి దా
వినియొక పాటవాడఁ బ్రభ ♦ వించెను దానికిఁ గోరకావళుల్.

ఉ. క్రొన్ననదండదండ నొక ♦ కోమలి గ్రుచ్చి యొనఁగ సంచన
స్తన్ని యరోర్తు చైకొని య ♦ ఖండరయంబున నేఁగి యొక్కయు
ద్యన్నతమైన కాంచనపు ♦ భూరుహమొక్కనఁ గూడ నేఁగియం
తన్నలినాక్షి నాచెలిన ♦ దల్పననల్ జనియించె దానికిన్.

గీ. ముచ్చటలు చెప్పుకొంచును ♦ ముదితలెల్ల, వచ్చి యచ్చేరువనునిల్వ ♦ హెచ్చుదనరి
వచ్చి జిగిదివ్యన నటించ ♦ విచ్చలవిడి, గుచ్చినట్లుగ విరులాసెఁ ♦ గొండగోఁగు.

ఉ. అంగనయొర్తు పానరతి ♦ యానఁగ మన్మథపాత్రి మూఁది త
న్వంగి యొకర్తు కొంత మధు ♦ వాడటఁ బుక్కిటఁ బూన నంతలోఁ
బ్రుంగక యుండనొట్టెడ స ♦ మీపము కేసరభూరుహంబు మీఁ
దంగ ముసలలతోఁ సుమియు ♦ దానికిఁ గల్గె నవప్రసూనముల్.

[illegible]. [illegible] ♦ పలుకఁగ మోవులనుప్పతిల్లుపెం
[illegible] గాఁదలఁచి ♦ దగ్గర యొక్క తెనిగ్గుఁబూనికం
[illegible] ♦ గినుకపదంబునఁదన్న నంతలో
[illegible] కాంతి వెల ♦ యం జనియించె నవప్రసూనముల్.

[illegible]. [illegible] జాతి [illegible] ♦ ఖ్యాతిఁ జెలంగఁగ నదిమ్రిజామనో
[illegible] ♦ వారకడినికిఁ జంద్రరేఖపసం
[illegible] ♦ నీరజలోచనగోరిగోరచే
[illegible] ♦ గీలుకొనియెన్ ముకుళప్రకాండముల్.

[illegible]. [illegible] ♦ పీథులందు, నెమ్మిఁ గావించు విహృతుల ♦ న్నియానయగ్న
[illegible] ♦ దోహములుగ, నగుచు సద్ధరణీనేత ♦ నలరఁ జేసె.

[illegible]. [illegible] పతుల ♦ మానసము మానుపునన్న శంకనో
[illegible] ♦ దాకొకనఁగోరునఁటన్న గినకనో
[illegible] ♦ జేరవఁటన్న యమర్షయుక్తినో
[illegible] ♦ మొప్పఁగఁ గోసిరి పువ్వులన్నియున్.

[illegible]. [illegible] ♦ వారకలన, నలసి యాశీతభానుబిం ♦ బాస్యలెల్ల
[illegible] ♦ [illegible]న సరసి, డాసిరంతంజలక్రీడ ♦ యాసఁదగిలి.

[illegible]. [illegible] ♦ [illegible]టకీరశారికా, కులసమాకులరవ ♦ చ్ఛలము చేతఁ
[illegible] ♦ కలనాంచితరథాంగ, మిథునవాక్చాతుర్య ♦ మిషము చేతఁ
[illegible] ♦ క్రమలాలసాలస, [illegible]లహంసనాదకై ♦ తవము చేత
[illegible] ♦ [illegible]లక్రో, లంబగీతాపదే ♦ శంబు చేత
[illegible] ♦ నలవిగాని, పరిమదవిభ్రమ మమరనా ♦ పరిమదలెల్ల
[illegible] ♦ [illegible]జనవ, శీకరముగాంచి రోకరుష ♦ ద్యాత్కరంబు.

[illegible] [illegible] ♦ [illegible] పద్మవిహారి, హారి మందానిలాం ♦ కూరరాజి
[illegible] ♦ [illegible]పవిలాస, వాసైకసైకత ♦ వ్రాతజగతి
[illegible] ♦ పంచలతాక్రొంచలా, లితకేళిరతమరా ♦ ళీవరాళి
[illegible] ♦ థంగభంగతటాగ్ర, పృథువనాఘవినోద ♦ బిందుసమితి
[illegible] ♦ [illegible], తాంతతనువల్లికాక్రాంతి ♦ శాంతిసేయ
[illegible] ♦ [illegible], బాంధవగృహోపచారసం ♦ ప్రాప్తియుర్వి.

ఉ. బింబఫలాధరాళి ప్రతి ♦ బింబమిషంబునఁ జేరవచ్చు వా
గాంబుజపత్త్రలోచనల ♦ నాదరణంబునఁ గౌఁగిలించుచు
న్నంబుఁ దలంచె నాఁగఁ బ్రియ ♦ దంబమరంగఁ బ్రవేశమయ్యె రో
లంబకదంబగీతపరి ♦ లాలితకేళిసరోంబుపూరమున్.

గీ. చలితకమఠంబు కుంఠిత ♦ చక్రకులము, మగ్నమీనంబు సంభ్రమ ♦ న్మధుకరంబు
జనితభంగంబు కంపిత ♦ సారసంబు, నగుచుఁ గాసారమొక వింత ♦ జిగివహించె.

ఉ. సారసపంక్తు లత్తఱిని ♦ సారెఁ జలించుటయెల్లఁ దన్మృణా
ళారమువీధి చిత్రముగఁ ♦ గంపితశీర్షములైన తీరుగా
నారయ నేల నీరుకొన ♦ నైకనవైనకురంగనేత్రలే
యానుతేరఁ జూడఁ దల ♦ యూఁచినయట్టి ప్రకాశమయ్యెడిన్.

సీ. జోడువాయక యెందు ♦ నీడు లేని రథాంగ, యుగముల యెదలపై ♦ నుంచినారు
సగలు చెల్వపు దెల్వఁ ♦ బరఁగు కల్వలు రెండు, నెమ్మొగంబులఁ బూన ♦ నేర్చినారు
పూర్ణచంద్రుని కోడఁ ♦ బోను సేయఁగ జాలు, కమలముల్ ధరియింపఁ ♦ గలిగినారు
చంపకంబుల మైత్రి ♦ జరపు తేఁటుల గుంపు, నిజశిరంబులఁ బూన ♦ నేర్చినారు
వీరల తరుణులు గారు భా ♦ వింపఁ జన్న, గెలువనూహించి వచ్చిన ♦ కొలను లనుచు
నాత్మభయమందు రీతిఁ బ ♦ ద్మాకరంబు, సంచలించె నతుల్ బ్రవే ♦ శించినంత.

సీ. అలఁతియూర్పుల దెమ్మె ♦ రలను స్మరము తావి, జలజాళి వాసింపఁ ♦ దలఁచినట్లు
విరిసిన గొప్పలు గొప్ప ♦ సిరుల తేటుల మేని, కప్పు విప్పఁగఁ జేయఁ ♦ గడఁగినట్లు
వాలుజూపుల గమి ♦ మీలడాలుకు వింత, మేలు గీలింపఁగా ♦ మించినట్లు
వళిరూపకళ వీచి ♦ కలకు నభ్యాసముగా, విందమించి యుపక్ర ♦ మించినట్లు
చలితసత్పాణికిసలయ ♦ చ్ఛాయ చేతఁ, గోకనదకదంబదాకృతుల్ ♦ కొత్తయైన
చెలువు వహియింపఁగాఁ జేయఁ ♦ దలఁచినట్లు, సరసిజేక్షణ లీఁదిరా ♦ సరసినీట.

గీ. సలిలకేళి శ్లాఘాఁబుతో ♦ జలజముఖుల, కొప్పులప్పుడు తనుకాంతిఁ ♦ గూడియొప్పెఁ
గొప్పమెఱుంగుల తోఁగూడ ♦ ముమ్మరముగ, జలధినీలానుజలధర ♦ చ్ఛటలనంగ.

సీ. చలితవీచీవర్త ♦ కులకుఁ గంకణఝణం, కారముల్ మృదుతాళ ♦ గతులు గాఁగ
నలినాయనీజాత ♦ ములకు మంజులభావ, ణములు వీణానిక్వ ♦ ణములు గాఁగఁ
గమలినీనృపకన్య ♦ కలకు హాసప్రభా, వళులు పెంపుబట్టుపా ♦ వడలు గాఁగ
తాయంగ చెలువలకు ♦ రమణీయభుజనృణీ, శికలు నిద్దంపుఁ గా ♦ నుకలు గాఁగ

విహారదురగవధూటికా ♦ వీక్షణాళి, ధానవిమానంబులను విస్ఫు ♦ రించు నెపుడు
లలితకబరీభరములు జా ♦ లములుగాఁగఁ, జంద్రవదనలు జలకేళి ♦ సలిపిరపుడు.

సీ. ప్రతిబింబరవిసమీ ♦ పమున కేఁగఁ దలంచు, చక్రంబుఁ జనఁ దో ♦ ఁ జమూలు మీఱ
బహురూపకుముదినీ ♦ ప్రత్యక్షభృంగేందు, మూర్తులఁ ద్రుంచు సుస్తు ♦ ...
గాము తామరతూపు ♦ గమికిఁ బోఁడై వచ్చు, చివురుల నొరసిన ♦ శ్రీలు వెలయఁ
ఖాతాళి మునుకొండి ♦ బయలెక్కు చీఁకటి, తప్పలఁ దొనగొప్ప ♦ ...
బడను బెట్టఁగఁ దెచ్చిన ♦ పంచబాణ, ధరనిషష్ఠాహ ... సం ♦ ...
జిగిఁ దనరు నంగవల్లికల్ ♦ చెలువుమూప, నరసజనగేయ సుందర్యుఁ డ ♦ ...కేళి.

గీ. చల్లుబోరుల నొక వింత ♦ సంభ్రమంబు, నోలలాటల నొక సవి ♦ నోత్సవంబు
చెలిమి చూపులకల నొక క్రొత్త ♦ చేష్టితంబు, గలుగ జలకేళి సలిపిరా ♦ కాంతముఖులు.

క. కరిణీమధ్యకరీంద్రము, కరణిం నృపనందనుండు ♦ కౌతుకయోగం
తరుణీజనమధ్యంబున, సరసగతిం సలిలకేళి ♦ సలిపెం దానున్.

సీ. ప్రకటితోన్నతకాండ ♦ పద్మప్రకాండముల్, ధవళాతపత్రసం ♦ ...
నుండిన రాజహం ♦ సోత్తంసములు వధూ, రత్నచామర... ♦ ...
జలచంచరీకస ♦ ల్లలితఝంకారంబు, గాయనగీతికా ♦ క్రమముగాఁగఁ
జటులసారసకులా ♦ దలితసన్నాదంబు, భాసురాలోకళ ♦ ...
సాంద్రజలశీకరంబులు ♦ జలజముఖులు, వెల్లగాఁ జల్లు క్రొవ్వెత ♦ ...గాఁగ
సార్వభౌము కుమారమౌళి వా ♦ హ్యాళి వెడలి, నట్టి కాసారజలకేళి ♦ యొనరించె.

వ. ఇవ్విధంబున.

గీ. అంతకంతకు జలకేళి ♦ యాసఁ దగిలి, చెంత యమునా ఝరము నచ్చో ♦ ...
తోడిచెలికాండ్రుఁ దానును ♦ నాడ నట్టి, వేడుకలఁ బ్రోత్సాహలై చను ... ♦ ...

ఉ. కౌతుకకేళి చేతఁ దిరు ♦ గన్ వెలుగొందఁగఁ జేయు పూర్వది
గ్వ్యాతరయప్రభూతబహు ♦ వారితరంగనికాయఘట్టనా
జాలజలభ్రమావళుల ♦ సందడి చేదివి ఘూర్ణమానమై
యాతరియాతతిన్మునిఁగె ♦ యామునవారిఝరాంతరంబునన్.

గీ. తరణితో డనె కూడిన ♦ ద్ధరణి నేత, తరుణికన్యామహాఝరాం ♦ తరమునందుఁ
దరణిజలరాశిఁ గ్రుంకిన ♦ కరణి మునిఁగెఁ, దరుణులు యాదీరి తారగ ♦ ...

సీ. హా దైవమెంతకా ♦ ర్యంబుఁ జేసె నటంచుఁ, జెల్లునో కమున మూ ♦ ర్ఛిల్లువారు
భూనాథ మము డించి ♦ పోవ నేటికటంచు, బహువిలాపోక్తులు ♦ బలుకువారు

సీమంతిన్యా దేవకి ♦ యమునా నదియందు, స్రై యున్న దేమఁ చూ ♦ [illegible]
నవమన్మథునివంటి ♦ నరనాథసుతు నట్లు, మెలఁగ [illegible] ♦ [illegible]
నగుమజలకేళిఁగావించు ♦ నట్టిమునులు, [illegible] ♦ [illegible]
తటములను జేరి ఘనమున ♦ స్నానము, [illegible] ♦ [illegible].

వ. అంత.

ఉ. వారలు గొంద ఱేఁగి [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] జెప్పినను ♦ [illegible]
ర్వారణ మంత [illegible] ♦ వందిరి నాసుత భాగ్యమిట్టు లే
[illegible] ♦ [illegible].

వ. అతివిస్మయశోకంబుల [illegible] ♦ [illegible]
గంబులుం దానును [illegible]
శైనవనంబునుండి [illegible] చంద్రాంగద [illegible]
పూరితలోచనుండై తన పక్షజనంబులుం దానును [illegible]
యున్న సీమంతినికన్యకఁ గాంచి [illegible].

క. అమ్మా నీకిది పూర్వకర్మ, మమ్మా! [illegible] ♦ [illegible]
వమ్మా! [illegible], వమ్మా [illegible] ♦ [illegible].

సీ. [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
నాతి నీకు ఫలము ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
పీఠసేవలు నీవు ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] చింతించుకొన్న [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
యమునఁ జంద్రాంగదునిఁ [illegible] ♦ [illegible]

చ. వినయపరుండు [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
యనఘగుణాఢ్యరాముఁ [illegible] ♦ [illegible]
యినసమతేజ నింటికిఁ ♦ [illegible].

ఉ. [illegible] ♦ [illegible]
చేసి [illegible] ♦ [illegible]

వేడుకఁ జెందుచున్నదియొ ♦ వేమరు నెట్లు ననింపఁగానగున్
గోడలిఁ గన్నులంగనుట ♦ కుందగనోఁ చకపోయెఁ గూతురా.

ఉ. మంగళతూర్యనాదముల ♦ మాధురి నిక్కలఁ జిక్కఁ బిల్ల నీ
యంగన నిన్ను నీపురికి ♦ నంపెదనంచు మనంబులోన ను
ప్పొంగెను నాదుకోర్కెలు ♦ పూర్ణములైక డముట్టకుండఁ జిం
తాగ్నిఁ గదన్ను మ్రింగెఁ గద ♦ యంగద యోగము నాఁబు పూర్వముల్.

సీ. పూర్ణేందుబింబంబుఁ ♦ బోలు నీ నెమ్మోము, నే నెట్లు మఱతునో ♦ స్వప్నకమల
తెలిదమ్మిరేకుల ♦ దెగడు నీ నేత్రముల్, నే నెట్లు మఱతునో ♦ [illegible]
యాజానుదీర్ఘంబు ♦ లైన నీ బాహువుల్, నే నెట్లు మఱతునో ♦ భాను తేజ
నవపంచబాణుని ♦ నవ్వు నీ రూపంబు, నే నెట్లు మఱతునో ♦ మానవేంద్ర
నీ విలాసంబు వినయంబు ♦ నీ నయంబు, నీదు శౌర్యంబు ధైర్యంబు ♦ [illegible]
దలఁచుకొన్నను హృదయంబు ♦ దల్లడిల్లు, నిన్ను నే నెట్లు మఱతునో ♦ నిషధరాజ.

చ. యమునకుఁ దోడఁబుట్టువని ♦ యందఱు నిన్ను వచింపుచుందురో
యమున తదీయవాక్యము య ♦ థార్థము గాదయా యింతలేక యు
రమణకుమారు ఘోరరణ ♦ రంగతృణీకృత వైరివీర సం
త్తమగుణ చారు ముంచితివి ♦ తావక వారిధి రాంతరంబునన్.

చ. అని యనివార్యశోకకల ♦ నాకులుఁడైన నృపాలుపాలికిన్
వినుతవివేకవంతులగు ♦ విప్రవరుల్ చనుదెంచి (చెంది) బో
ధనకర సాధువాక్యసము ♦ దాయపతిఁ గమరీ వలీలఁ ద
ద్ఘనతర మోహసంతమస ♦ కల్పన మాన్పఁగఁ బల్కిరీగతిన్.

క. కలదా యింతటిశోకము, కల దానగుఁగాని నిజము ♦ గాఁ దలఁచంగా
వలదీలోకము నీకే, వలదీనత జెల్లితనము ♦ వసుధాధిపా.

సీ. జలబుద్బుదములు శా ♦ శ్వతములై యుండెనా, తనువులయందు ని ♦ [illegible]
నీటిపై వ్రాతలు ♦ నిజములై నిల్చెనా, నిఖిలసంయోగముల్ ♦ నిజములగునె
మృగమరీచికలందు ♦ మేలు ప్రాపించెనా, సంసారములయందు ♦ సౌఖ్యము[illegible]
చంచలాలతలతి ♦ స్థైర్యంబు పూనెనా, సిరులతిస్థిరత చేఁ ♦ జెలువుమీఱు
నేల భ్రమయంగ నక్కటా ♦ యింద్రజాల, కల్పమాయాప్రపంచంబు ♦ కాంచి [illegible]
తెలిసి తెలియంగఁ జాలని ♦ ధీవిహీనుఁ, డెలుగ నెవ్వాడు [illegible] ♦ [illegible].

సీ. రుధిరమాంసవికార ♦ రూపదేహమున నై, కుక్షి నయ్యహంకారంబుఁ ♦ గూర్చినాఁడు
పత్రికయోగము వంటి ♦ బంధుయోగము ఘన, స్నేహపాశంబుగాఁ ♦ జేసినాఁడు
కరికర్ణములవంటి ♦ సిరులందు నెనలేక, 1 (మందగర్వంబుఁ) గ ♦ ల్పించినాఁడు
నియతంబులగు దేహ ♦ నిర్యాణములయందు, ఘోరశోకంబులు ♦ పూన్చినాఁడు
పార్వతీభర్త తనమాయఁ ♦ బన్ని యిట్టుల, భ్రాంతినొందింపఁ జనుఁ డేల ♦ భ్రమయకుండు
సూత్రధారుని హృదయంబు ♦ చొప్పుగాక, కీలుబొమ్మలు వేఱొకటి ♦ లీలగలవె.

ఉ. ఆయువు విద్యయుం ధనము ♦ నాదిగఁ గల్గినవెల్ల దేహికిన్
వ్రాయునెకాని తద్విపరి ♦ వర్తనసేయఁగ లేఁడు ధాతయున్
వేయును నేలయింకఁ బృథి ♦ వీవరశేఖర యెంచిచూచినన్ మా
కాయము రాకపోకలవి ♦ గాదని మాన్ప సమర్థులేరొరుల్.

క. ఆపదలకు శోకింపక, కాపథమున సిరులుపొందఁ ♦ గర్వింపక యే
రూపముననవనితుల్య, వ్యాపారుండగుట లెస్స ♦ వసుధాధీశా.

వ. అని యనేకప్రకారంబుల సద్విబుధులు బోధింప నారాజచూడామణి యెట్టకేలకు ధైర్యంబవలంబించి పరమప్రేమపాత్రంబైన పుత్రీవత్సంబు జాతవేదోముఖంబున తనపెనిమిటింగూడంజనియెడ నన్నుఁ దద్వియోగంబు సహింపఁజాలక యప్పనినివారించి సఖీసమేతంబుగా సకలకన్యకాంతఃపురంబునకుం జని తదీయబాంధవులచేతఁ జందాంగదునకుఁ బరలోకక్రియలుఁ జేయించె నంత.

ఉ. చందురుతోడఁ బాసిన ని ♦ శాపతి శైఖరిఁ జిత్రవర్మరా
2 (క్షుందని) సర్వసద్గుణస ♦ సాంద్రునిఁ బాసి (చలించి) యాత్మలో
నందురుచుండియున్ భువన ♦ వందితచారుపదారవిందు న
య్యిందుకళావతంసు భజి ♦ యింపుచునుండె సదంచలాత్మయై.

గీ. కాంతయింతైనఁ జిత్తంబు ♦ కలఁక లేక, జరుపుచుండెను విశ్వాస ♦ పంచయంతముగ
భక్తజనతాభిమతకల్ప ♦ పాదపంబు, రాజితంబైన సోమవా ♦ రవ్రతంబు.

గీ. అధికసంకటస్థైన నే ♦ యర్థమైన, విడుతురింతియె కాని యా ♦ విశ్వమునను
పార్వతీభర్త సన్నుత ♦ భక్తజనులు, గడువఁజాలరు పూర్వసం ♦ కల్పనియతి.

చ. అంతట నింద్రసేనయను ♦ జాగ్రతి నందనుఁ డిట్టులైన వృ
త్తాంత మెఱింగి శోకవిష ♦ శాకులచిత్త రాజ్యపాలనా

---

1 మందమునఁగర్వంబు (మూలము) 2 రాఁణందని (మూలము)

త్యంతవివేకహీనమతి ♦ రై కృశియింపఁ దదీయపట్టణం
బంతయు నాక్రమించిరి బ ♦ లాధికులైన యరాతిభూపతుల్.

గీ. వైరులంతట నోవక ♦ వ్వసుమతీశుఁ, బట్టికారాగృహాంతర ♦ బద్ధుఁ జేసి
రతఁనుదుర్గంబులఁ దాటచే ♦ నట్లయుండె, దైవయత్నంబుఁ దప్పింపఁ ♦ దరమెయెండ

చ. అడియటులుండె నంతటను ♦ యామునవారిఘురంబునందున
య్యెదన మునింగి రాజసుతుఁ ♦ డట్ల దిగంబడిపోవుచుండ న
య్యుదితపతంగ సన్నిభవి ♦ భోజ్వలుఁ గాంచిరి (వారి) కేలిసం
మదమున సంచరించుఫణి ♦ మానవతుల్ కమునబ్బురంబుగన్.

ఉ. తిన్ననిమేనుఁ జూచి యతి ♦ దీర్ఘభుజాయుగళంబుఁ జూచి వా
ల్గన్నులతీరుఁ జూచి పద ♦ కంజపుమంజిమఁ జూచి నిద్దపుం
బున్నమచందమామజిగి ♦ పూనఁగఁజాలు మొగంబుఁ జూచి యా
కన్నియలెల్ల సంతసము ♦ గన్న మనంబులఁ బల్కిరీగతిన్.

సీ. తనపతాకకు వినూ ♦ తనమీనపోతంబు, నరయవచ్చిన కృశానూ ♦ నాస్త్రిఁ జేసెమొ
కుముదినీపరిరంభ ♦ కుతుకాతిశయచారు, పంచారుఁ దగుపూర్ణ ♦ చంద్రుఁ జేసెమొ
పాతాళతిమిరసం ♦ ఘాతశాత, 1 (నివారణోద్ధతి) గన్న ఖ ♦ ద్యోతుఁ జేసెమొ
తనయుబ్బువచ్చిరయెం ♦ తయు విహారమొనర్చు, పశ్చిమాశాతటీ ♦ భర్త యేమొ
కాక యీరూప మీకాంతి ♦ గౌరవంబు, నీవిభావిభవంబు నీ ♦ తీవియరిది
యన్న నీతనిసన్నిధిఁ ♦ గన్నఁజాలు, ననుచు డాయంగఁ జేరి నా ♦ గాబ్జముఖులు.

సీ. సితిమీఱు విరివిల్లు ♦ చేతఁ బూనుటలేదు, మదనుఁ డీతఁడుగాఁడు ♦ మఱిజావాణి
తారకల్ వెనువెంటఁ ♦ దగిలివచ్చుట లేదు, చంద్రుఁ డీతఁడుగాఁడు ♦ చంద్రవదన
యేకదక్రీశతాంగ ♦ మెక్కి యుండుటలేదు, భానుఁ డీతఁడుగాఁడు ♦ పద్మగంధి
నయనంబులనిమేష ♦ నియతిపూనుట లేదు, వరుణుఁ డీతఁడుగాఁడు ♦ వారిజాక్షి
దిశలువెలిఁగించె నీతని ♦ దివ్యమూర్తి, యారగజగద్వధూటికా ♦ వారహృదయ
హరణకరశేచ్ఛవిటవచ్చు ♦ నట్టిసిద్ధ, పురుషుఁ డేమోయటంచున ♦ బ్బురముపూని.

గీ. పాఁపశామ్మలు తమదంత ♦ పంక్తికాంతి, విమలముఖచంద్రరుచులతో ♦ వియ్యమంద
నవసుధామాధురీలీల ♦ నవఘళించు, లలితమృదుసూక్తి కలనచేఁ ♦ బలికిరిట్లు.

ఉ. ఎవ్వఁడవీవు భూవినుత ♦ యెక్కడికేఁగెద నేమిసూక్తి చే
వివ్వల నాగలోకమిఁక ♦ నెవ్వరికిం జనరాదు నిల్వుమీ

1 శాతనవాంఛఁ తిరగన్న (మూలము)

యున్నవు బాహుదండపరి ♦ మాణవిశేషము చేత శేషుకోఁ
జిహ్వలయున్నప్పు నేఁగెదవొ ♦ సిద్ధముగా వివరింపు మంశుమాన్.

క. నావుడు చంద్రాంగదనా, మావనిపతి యనుట దాను ♦ యమునకు నిట్లే
నావమునిఁగివచ్చుటయును, నావనితలకెఱ్ఱింప ♦ నందఱుఁ జనులున్.

ఉ. మానవుఁడైనఁగాని యతి ♦ మానుషయౌవనశోభితునికిన్
గానఁగనయ్యోనియ్యమునిఁ ♦ గన్నను బన్నగధర్మపత్ని దాం
భోనిధనోలలాడితున ♦ పూర్వవిలాసముగ గ్గెడుంద దా
స్థానికిఁ బీనివాక్యసము ♦ దారసుధారసపారసంగతిన్.

మ. అని యాలోచనచేసి యా నృపతియా ♦ రాదేవతారాణ్ణిశో
తనలక్ష్మీవిభవంబునన్ భుజగేం ♦ ద్రస్థానసౌభాగ్యమున్
గననీకన్ నన్నుసయ్యోకని నిటుఁజ ♦ కన్నీటమ్మ మహి వింటనా
యనిలాహారకులాధినేతదయనీ ♦ యందుం దిరంబయ్యెడిన్.

శా. తుచ్ఛంబుల్ నరలోకసౌఖ్యములు మా ♦ తోఁ గూడ నీ తెంచినన్
స్వచ్ఛాకారవిశేషశేషముఖభా ♦ స్వద్భోగిమాతాగరి
త్వచ్ఛాయాదళితాంధకారముగు మా ♦ తాళాఖ్యలోకంబునం
దిచ్ఛాలీలము లైనభోగములు నీ ♦ కెల్లప్పుడుం గల్గెడిన్.

గీ. అనిన నంగీకరించి చం ♦ ద్రాంగదుండు, దనియెఁ దత్పన్నగాంగనా ♦ సహితుఁడగుచు
ఘనతరామేయతరకాయ ♦ కాద్రిచేయు, ఖేలనోత్తాలమైనమా ♦ తాళమునకు.

సీ. అనేకసుంగోపుపమ ♦ స్తానకోలభార, దారకోదారదం ♦ తావళంబు
నవెకనుఁగోనుపసి ♦ తాదివతాహాని, గ్రథితదివ్యాంగన ♦ కృపసిదంబు
యవెకనుంగోనునిత్య ♦ పారిరక్షిత ద్వార, బలిగృహప్రాసాద ♦ విలసనంబు
నవెకనుంగోనుపగ ♦ రాత్మసంభవపుణ్య, కాఁణో దారగం ♦ గాఘురంబు
నవెకనుంగోనుపవనాశ ♦ నాధిరాజ, నగరగోపురగత ♦ స్నాతసువర్ణ
కలశమణిధాగధగియుంచుఁ ♦ జెలువ చెలువ, లచ్చటివిశేషములఁ జాల.

ఉ. కాంచనరేంద్రనందనుఁడు ♦ కాంచనరత్నమయాభిరామసౌ
ధాంచలచంచరీకచిత ♦ రాతిని కాలకటత సాధనో
దంచితపద్మరాగఖని ♦ తాదగ (మేదుర) భావసుందర
త్వంచశలీముఖంబడిన ♦ పన్నగరాజపురాధిరాజమున్.

సీ. సోమునాఁటికిఁ గెంపు ♦ సొంపుఁ బ్రబలింపఁ బ్రవిలింపఁ, జాలు బాలాతప ♦ శ్రీలసిన
రాజపర్ణులపొమ్మ ♦ రహిఁ దెచ్చుమగఱాల, జిగియిచ్చు వెన్నెల ♦ చిన్నెలు మిఱు
గొప్పయుప్పరిగెల ♦ కొనలఁ దాచినపుష్య, రాగంబు నీలపంబు ♦ చాలఁ దెలుప
మేలినీలపుఱాల ♦ నేలనిద్దపుఁ జాలు, వితతాంధకారసం ♦ హతిఘటింప
భానుహిమభానుసంపర్క ♦ హీనమయ్యు, నమరదివసనిశాలకు ♦ నాముగొన్ని
పూరి వైచిత్రిఘటియించు ♦ భుజగరాజ, పట్టణముఁ గాంచె నప్పుడా ♦ పాలసుతుఁడు.

సీ. బహునందనోద్యాన ♦ భాసమానము నేను, ఘనసద్వితీయునం ♦ దనము దాను
నిరతంబు శతకోటి ♦ హరిసంశ్రయము నేను, దగ నేకహరిపాలి ♦ తంబు దాను
భూవిను తానంత ♦ భోగయుక్తము నేను, నశ్వరభోగపూ ♦ ర్ణంబు దాను
పంతతంబు నమాన ♦ చరప(మూహ?)ము నేను, ఘటలక్షితవిమాన ♦ చరము దాను
త్రిదివసదియొంత యనినర ♦ నమ్రదవతీని, తానమౌక్తికసౌధసం ♦ తానజనిత
నవ్యరుచికైతవంబుచే ♦ నవ్వుచుండు, ఫణిపతిపురంబుఁ గాంచె న ♦ పార్థివుండు.

సీ. పతికర్ణములకైన ♦ సుతపఃఫలోన్నతిరహా, స్వోక్తులు వింటి నే ♦ నొకఁడ నేఁడు
నగసుతాకుచతట ♦ న్యస్తకస్తూరికా, యోగంబుఁ గంటి నే ♦ నొకఁడ నేఁడు
హైమవతీకాంత ♦ సీమంతకుంకుమం, బొకయింత దొరసెనా ♦ నొకఁడ నేఁడు
గిరిజాకరాంబుజా ♦ చరితసంవాహనా, నూనసౌఖ్యముఁ గంటి ♦ నొకఁడ నేఁడు
చేననేనమహాభాగ్య ♦ నిష్ఠనటంచు, హరునకొకవేళ కుండలా ♦ హారపర్య
హాంసకము లైవసించునా ♦ గాధిపతుల, పలుకులాలకించి వినియెన ♦ పార్థివుండు.

వ. ఈకరణి ధరణీరాజనందనుం డత్యానందకరంబు లైనపరమాశ్చర్యంబులకు భాజనంబై సంపదలకు నేకనివాసంబై పుణ్యంబులకు నసాధారణశరణంబై వెలయుం నచ్చిలువ ఱేనిపురభేదనంబు హృదయకల్మషవిభేదనంబుగాఁ గనుంగొని యంత వివిధమణి ఘృణీవారకిమ్మీరితాశాంతరంబును బహువేత్రిహస్తప్రశస్తదర్వీకరహుంకారసంకులంబును ననేకముకుళితకరయదితేకయరుచిరాశయస్తుతిశతప్రణవమేదురంబును నపరిమేయగాయకభుజంగసంగీతప్రసంగశృంగారితంబును నగణ్యావిద్వదురగవరకలితనానాశాస్త్రపురాణేతిహాసాదిగాథానిరావసాంద్రంబును నైనయొక్కయాస్థానభవనమధ్యంబునందు.

సీ. కనకాచలము విల్లు ♦ గాఁగఁ బూనినవాని, కర్ణకుండలమైన ♦ గర్వరేఖ
యాలయొల్లఁ దలఁ దాల్చఁ ♦ గలశేషు గారాపు, టనుజన్ముఁ డైనట్టి ♦ ప్రాభవయము

బుధహితాహితాలోకసా ♦ మ్రాజ్యలక్ష్మీనిధా, నంబైనమానసా ♦ స్నత్యకలన
ప్రౌఢసంపదలచే ♦ రత్నాకరంబుల, హసియింపఁజాలున ♦ హంకరణముఁ
బూనిసింహాసనమున నా ♦ సీనుఁడైన, హానిగర్వానివారిత ♦ వైరిలోక
శిక్షకునిశరణాగత ♦ శేషభుజగ, రక్షకునిఁ దక్షకునిఁ గాంచె ♦ రాజసుతుఁడు.

గీ. అట్లుగనుఁగొనినిట్టులవి ♦ స్మయము నొంది, డగుచు నిర్భయుఁడైనిల్చి ♦ నట్టివాని
జనవరకుమారుఁ గాంచిభు ♦ జంగనేత, హృదయమునననబ్బురమునొంది ♦ యిట్టులనియె.

ఉ. ఎక్కడనుండిచచ్చితివ ♦ హేతువుగానిటకబ్బురంబునీ
నిక్కపురూపుకెంకియుద్ధిధర ♦ శీతలగో సురరాజలోకమో
చక్కదనంబుఁగన్నసుమ ♦ సాయకుఁడోయని శంకపుట్టెడున్
ముక్కననీయుదంబొడమె ♦ మాకునిజంబు కుమారశేఖరా.

క. రారాదిచోటికిని, వ్వారికి నొకనేస్తుపూని ♦ వచ్చినఁదియగన్
బోరాదునిక్కమిదిరయే, దారిన్వచ్చితివినీవు ♦ దారవిచారా.

క. అనిపలికినభుజగేంద్రునిఁ, గనివినయవినమ్రుఁడగుచు ♦ గంభీరవచో
నిపదముఘనగర్జితముల, ననుకరణముసేయునృపవ ♦ రాత్మజుఁడంతన్.

సీ. చామరగ్రాహిణీ ♦ పంచలత్కరకంజ, కంకణక్రేంక్రియల్ ♦ గట్టువడఁగ
శోణాధరశ్రేణి ♦ పాణివీణానిక్వ, ణములెల్లసంస్తంభ ♦ నంబునొంద
సకలవిద్వల్లోక ♦ శాస్త్రనానావివా, దములన్నియును విరా ♦ మమువహింప
వరనర్తకానీక ♦ వాద్యనాదమృదంగ, శబ్దంబులెల్లవి ♦ శ్రాంతిపూనఁ
దలుదుఁజిలునవ్వువెన్నెల ♦ తలుకులీను, వదనచంద్రునినియెడఁగల్గు ♦ వాగమృతము
నహికులాధీశపభ్యక ♦ ర్ణాంతరములఁ, బ్రోధిమజనింపనింపను ♦ పక్రమించె.

సీ. ఆచక్రవాళధా ♦ త్రీచక్రమేరాజు, పాలించెనేకాత ♦ పత్రముగను
తనుసంస్మరించిన ♦ జనవర్గములకెల్ల, నేరాజుకలితాప ♦ హారియయ్యె
సతిసుందరులకెల్ల ♦ నవనినేరాజుప, మానకల్పనకుని ♦ దానమయ్యె
నిప్పంశయంబుగా ♦ నిఖిలాశ్వహృదయంబుఁ, గాంచెనేరాజాధి ♦ గౌరవమున
నట్టినలరాజుమణిదను ♦ యంతియందుఁ, గనినముతుఁ డిందసేనుఁడా ♦ ఘనునకేను
నందనుఁడనిశ్చలధ్యాన ♦ వందితభుజ, గాంగదుఁడనంగఁబఱఁగుచం ♦ దాంగదుఁడను

ఆ. వె. చిత్రవర్మభూతు ♦ సీమంతినీకన్యఁ, బెండ్లియాడిమిత్రులఁ ♦ బ్రేమఁగూడి
మామగారియింట ♦ మహనీయకౌతుకా, ధీనవృత్తిఁగొన్ని ♦ దినములుంటి.

ఉ. అంతటనొక్కనాఁడు కుతు ♦ కాతిశయంబున మీఱు తత్పురీ
ప్రాంతనిరంతరప్రసవ ♦ భారమనోజ్ఞ 1 వనీ సమీపగా
త్యంతవిరాజమానయము ♦ నాంబుఝరంబున నోడ యెక్కి యొ
క్కింతయభీష్టకేళిఁ జరి ♦ యింపుచునుండఁగ దైవసంగతిన్.

క. ఆయోడ మునిఁగి యమునా, తోయంబున నేనలంతఁ ♦ దోఁచెడు రాఁగా
నీయంగనలిటఁ దెచ్చిరి, నీయొద్దకు భాగ్యవశత ♦ నిజము ఫణీంద్రా.

మ. అనినం దన్మృదువాక్యకౌశలము చి ♦ త్తానందసంధాయిగా
వినియో రాజకుమార! మీరనయమున్ ♦ విశ్వాసపూర్వైకన
ర్తన నేదేవ్రభు జింతురన్న ఫణినే ♦ తం గాంచి యాయింద్రనే
మునిసూనుం డిటు వక్కెఁ జిత్తజనితా ♦ నూనప్రమోదంబునన్.

సీ. ఏదేవుఁ గర్మల ♦ పాదాబ్జనఖములా, దర్పముల్ దివిజావ ♦ తంసములకు
నేవేల్పు కరుణాసు ♦ ధావర్షసారంబు, సకలాశ్రితవ్రాత ♦ సస్యములకు
యేమహాత్మునిమూర్తి ♦ యిందిందిరేంద్రంబు, హాసనమునిమనః ♦ పద్మములకు
నేవిభు శౌర్యంబు ♦ దావపావకకీల, చపలదానవలోక ♦ శలభములకు
దండధరగర్వఖండనో ♦ ద్దండుఁ డతఁడు, తాండవప్రియుఁ డహిరాజ ♦ ధరుఁడు లుంఠ
ఖండితశశిమౌళికోటీమా ♦ ర్తాండనిభుఁడు, ఖండపరశుఁడు నిత్యసే ♦ వ్యుండు మాకు.

సీ. కామితార్థములెల్లఁ ♦ గరుణతో దయసేయుఁ, గల్పవృక్షము శంక ♦ కరుఁడు మాకుఁ
దలఁచినప్పుడ యాప ♦ దలుద్రుంగఁగాఁ జేయుఁ, బ్రాణబంధుఁడు విశ్వ ♦ భర్గ మాకు
నజ్ఞానమెడలించి ♦ సుజ్ఞానమొసఁగూర్చు, గురుఁడు ధందార్థశ్రే ♦ ష్ఠుఁడు మాకు
సకలకల్యాణముల్ ♦ సంఘటింపఁగఁ జేయు, దైవంబు నీలకం ♦ ధరుఁడు మాకుఁ
దల్లియన్నఁ గృపాళుఁడౌ ♦ తండ్రియన్న, విత్తమన్న మహోన్నత ♦ విద్యయన్నఁ
బౌరుషంబన్న బలమన్నఁ ♦ బ్రాణమన్న, నాత్మయన్న సదాశివుం ♦ డరసి మాకు.

సీ. కాలకూటవిషంబు ♦ కబళితంబుగఁ జేసి, యఖిలంబు రక్షించి ♦ నట్టివేల్పు
దర్పసంయుతమహా ♦ దానవత్రిపురంబు, లవలీల విదళించు ♦ నట్టివేల్పు
గళితాయుఁడైనమా ♦ ర్కండేయు నమితక, ల్పాయువుగాఁ గరుణించు ♦ నట్టివేల్పు
శరణాశ్రితులయందుఁ ♦ గరుణారసంబన్న, యమృతంబు వెదచల్లు ♦ నట్టివేల్పు
విశ్వవిజయప్రవీణుఁడౌ ♦ విషమబాణు, నంగరాగంబుఁ గావించి ♦ నట్టివేల్పు
వేల్పులకునెల్ల నాదియౌ ♦ వేల్పు మాకుఁ, బరమపూజ్యుండు నిరతంబు ♦ పన్నగేంద్ర.

---

1 నోజ్ఞనివసమీప (మూలము)

సీ. వందిసందోహంబు ♦ వరదు పన్నుఁ బ్రవంద, మహిమఁ గీర్తింపఁ గా ♦ మ్నాయవితతి
సకలార్థకంబులే ♦ స్వామి పూర్ణుఁడ వనుచు, ధాంభోనిధికిఁ బద్మ ♦ జాదిసురలు
బహుబుద్బుదంబులే ♦ ప్రభుని మాయామహా, ర్ణవికిఁ బద్మభవాండ ♦ సముదయములు
విస్ఫులింగంబులే ♦ విభుని తేజోమహిమ్న, కంభోజబంధుచం ♦ ద్రానలంబు
లమ్మహనీయుఁ డఘవిలాస ♦ కైకభర్త, యాదిపురుషుండు సకలవే ♦ దాంతవేద్యుఁ
డార్తరక్షణదీక్షాంగ ♦ దానవారి, మదనజనకుఁడు శరణ్యుఁడు ♦ మాకు నెప్పుడు.

శా. వేదాంతంబులు గానఁ జాలవటె యా ♦ విద్వాంసులై నట్టి బ్ర
హ్మర్షుల్ నిక్కముగాను గాంచరట యా ♦ యామోహనభ్రాంతులై
యే దేవోత్తముఁ డవ్యయస్వమహిమం ♦ బిందార్థి సేవ్యుండు తం
[illegible] ♦ కాదా ధన్యుఁ డెల్లప్పుడున్.

ఉ. భావనఁ [illegible] ♦ భావమునం దృఢత్వము [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
దేవత [illegible] ♦ దేవత గాఁ [illegible]
సేవఁ [illegible] ♦ [illegible] మాకు శరణ్యుఁ డెప్పుడున్.

చ. అనవిని [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible].

సీ. ఇదిగన్న [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
సమరకాంతలు [illegible] ♦ [illegible], కాంతలు సౌందర్య ♦ [illegible]
కల్పద్రుమంబులే ♦ [illegible], లన్నియు [illegible] ♦ [illegible]
పసులన్నియును [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
జరయుం [illegible] ♦ [illegible], మరణభయము మొన్నఁ [illegible] లేదు ♦ మానవేంద్ర
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ బరిఢవిల్లి.

వ. అనిన [illegible] ♦ [illegible].

సీ. అతిపురత్రిగా [illegible] ♦ [illegible], లకట యేదురవస్థ ♦ నందినారొ
నాకన్న [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ క్రాంతతనులు
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ జాలిఁబడిరొ
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]

ప్రాణములవంటి చెలికాండ్రును ♦ బంధుజనులు, నెట్లు విలపింతురు నన్నుఁ గోరి ♦ యుండుగు నిలు
భోగములఁ బూననేరితి ♦ బుద్ధికలుగు, నన్నుఁ దిరుగంగఁ బనుపు మహా ♦ పన్నగేంద్ర.

గీ. అనిన నాతని శివభక్తి ♦ కమితమ్ముగుల, ఫణితులకు నెంతయు మెచ్చి నా ♦ ఫణివరేణ్యుఁ
డంతకన్నను మెచ్చిన ♦ యధిపసుతుని, భోగవైరాగ్యమూనకున ♦ బుద్ధిమాన్పించి.

ఉ. అంతటఁ దక్షకాహిపతి ♦ యానృపసూతికిఁ గల్పభూరుహా
త్యంతలతాంతదామములు ♦ దామమనోహరరత్నజాలసం
క్రాంతవిభూషణాంబరసు ♦ గంధచయంబులొసంగి మారుతా
త్యంతజవాఢ్యమైనయొక ♦ యశ్వమునిచ్చి ప్రమోదచిత్తుఁడై.

క. తానిచ్చిన భూషణపరి ♦ ధానాదికములు వహింప ♦ దానవ్రనొకనిం
బూని సహాయుఁడుగాఁగన ♦ నూనబలున్ ఫణికుమారు ♦ నొకనిని డిచ్చెన్.

గీ. అనతిమ్మనిన్నృపసూతి ♦ యంతఁ దనకు, నాగలోకసర్పఫణినాథుఁ ♦ డాదరించి
యొప్పుడీవ్రుదలంచిన ♦ నప్పుడేను, వచ్చి నీకు సహాయుండ ♦ వాఁడననిమె

ఉ. ఈకరణిం జనాగ్రణి ఫ ♦ ణీంద్రుని చేత ననుజ్ఞఁ గాంచి య
స్తోకబలాఢ్యుఁడౌ భుజగ ♦ సూనుఁడు దైత్యుఁడు వెంటఁగొల్వ ల
క్ష్మీకరమైనయత్తురగ ♦ శేఖరమున్ గర మొప్ప నెక్కి యా
లోకము వెల్వడెన్ సకల ♦ లోకమహాద్భుతవైభవంబునన్.

గీ. భుజగభువనంబు యమునాంబు ♦ పూరపథము, చేత వెల్వడి తత్తీర ♦ భూతలమున
నిద్ర విహరింపుచుండె రా ♦ జేంద్రసూనుఁ, డాత్మసంతోషనిరతిన ♦ వ్యాపరము సె.

మ. పతితోఁ బాసి యసహ్యశోకమునకున్ ♦ బాలైన సీమంతినీ
సతి యాలీసహితంబుగాఁగ నియమ ♦ స్నానార్థమై వచ్చి య
ద్భుతలీలన్ విహరించు రాజతనయున్ ♦ బూర్ణేందుబింబాస్యు నా
యత బాహాయుగశాలిఁ గాంచె హృదయం ♦ బాశ్చర్యధుర్యంబుగన్.

ఉ. సిద్ధుఁడొ దివ్యుఁడో కదంబ ♦ సిద్ధుఁడితఁడు చిరత్నరత్నస
న్నద్ధమహావిభూషణగ ♦ ణద్యుతి సన్నుతిచేఁ బ్రభాతసం
వృద్ధవిభావిభాసుర ర ♦ విప్రతిమాకృతిఁ జెల్వివీరె నీ
యుద్ధవిలాసుఁడౌ పురుషుఁ ♦ డెంతటిభాగ్యసముగ్రుఁడయ్యెడిన్.

గీ. అనుచు నత్యంతకౌతుకా ♦ యత్తరీతిఁ, గనుచునుండంగనంత నా ♦ కంబుకంఠిఁ
జూడ్కి వెంటమారుఁడనఁగాంచెఁ ♦ బ్రాగ్భవాన, మేమియును లేమియూబాధ్య ♦ మెయి
[యుంగ లేక.

సీ. తనతనుకాంతియొం ♦ తయు లేక పగలింటి, శశిరేఖ కెనసేయఁ ♦ జాలు దానిఁ
దనసద్విలాసమొం ♦ తయు లేక యామినీ, గజపరోజినిఁబోలఁ ♦ గన్న దానిఁ
దనయలంకారమొం ♦ తయు లేక వాసంత, మాలతీవల్లిఁ ♦ బోలు దానిఁ
దనయున్నతత్వమొం ♦ తయు లేక నైదాఘ, సరసిసామ్యంబుచేఁ ♦ బఱఁగు దాని
నిజువారవ్రతాసక్తి ♦ నింపుచూఁప, భక్తియును రెండు నేకాని ♦ ప్రాగ్విలాస
యుక్తి యేమియుఁ గానరా ♦ కున్న దానిఁ, దనవధూమణి రాజనం ♦ దనుఁడు గాంచె.

క. సందేహమునొందియు నొక, చందంబునఁ దెలిసి హృద్గతము ♦ సంతాపమువా
పందలఁపుజేసియాపూ, ర్ణేందుముఖిన్ డాయఁబిలచి ♦ యిట్లనిపల్కెన్.

గీ. తామరసనేత్ర యెవ్వరి ♦ దానవీవు, లలితశుభలక్షణములెల్లఁ ♦ గలిగియుండి
విమలరుచిమీఱు తారుణ్య ♦ వేళయందుఁ, బతివియోగంబు నీకేల ♦ ప్రాప్తమయ్యె.

తరల. జనకుఁడెవ్వఁడు భర్తయెవ్వఁడు ♦ చందలేక్షణ నీసనీ
వనజలోదనలెల్ల నేమగు ♦ వారలిట్టిశుభాకృతిన్
దనరు దానవరాజకన్యవొ ♦ ధారుణీసురకన్యవో
వినఁగుతూహలమయ్యెనంతయు ♦ విస్తరంబునఁ బల్కుమా.

క. అనలజ్జాభరవినతా, ననయా నృపకన్యఁ గాంచి ♦ నర్మిలి చెలులా
వనజేక్షణవృత్తాంతము, వినిపింపఁగఁదొణఁగిరియు ప ♦ విస్తరరీతిన్.

సీ. చిత్రవర్మనృపాల ♦ శేఖరుకూతురీ, కాంతశీమంతినీ ♦ కన్యయింద్రసు
చందాంగదుండను ♦ నింద్రసేననృపాల, సూనుఁడింద్రసమానుఁ ♦ డీనెలంత
నుద్వాహమైయుండి ♦ యొకనాఁడు యమునలో, జలకేళిఁ గావించు ♦ సమయమునను
1 (మొనసియందునసోడ ♦ మునిఁగిన)నాథుఁడు, పరలోకగతుఁడైనఁ ♦ బద్మగంధి
బహుళవైధవ్యదుఃఖసం ♦ భ్రాంతయయ్యెఁ, దీవ్రనియతినిసోమవా ♦ రవ్రతంబు
గడుపుచున్నది పూర్వసం ♦ కల్పరీతి, వత్సరములొండురెండుగా ♦ వచ్చె నిపుడు.

క. శోకయుతునిందప్రిసేన, తన్మకాంతుని విమతులఖిల ♦ జగతియుఁ గొనిబం
దీకృతునిఁ జేసిరని మే, మాకర్ణించితిమి సత్య ♦ మయ్యె మహాత్మా.

గీ. అనిసఖుల్వివరింప న ♦ య్యవనినాథు, కన్య తానిట్లు బల్కె నా ♦ ఘనునితోడ
మందభాగ్యులమైనట్టి ♦ మమ్ము నడుగ, నేమికారణమయ్యెనీ ♦ కిద్ధచరిత.

క. నీవెవ్వఁడవు సిద్ధుఁడవో, దేవుఁడవో కిన్నరుఁడవో ♦ ధీరోత్తమ నీ
భావము విచిత్రమయ్యెడి, భావజహరుచెంతనుండు ♦ ప్రమథాగ్రణివో.

---

1 ప్రక్షిప్తము.

ఉ. నావుఁడు మేము సిద్ధులము ♦ నంతబలాఢ్యుల మొక్క వేళ ధా
త్రీవలయంబుఁ జూచుటకుఁ ♦ ద్రిమ్మరుచుందుము మింటి యొక్క చో
నీవిభుఁ డున్నవాఁ డిటకు ♦ నిక్కము వచ్చును నేఁట రేపటన్
భావమునందు నో పరమ ♦ పావని నీకిఁకఁ జింత యేటికిన్.

గీ. చంద్రముఖి నీవు సోమవా ♦ సరమునందు, శివుని గౌరీసమేతుఁ బూ ♦ జించు పుణ్య
మెల్ల ఫలియించె నేఁడు నీ ♦ వల్లభుఁడు, తిరిగి రాఁగలఁ డింక సం ♦ దేహమేల.

గీ. అతఁడు మాకు సఖుండైన ♦ కతన నీకు, మేలు చెప్పంగ వచ్చితి ♦ మీననయన
సత్యమగు దాఁక నీ వాక్య ♦ సరణి యెల్లఁ, బరమగోప్యంబు సేయుము ♦ పద్మగంధి.

వ. అని తనకర్ణమూలంబుఁ జేరి పలికిన యప్పురుషమణి పలుకుల కప్పురంపు పలుకులకరణిఁ గర్ణసరణి యెల్లఁ జల్లఁజేసి హృదయంబునకు నానందోదయంబు సమకూర్ప నప్పరమపావని ముహూర్తమాత్రం బేమియు నెఱుంగక యంతటం దెలిసి యిట్లని వితర్కించె.

శా. ఆకన్నుంగవ యాలలాటఫలకం ♦ బా మందహాసాననం
బా కేలా భుజమధ్యమా నడక యా ♦ యాలాపచాతుర్య మా
యాకారంబున భేద మింతయుఁ డె విభుం ♦ డౌ నట్లు గాకున్న చో
నాకుం బ్రేమ ఘటింపదన్యునిపయిం ♦ న్యాయంబు చింతించినన్.

ఉ. ఔ నితఁడే విభుండనుచు ♦ నాత్మఁ గనుం జలనంబు నొందఁగా
నానవహించుఁ గాఁడనుచు ♦ నమ్మకకత్రిమ్మరఁ జూచుఁ బార్వతీ
జానికటాక్షవృష్టికిన ♦ సాధ్యము గల్గదటంచు నెంచు లో
నూనిన సంశయం బెఱుఁగు ♦ నుస్సురనం దురటిల్లు నెంతయున్.

క. ఎక్కడి యాశ్చర్యంబిది, యెక్కడి ప్రాణేశు రాక ♦ యెక్కడి సిద్ధుం
డక్కట కలయింతే యిది, నిక్కము గాదంచు నెంచు ♦ నిజచిత్తమునన్.

ఉ. ఇక్కడనుండి యక్కడకు ♦ నేఁగెడువారలె కాక ధాత్రిలో
నక్కడనుండి యిక్కడకు ♦ నాదట వచ్చినవారు లేరు పీఁ
డొక్కఁడు మాయలాఁడితని ♦ నూరక చేరిక మాటలాడితిన్
మొక్కలమయ్యె వంచుఁ గను ♦ మాయుం హరస్మరణంబు సేయుచున్.

ఉ. కన్నుల నీరు నించు నవి ♦ కారముగాఁ బతిఁ జూచు నాత్మలో
విన్నదనంబుఁ గాంచుఁ గడు ♦ వేఁబురుఁ జెందినయట్టి వైఖరిన్

మిన్నకయుండదు మేలగుని ♦ ముత్తె[illegible]
సన్నిధిఁగన్న పాపిరాభిమ ♦ [illegible]

సీ. పతిలక్షణములెల్ల ♦ నితనియందు [illegible]
దనువులందుజనించు ♦ [illegible]
మునివధూసముదితా ♦ [illegible]
నఘటితఘటకుఁడో ♦ [illegible]
త్రిభువనాశ్చర్యకారణుఁడో ♦ దిగ్గజిం [illegible]
మిపులనమ్మంగలేనియ ♦ [illegible]

గీ. అబ్బురముగాక లోకంబు ♦ [illegible]
మనసునమ్మంగఁజాలదు ♦ [illegible]

క. పులకించు నంగవల్లికఁ, జిలికించు [illegible] ♦ [illegible]
దిలకించి మాచునతనిం, గలఁగించు [illegible] ♦ [illegible]

ఉ. అత్రినుతత్తమప్రియుఁడ ♦ [illegible]
జిత్తము [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]

గీ. అపుడు నృపసూతి [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
నేఁడు [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]

వ. యేను మదీయ [illegible]
కిఁ దదీయ [illegible]
బున సుఖంబుండుమని [illegible]
చల్లంజేసి [illegible].

గీ. తరుణి తన వాలు [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
నబలయే రీతి [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

గీ. ఇటుల నృపసూతి [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

ఉ. అంతట రాజసూతి [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]

ల్యాంతపులాట నేతుగ్రినిక్రి ♦ యున్ వెలుఁగొందుచు నాత్మపట్టణ
ప్రాంతవనంబునన్నిలిచి ♦ పన్నగపుత్త్రుఁ గాంచి యిట్లనున్.

సీ. ఇది మాపురోత్తమం ♦ బిందుమజ్జనకుఁడౌ, నింద్రసేనకుమా ♦ రీశ్వరుండు
మద్వారకై చాల ♦ మదిలోనఁ గృశియింప, నహితభూపతులెల్ల ♦ నతనిఁబట్టి
కారాగృహాధీనుఁ ♦ గావించి భువియెల్ల, నన్యాయపరణిఁదా ♦ రాక్రమించి
యున్నవారఁట వారి ♦ యొద్దకు నీవేఁగి, పలుకు మీరీతిని ♦ ర్భయము గాఁగ
నింద్రసేనకుమారుఁడ ♦ నేకరాత్రి, వాఁగడుండైనయట్టిచం ♦ ద్రాంగదుండు
తక్షకనివాసమైనపా ♦ తాళమునకు, నరిగి క్రమ్మరవచ్చినాఁ ♦ డద్భుతముగ.

తే. పౌరుషశాలివాన్నృపునిఁ ♦ బన్నగరాజసహాయవంతునిన్
మీతి రణంబులో నెదుర ♦ మీకు నశక్యము దప్పుదప్పులం
జేరి నమస్కరించి మునుఁజేసినతప్పు సహించుమందు నీ
ధారుణినిచ్చి ప్రాణములు ♦ దారుకపాం డెటకేనిఁ గ్రక్కునన్.

ఆ. వె. కాక మీరు పీర ♦ కర్మం బపేక్షించి, వత్తుమన్నమిపుల ♦ నుత్తమంబు
సంగరంబునంద ♦ సకలంబుఁ జాతుము, గర్వకథలకేమి ♦ కారణంబు.

క. ఈమాటలు విని యాఖలు, లేమనుచున్నారొ తెలిసి ♦ యింటకేగ మెర
హ్మమారుతాశనోత్తమ, యామీదం జాత సఖిల ♦ మగుకార్యంబున్.

వ. అని యనుపంగ భోగితన ♦ యాగ్రణి గ్రక్కున నేఁగివారితో
ననుపమయుక్తనప్పలుకు ♦ లన్నియు నేర్పడఁబల్కి మీర లో
ప్పనిపనియాచరించి నల ♦ పాత్రునిచిత్తమునందు మిక్కిలిన్
గినుకజనింపఁజేసితిరి ♦ కేవలమే యిదియెంచి మా దినన్.

తే. వెంగలిరాజు లారయిఁక ♦ వేతొకబుద్ధుల సుద్దుమాని దం
డాంగకునొద్దఁ జేరి శర ♦ ణన్నఁ బ్రసన్నకృపానమేతదృ
ష్టింగని కాచుఁగాని భుగ్రికు ♦ టీకుటిలాస్యుఁ డతండు గాఁడు దు
ష్పంగము చేత వట్టికువి ♦ చారముఁ జేసినఁ జేయఁ డండటున్.

క. ఆమాటల్ విని యందుఁగొందఱు మహా ♦ హాస్యక్రియాఖర్వగ
ర్వామందోక్తులు వల్కఁగా విని తదీ ♦ యామాత్యు లత్యంతమున్
ధీమంతుల్ నృపనీతిమార్గమున నం ♦ తేమంత్రిమూహించి న
ళ్ళామా వాక్యులతోడ నిట్లని నే ♦ ర్పుల్మిఱవాక్యంబులన్.

క. పరిరిత నపత్య మొల్లంగక, వదరంగాఁ దగునుభూమి ♦ పాలున కెంతున్
మదదంతావళి రాజము, పదరున నేత్రాంకుశమున ♦ బాలేంద్రముతోన్.

కం. బాలుఁడు దోర్బలుండయ్యెడు ♦ బాహాబలాఢ్యుఁడుగాఁడు సేనల్
చాలను సేయఁజాలఁడని ♦ సాధ్యములాడెడు గలవారి నెపు
బాలకశాంకశేఖరుఁడు ♦ పాదకృపాళుఁడు మీరుకొను సముల్
చాలుబలారి కైనను న ♦ శక్యము వానినిమ్ము పంపఁబోరుల౯.

క. మానుపబలంబుకంటెను ♦ దైవఁగాని, దహాజదైవబలంబుతో ♦ సాటియగునె
యంధకారంబుప్రచండ ♦ మంతయును, దరుణికిరణేకలదముతోఁ ♦ దాఁగఁగలదె.

సీ. శంకరుఁడు శేషదేవతా ♦ దనివరి, యోరాత్రిగోచరనయంబు ♦ నధికుమపు
నమ్మహాత్మునకట్టి కొంబు ♦ నమ్మనట్టి, వారి నెఱిఁగియుంప నె ♦ వ్వారికగను.

తే. ఇంతయుఁ గాకపన్నగను ♦ డెంపనివెంతను జేఁగ ...
శాంతినిశాంతినిర్మలవ ♦ యారపమూఁగను తీగనంతు
త్యంతముఁ గాంచివచ్చినను ♦ మహాత్మునిమీరుయుంపవచ్చు నీ
వంతమమానివచ్చగణ ♦ పద్మపమూపముఁ జేయఁ దలఁచినావే.

చ. జనవరులార యుష్పనికి ♦ సాధనమింక, కేయుచున్న దిందఱే
మునిమనుమున్న గాఁచితిని ♦ నుతివధూ ... ఫలకు
ధనఫవల్కకృపాంబగవ ♦ తానము వేఁవలం గలిపు
య్యనఁగరుణాసముద్రుఁడగు ♦ నాయుమఁ జేసి నిథ ... నముద్రలే.

ఆ.వె. చనుఁడతండుముమ్ము ♦ శరణాగతులఁ బ్రోచి, కాదుఁగానియులు ♦ గదఁజంపుల
ఘనులకోపమున్న ♦ ఘనదానకీర్తి, 1 (శరణాగతి) వర్ల ♦ బలముగాఁదె.

క. అనుమంతు నిలవాక్యము విని, ననుమతిఁ గాంచి చిరాగ ♦ లానిషధన్పతీ
బునిపాలికరిగియుండి యెం, పనులు గానరేఁబోముపుర ♦ విస్మయముఁ దుఁడై.

చ. తనయుని జూడఁ బోసి వసు ♦ ధాతల రాజ్యము మీఁదనిచ్చి నే
ననయము నేఁడుయుంటఁ బని ♦ యేర్చఁ బెంపఁగ నిట్టిపాపపుం
బనులకువచ్చినాఁగ కటా ♦ పాపపుదైవము రెంటఁ జేసితే
యని యాసువంచుఁ గన్నుగవ ♦ నశ్రులు రాలఁగ నున్న యాతనిన్.

చ. కని మతియుందునముద్రలయి ♦ కాపుముమమ్మ నృపాలచంద్ర యో
మునవఘుర వారిపూరమున ♦ మునుమ్మ మునింగిన నీతనూ భవుం

1 నభవినతి (మూలము)

డనుపమశౌర్యశాలి భుజ ◆ గాధిపలోకము దాఁకనేఁగి గ్రి
క్కినఁ జను దెంచినాఁడు ప్రళ ◆ యాంతకుఁ డైవడి సుగ్రీవాగ్రజుం.

ఉ. ఆరమణీయతేజుఁడు పు ◆ రాంతికసీమనవాభిరామశృం
గారవనంబునన్నిలిచి ◆ కయ్యముకై పిలువంగ నంపినా
భూరిబలాఢ్యుతో నెదిరి ◆ పోరఁగఁజాలక తత్ప్రసాదకాం
క్షారతిచేత నీదరణ ◆ సన్నిధిఁ జేరితి మెల్లవారమున్.

గీ. కావు దయ్యాద్భుతమునకా ◆ నందమంది, వాగ్విపలీలంబుకన్నుల ◆ నలముకొనఁగ
నిదినిజంబయ్యెనేనిమీ ◆ కిత్తునభయ, మనుచు వారలతోడ స ◆ త్యంబుగఁ బలికె.

ఉ. ఆకపురాజులంతటఁ గృ ◆ తాభయులై నిషధాధినాయకున్
దాదరసమన్వితంబుగను ◆ దంచితభూషణగంధమాల్యశృం
గారముఁగన్నవానిఁ గన ◆ కద్యుతిసాంద్రరథాధిరోహణో
దారునిఁ జేసి తోడ్కొనుచుఁ ◆ దత్పురిఁ జైకొని పాడచారులై.

వ. వచ్చుచునుండి రంతకమున్న చని పన్నగకుమారుని వలనఁ దత్ప్రవృత్తాంతంబంత
యు విన్నవాఁడగుటఁ బ్రసన్నముఖుండై చంద్రాంగదుండు తండ్రిరథంబున కెదు
రుదని సాష్టాంగప్రణామంబుఁ జేసిన నతండును బరమానందంబున నాలింగనంబు
జేసి దివ్యజ్ఞానంబుఁ గన్న మహాయోగిచందంబున నిశ్చలుండై కొంతసేపున్నచోటన్.

ఆ. వె. చుంచుదువ్వఁగణగు ◆ జాబుకంబుముట్టాడు, మేనునిమురు దనివి ◆ మోనిపోను
దిరుగఁ గౌఁగలించు ◆ శిరముమూర్కొను నింద్ర, సేనుఁ డధిక మోద ◆ మెసఁగుచును.

ఉ. తల్లి కిమ్రొక్కి నన్ గడుము ◆ దంబుజనింపఁగఁ గల్పవల్లికా
పల్లవితాతికోమలభు ◆ జాయుగళంబునఁ గౌఁగలించి యు
త్ఫుల్లసరోజపత్రరుచిఁ ◆ బూనెడికన్నుల సమ్మదాశ్రువుల్
వెల్లిగొనంగ దీవనలు ◆ వేయువిధంబుల నిచ్చె నంతటన్.

ఆ. వె. పౌరవృద్ధిమంత్రి ◆ పరివారమెల్లను, దారసంభ్రమమునఁ ◆ జేరి ప్రముఖ
కారి వారి కుచిత ◆ గౌరవ మొనరించి, ధీరుఁ డైనన్నపకు ◆ మారవరుఁడు.

చ. తనగురుఁ జేరి మున్న భయ ◆ దానముఁ గాంచినవైరులంతటన్
వినయముతోడ మ్రొక్కిన న ◆ వీనకృపామతిఁ జూచెనందఱున్
ఘనులగువార లెంతయుప ◆ కారముఁ జేసియుఁ గొందఱీకతన్
జని శరణన్నవారిఁ గని ◆ నక్కృపఁ జూడక యుండ్రె సేతువే.

చ. తనసఖులైనవారును బ్రి ♦ ధానజనంబు వినంగ సంతటన్
జనకునితో వచించె యమ ♦ సాతటినీపులినంబు జెంబడిన్
మనుజనినట్టిలాగు ఘణి ♦ ముఖ్యునిఁగాంచినలాగు పత్రిప్రపం
గని యతఁడంప జెంపుఁగని ♦ కిమ్మరవచ్చినలాగు నంతయున్.

మ. తనభాగ్యంబున కెల్లవారును బ్రమో ♦ దస్వాంతులై మెచ్చినం
దనునిం దోడ్కొని యుండ్రి సేనవిభుఁడం ♦ తన్ వారుశృంగారభా
జనమౌ నాత్మ పురంబునర్మిలిఁ బ్రిపే ♦ శం బైమహీరాజ్యపా
లనకార్యాదికదక్షుఁడయ్యె మిన్నులన్ ♦ లక్ష్మీసమేతంబుగన్.

వ. అయ్యవసరంబున.

ఉ. కొందఱు చామరంబులును ♦ గొందఱుమండశితాతపత్రముల్
కొందఱు పాదుకాయుగము ♦ గొందఱు రత్నకలాచికాదులున్
బొందుగఁబూనికొల్చిరతి ♦ భూపతులందఱు నాన్ప్రపాలరా
జ్ఞందను నిశ్చలప్రమద ♦ సాధపదాంబురుహాభివందనున్.

ఉ. అట్టియమానుషాద్భుతము ♦ హాత్వముఁ గాంచి నయట్టి నెయ్యపున్
బట్టినిగూడి నైషధన్పు ♦ పాలకుఁ డీశుభవార్త రయింతయున్
గట్టిగఁ జిత్రవర్గకులఁ ♦ గన్ వనిలుంపఁగఁబంపె భోగిభో
ట్పట్టణదివ్యగంధపము ♦ భారిపమేతముగాఁగఁ జారులన్.

చ. పనిచినవారునుం బ్రిమద ♦ భావముతో నతివేగయుం దుర్తి
చనియుపమానమానపవి ♦ పాదకృశాంగునిఁ జిత్రవర్గభూ
జనవరుఁగాంచి ప్రమోకోనుత ♦ పస్థితకాంతిశోభిలాపభా
జనవదనారవిందముల ♦ చందములొప్పఁగఁబల్కిరిట్లనన్.

ఉ. పాల్లకమిత్రిరూపమను ♦ బాధిప నాఁడుపతంగకన్యకో
ద్వేల్లితవారిలోపల న ♦ దృశ్యతఁగాంచిన భద్రమూర్తి నీ
యుల్లుఁడువచ్చినాఁడు భుజ ♦ గాధిపలోకమునుండి కిమ్మరన్
బల్లవపాణి నీతనయ ♦ భాగ్యము లెల్ల ఫలించెఁ జక్కఁగన్.

గీ. అనిననాశ్చర్యవార్తక ♦ య్యవనిజాని, యతిశయానందభరముచే ♦ సాత్మమంచి
కలయొనికయొవిభ్రాంతి ♦ కలయొయనుచుఁ, గొంతతడవతిసంశయా ♦ క్రాంతిఁజెంద

ఉ. ఎవ్వరుపంపినారమిము ♦ నీపరమాద్భుతవార్తఁ జెప్పఁగా
నవ్వులుపల్కి రైఖరిరయొ ♦ నమ్ముఁగవద్భునోనిశ్చయఁబు గాఁ

బువ్వలుకాని మేనికిత ♦ భూతిధరించిన వేల్పు సాక్షిగా
నవ్వపులీలనింక నొక ♦ మారువచింపుఁడు మీసులారఁగన్.

ఆ.వె. అనినఁ జిత్రవర్మ ♦ కాచారులప్పుడు, వినయశీలచేత ♦ వినతిఁ జేసి
యుండ్రిసేనుఁ డంపె ♦ నీవార్త వివరింప, వినుము భూమివరప ♦ విస్తరముగ.

సీ. అరసాతలనిమ్న ♦ యమునాంబువులఁ జొచ్చి, యతఁడు క్రిందుగ నంగ ♦ ...
భోగికాంతలు దోఁచి ♦ కొనిపోవ నురగేంద్రు, పుటభేదమున కుఁ ♦ బోయినాఁడు
తక్షకుతోడ నై ♦ వక్షణ్యమున రంగ, నాస్థానిఁ దగు మాట ♦ లాడినాఁడు
మెచ్చి యా ఫణినాథుఁ ♦ డిచ్చిన తురగమా, ల్యాగంధభూషాదు ♦ లందినాఁడు
ఫణివర సహాయుఁడై పూర్వ ♦ పదము చేత, వెడలి తన పట్టణముఁ జేరి ♦ వినతులైన
యరులఁ గృపఁ జూచి యింద్రసే ♦ నాజ్ఞచేత, భూరిసామ్రాజ్యభారంబు ♦ పూనినాఁడు.

ఉ. సత్యము నమ్ము నీమదిని ♦ సంశయమైన నునాగలోక పుం
జాత్యసుగంధమాల్యములు ♦ సమ్మతినంపినవారు భూభుజ
స్తుత్యము లైనవీనిఁ గొని ♦ శోభిత సమ్మదవృత్తి బూనుమా
ప్రత్యయమేటికింక నని ♦ పల్కుచువారవి కానుకిచ్చినన్.

సీ. ఆజన్మదుర్గతుం ♦ డగువాఁడు కాంచెనో, తఱగని దానము చక్కఁ ♦ గన్నయట్లు
బలుచీఁకటుల బెగ్గ ♦ డిలు చక్రవాకంబు, కమలబంధుని రాకఁ ♦ గన్నయట్లు
బిటదప్పిదప్పిఁ జెం ♦ దిన చాతక విహంగ, మున్నతాంబుధరంబుఁ ♦ గన్నయట్లు
వాసరక్షుధితజీ ♦ వంజీవరాజంబు, కమనీయచంద్రికల్ ♦ గన్నయట్లు
మున్ను యమునాఘోరంబులో ♦ మునిఁగి చనిన, యల్లుఁడా కాంచి జీవమ్ము ♦ ...
తిరిగి యరుదెంచి యనిచిన ♦ దివ్యవస్తు, సమితిఁ గని రాజమణి మహా ♦ ...

ఉ. అంతన తండు వేగమున ♦ నంతిపురంబునకేఁగి కూతు సీ
మంతినిఁ బిల్చి సంభ్రమున ♦ మగ్రత చేనల పాణుచిత్రవ
త్ర్యాంతమశేషముం దెలిపె ♦ నకథమున్న ... యుండియున్
గాంతనవీనసన్నిభము ♦ గావిని యబ్బురమందుచుండఁగన్.

సీ. ఈ దినే కదవమ్మ ♦ యింతి నీ బహుపూర్వ, జన్మసంభృత పుణ్య ♦ సారమెల్ల
నిజమయ్యెఁ గదవమ్మ ♦ నీ జన్మవేళ యం, మేదినీసురుఁ డన్న ♦ మేలు పలుకు
ఫలియించెఁ గదవమ్మ ♦ పార్వతీపతిఁ గూర్చి, వనిత నీ వొనరించు ♦ వ్రతము లెల్ల
సమకూరెఁ గదవమ్మ ♦ సఖియ నీకు శుభలక్ష్మ, జావళి యుంచుమయ ♦ ...

కనికినీపతిభుజగలా ♦ కముసకేఁగి, తమునిచేతనడిగి స ♦ తాళి నిలువది
లలితమణిభూషణాదికం ♦ బులుధరించి, తిరిగివచ్చినభాగ్యంబు ♦ దొరకెఁగాన.

గీ. అనుచుమాటికిమాటికి ♦ య్యావని నేల, యాత్మయుఁగానసుకృతభా ♦ గ్యంబుఁజూగడు
రమణియొనరించుసోమవా ♦ రవ్రతాది, నియమములసారమిదియంచు ♦ నిశ్చయించు.

వ. అయ్యవసరంబున.

సీ. ఉత్సవంబుఘటించె ♦ నుర్వీతలేశను, డాంగికాంచనాంగ ♦ యమునకెల్ల
సమ్మదంబొనగూడె ♦ సకలపౌరామాత్య, జనపురోహితసమూ ♦ జమునకెల్లఁ
జిత్రంబులుపొంగె ♦ నుత్తమార్యవర్త, వర్తమానప్రజా ♦ వళులకెల్ల
నాశ్చర్యమయ్యెడే ♦ శాంతరాగతవణి, గ్వరగధారుణీ ♦ సురలకెల్లఁ
జిరసుకృతశాలియైనయా ♦ చిత్రవర్మ, రాజవరాళికుమారికా ♦ రత్నమునకు
శివునికారుణ్యదృష్టినై ♦ దువతనంబు, మగుడఁగల్గినభాగ్యంబు ♦ మహిమకతన.

శా. భూమీవారికృశానుశీతకరణాం ♦ భోజాతమిత్రానిల
వ్యోమాధ్యాకృతిపూర్ణలోకమహిమ ♦ ద్యోగీంద్రచిత్తాగ్రయా
నామవ్రాతవిధూతపాతకచిదా ♦ నందప్రదరూపావదా
వామాంగాభరణాత్మవల్లభసుధా ♦ వారాశితూణీయుంతా.

క. దారవనాంతరచరముని, నారీరతికార్యకల్ప ♦ నాశ్పంగారా
పారంభజగన్మోహన, కారణరూపాభిరామ ♦ కరుణాధామా.

తోటకం. వలయీకృతశేషయ ♦ నార్యబలా
నిలయీకృతపర్వత ♦ నీలగళా
జలజోద్భవవందిత ♦ చారుపదా
విలయాతిగశంకర ♦ విశ్వపదా.

గద్య—ఇతి శ్రీశైల నివాస భ్రమరాంబా సమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్రి
భారద్వాజ గోత్రి పవిత్ర పెనుమళ్ల సోమమంత్రి పౌత్రి పెద
నీల ప్రధానపుత్రి సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంబైన సీమంతినీకళ్యాణం బనుమహా
ప్రబంధంబునందుఁ జతుర్థాశ్వాసము.
పత్రిత్సర్వం శ్రీసదాశివబ్రహ్మార్పణమస్తు.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీసదాశివాయనమః.

సీమంతినీకల్యాణము.

పంచమాశ్వాసము.

శ్రీరమణీయభ్రమరాం, బాకుచపరిరంభజాయ ◆ మానానంద
వ్యాకోచహృదయకమలద, యాకర! శ్రీశైలమల్లి ◆ కార్జునదేవా.

వ. అవధరింపుము.

సీ. అంతనానృపతియ ◆ త్యంతసంతోషాబ్ధి, రాముఁడై కన్యకా ◆ రత్నమునకు
సముచితాభ్యంజన ◆ స్నానంబుచేయించి, ధవళాంబరసుగంధ ◆ వివిధమాల్య
రత్నభూషితముఖ్య ◆ సూత్నశుభోచిత, సలలితాలంకృతుల్ ◆ సంఘటించి
సముదీర్ణపణవడిం ◆ డిమశంఖముఖమహా, దీర్ణవాద్యధ్వనుల్ ◆ దిశలఁజెలఁగఁ
దానుభూషితుఁడైమహా ◆ స్థానినుండి, మాన్యభూసురవరయాచ ◆ మానదీన
కీర్తికరవందిగాయక ◆ నర్తకాది, నికరములకిచ్చెఁ బారితో ◆ షితధనంబు.

ఉ. దైవధకారులన్ శుభస ◆ నాథవిచారులఁబిల్చియంతటన్
భూషణముఖ్యవస్తువులు ◆ భూమిధనంబులునిచ్చి చాలసం
తోషమునొందఁజేసి యత ◆ నూకృతశాస్త్రవిశేషశేముషీ
భాషణశీలురైనలయు ◆ పండితులంబిలిపించివారితోన్.

మ. ఉచితాలోచనమాచరించి మదిలో ◆ నుత్సాహముప్పొంగఁగా
నచిరోదారకుమారికాశుభవిశే ◆ షానందసంయుక్తుఁడై
రుచిరానేకవచోవిలాసజనక ◆ ప్రోద్దామధీమంతులౌ
సచివోత్తంసులఁబిల్చి యిట్లనియె వా ◆ క్చాతుర్యధుర్యంబుగన్.

ఉ. మీరలనేకరత్నములు ◆ మేలిమికానుకలుఁగొంచు వారియూ
బారులతోడఁగూడఁజని ◆ చారుగుణాఢ్యునినింద్రసేనభూ

శ్రీరమణేంద్రుఁ డత్యున్నతుని ♦ ధీజనవర్ధితుఁ గాంచి సమ్ముదిత
వారలతోడ మతుల్కుశల ♦ వార్త లెఱుంగఁగఁ బల్కి యంతటన్.

గీ. ఇంద్రసేనునితోడ మీ ♦ రిట్టులనుచుఁ, భుజగభవనంబునుండి సీ ♦ పుత్రవరుఁడు
మగుడవచ్చినయప్పుడ ♦ మగుడవచ్చె, భవ్యకల్యాణలక్ష్మి మీ ♦ భవనమునకు.

గీ. చన్నపుత్రునిఁ గ్రమ్మరఁ ♦ గన్నయప్పుడ, యపరిమేయంబు నీ సుభా ♦ గ్యంబు మహిమ
అనఘ నీతోడ సంబంధ ♦ మందినట్టి, నేను భాగ్యైకనిధి నైనాఁడ ♦ నిశ్చయంబు.

వ. అని విన్నవించి సీమంతినీచంద్రాంగదులకు యథాపూర్వకంబుగా వివాహంబు సేయం దగు సుముహూర్తంబున గదలి రావలయునని తెలియంబలుకుఁడని పంచినవారలు రంజని యింద్రసేనచంద్రాంగదుల సుచితప్రకారంబుగ సందర్శించి తదీయవార్తావిశేషంబులన్నియు నెఱింగించిన వారును బరమసంతోషంబున మౌహూర్తికనిశ్చితంబైనయొక్క ముహూర్తంబునఁ బరిణయోత్సవంబునకుం గదలివచ్చి రాసమయంబున.

సీ. సీమంతినీకాంత ♦ సీమమంగళసూత్ర, బలమెంతయని వేడ్కఁ ♦ బలుకువారు
సోమవారవ్రత ♦ సామర్థ్యమిదిగాని, యన్యంబుగాదని ♦ యాడువారు
నిట్టియాశ్చర్యంబు ♦ లెఱుఁగ మెన్నఁడనంచుఁ, బలుమారు వాక్రుచ్చి ♦ యలరువారు
పరలోకగతపుత్రుఁ ♦ బడసెఁ గ్రమ్మరనంచు, నింద్రసేనుని భాగ్య ♦ మెన్నువారు
నగుచు నాగరజానప ♦ దాదిజనులు, సఖులతో శాంతరాగతు ♦ లయినవారు
ధరణియందు నికేతన ♦ ద్వారసీమఁ, గుతుకమమరంగ మూఁకలు ♦ గూడిరంత.

చ. మునుపటి పెండ్లినాఁటిబలు ♦ మూఁకల సందడి యింక నెందు లే
దనుపసుమంచు నెంచియది ♦ యచ్చరులేము త్రపాభరంబుఁగా
కొని మదిలోపలం గలఁకఁ ♦ గొంతవహించిరిగాన సర్వభూ
జనములు నెన్నరానిఘన ♦ సమ్మదవారిధిఁ దేలిరంతయున్.

వ. అంత.

ఉ. అల్లునితోడఁ గూడ విభ ♦ వాఢ్యుఁడు వియ్యము వచ్చె నన్న యా
చల్లనివార్తయంతయును ♦ జారులచేవిని చిత్రవర్మ దా
నెల్ల సిరిం దనర్చి యెదు ♦ రేఁగి ముదంబునఁ గాంచి యమ్మహా
వల్లభమౌళిఁ దోడ్కొనుచు ♦ వచ్చెఁ బురంబున కబ్బురంబుగన్.

గీ. ఈకరణిఁ దోడితెచ్చి భూ ♦ లోకవినుతుఁ, డౌనృపాలుఁడు సకలగు ♦ ణాభిరామ
నయిన సీమంతినికిని చం ♦ ద్రాంగదునకుఁ, బ్రాభవము మీఱఁ జేయించెఁ ♦ బరిణయంబు

గీ. రాజసేవంద్రుపరిణయా ♦ రంభమపుడు, నాఁటికన్నఁ జతుర్గుణో ♦ న్నతివహింప
సంపతులరాగములువట్ల ♦ దనరుచునుచు, నఖిలజనులకు నెంతేఁగించు ♦ నదియుపోలె.

గీ. చిత్రికర దానవిద్యాపరి ♦ సిద్ధుఁడైన, చిత్రవర్మధరిత్రీక ♦ శేతుఁడంతఁ
గన్యకావ్యాహఘనకౌతు ♦ కమువహించి, యగ్రువారలకిచ్చెని ♦ ప్పార్థనమితి.

చ. మునుపటి పెండ్లివాఁడు ధన ♦ ముల్గొనినట్టివనీపకోత్తముల్
ఘనతర దాతలైయులరఁ ♦ గానపుడేలలభింతురర్థులా
యనఘుఁడొసంగునట్టిధన ♦ మందుటకాజనసాధుతోడనీ
వెనుకనుమచ్చరించుదన్నృప ♦ వీటులు కొందఱు లేకయుండినన్.

గీ. నిజకుమారికసీమంతి ♦ నీవధూటి, యఖిలకల్యాణసరణియు ♦ ట్లాచరించి
యంతినకాంతనద్ధరా ♦ కాంతమౌళి, యత్తవారింటికనుపంగ ♦ నాత్మఁదలఁచి.

సీ. పరికటదుష్టాపీన ♦ భారకోభారమ్యు, తరుణవత్సగవివి ♦ తానములను
చలదంచరీకసం ♦ కులకపోలవినీల, దంతావళేంద్రసం ♦ తానములను
గాంధారదేశీయ ♦ బంధుకీధారావి, రాజతురంగస ♦ మాజములను
ఛాయవిద్యుల్లతా ♦ సమసముంచత్కాంతి, కమనీయకన్యాని ♦ కాయములను
నికటతటినీసముద్వేల ♦ నీరపృషిత, శకలసస్యాగ్రవజారామ ♦ సముదయాభి
రామ భూమిమనోహార ♦ గ్రామములను, పారణములుగాఁగనిచ్చెన ♦ య్యవసరమున.

సీ. మణికంకణాదిభూ ♦ షణములువేర్వేఱఁ, దెచ్చియచ్చపలాక్షి ♦ కిచ్చువారు
పదివేలవర్షముల్ ♦ పతితోడసుఖవృత్తి, వికసిల్లుమంచుదీ ♦ వించువారు
నిన్నుఁజూచెదమింక ♦ నెన్నాళ్లకోయంచుఁ, జెలిమితోఁగౌఁగిటఁ ♦ జేర్చువారు
ననవద్యగంధమా ♦ ల్యాదికంబులవింత, శృంగారవిరచనల్ ♦ సేయువారు
నత్తవారింట నుత్తమ ♦ వృత్తిమెలఁగు, నొరపుగలబంధులోకకొన్ని ♦ గలుపువారు
నగుచునబ్భూమికాంతకు ♦ ధ్వాంతభవన, జగతికాంతామణుల్ గొంత ♦ సందడిలిరి.

వ. అంత.

శా. సాకోదంచితభక్తిచే జననికా ♦ చార్యాళికిన్ మ్రొక్కి యా
శీరత్నంబులు వెంటఁగొల్వఁగ మరా ♦ ళీకేళిమచ్చారుసం
చారంబొప్పఁగవచ్చినట్టి సతియుం ♦ జందాక్రింగ దారూఢమౌ
తేరెక్కించెను దీవనల్ వెలయ ధా ♦ త్రీదేవకాంతామణుల్.

సీ. భూమతాశీర్వాద ♦ భూరిరావంబులు, వందిబృందస్తుతుల్ ♦ క్రందుకొనఁగ
నర్తకీగానముల్ ♦ స్ఫురితఘణత్కారముల్, విపులవాద్యధ్వనుల్ ♦ విజృంభమందఁ

బుధస్యాంగ సంగీత ♦ భూరిస్వనంబులు, సుషిరనాదములు వి ♦ స్ఫూర్తిఁ గలుగు
లలిత విరంచికా ♦ కలభాషణంబులు, వల్లకీస్వనములు ♦ పల్లవింగొన
విమలకల్యాణశృంగార ♦ వేషయుతులు, దంపతులు తెరువు వినుచుంటఁ ♦ దరలినడచు
నగరిపుష్పమానుఁ డైయుండు ♦ నగరిఁ జూడఁ, గడలినల్యాందగ్రిసేనపూ ♦ శాంతిసూళి.

సీ. మిసిమిచాయలుమీఱు ♦ పసిడితేరులబారు, గొప్పయొప్పరిగల ♦ యొప్పఁగాఁగ
నొడ్డాడుగలిసిన ♦ పాండుభూరిముక్, సవసూక్తికేపువితా ♦ నములుగాఁగ
గళితదానాంబువు ♦ తక్కరిక పోలంబులు, రమణీయసలిలయం ♦ త్రములుగాఁగ
బూర్ణకుంభంబులు ♦ పూనుసునాసికల్, ధర్మపాంచాలికా ♦ పటలిగాఁగ
నిత్యసాంగత్యకేళికా ♦ నిగతివేతఁ, బగఁగునీమంతినీకాంతఁ ♦ బాయలేక
పురము వెనువెంటవచ్చిన ♦ పోల్కిఁ దనరె, నడతెగనివాఁకలచోట ♦ నడుమనపురము

గీ. ఆర్యాగ్రగణితనపియ్యము, నార్యపట్టంబుగడియు ♦ ననిచితిరిగ్రస
శవ్యకళాకలితమహా, దార్యుండగు చిత్రివక్త ♦ ధరణిపుఁడంతట.

ఆ. వె. ఇంద్రసేనమాన ♦ సేంద్రుఁడీకీతిమ, హేంద్రవిభవతుల్య ♦ సాంద్రుఁడగుచుఁ
గొడుకుగ్రొత్తపెండ్లి ♦ కూతురుఁదోడ్కొంచు, వాత్రపురిఁబ్రవేశ ♦ మగుమనలరె.

చ. వలలితకాంచనాచలగి ♦ శాలగుహాంతరసీమరత్నపుం
జొలకజనించు నేఁగడుస ♦ మున్నతతేజముఁ గాంచునట్లుచే
నలరె నలాధిరాజసుతు ♦ సంతిపురంబు నవీనచంద్రముః
కళికనసేయఁజాలు నృప ♦ కన్యప్రవేశముగాఁగ నత్తఱిన్.

చ. తనహృదయాధినాయకుని ♦ తల్లికి మున్నగ మ్రొక్కి పెద్దనా
వనితలఁ గాంచి మ్రొక్కి తగు ♦ వారలకెల్లను మ్రొక్కి వారిచే
ననుపమపుత్రిరాజ్యవిధి ♦ వాన్వితయై పతిసేలవర్గముల్
మనుమని వీనవల్ గనిమొ ♦ మానవతీజనరత్నమంతటన్.

ఉ. అంబుజహస్తబింబ ముద ♦ యంబుగఁగూడినయట్టి చక్రవా
కంబులనంగ శంకరమ ♦ ఖండదమాభ్యుదయంబుచేత రా
గంబొడగూడినట్టినృప ♦ కన్యయు రాజవరప్పరానురా
గంబువహించి యాస్పితను ♦ ఖంబులు గాంచిరి పష్మదంబునన్.

సీ. ఋతువులన్నియుఁ బుష్పా ♦ ప్రతతమాశ్రితలతాం, తనిరంతరతపసం ♦ తమువెలకాఁగ
నిశలన్నియును నపము ♦ స్మేషరాకాచంద్రి, చంద్రికాదికవిలా ♦ సములెకాఁగ

వనములన్నియుఁ బుల్ల ♦ వగ్రాసహాలక్షే, లతో[illegible]కిలకులంబు ♦ లయు [illegible]
ఉపవనంబులన్నియుఁ ♦ బాటీరవాటికన్, పాటీరసైకర ♦ మ్యయు [illegible]
హృదయములఁ గోరుచునువాతభ్యుదయ రాగ, మహిమవిలసిల్లుచున్న సీ ♦ [illegible]
దంచితక్షేమఁదనరుచుం ♦ డ్రాఁగముఁ గుచును; గాతుక కుముదిం టిసుఖ [illegible] ♦ [illegible]

చ. తనయుని సద్గుణోదయము ♦ తద్గుణసంతతి యొందు మేదినీ
జనమును మనోనురంజనము ♦ చందమునంగని యింద్రసేనుఁడ
య్యనుపమ శౌర్యశాలిచతు ♦ రంబుధి సంవృత సర్వభూమిపా
లనకర రాజ్యవైభవవి ♦ లాసిగఁ బట్టముగట్టె సంతటన్.

సీ. సకలవర్ణాశ్రమా ♦ చారవర్తనములు, వేదోక్తరీతిచే ♦ వెలయుచుండఁ
దలఁచినప్పుడె వచ్చి ♦ జలదముల్ వర్షింప, భూమిసస్యారాము ♦ [illegible]
బహుయాగముల హవ్య ♦ (భాగంబు)భుజియింప, సుగల [illegible] ♦ [illegible]
నపమృత్యుదోషరో ♦ గాదిబాధలు లేక, యఖిలభూప్రజలు సౌ ♦ [illegible]
పూర్వరాజన్యగణములో ♦ గర్వహారి, చిత్రదాయక చారు [illegible] ♦ [illegible]
వలునిపౌత్రుఁడు సింహాస ♦ నమున నుండి, యవనితలమెల్లఁ బాలించు ♦ [illegible]

క. ఉదయించిరి సుతు లతనికి, నుదితారుణ బింబసమస ♦ ముజ్జ్వలమూర్తుల్
పదివేల్ వర్షము లాతఁడు, పదిలుండై సకలరాజ్య ♦ భారము పూనెన్.

ఉ. మానుఁగడ దన్న పారిణవిభు ♦ మోహనమన్మథమూర్తిఁ గ్రమ్మ[illegible]
[illegible] బహుపుత్రపౌత్రరాజ్యసుఖ ♦ గౌరవ మొందెను జిత్రవర్మరా
ట్తనయ, మునీంద్రులార యిది ♦ తథ్యముగా వివరించి చూడ న
య్యనుపమ సోమవాసరమ ♦ హావ్రత రాజమహత్వ మెంతయున్.

మ. అని యామాతుఁడు శౌనకాదులకు న ♦ త్యాశ్చర్యధుర్యంబుగా
వినిపింపన్ విని వార లీశ్వరకథా ♦ వేల్లత్సుధాధారచేఁ
దనియం జాలము చిత్త మింకొకవిచి ♦ త్రంబైన గౌరీకథ
తున్నిమాహాత్మ్యవె తెలుంగబలుకు మను ♦ దూర్భూతప్రమోదంబునన్.

చ. అనవుడు పార్వతీపతిమ ♦ హత్వము లెన్నఁగఁ బెక్కు లన్నియున్
ఘనముగ మహోన్నతోదయుని ♦ దానము లందులకేమి యుమ్మహా
జనవరపుత్రి చిత్రవిల ♦ సంబిఁక నొక్కటి యేర్పరించెదన్
వినుఁడు మునీంద్రులార యతి ♦ నిశ్చలతాకలితాంతరంగులై.

ఉ. [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible].

సీ. సకలలక్ష్మీవిలా ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible].

క. [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]

గీ. [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

చ. [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]

గీ. [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

సీ. [illegible] ♦ [illegible] ([illegible]) ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

గీ. [illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible].

1 ప్రసిద్ధము.

ఉ. నాటఁ బ్రహ్మతేజ మని ♦ వారిక మందు ముదంబుఁ గాంచియున్
నాటిన దేశవిద్య లన ♦ పద్యములందు ప్రహర్ష మందియున్
పూటిన భాష్యతాదివిజ ♦ భూరుహనా 1(నృపమాళి)యాశ్వగ
శ్రీగణదేశ నిట్లనియెఁ ♦ జేరలహాసలసన్ముఖాబ్జుఁడై.

క. [illegible] ప్రసంపదనులారయా ♦ వేళమీకు, నర్థములభించు నొకయుపా ♦ యంబుగలదా
పరమహితమంచు వాత్మలో ♦ పలఁదలంచి, సేయఁగలిగితరేనిక ♦ చింతుదాన.

ఉ. ఇంతవిచారమేల నిప ♦ ఫేంద్రగనకుం బ్రియకాంతయైనసీ
మంతిని సోమవాసరము ♦ మన్మథవైరి నుమాయుతంబుగా
నెంతయు భక్తితోడ భజి ♦ యించుతతిం దరళేతరీకృత
స్వాంతితవిప్రదంపతులు ♦ వచ్చినఁ బూజయొనర్చు వేడుకన్.

క. అతులభక్తి ననాదిదం ♦ పతులుగాఁగ, విప్రకులదంపతులనుభా ♦ వించి వారిఁ
బూజఁగావించుమణిహేమ ♦ భూషణముల, నేమిగోరినఁ యిచ్చున ♦ య్యంగనవదన.

క. కావున మీయందొకఁడు న, ధూవేషముపూని ముదము ♦ తో దంపతులై
పోవుదము శశివాసరమున, నావనిత యొసంగు మీకు ♦ నభిమతధనముల్.

ఆ. వె. అనిన వారు నవ్వి ♦ యవ్విభుఁ గాంచి యీ, కపటవృత్తి మాకుఁ ♦ గలిపెదేల
విప్రకులుల మేము ♦ వేదాంతవిదుల మీ, యార్యనింద సరణి ♦ యర్హమగునె?

క. కపటంబు దురితమూలము, కపటం బపకీర్తికెన్నఁ ♦ గారణమగుద
త్కపటగతమ్ముగులాభము, కపటాయుతసన్నగంబు ♦ గాదెనరేంద్రా.

క. పుణ్యమహాదేశములనఁ ♦ బుట్టినేమి, సకలవిద్యలుఁ దగిముట్టఁ ♦ జదివెనేమి
నిత్యకర్మంబు లాచరింప ♦ నేర్చినేమి, దంభయుక్తుఁ డనర్హుండు ♦ దానమునకు.

క. మదినొకకుటిలతనాలుక, తుదనొకకుటిలంబూనువాని ♦ తో సహవాసం
బది [illegible]పూరిత, వదనభుజంగమసహోధి ♦ వాసముకన్నన్.

క. [illegible]సంహితా ♦ వేదియైన, విప్రవరువరుఁ గపటంపు ♦ వృత్తిదగునె
కాశి[illegible]బ్రవహించు ♦ గాంగనీరు, వింధ్యకుధరదరిద్వార ♦ విహృతిఁగనునె

క. సత్యమెవిమలజ్ఞానము, సత్యమెచాంద్రాయణాది ♦ సకలవ్రతముల్
సత్యంబొకటేసత్యము, సత్యముగాఁ బుణ్యలోక ♦ సాధనమగునే.

క. సత్యవాక్యంబువంచన ♦ పరతఁగొన్న, ధూర్తుఁడే పుణ్యములఁ బవి ♦ తుత్రించుగాఁడు
[illegible]షితంబైన ♦ మంటికడవ, యెన్ని నదులను ముంచిన ♦ నేమివచ్చు.

1 పక్షిత్రము

ఉ. ఇంతియొకాక యీవసుమ ♦ తీశ్వర యింకొకవిన్నపంబు సీ
మంతినిరాజకాంత యతి ♦ మానుషశాంభవభక్తిశీలయై
యుంటిని జేరి కైతవము ♦ కింతయొనర్చినవచ్చుఁ బాతకం
బంతకదండపాతులిత ♦ మై పసుకూరును రాజదంపతున్.

క. శివునియెడఁ దప్పుఁజేసిన, శివుఁడొక్కొకవేళఁ గరుణఁ ♦ జే మన్నించున్
శివుఁడుం గావఁగనోపఁడు, శివభక్తులయెడలఁ దప్పుఁ ♦ జేసినవారిన్.

ఆ. వె. గురునియట్లు నీవు ♦ ధరణీశుఁడవు మాకు, కాని క్షత్రియుతముఁ ♦ గలుప నేల
పార్థివేంద్ర యింకఁ ♦ బదివేలు వచ్చిన, జాలఁ డేము కపట ♦ శీలమునకు.

వ. అనిన నారాజపురందరుండు సుందరవదనారవిందంబున మందహసితంబు కందళింపఁగా మృదులవచనరచనానందనులైన యద్ధరాబృందారకనందనులం గాంచి యిట్లనియె.

ఉ. చాల ననేకవేదబహు ♦ శాస్త్రపురాణము లభ్యసించినం
బాలకులౌట మీమదిని ♦ బట్టదు సాహితసూక్తి ధారుణీ
పాలకుపంక్తి సేయుటయ ♦ భాసురధర్మము దీనఁ బాతకం
బేల లభించు మర్త్యునకు ♦ నేలఘటించు నకీర్తివేశమున్.

గీ. తరుణిపురుషునివేషంబు ♦ దాల్చె నేమి, పురుషుఁ డంగనవేషంబుఁ ♦ బూనెనేమి
విశ్వమంతయు శివుఁడౌట ♦ వేఱుతేమి, వృజినమేటికి ఘటియించు ♦ విప్రులార.

ఆ. వె. దేహగతములైన ♦ స్త్రీపుంసభేదముల్, నిజము లౌనె యాత్మ ♦ నిజము గాక
కల్లలందు నేమి ♦ కల్ల వాటించినఁ, దప్పుగలదె విప్ర ♦ తనయులార.

ఆ. వె. వృజినమేమి లేదు ♦ విత్తంబు సమకూరు, మీకు నొక్కవింత ♦ మేలు దొరకు
సంశయంబు మాని ♦ చనుఁడు సీమంతినీ, చంద్రవదన పుణ్య ♦ సదనమునకు.

వ. అని యనేకప్రకారంబుల నతండు బోధింప సముచితకార్యంబైన బాల్యంపు తనముప్పలం బరిహరింపనేరక యూరక యంగీకరించి నిషధదేశంబునకుం జని తత్పురసమీపమున.

సీ. చిటులజుట్టుకుఁ జుట్టు ♦ దిరిగి రాసవరముల్, కుఱుచగా నిలించి ♦ కొప్పుముడిచి
భసితత్రిపుండ్రంబు ♦ పరిహారమొనరించి, మిసిమికుంకుమరేఖ ♦ నొసలఁదీర్చి
గొప్పనీలపుఱాల ♦ కుండలంబులు మాని, వలుదముత్యాలక ♦ మ్మలు ధరించి
యురశిరస్సుద్రాక్షహా ♦ రావళుల్ సడలించి, మాయాకుచంబులు ♦ మట్టుపఱచి

మణిమయ నానాయుధపురుషధ ♦ ర్మంబు నుని, సోమవంతులు [illegible] ♦ [illegible]
సతులం సంగతులాశించు ♦ సతులచదల, గతులదప్పి [illegible] ♦ [illegible]

క. సామవంతుండు పతియుండ ♦ స్సమాదరుండు, పతియును సన్నుతి[illegible] ♦ [illegible]
చనికి చంద్రాంగదకుమారు ♦ జూసిరాగ, ధానకిరువురు ఘనిత తోడ ♦ ధానములగుచు.

చ. పురుషులు గన్న లజ్జపువు ♦ బోణులు గాంచిన పింత చెల్మియుం
గరితురగాదులడ్డముగ ♦ గ్రిక్కిరిసి నిక్కి లికాంతరత్వమున్
పరసుల డెందముల్గలంచు ♦ చకిత నిమాటలు పింతినాపులున్
మరుపక యేగెనక్కటపట ♦ మానిని తత్పుగరాజవీధికిన్.

వ. అంత.

సీ. చక్రివంపతిమన ♦ స్సదనాంతరములందుఁ, జిత్రజాతిఖిబ్రిన్ ♦ [illegible]
వలుచ చందురకావి ♦ వలువవైఖరిదిశా, కంజనేత్రలవంబు ♦ గదలియు [illegible]
వరుణపట్టణసరో ♦ వరపద్మినులగారి, వించి ఘాణాండు [illegible] ♦ [illegible]
కలకలస్వనసమా ♦ కులవిహంగకులంబు, నీడంబులకుఁ జేరి ♦ నిలుచు [illegible]
సాకృతికదంపతులు కాం ♦ కాంపతింప, నిత్యపూజానుష్ఠానోత్సవ ♦ [illegible]
మైననిషధేంద్రికాంతకు ♦ ధ్వాంతమంది, రముబ్రివేశించి [illegible] ♦ [illegible]

సీ. అభిషేకమునకుం ♦ గాంబువుల్ మణిమయో, దీర్ఘకుంభములచేఁ ♦ [illegible]
గరవీరమల్లికా ♦ కమలకైరవముఖ్య, కుసుమమాల్యంబులుఁ ♦ [illegible]
నగరుకర్పూరసా ♦ రాదికంబులచేత, మహితధూపంబుల ♦ [illegible]
రమణీయరత్నపా ♦ త్రములందుదీపికా, శ్రేణికల్ వెలుఁగంగఁ ♦ [illegible]
షడ్రసోపేతనైవేద్య ♦ సముదయంబు, లంచితాదరముప్పర ♦ [illegible]
నటనటలాటుపూజాగ్ర ♦ వాంతరమునఁ, గనికిమాయావధూవరుల్ ♦ [illegible]

సీ. అపుడు గౌరీశపా ♦ దపయోరుహ ధ్యాన, నిపుణయౌ సీమంతి ♦ [illegible]
జహ్నుకన్యాజల ♦ స్నానంబు గావించి, లలితధౌతాంబరం ♦ [illegible]
మణిజాలఖచితభూ ♦ షణభూషితాంగియై, యమలరుద్రాక్షమా ♦ [illegible]
తెలిమిటుకర్పూర ♦ తిలకంబునకుఁ దోడు, భసితత్రిపుండ్రంబు ♦ [illegible]
యొడలుపూనినశివభక్తి ♦ యోజదగిరి, యొక్కటనకాసనమునఁ గూ ♦ [illegible]
మంత్రిరాజంబు ధరియించి ♦ మౌననియతి, శివుని జితచిత్తభవునిఁ బూ ♦ [illegible]

సీ. అవిశాంతకుంభకుం ♦ భాంతరంబులయందు, గంగాంబుపూరంబు ♦ [illegible]
యువైజాత్యమరకతా ♦ యతకరండికలందుఁ, జందనసారంబు ♦ [illegible]

యుపవనప్రకీలితా ♦ నర్ఘ్యప్రదానప్రియుం[illegible], [illegible] ♦ [illegible]
యుపవనవ్యపద్మ్రరా ♦ గార్ఘ్య[illegible], [illegible] ♦ [illegible]
యునుమనె[illegible]లుందెల్ప ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
రాజమండలుబ్రహ్మ[illegible] ♦ ప్రా[illegible], [illegible] ♦ [illegible]

ఉ. ఆహారిణాక్షియొంటవత్తు ♦ లూం విలిలింగ నమః[illegible]
ద్వాహము వేద వేద్యునన ♦ వద్యార యోనిధి [illegible]
త్సవముపదాశివుంమహిమ ♦ [illegible]
నాహానమాచరించెనని ♦ నారిశిభక్తి [illegible].

సీ. అద్రిజాధిపతికి ర ♦ త్నపనంబొనరించి, [illegible] ♦ [illegible]
హారునకుని[illegible] ♦ ద్యాదమానీయమున్, [illegible] ♦ [illegible]
నర్ధచంద్రకిరీటి ♦ కభిషేచనముచేసి, శివునకు [illegible] ♦ [illegible]
కాలకంధరునకు ♦ గంధమర్పణచేసి, దక్షహారికి [illegible] ♦ [illegible]
వామదేవునిమల్లికా ♦ వకుళతిలక, కమలపున్నాగపాటల ♦ [illegible]
కుందనవమాలికాశోక ♦ కురువకాది, పుష్పసంతానములచేతఁ ♦ బూజచేసి.

గీ. ధూర్జటికిఁజాలుకప్పొగ ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

క. పూర్ణమనోరథయోగపర, వర్తిని[illegible] ♦ [illegible]
వర్ణితముక్తావిరచిత, [illegible] ♦ [illegible].

ఉ. కంజదళాయతాక్షి[illegible] ♦ [illegible]
[illegible]లియుంనివాళియుం స ♦ మర్పణచేసి [illegible]
మంజాలనప్రదక్షిణన ♦ [illegible]
ప్రాంజలియైనుతించె మహిమ ♦ పర్వతరాజసుతామనోహరున్.

సీ. తేనమోదేవాది ♦ దేవాయ కాలకాల, గిరీశాయ[illegible] ♦ పావనాయ
తేనమోమునిజన ♦ ధ్యేయాయ భక్తప్రి, యాయ[illegible] ♦ సా[illegible]
తేనమోగిరిసుతా ♦ [illegible]పాలిత, [illegible] ♦ [illegible]నాయ
తేనమప్పన్నగ ది ♦ [1]వ్యాయవాసీశ, సేవ్యాయ సేవక ♦ భవ్యదాయ
తేనమోనిగమాంత వి ♦ దితగుణాయ, తేనమో రజతాద్రిమం ♦ దిరచరాయ
తేనమో మదనాంగభూ ♦ తిప్రియాయ, తేనమో విశ్వమయరూప ♦ దీపితాయ.

1 [illegible] ([illegible])

మందాక్రాంతము. నానానానాత్యప్రాజ్ఞపదాంత ◆ పాదపీఠాకృతీ
స్తుత్యాంభోజానాయత ◆ భోగిరాజకుండలాంకితా
గిరీంద్రజాపతీకరాగ్ర ◆ కిన్నరీపతిసఖా
నిరత్య మహామ్బుజప్రియమయూఖ ◆ చంద్రఖండశేఖరా.

మత్తకోకిల. దండదోర్దృప్తపండితాయుక ◆ పద్మవాసభాసాయుకా
కుందసుందరవర్ణవిగ్రహ ◆ కుంభినీధరనిగ్రహా
యుద్ధఖండదృశ్యతాపదాంపక ◆ యుద్ధవిద్యాగదంభకా
వందనం దిశ నిసురాంతర ◆ వైరిలోకభయంకరా.

వనమయూరము. నీలగళశోభితజన ◆ నిత్యశుభకారీ
శూలధరయునప్రసరాతి ◆ పాతకవిదారీ
ఫాలహాలభక్తజనను ◆ పాపభుజగతారీ
బాలశశిశేఖరకృత ◆ పాదకపురారీ.

భుజంగప్రయాతము. రమాధీశముఖ్యామ ◆ రస్తుత్యశీలా
యుమాయుక్తవామాంగ ◆ యోగీంద్రసేవ్యా
సమస్తేశువిస్తారి ◆ సంహారివామా
మముంబ్రోవు హాధర్మ ◆ మందారగోత్రా.

స్రగ్విణి. శ్రీమహాదేవని ◆ స్సేవతేశోమయా
కామసంహారని ◆ పాపముక్తోగ్రసేనా
కోమభాతిద్వరా ◆ ధీశ బాణాసనా
నామదిన్నొల్పు హా ◆ నాగవశారాంకితా.

లయగ్రాహి. అంగజశరీరమద ◆ భంగకరపాదతల
సంగతమనోహరను ◆ రంగద్యుతిగంగా
సాంగనిగమస్తుతయ ◆ సంగమునివ్రాతకులుల
భృంగకరజాలసద ◆ పాంగధవళాంగా
రంగదవనీతలశ ◆ తాంగశశిభాసుకర
ధాంగనిజబాహురుచి ◆ రంగదభుజంగా
తుంగశోకతాపహృదయ ◆ భంగవిశిఖాయుతవి
హంగపతివాహజయ ◆ పుంగవతురంగా.

మణిగణనికరము. ఘనధీవృత్తమహో ♦ వలయమునకు గ్రమిమన్
ఘనులకునురలకు ♦ గలవిభవములన్
మనసిజమదహర ♦ మగుడనిపదమున్
వినుఁగొలిచినగుణ ♦ నిధులకునమునన్ .

ఖడ్గబంధము. భీమనామసోమదైత్య ♦ భేదనాదరోదరా
యామవత్యధీశకల్ప ♦ తాభిరామ శేఖరా
రామపూజ్యపాదభక్త ♦ రక్షణాధిక ప్రియా
యామరేంద్రనాళిఘన్న ♦ తాంఘ్రిపద్మ శంకరా.

నాగబంధము. అనఘగవేశ యానభువ ♦ నావనదగ్మ్య వరాపదానసా
ఘనతిద [illegible] ధారిశివ ♦ [illegible] మాధవా
ధనదసఖాయమానుశమ ♦ ధామ [illegible] ధారితా
మనసయుం తాపమానజన ♦ మానసగ [illegible] శైలజా.

నిరోష్ఠ్యము. ధారాధరనీలగళ, శ్రీ రాజితరాజతాద్రి ♦ శృంగాంతరలోకీ
గజనాగ తాశ్రిత, సాగరశాగదదిసిత ♦ జయశాగధరా.

చక్రబంధము. శా. [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[1]పాత్రో తావివాతాను [illegible] ♦ [illegible].

చతుర్విధకందము [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible], [illegible] ♦ [illegible].

ఆ. గీ. చంద్ర [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible].

ఉ. తానుగసాక్షి [illegible] ♦ దంపతి [illegible]
ధామముసుప్రవందనము ♦ [illegible]
సామ్యపూర్ణధార [illegible] ♦ [illegible]
నేమి [illegible] ♦ [illegible].

ఉ. భావజ [illegible] ♦ [illegible]
[2]జీవన [illegible] ♦ [illegible]

---

1 యథా [illegible]. 2 యథా [illegible].

క్ష్మావనకల్పవల్లి తుహి ◆ నాచలరాజసుతానుతల్లిగా
భావనచేసియాకృతక ◆ భామినిఁ బూజయొనర్చియంతటన్.

సీ. అమ్మహాదేవి ప్రాణేశుఁ ◆ డైనయట్టి, పురహరుని గాఁగ భావించి ◆ పూజసేసి
విమలతరపుణ్యచారిత్రు ◆ వేదమిత్రు, పుత్రుఁ డైనసుమేధున ◆ [illegible].

ఉ. అప్పురదానవాంతకు ప్రి ◆ యాంగనగా మదిలోఁదలంచి తా
నెప్పుడు పూజచేసెఁ జప ◆ లేక్షణభూసురసూనుఁ డప్పుడే
గొప్పపయోధరంబులు ద ◆ కోరములన్న గురూరుజాంఘ్రులుం
విప్పగుకొప్పుఁగల్గియుర ◆ విందవిలోచనయయ్యె నత్తఱిన్.

వ. ఈకరణిం దరుణ విప్రకుమారులు వంచనాపరిణామంబునం దవిన [illegible] సఖ్యా
యొసంగిన గంధమాల్యాంబర మణిభూషణాదులు ధరియించి ఉత్సాహసన్నాహంబులం
దనిసి యానగరు వెడలి నగరంబుఁగడచి పురోపవనమార్గంబునం బోవు సమయంబున.

ఉ. వందనచే ధనంబుఁగొని ◆ వచ్చితిమంచును బాపభీతిచేఁ
జంచలచిత్తుఁడైనసహ ◆ చారిఁ గనుంగొని కేళికానన
దంచితపుష్పభారనికి ◆ తానుగ సన్నిధిఁ బంచబాణుచేఁ
జంచలచిత్తయై దన ◆ సారసలోచనపల్కె నీగతిన్.

ఉ. ఎంతయుభక్తిచేతఁ బర ◆ మేశ్వరు నీశ్వరుగాఁదలంచి సీ
మంతినిపూజచేసినస ◆ మస్తమహీసురదంపతుల్ గృహా
భ్యంతరసీమలందు నిర ◆ పాయసుఖోన్నతిఁ గ్రీడసల్పఁగా
వింతరయంబుచేతనిపు ◆ డెక్కడకేఁగెదు ప్రాణవల్లభా.

సీ. ఇదిగున్నతేమావు ◆ లిచ్చనిచ్చటఁజేరి, ముచ్చటాడఁగఁ గొమ్మ ◆ [illegible]
నిపికన్నెసురపొన్న ◆ లిందునందులమోవి, విందు లియ్యఁగఁ జేసె ◆ ద్రాక్షదుగానియు
నిమల్లెపొదదండ ◆ నీవంకనిశ్శంక, నాలింగనము సేయ ◆ నాననబోడకు
నివెపాలలబాయ ◆ లిందులనిరపాయ, మదనాహవము సేయ ◆ మానసమునఁ దమి
భావభవునంపలకుపరం ◆ పరలచేతఁ, దరలమతినైతి నింకనే ◆ దరలఁ బాల
నేలపొంచెదు మగవారి ◆ హృదయమింత, గట్టిగాఁ జేసినాఁడు గా ◆ కమలభవుఁడు.

ఆ. అనుపలుకు లాసుమేధుఁడు, విని కపటోక్తులుగ నెంచి ◆ వికసితహాసి తా
నానెయ్యపుఁగ నలుడికుఱులఁ, గనుఁగొని యిట్లనియె వికచ ◆ కంజేక్షణతోన్.

ఉ. అద్రితపుణ్యవిభోడివని ◆ యందఱు నిన్ను నెఱింగియింతెయా
మున్నటి లేటికిన్ గుణాఢ్య ◆ మున్నత యౌవనదీక్ష నెప్పడున్

దప్పినవారు లేరు నృప ♦ వర్యవధూమణి ద్రౌపదీవచ
శ్శ్రోద్భగణంబు లేటికిఁక ♦ నూగకరమ్ము [illegible] [illegible].

క. సాపుడు నేఁగోరినపని, కీ వేసని [illegible] ♦ [illegible]
భావజుని కొన్న సుకీర్తి, నీవే నిర్దయుండ [illegible] ♦ [illegible]

గీ. సాముపతి నేను పాపక ♦ సాక్షిగాఁగఁ, [illegible] ♦ [illegible] పేరు
దోసమునిమాడ కీర్తి ♦ ధూర్తుఁడవయు, [illegible] ♦ [illegible].

వ. అనిపలికి మఱియు నమ్మద్చకంటి పచ్చపలుకు [illegible] నమ్మదనాది
కారంబు లుపచరింప [illegible] యాను మేధుండను.

[illegible] సజలజలధరకల్పమై ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
చూపుగములందుఁ [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ ధరము [illegible].

[illegible] పాతకము వచ్చునన్నట్టి ♦ భయము లేక, యేలచేసితి [illegible] ♦ [illegible]
పాపభూపాలుదుర్యోధ ♦ పాటవమున, [illegible] ♦ [illegible].

తే. గీ. అనుచు దైవఘటన ♦ [illegible], నిజదగ్గ [illegible] ♦ నింద సేయుం
నభవుభక్తజనుల ♦ [illegible], [illegible] ♦ సంతసించు.

[illegible] ఇవ్విధంబున [illegible] ♦ [illegible]
లుగ దాయని [illegible] నిట్టనియె.

[illegible] సామవంతుఁడవన్న మ ♦ [illegible], గాని [illegible] ♦ గావు నీవు
కపటభూనాథుఁ దుర్యోధ ♦ [illegible] గలిగె నిటువంటి వైరూప్య ♦ ఘటననీకు.

[illegible] నావుడు నన్నుఁ గాంతయని ♦ నమ్మి [illegible] మామకీ
నావయవంబు లన్నియును ♦ [illegible]
భావమునందు [illegible] ♦ [illegible] నిద్భుటన్
భావజకేళిఁ దేల్పననుఁ ♦ [illegible] నీవు [illegible].

[illegible] అనుచు నవ్వనభూమి ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
తనయంగములు చూప ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
జిత్తచలము చేఁ ♦ [illegible], గాని [illegible] ♦ [illegible]
యంగన [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ [illegible]
బలికి [illegible] ♦ [illegible], [illegible] ♦ సకలమైన
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]

తే. బాలకులకిట్టియుద్యోగ ♦ పాటవంబు, దెలిపిపంపిన కుండినా ♦ ధీశుకడకు
నరిగి కోపానలం బాత్మ ♦ నలముకొనఁగ, నధికగద్గదరవముతో ♦ ననియె నిట్లు.

క. ఓరీ దుర్జనవిద్యా, శూరులకున్ భూమిదేవ ♦ దుర్వ్యా
పారము గఱపితివి దే చే, కూరెన్ దత్ఫలము నేఁడు ♦ ఘోరం బగుమన్.

క. సతియయ్యె నాఁడువాఁడు, హతియయ్యెన్ వంశమునకు ♦ నకటా యింకన్
పితృదేవతలఋణము నే, గతిఁదీర్పంగలుగువాఁడ ♦ కపటవిప్రా.

వ. అని మఱియు ననేకకోపవచనంబులు పలికి శాపదానోన్ముఖుండైన యమ్మహీ
బృందారకునకు వందనం బాచరించి నాతపోబలంబునకు నీకుం దిరుగ పౌరుషం
బు సంపాదించెద శాంతుండవు గమ్మని, సాంత్వనవచనంబులు పలికి యదనంతరంబున.

గీ. రాజకోటీరపట్టపు ♦ రాణిఁ గూర్చి, తపము గావించె నాధరా ♦ ధరవరుండు
శైలకన్యయు నంతసా ♦ క్షాత్కరించి, యతికృపాదృష్టి నతనితో ♦ ననియె నిట్లు

ఉ. వినుము నృపాల యిట్టిపని ♦ విప్రునియందుఁ గనంగనయ్యె నేఁ
జనవున ఫాలలోచనుని ♦ శాసనమైనను గ్రిమ్మరింతుఁ ద
ద్ఘనతరభక్తలోకకృత ♦ కార్యముఁ ద్రిప్పఁగ సమ్మతింపన
ప్పని యొకయేల విప్రునకుఁ ♦ బౌరుష మిచ్చుట దుష్కరం బగున్.

క. సారస్వతునకు నొకకొడుకు, మారుఁడు జనియించు నింక ♦ మంజులవిద్యా
పారగుఁడు సుజనవినుతో, దారచరిత్రాభిరాముఁ ♦ డన్వయకరుఁడై.

తే. సామంతియున్న యీపూర్ణ ♦ చంద్రముఖిసు, మేధునకుఁ బెండ్లిసేయుఁడు ♦ సాధు [జనక
దారమతి సంతసించ నీ ♦ దంపతులకు, సుతులుగలిగెద రధికవి ♦ శ్రుతచరితుల.

సీ. అని యిట్లు భాషించి ♦ యథవుపట్టపురాణి, యచ్చోట నంతర్హి ♦ తాత్మగాను
భూసురులామీఁద ♦ పురముఁ బ్రవేశించి, యద్దేవి శాసనం ♦ బట్లు సేయు
నుభయవంశంబులు ♦ నభివృద్ధిఁ గాంచెనో, మునిశిఖామణులార ♦ వినుఁడు మీరు
తరుణేందుధరుచరి ♦ త్రమ్ము చాలవిచిత్ర, మతనిభక్తులచర్య ♦ లంతకన్న
ననుచు సూతుండు శౌనకుఁ ♦ డాదిగాఁగఁ, గలుగు మునులకుఁ జెప్పెనఁ ♦ గౌతుకం
దనరవారమ్మహాతపో ♦ ధనునిఁ గాంచి, ప్రణుతిఁ గావించి యానంద ♦ భరితులైరి

శా. కైలాసాచలనిత్యవాస శిశిర ♦ గ్రావాత్మజాతాననా
ప్రాలేయాంశు మనోహరస్మిత సుధా ♦ పానక్రియాలోల దృ

ఫాలాబాలశశాంకభూషణ జటా ◆ సందర్శనిర్భ్రాజితా
నీలగ్రీవజగద్విచిత్రకరని ◆ ర్నిద్రప్రభావోదయా.

క. వటవిటపిమూలసంగతి, జటివరతత్త్వోపదేశ ◆ సమయసముదిత
స్ఫుటకారుణ్యసుధామయ, కటులకటాక్షప్రసార ◆ సర్వాకారా.

ఘనమయూరము. నీలగళ నీరనిధి ◆ నిశ్చలనివంగా
ఫాలశశిహాసికర ◆ భావితతురంగా
శూలధరకుండలిత ◆ సుందరభుజంగా
హాలహాలభంజనకృ ◆ పాధిపతురంగా.

గద్య—ఇది శ్రీశైలనివాస భ్రమరాంబావసేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర
భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర పెనుమళ్ల సోమమంత్రి పౌత్ర పెద
నీల ప్రధానపుత్ర సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంబైన సీమంతినీకల్యాణం బనుమహా
ప్రబంధంబునందుఁ బంచమాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.

